

**PIETARSAARI, 2/2/7-10 (PSL-07), LASSFOLKIN KORTTELI
Kaupunkiarkeologinen koekaivaus 6.9.-28.9.2007**

**Museovirasto
Rakennushistorian osasto
Teija Oikarinen
2008**

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Tutkimuskohde	Pietarsaari, Lassfolkin kortteli (PSL-07)
Kaupunki	Kaupunkiarkeologinen koekaivaus, 2. kaupunginosa, 2. kortteli, tontit 7-10
Tutkimuksen laatu	Kaupunkiarkeologinen koekaivaus
Kohteen ajoitus	1600-1800-luvut
Peruskarttalehti	2321 06 + 03 (Maanmittauslaitos 1999)
Koordinaatit	x=7070 740, y=3287 660, z=4,84 m mpy (korttelin keskipiste)
Maanomistaja	Pietarsaaren kaupunki
Tutkimuslaitos	Museovirasto, Rakennushistorian osasto
Kaivauksenjohtaja	FM Teija Oikarinen
Kenttätyöaika	6.-28.9.2007
Tutkitun alueen laajuus	46 m ²
Tutkimusten kustantaja	Pietarsaaren kaupunki, 35 500 €
Löydöt	KM 2007103: 1-330
Mustavalkokuvat	125741:1-108
Digikuvat	1-206
Aiemmat tutkimukset	-
Aiemmat löydöt	-

Kirjallisuusviitteet

Aalto Risto 1995, *Lasitutkimuksia – Glass research IX*. Suomalainen lasipullo. *Suomen lasimuseon tutkimusjulkaisu*. Riihimäki.

Duco D. H 1982, *Merken van Goudse pijpenmakers 1660-1940*.

Gaimster David 1997, *German Stoneware 1200-1900*. Lontoo.

Grönholm Sari (toim.), Alviola Reija, Kinnunen Kari A., Kojonen Kari, Kärkkäinen Niilo & Mäkitie Hannu 2007. *Retkeilijän kiviopas*. Geologian tutkimuskeskus. 2. painos.

Juuti Petri S. & Wallenius Katri J. 2005. *Kaivot ja käymälät*. Pieksämäki.

Kolehmainen Alfred 1992, *Kämppiä ja pihapiirejä*. Helsinki.

Mäki vuoti Markku 2005, NMKY:n tontin pelastuskaivaukset. Rakennus- ja kellarijäänteitä tuomiokirkon kupeesta. *Historiaa kaupungin alla*, Kaupunkiarkeologisia tutkimuksia Oulusta, Oulu 2005, s. 85-90.

Söderhjelm Alma 1907. *Jakobstads historia I*. Helsingfors.

Tarna Tauno 2006, Kustavilainen keramiikka. *Suomen antiikkiesineet*. Kustavilaisuudesta empireen. Porvoo, s. 122-131.

Tingström Bertel 1972, *Svensk numismatisk upplagsbok*. Mynt i ord och bild 1521-1972. Stockholm.

Toivanen Pekka 1982, Bröderna Mommas skeppsvarv i Jakobstad (1666-1672). *Jakobstads Museums publikationer nr 15*. Jakobstad.

Ylimaunu Timo 2007, Aittakylästä kaupungiksi – arkeologinen tutkimus Tornion kaupungistumisesta 1800-luvun loppuun mennessä. *Studia archaeologica septentrionalia 4*. Tornio.

Ylimaunu Juha 2007, Itämeren hylkeenpyyntikulttuurit ja ihminen-hylje –suhde.

Valonen Niilo & Korhonen Teppo 2006, *Suomalainen piha*. Rakennushistoriallisia päälinjoja. Jyväskylä.

Vilkuna Kustaa J.H 2006, Jokapäiväinen ravinto. *Suomalaisen arjen historia*. Savupirttien Suomi. Porvoo, s. 132-151.

Muut lähteet

Ainasoja Mika 2001. *Liitupiiput Turussa 1600-1800-luvuilla*. Pro gradu –tutkielma. Turun yliopisto.

Lempiäinen 2007. *Pietarsaari, arkeologinen koekaivaus, makrofossiilianalyysi. Tutkimusraportti*. Turun yliopisto.

Makkonen Merja 1991, *Pohjois-Suomen kaivausmateriaalien savipiippujen ajoittaminen ja tyypittely*. Pro gradu –tutkielma. Oulun yliopisto.

Mökkönen Teemu 2002, *Pietarsaari – Jakobstad. Kaupunkiarkeologinen inventointi*. MV/RHO.

Oikarinen Teija 2008, *Oulu, virastotalo (I/7/4), Kaupunkiarkeologinen pelastuskaivaus*. MV/RHO.

Passoja Merja 1999, *Kokkola, Vanhakaupunki, Luontomuseon tontti 2-4-16*. Kaupunkiarkeologinen pelastuskaivaus. KH Renlundin museo, Kokkola.

Puputti Anna-Kaisa 2007, *Pietarsaaren Lassfolkin 2007 kaivausten eläinten luut*. MV/RHO.

Salo Eveliina 2007, *Liitupiippujen kuluttaminen Torniossa 1600-1700-luvuilla*. Keskikadun vuoden 2002 kaivausten liitupiippuaineiston käyttöjälkitutkimus. Pro gradu –tutkielma. Oulun yliopisto.

Zetterberg Pentti 2007, Museoviraston Rakennushistorian osaston Pietarsaaren kaupunkiarkeologisen koekaivauksen korttelin 2-2 puunäytteen dendrokronologinen tutkimus, ajoitusnäyte F4V3301. *Dendrokronologian laboratorion ajoitusseloste 318*. Joensuun yliopisto.

Kansallisarkisto (KA)

Historiallinen sanomalehtikirjasto, digitoidut aineistot.

Pietarsaaren kaupunginmuseo (PM).

Kuva-arkisto.

Arkisto.

<http://ingemars.se/koppar.htm>. Luettu 13.11.2007.

<http://www.britannica.com/eb/article-9077105/Willow-pattern>. Luettu 13.11.2007.

<http://www.sataase.fi>. Luettu 2.11.2007.

<http://www.thepotteries.org/patterns/willow.html>. Luettu 13.11.2007.

Åkerhagen Arne 2006. *Datera en kritpipa.* Pdf-dokumentti.

<http://www.ttmuseum.nu/uploads/files/23.pdf>. Luettu 18.11.2007

Sähköpostiviestit

Pietarsaaren kaupunginmuseon johtaja Guy Björklund 16. ja 19.10.2007

Tobak- och tändstickmuseum Stockholm, pipmakare Arne Åkerhagen. 13.11.2007

Viestit kirjoittajan hallussa.

Kaivauskertomuksen sivumäärä 72+Liitteet

Liitteet

Liite 1	Kuvaluettelot Mustavalkonegatiivit Digitaalikuvat (CD-ROM)
Liite 2	Esinepiirroksat
Liite 3	Tiilinäytteet
Liite 4	Asemoidut digitaalikuvat
Liite 5	Matriiseissa käytetyt merkinnät
Liite 6	Matriisit
Liite 7	Yksikkö- ja rakenneluettelo
Liite 8	Löytöluettelo
Liite 9	Luettelo mitatuista puista
Liite 10	Poistetut löydöt
Liite 11	Karttaluettelo Kartat
Liite 12	Asemoidut kartat Piirroksat ja valokuva-liite kellarista
Liite 13	Lista dendronäytteiden ja maanäytteiden ottopaikoista
Liite 14	Luuluettelo

Makrofossiilianalyysi: Lempiäinen 2007

Dendrokronologinen analyysi: Zetterberg 2007

Täydennetty luuluettelo ja eläinluiden osteologinen analyysi: Puputti 2007

Kaivauskartat: yleiskartat 1-3, 27, kaivauskartat 4-26

Muut kartat/valokuva-liite: Liite 12

Pietarsaari. Vuoden 1735 kartta. Lähde: Mökkönen 2002, liite 3.1. MV/RHO.

Pietarsaari. Vuoden 1760 kartta. Lähde: Mökkönen 2002, liite 3.2. MV/RHO.

Pietarsaari. Vuoden 1783 kartta. Lähde: Mökkönen 2002, liite 3.3. MV/RHO.

Kolme karttaa ja valokuva Linds kogin talon (tontti 2/2/8) pihamaalta vuonna 1960 dokumentoidusta kellarista. Lähde: Pietarsaaren kaupunginmuseon arkisto ja kuva-arkisto

Kannen kuvat:

Yllä: Nykyinen 2/2/8. Takana 2/2/9-10. Ns. Ervastin piha (Ervartska gården). Kuvausvuosi noin 1935, kuvaaja Ingolf Friman. Lähde: Pietarsaaren kaupunginmuseon kuva-arkisto.

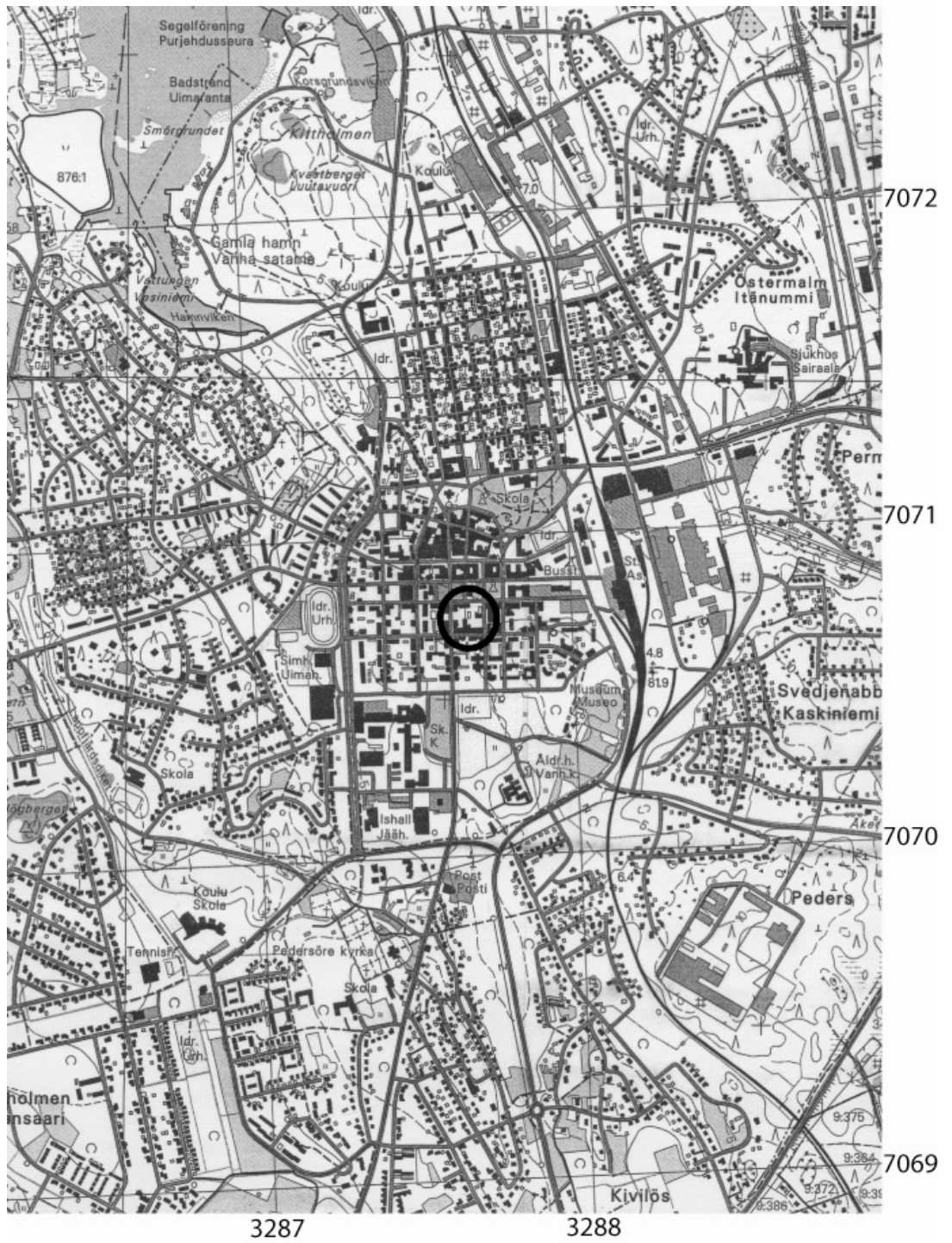
Alla: Yleisnäkymä korttelista 2/2. Kuvassa näkyy Isokatu ja raatihuone pohjoispuolella. Kuvattu vuonna 1936. Lähde: Pietarsaaren kaupunginmuseon kuva-arkisto.

TIIVISTELMÄ

Pietarsaaren keskustassa suoritettiin Museoviraston Rakennushistorian osaston ja Pietarsaaren kaupunginmuseon yhteistyönä koekaivaus korttelissa 2/2/7-10, paremmin tunnettuna ns. Lassfolksina ajalla 6.-29.9.2007. Korttelin tontit ovat luokiteltu Museoviraston kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa luokkiin 1 ja 2, joten tulevaisuudessa rakennuspaineiden alle joutuvassa korttelissa tehtiin tutkimuksia kulttuurikerrosten säilyneisyyden selvittämiseksi. Korttelissa avattiin yhteensä kuusi koealuetta, joita tutkittiin kolmen viikon ajan seitsemän arkeologin voimin. Yksi koealueista osoittautui löydöttömäksi, mutta kaikilta muilta alueilla oli säilynyt erikäisiä kulttuurikerroksia ja muinaisjäännöksiksi tulkittavia rakenteita tai niiden osia kuten kivijalkoja ja mahdollista uunia/liettä tai löytöaineistoa, jotka ajoittuvat valmistus-/rakentamisajankohdaltaan 1600-1800-luvulle käyttöajan painottuen kuitenkin arviolta kahdelle viimeiselle vuosisadalle. Korttelin sisällä kulttuurikerrosten ikä voi vaihdella pitkäaikaisen ajoituksen sisällä, ja nyt kaivetut alueet kattoivat vain pienen osan todennäköisesti paikoin hyvinkin säilyneistä kulttuurikerroksista. Kerrokset olivat hyvin ohuet ja löytömäärältään melko niukat ja kulttuurikerrokset voivat alkaa myös hyvin läheltä maanpintaa. Pohjaan kaivetuissa alueissa kulttuurikerrosten paksuus oli noin 1,5 m, kun lasketaan mukaan pintaosan sekoittuneet kerrokset, ja kahdessa kesken jääneessä alueessa ainakin saman verran.

PERUSKARTTAOTE

2321 06 PIETARSAARI

SISÄLLYS

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT	2
TIIVISTELMÄ	5
PERUSKARTTAOTE	6
SISÄLLYS	7
1. JOHDANTO	9
2. HISTORIAALLISET TAUSTATIEDOT	12
3. KAIVAUSMENETELMÄT	24
4. TONTTI 2/2/9	27
4.1. Kaivausalue A	27
4.2. Kaivausalue B	29
4.3. Yhteenveto	36
5. TONTTI 2/2/10	37
5.1. Kaivausalue C	37
5.2. Kaivausalue D	45
5.3. Yhteenveto	50
6. TONTTI 2/2/7	51
6.1. Kaivausalue E	51
6.2. Yhteenveto	58
7. TONTTI 2/2/8	59
7.1. Kaivausalue F	59
7.2. Yhteenveto	64
8. MAKROFOSSIILI- JA LUUANALYYSIN TULOKSET	65
8.1. Makrofossiilianalyysi (kaivausalueet C ja E)	65
8.2. Luuanalyysi	67
9. JOHTOPÄÄTÖKSET JA JATKOTUTKIMUKSEN TARVE	91

Liitteet

Liite 1	Kuvaluettelot
	Mustavalkonegatiivit
	Digitaalikuvat (CD-ROM)

Liite 2	Esinepiirrokset
Liite 3	Tiilinäytteet
Liite 4	Asemoidut digitaalikuvat
Liite 5	Matriiseissa käytetyt merkinnät
Liite 6	Matriisit
Liite 7	Yksikkö- ja rakenneluettelo
Liite 8	Löytöluettelo
Liite 9	Luettelo mitatuista puista
Liite 10	Poistetut löydöt
Liite 11	Karttaluettelo Kartat
Liite 12	Asemoidut kartat Piirrokset ja valokuvaliite kellarista
Liite 13	Lista dendronäytteiden ja maanäytteiden ottopaikoista
Liite 14	Luuluettelo

Makrofossiilianalyysi
Dendrokronologinen analyysi
Eläinluiden analyysi

Muut kartat/valokuvaliite (liite 12):

Pietarsaari. Vuoden 1735 kartta. Lähde:
Mökkönen 2002, liite 3.1. MV/RHO.
Pietarsaari. Vuoden 1760 kartta. Lähde:
Mökkönen 2002, liite 3.2. MV/RHO.
Pietarsaari. Vuoden 1783 kartta. Lähde:
Mökkönen 2002, liite 3.3. MV/RHO.

Kolme piirrosta ja valokuva Lindskogin talon (tontti 2/2/8) pihamaalta vuonna 1960 dokumentoidusta kellarista. Lähde: Pietarsaaren kaupunginmuseon arkisto ja kuva-arkisto

1. JOHDANTO

Pietarsaaren 2. kaupunginosan korttelissa 2. toteutettiin kaupunkiarkeologiset koekaivaukset 6.-28.9.2007. Kortteli on ollut vuonna 1652 perustetun kaupungin kaavoitettua kaupunkialuetta jo perustamisvuosisadalta lähtien, joten kaikki kortteliin kuuluvat tontit on Museoviraston Rakennushistorian osaston vuonna 2002 tekemässä Pietarsaaren kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa määritelty alueiksi, jossa muinaismuistolain (295/63) rauhoittamat 1600- ja 1700-lukujen kerrostumat ovat todennäköisesti osittain säilyneet, ja korttelin tontit 7-10 ovat siten inventoinnissa luokiteltu kuuluvan joko *luokkaan 1 (tontit 9-10), eli erittäin todennäköisesti säilyneeksi ja/tai tutkimuksellisesti mielenkiintoinen alueeksi tai luokkaan 2 (tontit 7-8), eli luultavasti säilyneeksi ja/tai tutkimuksellisesti mielenkiintoiseksi alueeksi.* Tontit 7 ja 8 sijaitsevat aivan kaupungin vuoden 1652 perustamisalueen tuntumassa Isonkadun varrella ja tontit 9 ja 10 rajautuen Runeberginkatuun ollen jo vuoden 1735 kartassa korttelialueena.

Paikalliset tuntevat alueen ns. Lassfolkin korttelina. Kortteliin on lähitulevaisuudessa suunniteltu perustettavan, useiden eri omistajien (mm. Pietarsaaren kaupunki, Åbo Akademin säätiö ja Säästöpankki Aktia) kiinteistöyhtiön toimesta rakennettavaksi liike- ja toimitilarakennuksia ja musiikkisali (VEKTIA II), joten kiinteiden muinaisjäännösten ja kulttuurikerrosten säilyvyyttä oli korttelissa tutkittava ennen rakennustoimia koekaivauksilla, jotta voitaisiin määritellä mahdollisten arkeologisten lisätutkimusten tarve. Rakentaminen tulee koskemaan korttelin kaikkia tontteja, joten tutkimusalueena kohde oli laaja. Tutkimukset tilasi ja kustansi muinaismuistolain 15 §:n mukaan Pietarsaaren kaupunki. Koekaivausten aikana korttelin kaikki kiinteistöt siirtyivät Åbo Akademin omistukseen. Tutkimukset tehtiin yhteistyössä Pietarsaaren kaupunginmuseon kanssa siten, että kaivajat palkattiin museon yhteyksien kautta lähialueelta, ja lisäksi museonjohtaja Guy Björklundilta saatiin taustatietoa ja materiaalia kaivausten aikana korttelin historiasta.

Kortteliin avattiin yhteensä kuusi koekaivausalueita, siten että laajalle korttelialueelle saataisiin sijoitettua kattavasti alueita. Kaivausalueiden sijoitteluun vaikuttivat tonteilla kulkeneet puhelinyhtiön ja energiayhtiön kaapelit ja kaukolämpölinjat sekä pintavesiviemäröinnit. Lisäksi alueita sijoitettiin osin yhteistyössä paikallisten tahojen kanssa, mm. Pietarsaaren kaupunginmuseosta saatiin tärkeää taustatietoa korttelissa tehdyistä kaivutöistä ja korttelin rakennushistoriasta ja

paikallisilta henkilöiltä muistitietoa tontin historiasta. Tietolähteenä näissä toimi museomestari Jan Ehnvall ja hänen isänsä, pitsitehtaan, nykyisen koulurakennuksen entinen talonmies. Varsinaista rakennushistoriallista selvitystä korttelista ei ole tehty, mutta kaupunginmuseossa sitä oltiin parhaillaan valmistelemassa. Pietarsaaren kaupungissa ei ollut aiemmin tehty dokumentoituja arkeologisia kaivauksia isonvihaa vanhemmalla kaupunkialueella, joten ennakkotietoja kulttuurikerrosten paksuudesta tai muinaisjäännöskannasta ei juurikaan ollut.

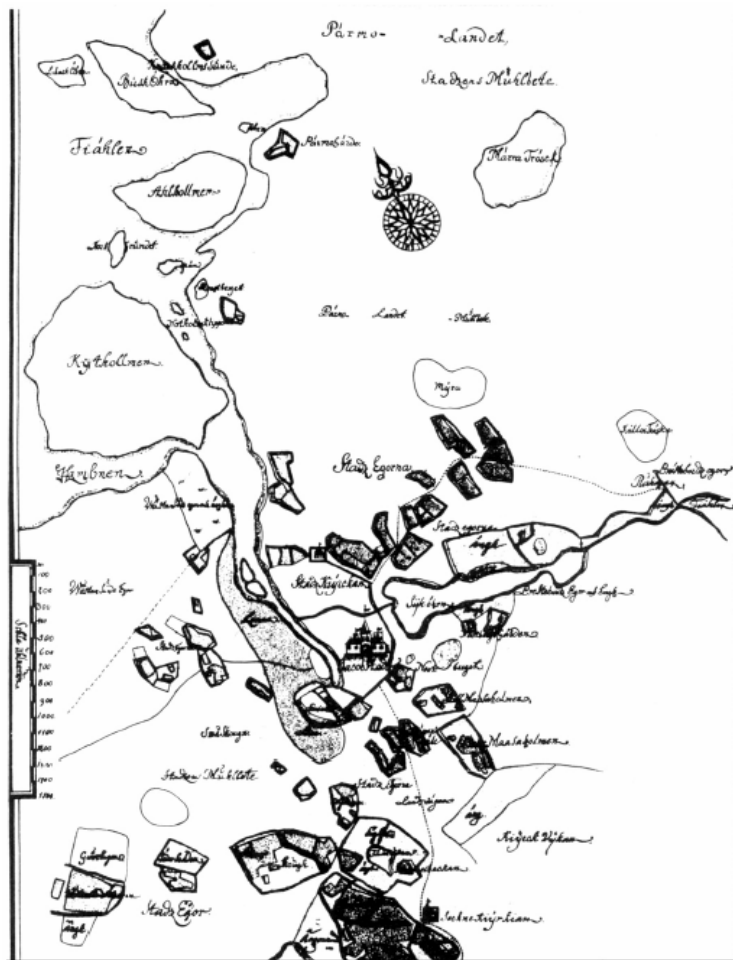
Kaivetut alueet olivat seuraavat: alue A (6 x 2 m), alue B (2 x 3 m), alue C (4 x 2 m), alue D (2 x 3 m), alue E (2 x 3 m) ja alue F (4 x 2 m). Tutkimushenkilökuntana oli seitsemän arkeologia, tutkijana FM Teija Oikarinen, apulaistutkijana FM Juha-Pekka Joona, tutkimusavustajana fil. yo Sanna Hujanen, kaivajina FM Eva-Marie Backnäs, fil. yo Johanna Ekholm, FM Lilian Pettersson-Smeds ja fil. yo Marcus Riska. Alueet avattiin pintakerroksiltaan Bilfrakt Oy:ltä vuokratulla kaivinkoneella kuljettajanaan Christian Flinck. Kaivinkonetta käytettiin myös kivien poistossa ja pohjasaven kaivussa ja alueiden täyttämässä kaivausten aikana yhteensä siten, että koneellista apua käytettiin viitenä kaivauspäivänä. Kulttuurikerrosten alkaessa tutkimus siirtyi käsin lapioin tain lastoin toteutettavaksi.

Jälkityöt tehtiin Oulun yliopiston Arkeologian laboratoriossa ajalla 1.10.-11.11.2007. Konservoinnista vastasi Arkeologian laboratorion konservaattori, tutkimusteknikko Jari Heinonen, makrofossiilinäytteet lähetettiin Turun yliopiston Biodiversiteetti- ja ympäristöosastolle dosentti Terttu Lempiäisen analysoitavaksi ja dendrokronologiset näytteet analysoi Joensuun yliopiston Dendrokronologian laboratorion esimiehellä Pentti Zetterberg. Makrofossiili- ja eläinluuanalyysien tuloksia käsitellään töiden etenemisen takia luvussa 8. Oulun yliopistossa eläinluista väitöskirjaa valmisteleva FM Anna-Kaisa Puputti palkattiin projektiin viideksi päiväksi analysoimaan eläinluut. Hän analysoi ne ja täydensi Sanna Hujasen tekemän eläinluuluettelon (liite 13) lajitiedoilla ja kirjoitti luista raportin (Puputti 2007). Konservointiin valittiin kaikki konservointikelpoiset löydöt lukuun ottamatta muutamaa 1900-luvun kaivutöiden sekoittamaa löytöä. Jälkitöiden päättyessä konservointi on kesken, joten löydöt ovat löytöluetteloon saaneet vain alustavan sanallisen kuvauksen. Jälkityöt jaettiin siten, että kentällä tutkimusavustaja keskittyi tekemään löytöluettelon ja numeroimaan löydöt, piirtäjä piirsi puhtaaksi kartat, esinekuvat ja matriisit ja kirjoitti kuvaluettelot. Allekirjoittanut teki muut kirjalliset työt ja liitteet. Löydöt luettelointiin Access-tietokantamuotoon, ja luettelointivaiheessa

poistettiin osa löydöistä, joista laadittiin oma lista. Luetteloidut mustavalkokuvat liimattiin pahviarkeille ja toimitettiin kuva-arkistoon, digitaalikuvat talletettiin CD-ROM-levylle. Ajoituksellisesti informatiivisimmat löydöt skannattiin ja piirrettiin puhtaaksi.

2. HISTORIALLISET TAUSTATIEDOT

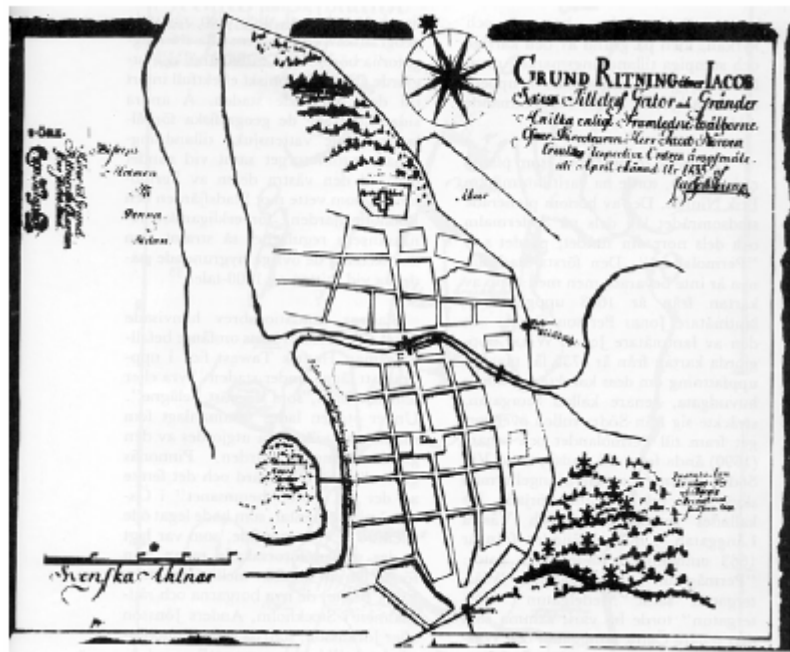
Tutkimuskohteena oli Pietarsaaren keskustassa sijaitseva Lassfolkin kortteli (2/2/7-10). Tutkimuskohteena Pietarsaari on kaupunkiarkeologisesti uusi, kaupunkiarkeologinen inventointi on tehty vuonna 2002, mutta kaupunkiarkeologisia dokumentoituja kaivauksia kaupungissa ei ole tämän jälkeen tehty. Pietarsaaren kaupunki on perustettu vuonna 1652, mutta karttamateriaalia kaupungin isoavihaa vanhemmasta kaupunkialueesta on väin vähän. Pietarsaari on nuorin Pohjanmaan ennen isoavihaa perustetuista kaupungeista. Vanhin kaupunkialuetta kuvaava kartta on vuodelta 1693, ja sen tekijä on Johan Persson Gädda. Kartta kertoo kaupunkialueesta väin vähän, sen rajat ja kuvauskohteena on kaupunkialueen ympäristö laajemmin.¹ (kuva 1)

Kuva 1. Jonas Persson Gäddan kartta Pietarsaaresta. Kartta vuodelta 1693. Lähde: Toivanen 1982, s. 27. (Lantmäteristyrelses arkiv, Maanmittaustoimiston arkisto)

¹ Mökkönen 2002, s. 5.

Vanhimmat tiedot kertovat kauppapaikasta, joka on sijainnut Pedersören satamassa, joka on siirretty kaupungin perustamisvaiheessa 1600-luvun puolivälin tienoilla Kittholmeniin, jonka liepeillä toimi hollantilaisten Momman veljesten laivanveistämö vuosina 1666-1672. Kaupunki oli sijainniltaan hyvien liikenneyhteyksien kannalta mahdollisimman hyvässä paikassa, sataman ja kirkon läheisyydessä. Tulevalla vuosisadalla harmina oli vain tulva-alue, joka oli rämeinen ja upottava ja haittasi rakennustoimintaa.² Kaupungin varhaisimman asemakaavaa ei ole säilynyt, mutta niiden on oletettu olleen Erik Niurénin käsialaa, joka on ollut vuosina 1643-1652 Norrbottenin maanmittarina. Varhaisimmat lähteet kertovat vain mittaaajan nimeksi vain ”den goda ingenjören”. Ensimmäinen kartta kaupungin kortteleista on vuodelta 1735, ja kartta on Jacob Johan Wikarsin tekemä, ja kartassa kuvattu kaupunkialue vastaa Gäddan vuoden 1693 kartan kuvaavan tulliaidan ympäröimän kaupunkialueen rajaa.³ (kuva 2)

Kuva 2. Jacob Johan Wikarsin kaupunkikartta vuodelta 1735. Lähde: Toivanen 1982, s. 29. (Sveriges riksarkiv)

² Toivanen 1982, s. 19-22, 27-30

³ Toivanen 1982, s. 27.

Kaupunki poltettiin perusteellisesti isonvihan aikana vuonna 1714 venäläisten toimesta kahdesti. Suurin osa kaupungista tuhoutui lukuun ottamatta joitakin porvarien taloja. Isonvihan jälkeen kaupungin asemakaavaa ei muutettu, vaan se rakennettiin uudelleen entisen mukaan. Myöskään tulliaidan sijainti ei muuttunut, kunnes 1700-luvun loppupuolella kaupunki laajeni sen ulkopuolelle. Vuonna 1835 tulipalo tuhosi kaupungin varakkaan ja vanhimman osan, Etelännummen. Samana vuonna Anders Berger laati asemakaavaluonnoksen, ja tuolloin kaupungin eteläosaan laadittiin asemakaavaluonnos, jossa korttelit olivat suurempia. Maistraatti toivoi kuitenkin siihen muutosta ja seuraavana vuonna hyväksyttiin Engelin ja Granstedin muokkaama Bergerin asemakaava. Ainostaan Medelgatan säilyi entisellä paikallaan, ja se kulki nykyisen Isokadun itäreunassa. 1800-luvun lopulla Pietarsaari sai kolme uutta asemakaavan muutosta, mutta osa näistä muutoksista toteutettiin vasta 1900-luvulla.⁴

Tutkimuskohteena olevan korttelin sijainnista voidaan arvioida, että se on kuulunut ainakin osaltaan varhaisimpaan kaupunkialueeseen jo 1600-luvun puolessa välissä. Kuvallisia lähteitä ja karttoja on ollut siis tuolta ajalta vähän, ja niitä ei ole kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa pystytty asemoimaan nykyisen asemakaavan päälle, joten ajan rakennuskantaa ei korttelissa voida hahmottaa. 1700-luvun kartat ovat sen sijaan pystytty asemoimaan hyvin mm. vuonna 1797 rakennetun ja vuoden 1835 palossa säästyneen Lindskogin kivitalon avulla, joka sijaitsee myös tutkimusalueena olevassa korttelissa (2/2/8). Kortteli on siis sijainnut nykyisen Isonkadun varrella ja silloisen torin kulmassa, varhaisen 1600-luvun torialueen tuntumassa, sen etelälaidassa.⁵ Koska asemakaavaa ei muutettu isonvihan jälkeen, voidaan vuoden 1735 kartan kuvaaman korttelialueen olettaa vastaavan hyvin myös kaupungin varhaisempaa asemakaavaa. Tämän perusteella voidaan olettaa, että nykyäänkin hieman korkeammalla, mäen päällä sijainneilta korttelin tonteilta 7 ja 8 voidaan todennäköisimmin löytää myös vanhimpia kaupunkikerrostumia 1600-luvulta. Vanhemmasta ajasta ei koekaivauksen yhteydessä ole etsitty tietoja. Kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa korttelin länsiosan tontit 7 ja 8 on määritelty luokkaan 2, todennäköisesti siksi, että piha-alueilla on tehty pintavesiviemärintejä, kaapelointia ja tontilla 8 kulkee myös kaukolämpölinja. Kaivausten aikana kuulumme museonjohtaja Björklundilta, että 1990-luvulla myös Lindskogin talon piha-alueella on

---

⁴ Mökkönen 2002, s. 7.

⁵ Mökkönen 2002, s. 4, 16.

tasattu ja kerroksia vaihdettu, ja pihalta on löydetty tuolloin myös kivisen kellarin jäänteitä. Maa-aineksen vaihtaminen ei ollut kuitenkaan ulottunut kovin syväälle, joten sen alapuolella kulttuurikerrokset olivat osin säilyneet. Sen sijaan nykyiset tontit 9 ja 10 ovat merkitty luokkaan 1.

Kuva 3. Tutkimusalue (2/2/7-10) asemakaavassa. Lähde: Mökkönen 2002, liite 4.

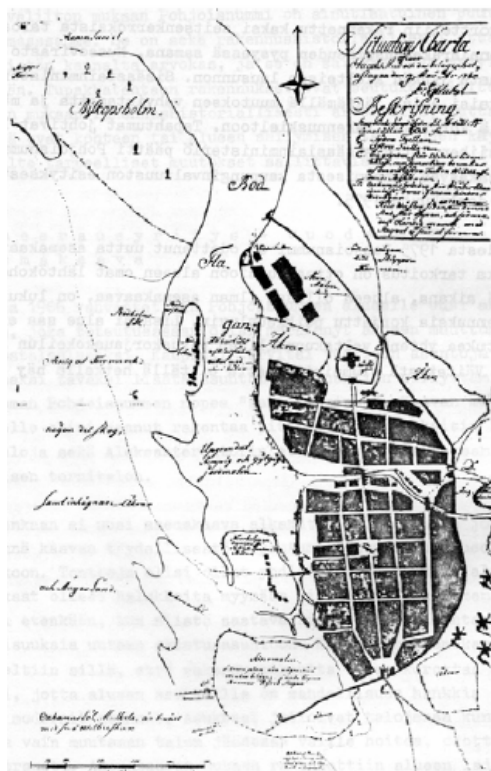
Korttelin länsipuoli on sijainnut lähellä varhaisimman kaupungin ydinalueita, ja varhainen tulva-alue, joka on merkitty myös vuoden 1693 karttaan, sijaitsee suhteellisen lähellä korttelista länteen. Tontit 7 ja 8 ovat sijainneet ennen vuoden 1835 kaupunkipaloa hyvin keskeisillä paikoilla. Tontin 7 länsireunaa on kulkenut Itäinen Pitkätie ja tontin eteläosan läpi poikittaiskatu, myös tontin 8 läpi on kulkenut poikittaiskatu. Tontin 8 koilliskulmaan on sijoittunut myös tori ja vuosien 1860 ja 1873 asemointien mukaan myös raatihuone, joka nykyään sijaitsee korttelin pohjoispuolella, Kauppiaankadun varrella (kuvat 4-8).

Kuva 4. Yksityiskohta vuoden 1735 kartasta asemoituna tutkimuskohteena olevan korttelin päälle. Lähde: Mökkönen 2002, liite 3.1.

Kuva 5. Yksityiskohta vuoden 1760 kartasta asemituna tutkimuskohteena olevan korttelin päälle. Lähde: Mökkönen 2002, liite 3.2.

Kuva 6. Pietarsaari lähiympäristöineen vuonna 1760. Tekijä Löfdahl. Lähde: Mökkönen 2002, s. 15, kuva 6. (Pietarsaaren kaupunginmuseon arkisto)

Vuoden 1783 kartassa kortteliin asemituu ainakin neljän korttelin tontteja, joiden tonttinumerot näkyvät kuvasta 8 (tontit numeroilla 3,4; 5; 20, 21 ja 5). (kuva 7) Samasta kartasta erottuvat myös katujen nimet: pohjois-eteläsuunnassa Stora Kyrkagatan korttelin länsireunassa ja korttelin keskellä Östergatan ja poikkikatujen nimet korttelin eteläosassa Södre Tvärgatan ja pohjoisena nykyisen korttelin keskiosassa Herrholmsgatan.

Kuva 7. Yksityiskohta vuoden 1783 kartasta aseoituna tutkimuskohteena olevan korttelin päälle. Lähde: Mökkönen 2002, liite 3.3.

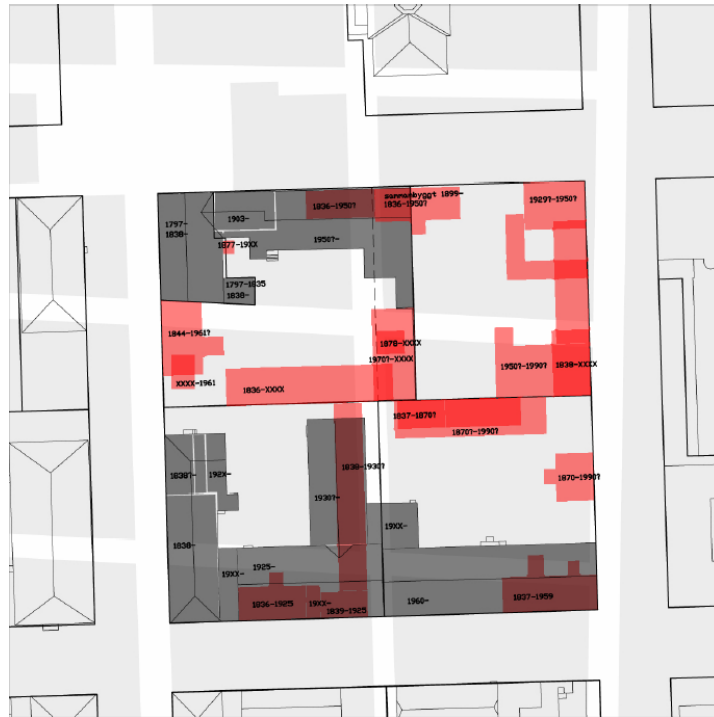

Kuva 8. Yksityiskohta vuoden 1783 A. Foorseenin kartasta, jossa näkyy myös tutkimuskohteena oleva kortteli. Lähde: Mökkönen 2002, s.11. (Museoviraston kuvaarkisto/Pietarsaaren kaupunginmuseo).

Myöhempiä kaavoituksia ei ole aseoitu nykyiselle asemakaavalle. Tutkittava kortteli tuhoutui siis vuoden 1835 kaupunkipalossa, ja tuhoutuneet korttelit on voitu asemoida myös nykyiselle asemakaavalle (kuva 9). Nyt koekaivausten tutkimuskohteena olevaa korttelin sijaintia voi kuitenkin arvioida ainakin samana vuonna tehtyyn kaavoitukseen, ja se näyttäisi koskettavan tontteja 18-21 (kuva 10).

Pietarsaaren kaupunginmuseossa on nyt tutkittava olevaan kortteliin tehty rakennushistoriaselvitystä, joka on vielä tässä vaiheessa kesken. Museonjohtaja Björklund antoi asemoidun kartan korttelin rakennuskartan kehityksestä koekaivausprojektin käyttöön, jota voitiin hyödyntää tutkimuksen eri vaiheissa (kuva 11, kartta 3). Kartassa näkyy rakennuskantaa 1700-luvulta aina 1900-luvun jälkipuoliskolle saakka.

Kuva 11. Korttelin 2/2 rakennuskantaa. Kartta: Pietarsaaren kaupunginmuseo, karttapohja Pietarsaaren kaupunki/Tekninen virasto.

Kuva 12. Yleisnäkymä korttelista 2/2. Kuvassa näkyy Isokatu ja kortteli sen itäpuolella ja raatihuone pohjoispuolella. Kuvattu vuonna 1936. Lähde: Pietarsaaren kaupunginmuseon kuva-arkisto.

Nykyään tonteilla 7-10 toimii vanhassa pitsitehtaan rakennuksessa ammattikorkeakoulu sekä pienempiä yrityksiä mm. kuntosali ja atk-alan yritys. Pitsitehdas on rakennettu vuosina 1925-1960, tontin 10 osa myöhemmin, jossa vanhojen kuvien mukaan on ollut myös puutalo. Isokatua vasten tontilla 7 on myös yksikerroksinen vanha puutalo, joka on rakennettu vuonna 1838 (kuvat 13-15, kartta 3).⁶

Kuva 13. Pitsitehtaan itäpäätty vasemmalla ja ns. kapteeni Pettersonin piha Etelännummenkadulta 2/2/10. Kuvattu vuonna 1959 ennen talon purkamista. Kuvaaja: Rolf Grandell. Lähde: Pietarsaaren kaupunginmuseon kuva-arkisto.

Kuva 14. Pitsitehdas Etelännummenkadulta (Södermalsgatan), puuaidan kohdalla nykyään 1960-luvulla rakennettu jatko-osa. 2/2/7,10. Kuvattu 1950-luvun lopussa. Kuvaaja M. Mannelin. Lähde: Pietarsaaren kaupunginmuseon kuva-arkisto.

⁶ Ks. tarkempia tietoja myös inventointikortti Mökkönen 2002, liite 7, s. 6, 8.

Kuva 14. Puurakennus Isonkadun varrella, pitsitehdas sen takana. 2/2/7. ”Ns. Lassfolks träbyggnad”. Kuvattu 1935 ja kuvaaja Ingolf Friman. Lähde: Pietarsaaren kaupunginmuseon kuva-arkisto.

Kuva 15. Lindskogin talo (ns. Lindskogska huset) (2/2/8) ja Isokatu torilta. Kuvattu luultavasti 1890-luvun loppupuolella ennen sähkövalaistuksen aikaa (1901). Lähde: Pietarsaaren kaupunginmuseon kuva-arkisto.

Tontilla 8 Isonkadun ja Kauppiaankadun risteyksessä on siis kaupungin ainoa rakennus, joka on jäänyt jäljelle vuoden 1835 palosta. Rakennushistoriallisesti arvokas rakennus on nimeltään Lindskogin talo, ja se on rakennettu vuonna 1797 (kartta 3).⁷ Vielä tällä vuosisadalla kortteli on toiminut kokoontumispaikkana väelle, joka on saapunut lähipitäjistä kaupunkiin. (kuva 15, liite 3) Kauppiaankadun varrella on 1800-

⁷ Esim. Mökkönen 2002, s. 22. Viittaa Jakobstads museum 1989: Rnvandring i Jakobstad.1. Opaslehtinen. Ks. myös Söderhjelm 1909, s. 435. Kertoo samasta kivitälöstä, joka tunnettiin myös nimellä Ervastka huset.

luvun loppupuolelta peräisin oleva kaksikerroksinen asuinrakennus ja kolmekerroksinen tiilinen asuin- ja liikerakennus. Lindskogin talo tunnetaan nykyään Pietarsaassa nimellä ”musikhuset”, ja siinä toimii mm. musiikkiopisto ja ammattikorkeakoulu ja sen viereisessä rakennuksessa ainakin musiikkileikkikoulu. Tontin piha on asfaltoitu. Viereisellä tontilla 9 on ollut vuosina 1954/1961 Esso-huoltoasema, ja aiemmin rakennuksia, joiden tarkempi käyttötarkoitus ei ole tiedossani. (kartta 3) Huoltoasema on sijainnut tontin kaakkoiskulmassa, öljysäiliöt todennäköisesti Runeberginkadun puoleisella reunalla, siis tontin itälaidalla. Tontti on sepelipintainen ja nykyään epävirallisena parkkipaikkana. Korttelin 2/2 tonteilla on ollut myös useita ulkorakennuksia ja makasiinirakennuksia, jotka näkyvät osin kuvassa 15.⁸ Viimeisin makasiinirakennus on purettu vuonna 1987 (2/2/10), jonka purkaminen on dokumentoitu myös kuvin. Kuvia säilytetään Pietarsaaren kaupunginmuseossa (kuva 16).

Kuva 15. Lindskogin talon piha toriaikaan (2/2/8). Tuolloin ns. *Ervastin piha* (*Ervartska gården*). Korttelissa ovat kokoontuneet sekä hevoskyytiläiset että autoilijat. Takana tontit 2/2/9-10. Kuvattu noin 1935, kuvaaja Ingolf Friman. Lähde: Pietarsaaren kaupunginmuseon kuva-arkisto.

⁸ Ks. myös inventointikortit Mökkönen 2002, liite 7, s. 7, josta löytyvät tiedot huoltoasemasta.

Kuva 16. Makasiinirakennus, joka purettiin vuonna 1987 (2/2/10). Takana raatihuone ja huoltoasema. Lähde: Pietarsaaren kaupunginmuseon kuva-arkisto.

3. KAIVAUSMENETELMISTÄ

Koekaivausten tutkimuskohteena oli koko kortteli 2/2/7-10. Alustavassa suunnitelmassa oli tarkoitus avata jokaiselle tontille ainakin yksi koealue, jotta voitaisiin arvioida onko tonteilla säilynyt kulttuurikerrostumia ja muinaisjäännöksiä Koekaivausta valmisteltiin kahtena päivänä ennen varsinaisen kaivauksen aloittamista. Tarkkaa tietoa rakennettavasta alueesta ei vielä koekaivausten aikana ollut tiedossa, joten suunnitelmat perustuivat lisäksi kaupunkiarkeologiseen inventointiraporttiin, tietoihin vanhasta rakennuskannasta ja tietoihin viimeaikaisista rakennus- tai maanvaihdotöistä korttelissa. Alueiden sijoittamiseen vaikuttivat osin tonteilla 7, 8 ja 10 olevat kaukolämpölinjat, puhelin- ja energiayhtiöiden kaapelit ja pintavesiviemäröinnit ja kaivot. Näistä pyrittiin pysymään mahdollisimman etäällä vahinkojen välttämiseksi. Tontilla 9 ei johdotuksia tai kunnallistekniikkaa ollut. Tontti 9 oli kokonaan ja tontti 10 lähes kokonaan parkkipaikkakäytössä, joten kaivettavat alueet aidattiin aidoin ja lippusiimoin vahinkojen estämiseksi. Kortteliin avattiin yhteensä kuusi koekaivausaluetta: alue A (6 x 2 m), alue B (2 x 3 m), alue C (4 x 2 m), alue D (2 x 3 m), alue E (3 x 2 m) ja alue F (4 x 2 m). Tutkittavalla alueella oli kokoa siis yhteensä 46 m². Alueiden sijoittuminen liitettiin Pietarsaaren kaupungin koordinaatistoon takymetrillä, lukuun ottamatta aluetta D, joka vain mitattiin paikalleen.

Kaupunkiarkeologisen inventoinnin mukaan tontit 9 ja 10 kuuluivat luokkaan 1, joten koekaivaukset aloitettiin näistä tonteista. Korttelia tutkittiin noin puolet kerrallaan, koska henkilökuntaa ei olisi riittänyt kaikille alueille yhtäaikaan, eikä toisaalta haluttu avata alueita yhtäaikaaisesti, koska kaikilla tonteilla oli runsaasti liikennettä korttelissa oleviin rakennuksiin. Tontilla 9 avattiin kaksi koealuetta (A ja B), koska inventoinnin mukaan alueen kulttuurikerrostumat olivat suurelta osin säilyneet, mutta toisaalta etukäteisarvioiden mukaan itäosassa aikoinaan ollut huoltoasemarakennus öljysäiliöineen lienee tuhonnut niitä. Samoin tontille 10 avattiin kaksi koealuetta (C ja D), jotta saataisiin yleiskuvaa säilyneistä kulttuurikerrostumista. Tonteille 7 ja 8 avattiin molemmille yksi koealue, ja toinen näistä (E) sijoitettiin nurmialueen tuntumaan, jossa kerrostumien oletettiin olevan hyvin säilynyt. Tontin 7 sisäpiha osoittautui hyvin pieneksi, ja siellä kulki useita sadevesiviemäreitä ja maadoitusjohto, joten sinne ei koealuetta avattu nurmialueen lisäksi. Tontille 8 avattiin yksi koealue (F) piha-alueen parkkipaikalle

kaukolämpölinjan ja pintavesiviemäreiden eteläpuolelle. Tutkittava alue on laaja ja tuloksia analysoidessa on hyvä muistaa, että ne antavat tuloksia vain hyvin pieneltä alalta koko korttelista.

Alueet mitattiin aluksi paikalleen käsin hyödyntäen olemassa olevaa rakennuskantaa, kaivausten edetessä nurkkapaalut liitettiin vielä takymetrillä Pietarsaaren kaupungin koordinaatiston. Takymetrimittauksen kustansi Pietarsaaren kaupunki. Kaivausalueet mitattiin 2 x 2 m kokosiin ruutuihin, jotka toimivat dokumentointiyksikköinä. Ruudut numeroitiin juoksevilla numerolla numeroilla numerosta yksi alkaen kaivausalueen pisimmän seinämän mukaisesti. Mittaukset tehtiin aina ruudun kaakkoiskulmasta siten, että pohjois-etelä-suuntainen linja oli x ja itä-länsi-suuntainen linja y. Selkeimmin ruutunumerointi näkyy piirretyistä tasokartoista. Varsinaista kaivauskoordinaatistoa ei rakennettua alueen suuren koon takia. Kiintopiste siirrettiin Kauppiaankadun pohjoispuolelta Raatihuoneen kaakkoiskulmasta (kartta 2, KP1, 4,237 m mpy) kahteen eri pisteeseen korttelialueelle (kartta 2, KP2 5,27 m mpy ja KP3 4,84 m mpy). Aloitettaessa alueista tehtiin pintavaaitus ja lopetettaessa pyrittiin tekemään pohjavaaitus, mikäli se oli vain mahdollista.

Kaivauksissa käytettiin dokumentointimetodina historiallisen ajan kaivauksissa yleisesti käytettyä kerroskaivausmenetelmää, ns. stratigrafista metodia, jossa havaittujen kulttuurikerrosten ja niistä löytyneiden rakenteiden tiedot tallennettiin dokumentointilomakkeille, ja tiedot kirjattiin samalla ylös vihkoihin. Alueet kaivettiin siis kerrosten mukaan, siten että kerrokset poistettiin niiden muodostumisjärjestyksessä, ja tiedot niistä ja kerrosten suhteista toisiinsa kirjattiin rakenne- ja yksikkölomakkeille löytymisjärjestyksessä. Lisäksi rakenteet dokumentoitiin tasokartoin tai rakennekartoin ja seinämistä piirrettiin leikkaus- eli profiilikartat. Kaivausten eteneminen dokumentoitiin mustavalko- ja digitaalikuvin. Kaivauksen alkuvaiheessa hyödynnettiin koneellista apua, ja koneellisesti, ohuina kerroksina kaivettiin 1900-luvun pintakerrokset ja sekoittuneet kerrokset (jos maa-aineksen seasta löytyi 1900-luvulle viittaavia löytöjä). Varsinainen kaivaus lapioin ja lastoin aloitettiin, kun näkyviin tulivat sekoittumattomat löydölliset kulttuurikerrokset tai muinaisjäänneksi tulkittavaa rakennetta tai sen osaa. Huomattavaa on, että osa suullisten tiedonantojen mukaan maa-ainesta oli paikoin vaihdettu ja osa kulttuurikerroksista oli pintakerroksista tuhoutunut. Pietarsaassa ei ollut aikaisemmin tehty dokumentoituja kaivauksia, joten vertailuaineistoa ei kulttuurikerrosten

paksuudesta ja syvyydestä juurikaan ollut. Ainostaan korttelin itäpuolelta Isokadulta oli tieto, että kunnallisteknisissä kaivutöissä oli löydetty kellarinjäänteitä.⁹ Ilmansuunnat on nimetty kaupungissa käytetyn asemakaavan mukaan, joka poikkeaa hieman absoluuttisista ilmansuunnista.

Löytyneet rakenteet numeroitiin alueittain juoksevalla numerolla (esim. BR1), siten että ensin on alueen tunnus, tämän jälkeen rakennetunnus ja lopuksi sen numero. Samalla tavalla numeroitiin kerrokset, jotka nimettiin stratigrafiseksi yksiköiksi (SY) ja numeroitiin juoksevalla numerolla alueittain (esim. BSY1). Kerrokset numeroitiin siis löytymisjärjestyksessä, joten numerot eivät välttämättä kerro varsinaista järjestystä suhteessa toisiinsa. Kerrosten ja rakenteiden suhteet toisiinsa on esitetty kaivauskertomuksen liitteenä olevissa matriiseissa (liite 6). Löydöt otettiin talteen ruuduittain ja kerroksittain, ja kaikki löydöt otettiin talteen. Rakenteiden ulko- ja sisäpuoliset löydöt pyrittiin ottamaan talteen omina yksikköinä. Piirretyistä matriiseista löytyvät myös dokumentoidut rajapinnat (RP), jotka myös numeroitiin juoksevalla numerolla alueittain (esim. BRP1). Matriiseissa rajapintojen suhteet ympäröiviin kerrostumiin leikkaamisen osalta osin yksinkertaistettu, mutta tarkemmin kerrostumat, rajapinnat ja rakenteet löytyvät yksikkö- ja rakenneluettelosta. Kaivausten aikana otettiin myös makrofossiilinäytteitä (MN) ja mahdollisuuksien mukaan dendrokronologisia näytteitä (DN), jotka kirjattiin alueen mukaan, lyhenteellä varustettuna ja juoksevalla numerolla (esim. BMN1 ja DDN1).

---

⁹ Suullinen tiedonanto museonjohtaja Guy Björklundilta 6.9.2007. Häneltä saatu myös kaivutöiden yhteydessä otettua kuvamateriaalia (ks. liite 12). Lisäksi kaupunkiarkeologisen inventoinnin aikana on saatu suullisia tiedonantoja mm. katukiveyksestä ja palokerroksesta (ks. Mökkönen 2002, liite 7, s. 2 ja 5).

4. TONTTI 2/2/9

4.1. Kaivausalue A

Rakenteet tai niiden osat:-

Kartat: 1-4

Mustavalkonegatiivit: 1, 6-11, 16

Näytteet: -

Löydöt: KM 2007103: 1-4

Poistetut löydöt: 1900-luvun rautaesineitä

Eläinluut: ASY5

Kaivausalue A avattiin tontin 2/2/9 luoteisosaan. Alueen koko oli 2 x 6 m, ja se jaettiin yhteensä kolmeen 2 x 2 m kokoiseen ruutuun alkaen etelästä pohjoiseen (ruudut 1-3). Koeojan sijainti arvioitiin kohtaan, jossa ei tietojen mukaan ole ollut ns. huoltoasemarakennusta, ja tavoitteena oli päästä 1700-luvun korttelialueen kerrostumiin, joita ainakin asemoitujen karttojen perusteella korttelialueella näyttäisi säilyneen (kartta 3). Kaikki asemoinnit oli voitu tehty 1700-1800-lukujen kartoista, joten vanhempaa rakennekantaa ei voida näiden, eikä säilyneiden karttojen perusteella juurikaan arvioida. Tiedetään vain, että niiden löytyminen on mahdollista. Tontti oli kaivausten alkaessa kokonaan parkkipaikkakäytössä, tosin epävirallisena sepelipintaisena alueena.

Pintavaaituksen jälkeen (korkeus noin 4,02-4,16 m mpy) kaivaus aloitettiin koneellisella kaivulla, ja pintakerroksesta poistettiin noin 5-10 cm kerros ensin harmaata sepeliä (ASY1), jonka alla oli noin 35 cm paksu ruskea, karkea hiekkakerros, jossa oli tiilenpaloja ja muutamia isohkoja kiviä (ASY2). Kerros oli moderni tasoite- tai täyttökerros. Molemmat kerrokset peittivät koealueen kauttaaltaan. Koeojan keskivaiheilla oli tämän alla tummanruskea, karkea hiekkakerros, joka oli paksuimmillaan noin 90 cm (ASY3). Hiekassa oli pieniä kiviä (halkaisija max. 8 cm). Ruuduissa 1 ja 2 ASY2:n alta tuli esiin vaaleanharmaa savikerros (ASY4), jonka alla jatkuen ruutuun 3 oli tummanruskea karkeahko hiekka (ASY5). Itäprofiilista havaittiin ruudusta 1 kellertävä hieno tasalaatuinen hiekka (ASY7) kerroksen ASY3 alta. Kerroksen paksuus oli ainakin 40-100 cm. Tämän alta ruudun 1 itäprofiilista dokumentoitiin myös kerros ASY6, harmaanruskea savinen hiekka. Kerrosten dokumentointi päättyi länsiseinämän yksikön ASY7 täydelliseen romahtamiseen, jonka jälkeen syvään, koealuekaivantoon ei voinut turvallisesti laskeutua dokumentoimaan kerroksia. Hieman ennen sortumaa kerroksesta löytyi viemärinkansi. Romahtanut maa-aines kaivettiin kaivinkoneella, jonka jälkeen

kaivamista jatkettiin ohuina kerroksina, ja kerrostumat jatkuivat hyvin samankaltaisina kunnes tultiin selkeästi harmaaseen savikerrokseen ASY8, joka nimettiin pohjasaveksi. Pohjasaven alkamiskorkeus oli 1,26 m mpy. Alueelta ei löytynyt säilyneitä kulttuurikerroksia, eikä säilyneitä rakenteita tai niiden osia.

Kaivausalue A ei sisältänyt varsinaisia kulttuurikerrostumia, vaan kerrokset olivat joko 1900-luvun täyttö- tai tasoitekerroksia tai sekoittuneita kerroksia. Aluetta kaivettaessa maasta nousi selkeä ja voimakas öljyn haju, joten huoltoaseman perustukset ovat olleet selkeästi lähettyvillä. Seinämistä ei löytynyt merkkejä säilyneistä kulttuurikerroksista. Löytöinä alueesta otettiin talteen yksiköistä ASY3 ja ASY5 kaksi punasaviastian palaa, joista toinen oli keltaiseksi lasitetusta kaakelistä ja toinen vihreälasitteinen pala, kaksi koristelematonta piiposliiniastian palaa, vihreä pieni iridisoitunut ikkunalasin pala ja kolme eläimen luuta. Näistä päätellen alueella on siis ollut kulttuurikerroksia, jotka ovat tuhoutuneet ja sekoittuneet. Alueesta dokumentoitiin seinämiä ainoastaan kuvin, sattuman kaupalla ennen seinämien romahtamista. Profiilikarttoja alueesta ei piirretty. Vaikka koejassa ei ollut merkkejä 1600- ja 1700-lukujen kulttuurikerroksista, niin ottaen huomioon tontin suuren koon, ei varmuudella voida sanoa, että tontin 9 koko pohjoispääty tai itäpuoli olisi kulttuurikerrostumiltaan tuhoutunut. Vain tarkemmat tutkimukset voivat varmistaa asian (kartat 2, 3 ja 27.).

Kuva 17. Koealue A pohjasaveen (ASY8) saakka kaivettuna, seinämät romahtaneet kaivauksen alkuvaiheessa. Kuvaussuunta pohjoiseen. Digitaalikuva MV/RHO.

4.2. Kaivausalue B

Rakenteet tai niiden osat: BR1, BR2, rakenteet liittyvät toisiinsa

Kartat: 1-8

Mustavalkonegatiivit: 125741:1,15,17,18, 22, 23, 33-35, 39, 40, 48, 51-53

Näytteet:-

Löydöt: KM 2007103: 5-70.

Rakennusfragmentti: tiili RHO 1558

Poistetut löydöt: BSY7

Eläinluut: BSY6, BSY8, BSY9, BSY11, BSY12, BSY13, BSY14, BSY16

Kaivausalue B mitattiin paikoilleen kohtaan, jossa on asemoidun kartan perusteella sijainnut katu 1700-luvulla (kartta 3, liite 12). Museojohtaja Guy Björklundilta saatujen tietojen perusteella saimme vihjeitä,¹⁰ että ns. Lindskogin talon pihamaan maanvaihtotöissä olisi havaittu katukiveystä muistuttavaa rakennetta, ja tästä syystä kaivausalue B mitattiin juuri asemoidun kadun kohtaan. Alueen kooksi mitattiin 2 x 3 m, ja alueen korkeus oli 4,12-4,18 m mpy. Alueen kaivaminen aloitettiin jälleen koneellisesti, ja asfaltti nimettiin kerrokseksi BSY0 ja tämän alainen sepelikerros kerrokseksi BSY1. Kerroksen alapuolella oli molemmissa ruuduissa kerros BSY2, musta tiilinen palanut hiekka, jossa oli muuan muassa peltiä. Kerroksen yläosassa oli myös 1 cm:n paksuinen kerros vaaleaa hiekkaa, jolle ei annettu omaa yksikkönumeroa. Näiden jälkeen kaivettiin sekoittuneita hiekkakerroksia BSY3, BSY4 ja BSY5, jotka liittyvät korttelin 1900-luvun aiempaan rakennuskantaan ja niiden purkuun. Kerroksesta BSY5 löytyi mm. palaneita kiviä, öljysoraa ja kattohuopaa. Pintakerrokset olivat myös öljyn/bensiinin tuoksuisia. Näiden alla oli ensimmäinen ns. kulttuurikerros (BSY6), joka oli tosin yläosistaan hieman sekoittunut. Tummanruskean, keskikarkean hiekan joukossa oli jonkin verran kiviä ja halkaisijaltaan pieni puuroska-alue. Kerroksesta otettiin talteen myöhäisintään 1800-luvulle ajoittuvia löytöjä tai 1700-luvun loppupuolelle ajoittuvia löytöjä, mm. 58,8 g erilaisia piipposliiniastioiden paloja ainakin lautasten pohjapaloja ja yksi sokeriastian kannesta. Lisäksi löytyi neljä koristelematonta liitupiipun varren osaa ja yksi kruunuleimattu kokonainen koppa. Piipun muoto on ruotsalaisvalmisteinen, ja siinä on pitkä ja kapea kanta. Piippu on hyvin kulunut ja reliefimuotoinen leima melko epäselvä, mutta siitä on erotettavissa kruunun alaosa ja kuluneet hieman pistemäiset sakarat (KM 2007103: 11). Leima ja muoto viittaavat valmistusajankohtaan 1700-luvun puolesta välistä 1800-luvun vaihteeseen. Luultavasti piippu on valmistettu Carl Wettervikin tehtaassa Tukholmassa

---

¹⁰ Suullinen tiedonanto 6.9.2007.

1755-1798.¹¹ (liite 2) Löytöjen joukossa oli myös runsaasti esinelasia mm. vihreää, kirkasta ja erilaisia palaneita että palamattomia vihreitä ikkunaruuutujen paloja. Löytöihin kuului myös taottuja rautanauvoja, nahkapaloja, yksi puinen korkki, useita todennäköisesti viinipullon korkkeja ja yksi simpukka. Lisäksi talteen otettiin keltainen tiili, jossa oli osittain säilynyt leimaus ST (liite 3, nro RHO 1558). Kaikkiaan ajoitukseksi voidaan arvioida löytöjen perusteella aikajakso noin 1700-luvun loppupuolelta-1800-luvulle. Tiilileiman ajoitus ei ole selvinnyt.

Ruutu 1 osoittautui kaivetuksi, ja se kaivettiin nopeasti alaspäin lapiolla ja kairaten (BSY7), koska kellertävän hiekan joukossa oli styroxia, jotta varmistuttiin, että kaivannon alapuolelle ei jää kulttuurikerroksia tai rakenteita. Kaivanto jatkui pohjasaveen (BSY23) saakka. Samalla kaivettiin koko aluetta alaspäin, ja dokumentoitiin tiilimurskan sekainen hienon hiekan kerros (BSY8) ja mustanruskea maatuneen puun sekainen hienon hiekan kerros (BSY9). Kerroksessa oli kattotiilien paloja, joista yksi otettiin talteen (liitteet 3 ja 10).

Kuva 18. Modernin kaivannon ja kulttuurikerrosten välinen rajapinta BRP1 ja sen länsi- ja pohjoispuolella oleva kivikeskittymä ja kattotiilien paloja ruudussa 1 kaivausalueella B, kerros BSY9/BSY12. Liittynevät rakenteeseen BR1, joka alkoi samalla ruudusta 2. Digitaalikuva MV/RHO.

¹¹ Åkerhagen 2006, s. 14-15. Åkerhagen myös ajoitti löydetyn piipun. Sähköpostiviesti 13.11.2008. Ks myös. Ainasoja 1996, s. 84, 86.

Ruudun 1 länsilaidasta havaittiin myös pieni kivistä ja tiilistä koostuva keskittymä (kuva 18). Välittömästi alkoi myös ruudusta 2 rakenne BR1, kivijalka kerroksesta BSY9/BSY12.

Kivikeskittymän kivet olivat pieniä, kooltaan noin 10 x 20 cm, ja ne olivat luonnonmuotoisia. Alueella oli myös yksittäisempiä kiviä hieman hajanaisesti. Alaspäin kaivettaessa tuli esiin itä-länsisuuntainen kivirakenne, kivijalka, jonka kivet olivat asetettu hieman hajanaisesti, tai ne olivat hajaantuneet myöhemmän maankäytön vaikutuksesta. Kivien koko vaihteli aivan pienistä, luonnonmuotoisista kivistä suuriin 30-60 cm halkaisijaltaan oleviin kiviin. Samalla korkeudella oli edelleen näkyvissä hajanaisia kattotiilen paloja mustassa hiilissä palokerroksessa (BSY12), joka jatkui jo kuvatun ja poistetun kivikeskittymän alla, rajapinnan BRP1 koillispuolella ruudussa 1. (kartta 5) Kivirakenne alkoi korkeudelta 3,53 m mpy. Kerroksen BSY9 alla olivat kerrokset BSY10 ja BSY11, mutta paikoin vaikutti siltä, että BSY9 ja BSY11 olivat myös osin samoja kerroksia ja BSY10 kerroksen sisällä. Mustanruskeaa, maatuneen puun sekaista hiekkaa jatkui siis kivijalan ympäriltä aina sen alapuolella saakka, joten se on myös kivijalan perustamiskerros, kuten myös kivijalan alle jatkuneet kerrokset BSY10 ja BSY11.

Aluetta kaivettiin syvemmälle, ja kivijalkaa (BR1) paljastui enemmän. Kivet sen ympärillä ja alapuolella olivat nyt huomattavasti pienempiä, noin 10 x 20 cm kokoisia. Kartassa 6 näkyy kivijalka, ja suurimmista kivistä on huomattava, että ne ovat samoja kuin kartassa 5 näkyvät, ja niitä on paljastettu nyt vain enemmän. Suurin kivi jäi paikoilleen myös pitkäksi aikaa, koska käsin sen poistaminen kaivannosta ei ollut mahdollista, joten se nostettiin alueelta sopivan tilaisuuden tullen koneellisesti. Pienet kivet jatkuivat edelleen itä-länsisuuntaisesti, ja ne olivat pääosin korkeudella 3,13-3,36 m mpy. Kivijalan pohjoispuolella oli kerroksia BSY14, joka oli tummanruskeaa karkeaa, puulastujen sekaista hiekkaa, samankaltaista kuin kerrokset BSY16, joka tuli hieman syvemmältä samasta ruudusta, ja BSY19, joka tuli myös hieman syvemmältä kivijalan eteläpuolelta ruudusta 1. Puulastut voivat olla jonkinlaista kuiviketta tai kertovat vain kulttuurikerroksen olemassaolosta käyttö- tai perustustasona. Lastut olivat erittäin pientä silppua ja määrällisesti melko vähän, joten ne tuskin kertovat puun työstämisestä paikalla.

Kivijalan eteläpuolelta oli myös BSY12:a kaivettaessa paljastunut hyvin maatunut lautarakenne (BR2), jota dokumentointiin aluksi kerroksena BSY13 noin 1 cm:n paksuudelta, kunnes havaittiin, että sen alta paljastuukin puurakenne. Lautataso

oli hyvin huonosti säilynyt, joka koostui itä-länsisuuntaisista ja pohjois-eteläsuuntaisista ohuista laudoista ja erinäisistä puunkappaleista, joilla ei ollut järjestystä. Lautojen leveyttä tai pituutta ei mitattu yksitellen maatuneisuuden takia, mutta leveydet olivat noin 5-20 cm, ja ne olivat noin 80 x 140 cm kokoisella alueella. Puutaso oli eteläosastaan tuhoutunut modernin kaivannon myötä. Sen korkeus oli noin 3,11-3,25 m mpy. Lautataso tulkittiin kivijalkaan liittyväksi puuarinaksi, ja kivikeskittymällä niiden yläpuolella voi olla jokin samaan rakenteeseen liittyvä funktio, jota ei tämän kaivauksen yhteydessä pysty määrittelemään tarkoin. Yksittäisiä puun kappaleita oli myös kivijalan kivien alla. Rakenteen ympärillä ja alapuolella harmahtavan ruskea, hyvin tasalaatuinen hiekkakerros (BSY17), joka on puutason alla ollut perustamis- tai tasoitekerros. Kerros jatkui kivijalan (BR1) alapuolelta myös sen pohjoispuolelle. Kerros on samaa kuin BSY15 ruudun 2 puolella.

Lautataso poistettiin dokumentoinnin jälkeen ja syvemmälle kaivettaessa sen ja kerroksen BSY16 alta paljastui sinertävänharmaa savikerros (BSY18) molemmista ruuduista. Välissä olivat siis kerrokset BSY16 ja BSY19, jotka ovat todennäköisesti samaa kerrosta, erona oli vain kerroksen BSY16 paikoittainen hiilipitoisuus. Lauta-arinaan liittyi vielä yksi puu ja kivijalkaan pienempiä kiviä, jotka dokumentoitiin omana tasonaan (kartta 7) noin korkeudelta 2,80-2,92 m mpy. Pienet kivet tasossa olivat korkeammalla kuin alin dokumentoitu lauta, joka jatkui länsiprofiiliin. Muut kivet kartassa ovat siis paikoilleen jääneitä ja ”ilmassa” olleita kiviä, joita ei pystytty kaivaessa käsivoimin poistamaan. Tämän jälkeen kerroksia kaivettiin edelleen alaspäin ja ruudusta 2 dokumentoitiin yksiköt BSY20, ohuehko keskiruskea hienon hiekan kerros ja sen alta hyvin ohut hiilinen, numeroimaton hiekkakerros ruudusta 2. Kerroksen alta alkoi myös hyvin ohut harmaa hiekka- ja savikerros (BSY22), joka peitti molemmat kaivausruudut. Tämän alla oli kiinteä harmaa pohjasavi (BSY23). Alue kairattiin vielä, jotta varmistuttaisiin siitä, että saven alla ei ollut lisää kulttuurikerroksia. Lopuksi kaivinkoneella aluetta täytettäessä kaivettiin savea hieman syvemmälle samassa tarkoituksessa ja peitettiin alue.

Kivijalka (BR1) ja lauta-arina (BR2) liittyvät siis todennäköisesti yhteen ja ovat peräisin stratigrafisten suhteittensa perusteella samasta rakenteesta. Molemmat rakenteet myös jatkuivat kaivausalueen ulkopuolelle itään ja länteen. Löytyneen kivirakenteen/kivijalan tulkinta on ongelmallinen, koska tarkoituksena oli etsiä mahdollista kivettyä katua, jota löytyneet rakenteet eivät muistuta. Asemointien mukaan kohdalla on kulkenut katu. Selitystä voi etsiä myös Museoviraston

asemoinnin yhteydessä sen tekijän arvioimasta virhemarginaalista, joka on raportin mukaan alle 5 metriä.¹² Jos oletettaisiin näin, niin kyseessä voi olla pohjoisemman tai eteläisemmän korttelin kadun vierellä kulkeneesta rakennuksesta. Todennäköisempi vaihtoehto on eteläisempi, koska kerrostumien, kivijalan ja lauta-arinan perusteella rakennuksen sisäpuolen voisi olettaa olevan sen eteläpuolen. Aluetta kannattaisi tutkia laajemmalla, jotta kohteen luonne ja tulkinta selviäisivät tarkemmin.

Tarkasti ajoitettavia löytöjä kerroksissa oli vähän. Jo mainitun kerroksen BSY6:n löytöjen lisäksi, kerroksesta BSY8 löytyi liitupiipun kopan osa (KM 2007103: 29), jota ei voi tarkemmin ajoittaa. Kerroksesta BSY9 otettiin talteen enemmän löytöjä mm. piiposliinikupin osa, jossa on ollut korva ja lehtikuvio (KM 2007103: 30), sekä kupin puolikas, jossa on reunoilla kultausta (KM 2007103: 31). Punasaviastioiden paloja oli kolme kappaletta, joista kaksi oli sisäpinnaltaan koristelluista astioista ja yksi padasta tai korvallisesta astiasta (KM 2007103: 32-33). Lisäksi talteen otettiin useita varren kappaleita liitupiipuista ja kahden kopan osia. Kummassakaan kopassa ei ole säilynyt leimoja tai koristelua, mutta toisessa on jäänteet hyvin matalasta kannasta (KM 2007103:35). Kokonsa ja muotonsa perusteella se voisi olla karkeasti arvioiden 1700-luvun piippu tai jopa vanhempi. Kopan pyöreä muoto sopii sekä vanhempiin englantilaisiin että hollantilaisiin piippuihin.¹³ Muu talteenotettu aineisto on myös tyypillistä samalle ajalle mm. punasavipatojen ja vatiin palat ja ikkunalaasi. Kerroksesta BSY14 tuli pieni pala piiposliinia, joka viittaisi saman vuosisadan jälkimmäiselle puoliskolle. Muu löytöaineisto ja punasavikeramiikan ”runsaus” voisi viitata alemmissa kerroksissa vanhempaan aikaan. Alueen kerrostumista otettiin talteen myös joukko eläintenluita (ks. luku 8).

Pietarsaarta ovat tuhonneet useaan otteeseen otteeseen. Paksu, musta palokerros BSY12 on hyvin todennäköisesti vuoden 1835 suurpalon jälkeensä jättämä. Löytöaineisto ei ole tämän oletuksen kanssa ristiriidassa, koska BSY14, josta löytyi piiposliinia, oli tämän kerroksen alapuolella ja sopisi siis ajoitukseen.¹⁴ Isonvihan aikaisen, vuoden 1714 palokerros on hankalampi tulkita, mahdollisesti kyseessä voisi olla kerros BSY16, joka oli hiilistä puurooskaa. Koska suurimmat kivijalan kivet olivat

---

¹² Mökkönen 2002, s. 16.

¹³ Åkerhagen 2006, s. 11-15.

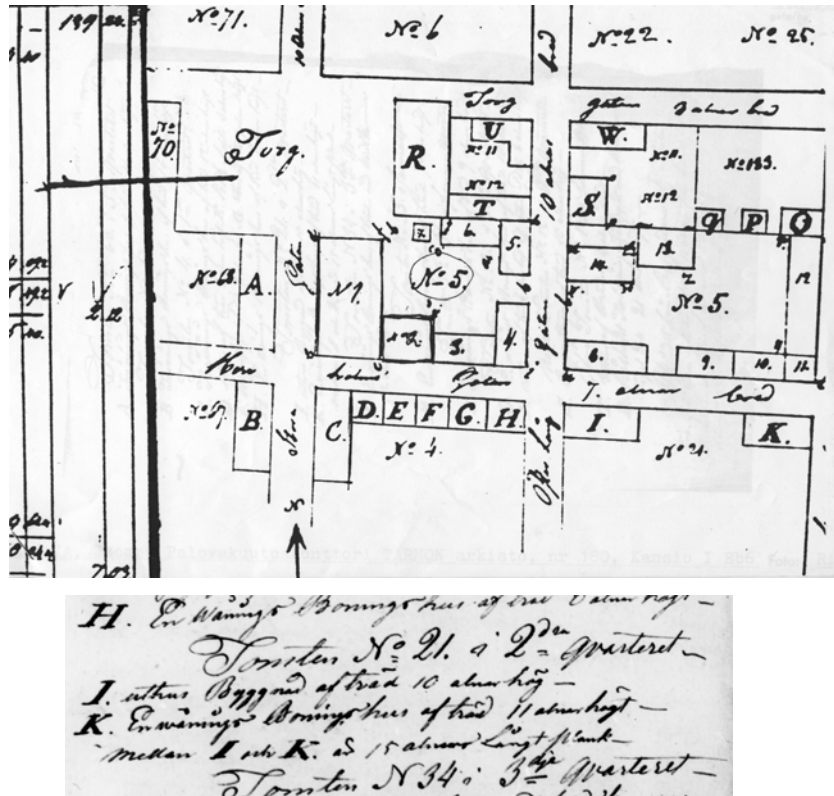
¹⁴ Tarna 2006, s. 100-103. Piiposliinia alettiin valmistamaan 1760-luvulla Englannissa Josiah Wedgewoodin toimesta. Piiposliini tarkoittaa fajanssimassaa, joka on kaoliinipohjainen, läpikuultavaa ainesta, joka poltetaan alhaisessa lämpötilassa.

palokerroksen BSY12 yläpuolella ja pienemmät kivijalan kivet jatkuvat sen alapuolella aina kerrokseen BSY16 yläpuolelle saakka, on mahdollista, että vanhaa, pienemmistä kivistä tehtyä kivijalkaa on käytetty uudelleen. Kyseessä voi olla myös muu rakenne kuin kivijalka, mutta maaton puutaso sen alla viittaa jonkinlaiseen kiviperustaiseen rakennelmaan.

Pietarsaaren kaupunginmuseossa säilytetään osaa vanhoista palovakuutusasiakirjoista. Vuoden 1834 palovakuutuksessa kaupunginosan 2, tontille 21 on lueteltu vakuutetut rakennukset. Lähimpänä kaivausaluetta on rakennus I, josta sanotaan ”*uthus byggnad av träd, 10 alnar hög*”. Lisäksi sanotaan ”*mellan I och K 15 alnar långt plank*”. Lisäksi Herrholmgatanin leveys näkyy palovakuutusasiakirjasta. Se on ”*7? alnar brev*”. (kuva 15)¹⁵ Eli rakennus on puusta rakennettu piharakennus, jonka korkeus on ollut 10 kyynärää ja rakennusten I ja K välillä on ollut 15 kyynärää pitkä tasanne. Kivijalasta ei palovakuutuksessa ole mainintaa. Kyseessä on siis todennäköisesti vanhempi rakennus, koska sama vuoden 1835 asemakaava noudatteli vanhempaa asemakaavaa. Katujen kiveämisen ajankohdasta ei ole ainakaan toistaiseksi löytynyt tietoja, joten on mahdollista, että katu on ollut myös kiveämätön, tai myöhempi alueen käyttö on tuhonnut sen. Rakennusten väliseksi tasanteeksi tai sillaksi löytynyt puuarinaksi tulkittu rakenne on hyvin hauras ja huonosti säilynyt, ja todennäköisesti kyseessä on siis vanhempi rakenne. Löytöaineisto ei anna selkeää ajoitusta, koska löydöt ajoittuvat pitkälle aikavälille. Palokerrosten perusteella voisi ajatella, että alin hiiltynyt kerros on vuodelta 1714. Mahdollisesti koekaivauksen yhteydessä tehnyt hyvin rajallisen löytöaineiston ja pienen tutkitun alan perusteella tehdyt tulkinnat ovat harhaanjohtajia. Mielestäni kerrokset voivat olla stratigrafisesti ajatellen myös tätä vanhempia, tai vanhempia 1600-luvun kerroksia ei pohjasaven päällä yksinkertaisesti ole. Avatun alueen perusteella 1700-luvun loppuun tai 1800-1900-luvuille viittaava tai sekoittunut löytöaineisto rajoittui selkeästi tiettyihin, lähellä pintaa oleviin kerroksiin.

---

¹⁵ Pietarsaaren kaupunki. Palovakuutus nro 180 vuodelta 1836. Suomen Palovakuutuskeskus Tarmon arkisto. (Kopio Pietarsaaren Kaupunginmuseo).

Kuva 19. Pietarsaaren kaupunki. Palovakuutus nro 180 vuodelta 1836. Suomen Palovakuutuskonttori Tarmon arkisto. (Kopio Pietarsaaren Kaupunginmuseo)

Koeoja B antoi viitteitä siitä, että tontilla on siis säilynyt kulttuurikerroksia ja niihin liittyviä muinaisjäännöksiä. Osin tontin kerrostumat voivat olla tuhoutuneet, mutta koeoja B:stä löytyneet herättivät enemmän kysymyksiä kuin antoivat vastauksia koekaivauksen ennakolta asetellun kysymyksen kannalta. Vaikka tontilla on ollut useita rakennuksia 1800-luvun jälkimäisellä puoliskolla ja 1900-luvulla, ne tuskin ovat tuhonneet kaikkia kulttuurikerroksia. Alueelta B löytyneet muinaisjäännökset jatkuivat selvästi ainakin pohjoiseen, länteen ja itään. Korttelin vanhat kerrostumat sijoittuvat melko lähelle maanpintaa ja käytännössä kaivinkoneen käyttö oli mahdotonta aivan pintaosia lukuunottamatta, koska kulttuurikerrokset ovat hyvin ohuet. Kaivinkonetta voitiin hyödyntää vain pintakerrosten lisäksi kiviä nostettaessa ja pohjasavea tarkistettaessa. Osa kaivusta tehtiin lapioin, mutta hyvin ohuiden kulttuurikerrosten lapiointi on mahdotonta, jotta löytöjen kontekstiyhteydet pysyisivät järjestyksessä. Tulevaisuudessa aluetta olisi syytä laajentaa, jotta tulkinnaltaan epäselviksi jääneiden rakenteiden tarkoitus ja ajoitukseen saataisiin lisäselvyyttä ja koska inventoinnin mukaan suuren osa tontista pitäisi olla tuhoutumatonta, myös muita muinaisjäännöksiä alueella täytyisi tämän mukaan olla.

4.3. Yhteenveto

Kahdella alueella tehty koeluonteinen kaivaus antoi viitteitä siitä, että tontti on osin kulttuurikerroksiltaan säilynyt, ja kerroksissa on säilynyt myös suojeltavia muinaisjäännöksiksi tulkittavia rakenteita. Paikoitellen tontti voi olla hyvinkin kulttuurikerroksiltaan myös ennakoitua tuhoutuneempi, koska koeoja A oli täysin kerrostumiltaan tuhoutunut tai sekoittunut. B-alueelta löytyneiden muinaisjäännösten ikä ja funktio ovat osin epäselviä, mutta löytöaineiston perusteella ne voidaan ajoittaa ainakin 1700-luvulle ja jopa sen alkupuolelle, myöskään rakenteiden vielä vanhempaa ikää ei voi poissulkea ennen laajempia tutkimuksia. Joten alueella on kaivausten tulosten perusteella suoritettava arkeologisia tutkimuksia ennen mahdollista maankäyttöä. Kulttuurikerrosten säilyneisyyttä laajalla tonttialueella ei voi etukäteen koekaivausten tulosten perusteella tarkasti ennakoida, vaan voi vain todelta että kulttuurikerrostumia ja muinaisjäännöksiä on varmasti säilynyt ainakin alueen B itä- ja länsipuolella ja pohjoispuolella, koska kerrostumat jatkuivat sinne. Pohjoisosa ja itäosa voivat olla paikalla olleen rakennuskannan takia kulttuurikerroksiltaan heikommin säilyneitä. Tietoa rakennusten perustusten syvyydestä ei ole, mutta ainakin huoltoasema on voinut tuhota kerrostumia, varsinkin jos kulttuurikerrokset ovat ohuet. Ennakkoarvioinneista huolimatta yllätykset kerrosten säilyvyyttä arvioitaessa ovat aina mahdollisia.

5. TONTTI 2/2/10

5.1. Kaivausalue C

Rakenteet tai niiden osat: CR1, CR2

Kartat: 9-11, 26

Mustavalkonegatiivit: 125741:5, 12-14, 19-21, 24-25, 28-30, 36, 41-43, 49-50,

Näytteet: CMN1-CMN3

Löydöt: KM 2007103: 71-158

Poistetut löydöt: CSY5, CSY7-CSY11, CSY13, CSY14

Eläinluut: CSY5, CSY7, CSY10, CSY11, CSY13, CSY14, CSY18, CSY20

Kaivausalue C mitattiin tontin 2/2/10 pohjoisosaan, nykyiselle osin asfaltoidulle parkkipaikalle. Kohdassa on sijainnut eri-ikäisiä makasiinirakennuksia, joten tavoitteena oli selvittää, oliko ennakkotietojen mukaan kivijalattoman, vuonna 1987 puretun makasiinirakennuksen alla säilynyt jäänteitä tiedossa olevasta vanhemmasta rakennuksesta ja sen alla vielä kenties kulttuurikerrostumia ja rakenteita tätä vanhemmalta ajalta (ks. johdanto). Alueen C koko oli 4 x 2 metriä, ja ruudut numeroitiin numeroilla 1 ja 2 alkaen lännestä ja edeten itään. Pintavaaituksen mukaan pihan korkeus kohdassa oli 4,09-4,13 m mpy.

Pintakerrosten kaivu aloitettiin ohuilla koneellisella kerrosten kaivulla, joita jatkettiin erilaisten purkujätekerrosten takia melko syvälle. Aluksi kaivettiin ohuina kerroksina tasoite- tai sekoittuneet kerrokset CSY1, CSY2, CSY3 ja CSY4, jotka liittyvät ajoitukseltaan vuoden 1987 jälkeiseen, makasiinin purkamisen jälkeiseen aikaan. Aluetta syvemmälle kaivettaessa ruudusta 1 ja 2, kerroksen alta kaivettiin lapiolla sekoittunut kulttuurikerros CSY5, tummanruskea karkea hiekka, joka sisälsi vanhempaa historiallisen ajan esineistönä kuten koristelemattomia, 1700-luvun lopulle 1800-luvulle ajoittuvia keramiikka-astioiden paloja kuten piiposliiniastioiden paloja ja posliinia ja erilaista esinelasia mm. tuttipullon suosa (KM 2007103: 77), mutta myös 1900-luvun löytöaineistoa kuten arabian astioita, muovilelujen paloja ja koristeltuja punasaviruukun paloja, joissa oli vuosileima 1922 ja teksti SUOMI. Talteen otettiin myös ns. Grafton-kivääri (KM 2007103: 82). Kerros on varmasti sekoittunut eri-ikäisten rakennusten rakentamisen myötä, ja vanhempi löytöaineisto on tällöin sekoittunut uudempaan. Ruudusta 1 kaivettiin omana kerroksenaan CSY3:n alta purkujätettä sisältänyt kerros CSY6, jossa erotuksena CSY5:een oli tiilettömyys. Kerroksesta löytyi mm. vihreä muovipussi ja hyvin tuoreita laudan kappaleita. Tämän alla oli edelleen mustanruskea maatuneen puun kerros CSY7, joka oli täynnä purkujätettä, mm. kattohuopaa. Samanikäinen edellisen kanssa samassa ruudussa oli

CSY8, joka voidaan jälleen luonnehtia sekoittuneeksi kulttuurikerrokseksi. Kerros oli täynnä paikalla sijainneiden rakennusten purkujätettä, mutta myös löytöjä vanhemmista kerroksista. Maa-aines oli keskiruskeaa, karkeaa hiekkaa, josta löytyi myös mm. alumiinisia kierrekorkkeja ja kattohuopaa. Kerroksia kaivettaessa tuli alueen keskiosasta esille kivijalka (CR1), joka kulki pohjois-eteläsuunnassa. Kivet olivat hyvin suuria ja hyvin suorassa linjassa. Niiden yläpinta oli korkeudella 3,60-3,78 m mpy. Ruudusta 2, kivilinjan itäpuolelta erottui myös pienempiä kiviä hieman syvemmältä, alkaen korkeudesta 3,61 m mpy, ja ne dokumentoitiin samalla rakennenumeroilla. Ruudusta 2 tuli esille lautataso (CR2), joka ei ollut selkeästi ladottu tai järjestelmällinen. Puut olivat maatuneita ja pehmeitä, ja joukossa oli myös yksi viistosti kulkeva hirsi, josta ei tosin saanut lustonäytettä, koska puuaines oli mädäntynyt. Lautojen välissä oli puuroskaa, joka oli osin peräisin maatuneista laudoista, jotka olivat lähes yhtenäistä massaa. Puiden päällä oli myös tuotaa. Puutason korkeus oli noin 3,18-3,38 m mpy. Molemmat rakenteet ja niitä ympäröivät rakenteet dokumentoitiin karttaan 9. Kartasta on huomattava, ruutu 2 on 20-30 cm korkeammalla dokumentointikohdassa verrattuna ruutuun 1. Ruudussa 1 ovat tasokartassa näkyvissä myös kerrokset CSY7 ja CSY8 ja ruudussa 2 CSY9 ja CSY10. CSY9 oli epätasaisen värinen, harmaa laikukas hiekkakerros ja CSY10 punainen tiivis hiekka, joka näytti mahdolliselta tallautuneelta tasolta, jossa oli savi- tai hiesuläikkiiä. Maa näytti osittain palaneelta. Kerroksesta otettiin maanäyte CM1. Myös kerroksesta CSY7 otettiin maanäyte (CMN2), koska maa näytti sisältävän runsaasti orgaanista ainetta. (ks. luku 8) Oletuksena oli, että kyseessä on rakennuksen sisäpuoli.

Edellisiä kerroksia kaivettiin osin lastoin ja jatkettiin samalla tavalla alaspäin kerrosten muuttuessa ohuemmiksi ja varovaisuutta vaativiksi. Ruudun 2 kerrokset jatkuivat erilaisina ruutuun 1 verrattuna, seuraavana kaivettiin tummanruskeaa orgaanista ainetta, tiiltä ja sammalta sisältävää kerrosta, joka oli samanikäinen kerroksen CSY9 kanssa. Ruudusta 1 kaivettiin samaan aikaan kerrosta CSY12, joka oli keskiruskeaa harmaata hiekkaa. Molemmista ruuduista tuli tämän jälkeen esille koko ruudun peittänyt hiilinen kerros CSY13, joka oli ruudussa 1, kivijalan länsipuolella huomattavasti mustempaa kuin kivijalan itäpuolella. Koska kerrokset olivat samalla korkeudella, ne numeroitiin aluksi samalla numerolla, mutta jaettiin myöhemmin yksiköiksi CSY13a ja CSY13b, jotta numerointia ei tarvitsisi muuttaa, koska kerroksen CSY13a alla oli selkeä rajapinta CPR1:een ja CSY13b:n alla ei. Löytöjä ei eroteltu kaivettaessa kerroksen sisäisesti, mikä jälkikäteen ajateltuna olisi

pitänyt tehdä, koska niiden alta ja profiilista erottui selkeästi rajapinta. Palokerros oli hyvin paksu, 1-45 cm ja tasalaatuinen, mutta CSY13a ja CSYb erosivat väriltään hieman. Rakenteen CR1 suuret kivet oli nyt poistettu koneellisesti, ja samassa yhteydessä nostettiin myös niiden vieressä ollut suuri kivi, joka jatkui hieman dokumentoitua tasoa syvemmälle. Kivet olivat kooltaan: 1) 45 cm korkea, pituudeltaan 103 cm ja leveydeltään 74 cm ja 2) 27 cm korkea, 80 cm pitkä ja 59 cm leveä. Kaksi muuta kiveä oli noin 40 cm korkeita, muilta mitoiltaan noin 50 x 50 cm, ja muodoltaan kivet olivat pyöreähköjä, mutta hieman pitkulaisia. Varsinaisia kivikerroksia oli vain yksi. Kivijalan alla oli hieno keskiharmaa/-ruskea hiekkakerros, joka oli hieman savimainen, mutta kuitenkin tasalaatuinen. Palokerroksesta ja siitä havaituista rakenteiden osista piirrettiin tasokartta 2, jossa näkyvät puutason CR2 alimmat, viistosti kulkevat laudat, joita näkyi neljä kappaletta kaakko-luoteis-suuntaisesti korkeudella noin 3,15-3,23 m mpy. Lisäksi ruudussa 1 oli joitakin pieniä kiviä ja kanto lautatason alla. Keskiosassa oli näkyvissä rakenteen CR1 alimmat kivet, jotka olivat korkeudella noin 3,29 m mpy, ja sen vieressä ollut pienempi kivijono, jonka korkeus oli noin 3,12-3,13 m mpy. Kivet olivat osin palaneita, ja niiden halkaisija oli noin 15-30 cm, ja muodoltaan ne olivat kulmikkaita. Kivien joukossa oli tiilenpaloja ja ohuita rimamaisia puun kappaleita. On mahdollista, että rakenne on erillinen (samanikäinen tai vanhempi) verrattuna hieman suuremmista kivistä koostuvaan kivijalkaan, vaikka ne ovat numeroitu nyt saman rakennenumeron alle. Tasosta 2 (kartta 10) erottuu myös, että osin palokerroksen joukossa oli CSY14, joka oli keskiharmasta hienoa hiekkaa, hyvin ohuena kerroksena. Hiekassa oli keskiharmaitaläikkiä ja hiililäikkiä, joten vaihtumapinta CSY13a:han ei ollut selvärajainen. Kerros oli selkeämpi ja paksumpi ruudussa 1. Kerrosten alta dokumentoitiin pienialaisempia yksiköitä, kuten CSY15 savimainen hiekka ja CSY16 musta sammalkerros, joka kentällä tunnistettiin karhunsammaleeksi. Sammaleesta otettiin myös maanäyte CMN3. Sammalta oli paksu kerros (10-15 cm) ruudun 1 pohjoisreunassa ja myös eteläprofiilissa, jossa se numeroitiin CSY39:ksi, ja sammal liittyyne rakennuksen sisäpuolen käyttöön. Karhunsammalta on suullisten tietojen mukaan käytetty letitettynä matonkuteena alueella¹⁶, mutta sammaleesta ei löytynyt jälkiä punoksista. Kerroksia alaspäin kaivettaessa tultiin kerroksiin, joiden stratigrafiset suhteet olivat melko epäselviä. Kaivausalueella kaivettiin vaaleanruskaa savista hienoa hiekkaa, jossa oli hiililaikkuja.

---

¹⁶ Museonjohtaja Guy Björklund 14.9.2007.

Tämä numeroitiin aluksi kahdeksi eri yksiköksi, mutta ne ovat todennäköisemmin tulkittavaksi samaksi kerrokseksi CSY17=CSY18. Lisäksi erotettiin yksiköt CSY20, keskiruskea karkea hiekka, jossa oli puulastuja ja CSY21 keskiruskea karkea hiekka, jotka muistuttivat toisiaan. CSY20 ja CSY21 ovat olleet osin läikkä- tai kerrosmaisesti CSY17=18 sisällä, mutta sen alaosassa. Kerrokset olivat hyvin ohuita, hiekkaa ja hiilipitoista savea. Kerroksen dokumentointia vaikeutti sadevesi, joka täytti kaivausalueen ja sekoitti kyseisiä kerrostumia eräänä kaivauspäivänä (kuva 20). Matriisissa kerrokset ovat esitetty yksinkertaistettuna kerroksen CSY17=18 alapuolella (liite 6). Kulttuurikerrokset näyttivät päättyvän tähän, ja kerrostumia yritettiin ennakoida vielä kairalla. Loppukaivaus tehtiin lapiolla, ja kun löydöt loppuivat kerrokseen CSY17, alimmat kerrokset poistettiin taas ohuina siivuina koneellisesti. Tässä yhteydessä eroteltiin vielä useita eri savi- ja hiekkakerroksia, jotka olivat luonnollisia ja osittain varmasti erilaisia tulva- tai kasautumiskerroksia (CSY19, CSY22, CSY23, CSY24, CSY25, CSY26, CSY27, CSY29 ja CSY31).

Kuva 20. Sadevesi aiheutti kerrosten sekoittumista alueella C. Savipitoiset kerrokset olivat hyvin tiiviitä, eikä vesi imeytynyt niistä helposti läpi. Digitaalikuva MV/RHO.

Ne numeroitiin ja kaivettiin, koska haluttiin varmistua, että hyvin ohuiden kerrosten joukosta ei jäisi huomaamatta vanhempia kulttuurikerroksia ja että savi- ja tulvakerrosten alle ei jäisi dokumentoimattomia kulttuurikerroksia. Alimmat savikerrokset kaivettiin siis koneellisesti, ja saven joukossa ollut tummahko orgaaninen aines tulkittiin luonnolliseksi, esimerkiksi tulvaveden mukanaan orgaanisen aineksen muodostamaksi ja satojen vuosien aikana kasautuneeksi.

Alueen kerroksia voi siis pitää kerrokseen CSY8 saakka sekoittuneina, ja löytöaineisto sisälsi hyvin erilaisia ja eri-ikäisiä esineitä. Esimerkiksi osa lasiesinemuodoista ajoittuu niin pitkälle ajalle, että niitä on mahdotonta koekaivauksen jälkityöajan puitteissa ajoittaa tarkasti, joten kaikki on säilytetty.¹⁷ Löytöaineistossa oli esimerkiksi lääke- tai mustepulloja, kulmikkaita viinapulloja ja myös kierrekorkillisia tehdasvalmisteisia pulloja. Lisäksi löytyi lasisen tuttipullon suuosa (KM 2007103: 77). Löytöaineisto on niin monipuolinen, että suuri osa talteen otetusta löytöaineistosta säilytettiin, vaikka joukossa on varmasti melko nuortakin aineistoa. Mielenkiintoisina mainittakoon myös mm. kolme hevosenkenkää (KM 2007103: 96), jotka löydettiin kerroksesta CSY7 rakenteen CR1 kivien poiston yhteydessä. Mielenkiintoinen historialtaan on ns. Grafton-kivääri (KM 2007103: 82), vaikka iältään se onkin hyvin nuoreksi katsottavaa löytöaineistoa. Grafton- eli Vetterli-kiväärit tulivat Suomeen Grafton-nimisen laivan mukana vuonna 1905 venäläisvastaisen toiminnan tuloksena, ja laivan mukana kiväärit haaksirikkoutuivat Pietarsaaren kaupungin edustalle, ja ne joutuivat pääosin punaisten käsiin. Kivääri löytyi kivijalan tuntumasta, joten se lienee kätkeyty. Mielenkiintoinen sattuma on myös, että Oulusta, Virastotalon pelastuskaivauksilta löytyi alkukesästä 2007 samanlainen kivääri koneellisen pintamaan poiston yhteydestä, kivijalan tuntumasta.¹⁸ Vuosikymmenen tarkkuudella ajoittuvia löytöjä tuli hyvin vähän, sen sijaan pidemmälle ajalle ajoittuvia löytöjä otettiin talteen enemmän esimerkiksi sinikoristeltuja, käsinmaalattuja piiposliiniastioiden paloja (KM 2007103: 113) ja runsaasti iridisoitunutta vihreää ikkunalasia 534,40 g (KM 2007103: 122). Samasta yksiköstä otettiin talteen myös bolus-koristeisia punasaviastioiden paloja, tekstiilipaloja ja kengänpohjia. Palokerroksesta CSY13a löytyi ainoa tarkemmin ajoitettu löytö, kantaleimallinen suuosastaan rikkoutunut, huolellisesti kiillotettu hollantilaisvalmisteinen liitupiipun koppa ja rullaleimoin koristeltu varsi. Kantaleimassa ovat numerot 79 ja kannan sivulla

---

¹⁷ Ks. Aalto 1995, s. 49, 64.

¹⁸ Oikarinen 2008, s. 74-75. Tietoja jalkaväenkivääristä M/1871, Sata-ase Oy. www.sataase.fi/1.htm.

ns. Gouda-leimat, jonka päällä on toisella kannan sivulla S-kirjain ja toisen päällä mahdollisesti 8. Kantaleima 79 ajoittuu pitkälle aikavälille vuosiin 1732-1850, tosin leima ei ole aivan samankaltainen, mutta eniten löytynyttä muistuttava.¹⁹ Åkerhagen ajoitti piipun leiman perusteella vuosiin 1732-1779, ja se on voitu valmistaa Frans van Ommen tehtaassa Goudassa.²⁰ Lähes samasta paikasta löytyi rullaleimoin koristeltu liitupiipun varsi. (KM 2007103: 73) Kerroksesta löytyi myös mm. piiposliiniastioiden ja punasaviastioiden paloja sekä turkoosinvärisen, siniseksi maalatun pullon suosa (KM 2007103: 133-136). Pullo on ollut muodoltaan hyvin pyöreä. Lisäksi löytyi vihreä, palanut lasihelmi (KM 2007103: 139) ja fajanssiastian pala, jossa oli jäljellä pieni osa valmistajan leimaa (ei tunnistettu) (KM 2007103: 132) ja erittäin pieni kaksikertainen lasiesineen pala, joka saattaisi olla peilistä (KM 2007103: 140). Kaiken kaikkiaan löytöaineisto muuttui ajoitukseltaan aiempia kerroksia vanhemmaksi, joten palokerros lienee vuodelta 1835, koska siihen on sekoittunut ainakin 1700-luvun puoleenväliin ja sen jälkeen ajoittuvia löytöjä. Tai kyseessä on osittain sekoittunut vanhempi kerros. Kerroksen päällä ja siihen osin sekoittunut kerros CSY14 sisälsi mm. punasaviastioiden paloja.

Kuva 21. Alue C, rakenteet CR1 ja CR2 osittain näkyvissä tasossa 1. Kauempana navetta-käymälä-heinäladon sisäpuoli ja etualalla ulkopuoli. Digitaalikuva MV/RHO.

¹⁹ Duco 1982, s. 103, nro 702.

²⁰ Sähköpostiviesti Arne Åkerhagenilta 13.11.2007.

Kerros CSY13a/b sijoittuu kivijalan alle (CR1), ja on siis sitä vanhempi (ks. esim. kartta 11). Pietarsaaren kaupunginmuseosta saatujen tietojen mukaan kaivausalueen kohdalle sijoittuu kaksi rakennusta: vuonna 1870 rakennettu ja vuonna 1987 purettu makasiinirakennus, jonka purkamisesta on olemassa värinegatallenteet, joita säilytetään Pietarsaaren kaupunginmuseossa (ks. kuva 16, kartta 3). Rakennuksessa ei ole ollut kivijalkaa, ja kaivausalue sijoittuu rakennuksen itäpäätyyn. Sen alapuolella on ollut vanhempi rakennus, makasiiniksi nimetty tämäkin, ja kaivausalue sijoittui osin rakennuksen itäpäädyyn kohdalle. Vanhempi rakennus on rakennettu vuonna 1837 ja palanut 22.6.1869. Makasiini oli kolmeosainen, lännestä itään lueteltuna seuraavasti: ensimmäisenä halkoliiteri ilman varsinaista kivijalkaa, pakaritupa ja aitta sekä itäisimpänä heinälato-navetta-käymälä-osasto. Viimeisimmässä oli kivijalka, ja rakennus oli muutoin rakennettu hirsistä/tukeista.²¹ Paloa²² seuraava vuonna hirsinen makasiinirakennus on rakennettu samoille sijoille, joten osa hiiltyneistä kohdista/tai palokerros voi liittyä myös vuoden 1869 paloon. Koealueen keskeltä kulkeeneen kivijalan (CR1) täytyy olla peräisin tästä rakennuksesta, sen itäisimmässä päädyssä olleesta heinälato-käymälä-navetta-osastosta, jonka jäänteitä kaivettiin ruudussa 1, ja rakenteen CR2 lautatason liittyä rakennuksen sisäpuolelle käymälä-navettaosastoon. Todennäköisesti esimerkiksi kerros CSY7 on siihen liittyvää kuiviketta ja sen alapuoliset kerrokset CSY13:n päällä rakennuksen perustamiseen liittyviä kerroksia. Kerros CSY13a on voinut tummua, jos rakennuksen päätyä on käytetty navettana tai käymälänä ja käytön jälkeensä jättämät eritteet ovat valuneet maahan. Todennäköisesti sammaltäyte liittyvät luontevasti myös samaan aiheeseen. Kivijalan ulkopuolinen, ruudusta 2 dokumentoitu syvemmillä ollut pienemmistä kivistä koostuva osa voi liittyä myös samaan rakennukseen, koska tietoja esimerkiksi ei ole siitä, missä ovat olleet rakennuksen uloskäynnit. Kyseessä voi olla myös hieman vanhempi rakenne tai samanaikainen, mutta erillinen rakenne. Rakenteen osan tai erillisen rakenteet tulkinta jää siis koekaivausten tulosten perusteella avoimeksi, koska kaivettu ala on niin pieni.

On mahdollista etsiä kansatieteellisiä tietoja ajalle yleisistä käymälä-heinälato-navetta yhdistelmästä, mutta tarkkaa tulkintaa en sen tyypistä pysty esittämään, koska kaivettu ala oli siis noin 2 x 2 m. Tavallinen läntinen

---

²¹ Sähköpostiviesti Guy Björklundilta 16. ja 19.10.2007 perustuen Pietarsaaren kaupunginmuseossa oleviin palovakuutusasiakirjoihin.

²² Palosta löytyy artikkeli Huvudstadsbladet 6.7.1869 N:o 152, Korrespondes från Österbotten. (Kansallisarkisto, Historiallinen sanomalehtikirjasto)

karjarakennustyyppi on ollut navetta ja lato –yhdistelmä, ja niitä on ryhmitelty erilaisia elämiä ja rehuja varten. Navetta on ollut luonti- eli lattia (puupermanto)navetta, josta luotiin päivittäin eläinten jätteet tunkiolle, ja lehmät ovat olleet sivuseinillä parsissa. Vanhimmat tiedot tämänkaltaisista navetoista Pohjanmaalta ovat 1600-luvulta. Yleensä rakennuksen lähellä oli myös kaivo ja keittokota haudevesien ja vedensaannin mm. rehunvalmistuksen vuoksi. Erilaiset navettatyytit on jaettu karkeasti Suomen eri osiin, mutta niitä tavataan myös muualla kuin tyyppillisellä alueella. Niin Pohjanmaallakin on tavattu myös ns. maalattianavettaa, eli itäsuomalainen kujanavettaa, jossa oli ns. kujan ympärillä karjasuojat eri eläimille. Eläimet olivat vapaasti, ja lanta luotiin harvemmin rakennuksesta ulos. Jo 1700-luvulla on suositeltu eläinsuojien siirtämistä kauemmas asuinrakennuksista, mutta perinteistä tapaa pitää sitä lähellä asuinrakennusta noudatettiin vielä pitkään. Vielä 1800-luvulla niin rahvas kuin virkamiehetkin sijoittivat käymälänsä karjapihan yhteyteen tai käytiin karjasuojassa tai lantatunkiolla. Varsinaisia käymälöitä on rakennettu vain harvoin rakennuksiin.²³ Pakaritupa-aitta –yhdistelmästä en vertailukohtaa löytynyt, mutta lienee luonnollista sijoittaa esimerkiksi vilja-aitta heinäladon läheisyyteen ja sitä lähelle myös pakaritupa, tosin erilleen navetta- ja käymäläosastosta.

Alueen C pohjaosan kerrostumat ovat siis kyseistä rakennusta vanhempia, eli ajalta ennen vuotta 1837. Kerrokset olivat tosin vähälöytöisiä, kerroksesta CSY17 otettiin talteen väkäskoristeinen liitupiipun varren katkelma ja CSY8 kerroksesta pieni kivisaviastian pala, jossa oli sinistä maalauskoristelua ja kukkamainen reliefikoristelu. Keramiikka on ns. Westerwaldintyyppin keramiikkaa ja tuontitavaraa Keski-Euroopasta.²⁴ Kivisavikeramiikka voidaan ajoittaa aina (1500)-1600-luvulle saakka. Stratigrafisesti ajatellen todennäköisimmin kyseessä ovat todennäköisimmin 1700-luvun (sen loppupuolen?) kerrostumat, mutta aluetta kannattaisi tutkia lisää. Osin kerrostumien ajoitus on jätettävä avoimeksi. Kaupunginperustamisvuonna porvareiden lukumäärä kaupungissa on ollut 32 porvaria, manttaalikirjojen mukaan asukkaita 54,²⁵ joten asukasmäärä ei ollut suuri, eikä asuttu alue ole todennäköisesti ollut suuri, mutta sen laajuutta ei siis tiedetä. Alueesta itään on sijainnut kosteikkoinen alue, jossa on ollut lampi (ks. johdanto, kuva 1).

²³ Valonen – Korhonen 2006, s. 39-47, 136-139.

²⁴ Gaimster 1997, esim. s. 21, 247-249, 254-271. Astianpala voi olla peräisin esimerkiksi kannusta.

²⁵ Toivanen 1982, s. 34-35. Ks. myös Söderhjelm 1907, s. 133-149.

5.2. Kaivausalue D

Rakenteet tai niiden osat: DR1, DR2, DR3, DR4, DR5

Kartat: 12-15

Mustavalkonegatiivit: KM 125741:31, 37, 38, 56-58, 61-62

Näytteet: DDN1

Löydöt: KM 2007103: 159-242

Rakennusfragmentit: tiili RHO 1559

Poistetut löydöt: DSY3, DSY5, DSY7, DSY10, DSY14, DSY18

Eläinluut: DSY3, DSY5, DSY7/10, DSY10, DSY12, DSY13, DSY18

Kaivausalue D mitattiin paikoilleen tontin 2/2/10 itälaidalle alueelle, josta saatiin muistitietoja, joiden mukaan alue olisi todennäköisesti rakennustoimilta säästynyttä aluetta. Alue oli alkujaan sijoitettu tontin keskelle parkkipaikka-alueelle, joka ennakoarvioinnin mukaan on myös otollinen paikka tehdä koetutkimuksia, mutta se siirrettiin parkkipaikkakäytön takia idemmäksi aluetta.

Alueen koko oli pohjois-eteläsuuntaisesti 2 x 3 metriä ja ensimmäiselle 2 x 2 m kokoiselle ruudulle annettiin numero 1 ja puolikkaalle ruudulle numero 2. Alueen sepelipinnan korkeus oli 4,12-4,18 m mpy (DSY1). Kaivaminen aloitettiin jälleen koneellisesti ohuin kerroksin. Kerroksen DSY1 alla olivat tasoitekerrokset DSY2, DSY3, DSY20 ja DSY4. Kerroksien DSY20 ja DSY4 alla alkoi punertavanruskea karkeahiekkainen ja tiilimurskainen kerros, jossa oli paljon pieniä kiviä (DSY5), joita oli ainoastaan ruudussa 1. Sen pohjoispuolelta alkoi itä-länsisuuntainen kivijalka (DR1), joka huomattiin jo koneellisen kerrosten kaivun aikana. Pohjoispuolella hiekka oli vaaleanharmaata, tiilistä ja karkeaa (DSY6). Kaivamista jatkettiin lapioin kivijalan sivuilta syvemmälle. Ruudussa 1 dokumentoitiin kerrokset DSY7 ja DSY8, joista jälkimmäinen oli ohut palokerros, jonka alla oli vähän puulastuja (DSY9) ja keskiruskeaa, savista, kirjavaa hiekkaa (DSY10), joka jatkui myös ruutuun 2. Puulastut olivat kooltaan noin 5 x 8 cm ja paksuhkoja (noin 0,5 cm), DSY10 oli hyvin samankaltaista kuin DSY7; molemmissa oli siis runsaasti tiilimurskaa.

Ensimmäinen taso dokumentoitiin kivijalan yläpinnan puhdistamisen jälkeen. Kivijalka koostui pareittain olevista keskisuurista kivistä, joiden väliin oli asetettu pienempiä kiviä tueksi. Kivijalan yläpinnan korkeus oli korkeimmillaan 3,73 m mpy, mutta joitakin kiviä lähti siis heti sepelitasoa poistettaessa pois paikoiltaan. Kivien halkaisija oli suurimmillaan noin 40 cm. Kivijalka oli erittäin tukevasti paikallaan, ja sen eteläpuolella oli myös yksi suurempi kivi hieman alempana

(yläpinta 3,47 m mpy). Lapiro-/lastakaivua jatkettiin kivijalan pohjaan saakka, ja kivet poistettiin. Dokumentoidussa tasossa 1 näkyvät kerrokset DSY7/10, DSY8, DSY12, DSY13, DSY14 ja DSY15, jotka olivat siis erilaisia hiekka- ja savikerroksia. Samassa tasossa näkyy rakenne DR2 ruudussa 2, litteistä kivistä ja tiilenpaloista koostuva, selkeästi tasomainen, ladottu alue, jonka näkyi osin noin 1 x 1 m:n alueella (kuva 22). Tason korkeus oli noin 3,15-3,17 m mpy, ja kivet ja tiilet olivat vihertävänharmaan saven (DSY13) ja mustan läikikkään palokerroksen (DSY11) joukossa, ja ne jatkuivat kivijalan alle. Omalla rakennenumeroillaan numeroitiin ruudussa 1 näkyvät kivet (DR3), jotka olivat itä-länsi-suuntaisesti ja selkeästi syvemmällä kuin DR1. Kivien yläpinnan korkeus oli noin 3,17- 3,43 m mpy, ja ne olivat suorassa linjassa jatkuen profiiliin kuten ylemmänkin kivijalan kivet. Ruudussa 1 oli myös hiiltynyt, päästään veistetty hirren puolikas (haljispuolikas), joka oli hiiltynyt ja sijaitsi DSY8:ssa. DR3 ja DR2 ovat todennäköisesti samanikäisiä rakenteita ja liittyvät käyttötarkoitukseltaan toisiinsa. Samalla korkeudella oli myös DR4, joka oli kivijalan DR1 alla ollut hiilletty lautarakenne, joka lähti DR1 kiviä poistettaessa koneellisesti. Kivijalan suuntainen puurakenne oli kivijalkaan liittyvä arinarakenne. Hirret jatkuivat myös profiiliin. Tasossa 2 on näkyvissä rajallinen alue länsireunassa hiilensekaista savea, jota ei numeroitu erikseen.

Kuva 22. Alue D, rakenne DR2 ladottu tiilitaso rakenteen DR1 kivijalka pohjoispuolella. Digitaalikuva MV/RHO.

Näkyvät laudat kuuluvat syvemmältä esiin tulevaan rakenteeseen. Kaivauksia jatkettiin syvemmälle, mutta kivet jätettiin pääosin paikoilleen ajankäytön takia, koska kaivaukset olivat jo loppumaisillaan. Vain hieman syvemmälle kaivettua dokumentoitiin heti taso 3, jossa näkyy DSY15:n alla sijainnut erikokoisista ja laatusista puista sijainnut taso (DR5) (kuva 23). Puiden korkeus oli noin 2,94-3,03 m mpy. DSY15 lienee tasoitekerros rakennuksen pohjalle, koska se sijaitsi juuri kivijalan sisäpuolisella alueella. DSY15:n alta tulivat esiin laudat, pyöröpuut, puunpalat ja yksi kirveellä puolitettu hirsi, josta otettiin dendronäyte DDN1. Kaikki puut mitattiin yksitellen. Osa laudoista oli selkeästi itä-länsisuuntaisesti ja osa niiden vastakkaiseen suuntaan, osalla taas ei ollut mitään järjestystä. Lautojen joukossa sijaitsi jonkin verran tiiliä ja tiilimurskaa, tosin hieman korkeammalla kuin puut. Pyöröpuut ja laudat jatkuivat ruutuun yksi ja myös kaivausalueen ulkopuolelle. Tasossa näkyvät myös yksiköt DSY16 ja DSY17. DSY18, tummanruskea, orgaaninen aines jatkui alemmaksi ja puuaineksen sahaamisen jälkeen se täytti koko alueen, joka näkyy tasossa 4.

Kuva 23. Alue D, taso 3: rakenne DR5, lautataso ja eteläpäädyssä rakenne DR3 kivijalka. Kuvassa alareunassa näkyy hirsi 14, josta otettiin näyte DDN1. Digitaalikuva MV/RHO.

Kuva 24. Alue D taso 4: CSY18, rakenne DR5 ja eteläpäädyssä rakenne DR3 kivijalka. Digitaalikuva MV/RHO.

Tasossa näkyvät myös lautatason jälkeen esiintulleet ohuet riu'ut (paksuus noin 3,5-5,5 cm), jotka sijoittuivat nyt selkeämmin itä-länsi-suuntaisesti alueelle, mutta ne eivät kuitenkaan muodostaneet ”tasaista mattoa”, vaan olivat harvakseltaan ladottuja.

Kartassa 15 ovat siis näkyvissä edellisen tason kivet ja tiilet. Syvemmälle kaivettaessa alkoi työtä häiritä yhä enemmän pohjalta kaivausalueelle hitaasti nouseva vesi, jota kauhottiin sankoon ja töitä jatkettiin syvemmälle. Liisterimäinen ja vetinen maa-aines oli hidasta ja hankalaa kaivaa, koska se tarttui kumimaisesti lastoihin ja lapioi kiinni. Aika kuitenkin loppui kesken ja taso 4 jäi viimeiseksi toistaiseksi dokumentoiduksi tasoksi. Riu'ut ja kivet jätettiin paikoilleen dokumentoinnin jälkeen, ja kaivausalue täytettiin. (kuva 24.)

Kaivausalueelta talteenotettu löytöaineisto on pääasiassa hyvin samankaltaista kuin muiltakin kaivausalueilta. Jo kerroksesta DSY3 otettiin talteen mm. piiposliiniastian paloja ja punasavikeramiikkaa sekä kupariraha, jossa oli leima C, kruunu päällä ja leimaus XV. Eli kyseessä on Kaarle XIV Johanin aikainen kolikko (hallitsi vuosina 1818-1844).²⁶ DSY5:stä löytyi mm. koristelematonta, harmaasavista, värittömällä lasituksella lasitettua ja koristelematonta kivisavikeramiikkaa hyvin pieni pala, punasavikeramiikkaa ja sinimaalauskoristeisen posliinilautasen tai kulhon paloja, mutta myös myöhemmäksi ajoitettavaa löytöaineistoa, kuten sinikoristeista

²⁶ Svenska kopparmynt: <http://ingemars.se/koppar.htm>

piiposliinia. Lisäksi otettiin talteen mm. ikkunalasin paloja ja pullolasia. Myös löydöt muista kerroksista olivat hyvin samankaltaisia. Mitä syvemmälle kaivaukset etenivät, sitä enemmän löytöaineistoon kuului mm. punasavisten bolus-koristeltujen vatien paloja, mutta myös piiposliiniastioiden paloja samasta kerroksesta (DSY18). Samasta kerroksesta löytyi mm. leikkausjälkinen piipun varren osa (KM 2007103: 226)²⁷ ja matalakantaisen piipun kopan osa, josta on säilynyt vain kannassa olleen kruunun osa (KM 2007103: 229). Piippu on hienosti hiottu. Tunnistettavan piipun kappaleita olivat ns. simpukkapiipun osat (KM 2007103: 227), jotka olivat palaneita kuten monet muutkin kerroksen löydöt, joten kerrosta voi pitää myös mahdollisesti palaneena, mutta savisessa maassa oli säilynyt huonosti palon jälkiä. Simpukkapiippu on kahdeksanharjanteinen ja harjanteiden yläosan väleissä on mahdollisesti hieman liljamaista naturalistista ornamenttiikkaa.²⁸ Piippu ajoittuu 1700-luvun loppupuolelle ja on mahdollisesti valmistettu Wettervikin tehtaassa Ruotsissa. Toinen samasta kerroksesta löytynyt piipun koppa on englantilainen piippu 1700-luvun alkupuolelta (KM 2007103: 228).²⁹ Löytöjen joukossa oli myös hieman vihertävä, puhalletusta lasista tehdyn pyöreäjalkaisen pikarin jalan osa (KM 2007103: 230), iridisoitunutta ikkunalasia ja kokonainen reunoistaan nyrhitty ruutu (KM 2007103: 235), jonka leveys oli 50-51 mm ja pituus 65-66 mm ja nahkaesineiden osia. Lisäksi DSY16:stä otettiin talteen numeroitu tiili, jossa olivat luvut 60. Tiili luetteloitiin rakennusfragmentiksi numerolla RHO 1559.

Pietarsaaren kaupunginmuseossa asemoidun kartan mukaan (kartta 3), kaivausalue D sijoittuu juuri vuonna 1870 rakennetun rakennuksen eteläpäädyn linjalle, joten DR1 ja DR4 kuuluvat tähän rakennukseen. Rakennus on purettu noin vuonna 1990 (kartta 3). Tarkemmat tiedot rakennuksesta ovat Pietarsaaren museossa säilytettävästä palovakuutuksesta. Museosta saatujen tietojen mukaan kyseessä on ollut kivijalallinen asuinrakennus, jota on rakennettu samaan aikaan kuin alueella C sijainnutta makasiinia (CR1) vuoden 1869 palon jälkeen.³⁰ Sen alta löytyneistä rakenteiden osista DR2 (tiili- ja kivitaso), DR3 (kivijalka) ja DR5 (puutaso) ei ole toistaiseksi selvillä niiden luonne tai etsitty kirjallista ajoittavaa materiaalia. Kyseessä

²⁷ Piippujen katkaiseminen siististi leikkaamalla on varsin yleistä. Se on johtunut mahdollisesti siitä, että pitkää vartta on haluttu tarkoituksella lyhentää ja katkaisun jälkeen pää on hiottu. Salo 2007, s. 22-23.

²⁸ Ainasoja 2001, s. 96 ei ole ajoittanut simpukkapiippuja; Makkonen 1991, s. 50-51. Ajoittaa ne 1700-1800-luvun piipuiksi.

²⁹ Sähköpostiviesti Arne Åkerhagenilta 13.11.2007.

³⁰ Sähköpostiviesti Pietarsaaren kaupunginmuseon johtajalta Guy Björklundilta 16.10.2007.

näyttäisi kuitenkin olevan rakennus, jossa on kivijalka, lattiataso ja sen alinen puuarina. Lisätutkimukset tarkentaisivat tulkintaa, millainen rakennus ja miltä ajalta se on peräisin. Löydöt kuten piiposliini ja liitupiipun kopat viittaavat kuitenkin aikaan 1700-luku ja jopa sen alkupuoli. Hirrestä 14 otettiin siis dendrokronologinen näyte (DDN1), joka ei selventänyt ajoitusta, koska lustosarja oli liian lyhyt varmaan ajoittamiseen.³¹ Hirsi oli tasossa olevista ainoa, josta näyte voitiin ottaa. Kun kivijalan alisen palokerroksen (DSY8) voidaan olettaa olevan vuodelta 1869, niin DSY11:n pitäisi olla tätä vanhempi, eli vuodelta 1835, ja tätä alemmat vanhempia. Voidaan myös olettaa, että alue on ollut hyvin kostea tuohon aikaan, koska kaivaustenkin aikana vesi alkoi kertyä varsin nopeasti kaivausalueelle.

5.3. Yhteenveto

Kaivausalueiden perusteella tontilla 2/2/10 on säilynyt kulttuurikerroksia ja niihin liittyviä rakenteita. Alueelta C tutkittiin 1800-luvulle-1900 ajoittuvia makasiinipohjia, ja niiden alapuolelta löytyi myös valmistusajankohdaltaan vanhemmalle ajalle ajoittuvia löytöjä. Kulttuurikerrokset alueella olivat purkujätekerroksia ja palokerrosta lukuunottamatta melko ohuet ja sijaitsevat melko lähellä maanpintaa. Alueelta D tutkittiin 1870-1987 ajoittuvaa rakennuksen pohjaa ja sen alla sijainnutta vanhempaa rakennetta, joka on todennäköisesti myös rakennuksen kivijalka, siihen liittyvä lattiataso ja mahdollisesti samaan kokonaisuuteen liittyvä puutaso, kenties arinarakenne tai kokonaan erillinen rakenne. Rakenne ajoittuu ainakin löytöjen perusteella myöhäisintään 1700-luvun lopulle, tai vanhemmaksi. Ainoa hirsi, josta voitiin ottaa dendrokronologinen näyte, ei antanut ajoitukselle selvyyttä, koska vuosilustoja oli liian vähän. Alueen kulttuurikerroksia ei saatu tutkittua pohjaan saakka. Tontilta löytyneet kulttuurikerrokset ja niiden sisältämät rakenteet ovat senkaltaisia, että kulttuurikerrokset kannattaa tutkia loppuun ja laajentaa tutkimusalueita myös muualle tontille, jotta rakenteiden luonne ja ajoitus selviäisivät. Tontin keskikohtaa ei tutkittu.

---

³¹ Zetterberg 2007, s. 2.

6. TONTTI 2/2/7

6.1. Kaivausalue E

Rakenteet tai niiden osat: ER1 ja ER2

Kartat: 17-20, 26

Mustavalkonegatiivit: 125741:3, 46, 47, 59, 60, 70-72, 77-78, 81-83, 86, 87, 90-101, 104-106.

Näytteet: EMN1

Löydöt: KM2007103: 243-333

Poistetut löydöt: ESY5, ESY22

Eläinluut: ESY5, ESY7, ESY11, ESY13-ESY18, ESY22-ESY25

Kaivausalue E sijoitettiin tontin 2/2/7 pohjoisreunaan nurmikaistaleen alueelle, jossa kerrostumia olisi todennäköisimmin säilynyt. Kaivausalueen sijoittumiseen vaikutti hieman pensasaidan keskellä kulkenut kaapeli, jota täytyi varoa. Tontin sisäpihalle ei avattu alueita, koska piha oli hyvin ahdas, ja siellä oli useita viemäreitä ja maadoitusjohto, jonka sijainti oli epävarma. Lisäksi sisäpihan eteläpuolella, talon sisäänkäynnin tuntumassa olivat kellaritilat, jotka eivät näy asemakaavakartoissa. Alueen E kooksi mitattiin 3 x 2 m, ja pintavaaaituskorkeus oli 5,81-6,42 m mpy. Kaivausalue sijaitsi siis kohti Isokatua kohoavassa mäessä (kartat 1-3).

Kerrosten kaivaminen aloitettiin koneella, ja aluksi poistettiin pintaa peittävät multa- ja sepelikerrokset (ESY1 ja ESY2) ja niiden aliset hiekkakerrokset (ESY3, ESY4, ESY5, ESY6 ja ESY7). Viimeinen kerros rajoittui ruudun 1 lounaiskulmaan. Koneellinen kaivu lopetettiin kerroksen ESY4 jälkeen ja siirryttiin lapiokaivuun. Kerros ESY5 täytti ruutujen 1 ja 2 läpi kulkevan todennäköisesti 1900-luvulle ajoittuvan kaivannon, jonka alle numeroitiin rajapinta EPR1. Kaivanto kääntyi ruudun 2 itäpäädyssä pohjoiseen. Rajapinta kuvattiin (kuva 25). Kaivanto oli täytetty hiekalla, joka sisälsi alkuperäisestä kontekstistaan sekoittuneita löytöjä. Näiden alta alkoi keskiruskea hiekkakerros, jossa oli runsaasti piitä (ESY8). Piitä tuli aikoinaan laivojen mukana runsaat määrät, koska kiviä käytettiin laivojen painokivinä.³² Saman kerroksen alta dokumentoitiin myös kerros ESY9. Kerros ESY10, tumma, punaruskea, paikoin hiilensekainen hieno hiekka kaivettiin vielä lapioin, mutta tämän jälkeen siirryttiin enemmän lasta/lapioyhteistyöhön, koska alueelta havaittiin erilaisia rajapintoja, joiden ääriviivoja etsittiin lastoin. ESY11 havaittiin tällaisesta ”kourusta”

---

³² Alviola et al. 2007, s. 41.

Kuva 25. Kaivausalue E. Rajapinta ERP1 kuvan vasemmassa laidassa. Oikealla ER1 tulossa näkyviin. Digitaalikuva MV/RHO.

(EPR1) ruudusta 1, mutta hiekkaa oli kauttaaltaan muuallakin kaivausalueen alueelta. Kourun syvyys oli noin 80 cm. Mustanharmaa hiilinen, keskikarkea hiekka (ESY12) sijoittui ruudun 1 lounaiskulmaan. Kerros oli tiilensekainen ja läikkäs ja näytti palaneelta. Kerros oli melko ohut ja jatkui läikkämäisenä sitä alempaan kerrokseen. Samassa tasossa oli kuopanne ruudun 2 etelälaidassa. Ensimmäisessä piirretyissä tasossa näkyvät esiintulleet kivirakenteet (ER1 ja ER2) ja myös ER2:n ympärillä oleva ESY11:n ja ESY13:n välinen rajapinta EPR5 (kartta 17). ESY13 oli tummanruskeaa hienoa hiekkaa, joka oli hyvin kuohkeaa, suorastaan multamaista. Karttaan 17 ei ole piirretty EPR1:ä (kuva 26) vaikka se oli vielä hieman havaittavissa dokumentointitasossa; se näkyy kuitenkin alueen pohjoisemmassa puoliskossa itä-länsisuuntaisina matalampina vaaitusarvoja, jotka jatkuvat ruudun 2 koilliskulmaan. Kartasta näkyvät myös kivirakenteiden ER1 korkein kohta 5,35-5,26 m mpy ja ER2 5,27-5,41 sekä kaksi yksittäistä kiveä kaivausalueella. Kaivausta jatkettiin alaspäin siten, että kaivettiin samoja kerroksia ja kivirakenteiden kehiä esille. Osittain samat kivet jatkuivat useisiin kerroksiin, mutta kivet erottuvat vaaitusarvojen perusteella. Seuraavat kartat (kartat 18 ja 19) näyttävät melko samankaltaisen tilanteen. Kivirakenteet jatkuvat alaspäin kunnes tason 3 jälkeen ei enää pystynyt kaivamaan ilman, että ER2:n kivet eivät olisi romahtaneet alas.

Kuva 26. Rakenne ER1 ruudussa 2, tasot 1 ja 2. Digitaalikuva MV/RHO.

Kaivausta jatkettiin, ja ER1:n kivikehiä oli yhteensä 3-4 laskentavavasta riippuen. Kivikehä oli täytetty ESY14:llä, joka oli tummanruskeaa hyvin karkeaa ja pehmeää, irtonaista hiekkaa. Kivien välissä oli pehmeää savea, jota oli selvästi käytetty tiivistemäisenä aineena (ESY15). Kaivettu ESY13 vaikutti melko sekoittuneelta pohjaan saakka, koska siitä löytyi mm. betonin paloja. Tämän alta tuli kerros ESY16, ja se oli kirjava, tiilen ja piin sekainen kerros, joka oli osin palanut, enimmäkseen harmaata hiekkaa ja savea. Hiekan joukossa oli myös kellertävä hiekkalaikku ruudun 1 keskiosassa, mutta sitä ei näy kartoissa. Kerroksessa oli melko runsaasti palamatonta luuta. Ruudun 2 koilliskulmasta dokumentoitiin tummanruskea hienon hiekan alue, joka näkyy kartassa 19 (ESY17). Hiekka muuttui savimaisemmaksi syvemmälle kaivettaessa ja osin juovittaiseksi. Kaivauksen loppuvaiheessa alueelta ei löytynyt uusia rakenteita, sen sijaan dokumentoitiin erilaisia rajapintoja. Ruudun 1 etelälaidasta kaivettiin myös kerrosta ESY18, joka oli kellertävää keskikarkeaa hiekkaa. Sen päällä olivat kerrokset ESY16, ESY19 ja EPR3, ja kerrokseen ESY18 oli kaivettu siis kaksi kuopannetta, joista ruudussa 1 ollut sai nimen EPR3 ja ruudussa 2 nimen EPR4. Kuopanteiden tarkoitus ei ole selvillä, mutta niiden jättämät rajapinnat näkyivät hyvin pohjoisprofiilissa. Piirtäen ei kaikkia seinämiä ollut aikaa dokumentoida, joten profiilit kuvattiin. ESY16:n alla ollut ESY19 oli ohut tummanruskea maatonut orgaanista ainetta sisältänyt hiekkakerros ruudussa 1.

Alimmat kerrokset ovat selkeintä esittää rajapintojen ja niiden täytteiksi tulkittujen kerrosten mukaan. ERP1 oli siis todennäköisesti melko tuore kaivanto, joka oli itä-länsisuuntainen ja noin 50 cm leveä matala ja leikkasi yksikköä ESY11 ja oli täytetty ESY5:llä. Kerroksen löytöaineisto oli hyvin monipuolista, ja sisälsi mm.

kaakeleiden paloja, ns. Old Willow-koristeista piiposliinia,³³ fajanssiastioiden paloja, esinelasia ja napin (KM 2007103: 261). Poistettuihin löytöihin kuuluu mm. vuoden 1929 penni, joten kerros oli sekoittunut. ERP2 oli ruudun 2 koilliskulmauksessa erottunut kaivanto, joka syveni kohti alueen kulmausta. Kaivanto näkyi ruudun alueella arviolta noin vajaan metrin säteellä koilliskulmauksesta. Se leikkasi yksiköitä ESY18 ja ESY20 ja oli täyttynyt ESY17:llä ja ESY23:lla. Kerros ESY23 oli harmaanruskea hiekkakerros, jossa oli isohkoja tiilenpaloja. ERP2:n täyttävät kerrokset eivät puolestaan vaikuttaneet sekoittuneilta, eikä pitkälle ajalle ajoittuvien löytöjen joukosta poistettu moderneja löytöjä. Kuopanteen tarkoitus ei kuitenkaan selvinnyt. ERP3 oli kaivanto, joka erottui ruudun 1 luoteiskulmauksessa, joka syveni kohti kulmaa. Kaivanto näkyi ruudun alueella arviolta noin vajaan metrin säteellä luoteiskulmauksesta ja leikkasi yksikköä ESY18 ja oli täyttynyt yksiköillä ESY19/21, ESY22, ESY24 ja ESY25. ESY24:stä löytyi jälleen pieni sirpale ns. Westerwaldin keramiikkaisesta astiasta (KM 2007103: 330), mahdollisesti tuopista, ja erikoisempi löytö oli punasavisen astian kahva, joka oli koristeltu sormenjälkikuvioin (KM 2007103: 331). Kaksi viimeistä kerrosta olivat vaalea, hiekkainen savikerros ja jälkimmäinen vaalea savikerros. Vaikka ERP2 ja ERP3 dokumentoitiin erillisinä kuopanteina, profiilista saattoi erottaa, että ne yhtyvät, ja niiden välissä on itseasiassa korkeammalle kohoava ESY16 (kuva 27). Profiilissa erottuu hyvin myös kerros ESY19/21, joka on selkeästi sama kerros kuin eteläprofiilissa, mutta se on katkennut itäprofiilissa.

ERP4 oli ruudun 2 kaakkoiskulmassa sijainnut kaivanto, joka oli kaivettu rakennetta ER1 varten. Se leikkasi yksiköitä ESY5, ESY12, ESY13, ESY16, ESY18, ESY19/21, ESY26, ESY27. Kuopanne oli täyttynyt yksiköillä ER1, ESY5, ESY14 ja ESY15. Löytöaineistoon kuului sekoittuneen ESY5:n löytöjen lisäksi myös mm. piiposliinia, punasaviastian paloja, todennäköisesti öljylampun lasiosan paloja (teksti AUGUSTA-CILINDER 14" DRGM ja SUPERBA 12", KM 2007103: 309) ja esine- ja ikkunalasien paloja. ESY14:stä otettiin myös makrofossiilinäyte EMN1. Löytöaineisto viittaa pitkälle ajalle, joten pelkästään sen perusteella ei ajoitusta voi tehdä, mutta ne viittaavat aikaan myöhäisintään 1700-1800-luku. Rakenne leikkasi myös nuorempia yläosan sekoittuneita kerroksia, mutta maa-aines on voinut myös valua sen ympärille tai rakenne on voinut olla paikallaan

³³ Esim. <http://www.britannica.com/eb/article-9077105/Willow-pattern>;
<http://www.thepotteries.org/patterns/willow.html>

Kuva 27. Kaivausalue E, pohjoisprofiili, ruutujen 1 ja 2 vaihtumalinja osoitettu taittomitalla. Vasemmalla ERP3 ja oikealla näkyy hieman ERP2. Digitaalikuva MV/RHO.

kerroksen syntyessä. Pohjimmaisena oli ruosteenpunaista karkeaa hiekkaa (ESY27), jonka alla jatkui pohjasavi (ESY26). EPR5 oli kaivettu kivirakennetta ER2 varten, ja se sijaitsi ruudun 1 kaakkoiskulmassa. Se oli täytetty yksiköillä ER2, ESY11 ja leikkasi yksiköitä ESY13, ESY18 ja ESY26. Muutoin ruuduissa oli pääasiallisesti kerroksia ESY13 ja ESY16. Seinämien kuvaamisen ja profiilin piirron jälkeen varmistettiin, että laikkuinen harmaa savi oli pohjamaata, ja kaivanto täytettiin siten, että seinämissä jäljellä olleet rakenteet säilyivät ehjinä mahdollisia tulevia tutkimuksia varten.

Yksi mahdollisuus tai pikemminkin arvaus kuopanteiden funktioksi ovat tunkio- tai jätekuopat tai kaivannot, mutta kaiken kaikkiaan alueen stratigrafia oli todella erikoinen, eikä kaivetun alueen perusteella osaa tulkita kuopanteita ja rajapintojen tarkoitusta tarkemmin. 1900-luvun alussa otetut valokuvat kertovat, että kaivausalueen pohjoispuolella on sijainnut pitkiä hirsirakennuksia, joiden käyttötarkoitus ei ole tarkemmin tiedossa. (ks. johdanto kuva 12). Ne näyttävät kuitenkin makasiineilta, ja pihalla laiduntaa hevosia, joten mahdollisesti niitä on käytetty esim. eläinsuojina. Kuvissa Isokadulle johtava porttiaukko on samalla kohdalla kuin nykyäänkin, joten kivirakenteen täytyy olla vanhempi kuin kuvat. Hirsirakennukset/makasiinit on rakennettu 1836 (kartta 3).

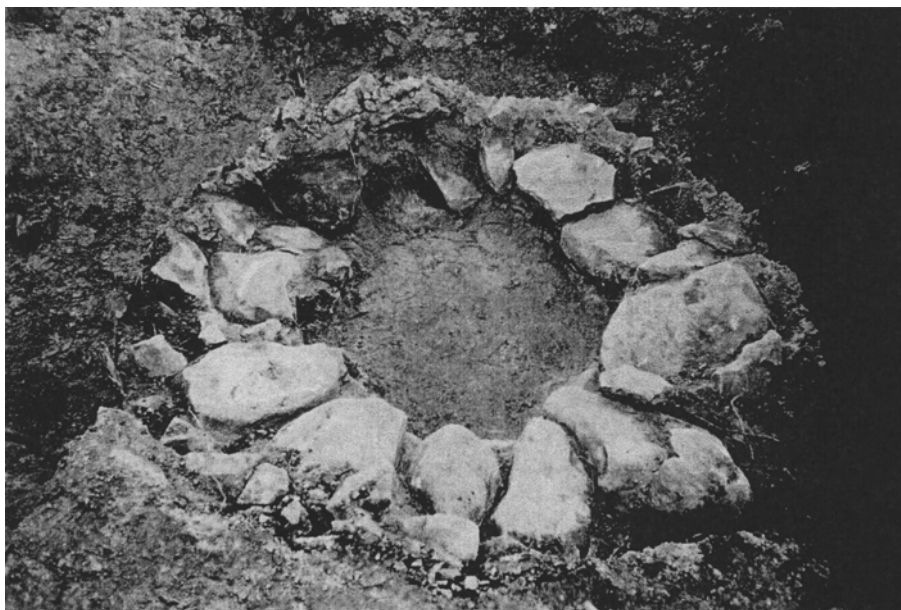
Rajapintojen tulkinta on vaikeaa pelkkien kaivantojen osalta ja jää epäselväksi. Sen sijaan rakenteisiin liittyvät rajapinnat liittyvät niiden rakentamisajankohtaan. Kivirakenteen ER2 luonne jäi kuitenkin epäselväksi. Se koostui oikeastaan vain kahdesta kivikerrasta, josta ylemmät, kaksi isompaa, pitkänomaista kiveä jatkui melko syvälle ja niiden alapuolella oli noin 20 x 30 cm:n kokoisia, suippoja pieniä kiviä tiiviisti aseteltuina vierekkäin. Kerroksista löytyi savea ja kalkkia, joten sitä on voitu käyttää myös kivirakenteiden tiivistämiseen. Rakenteen korkeus oli 4,05-5,41 m mpy. Rakenne keskittyi siis melko nuoren oloisen kerroksen sisäpuolelle. Se oli kivijalaksi hyvin hajanainen, eikä muistuttanut rakennetta ER1, ja siihen liittyi muutamia eläimenluita (liite 13). Rakenne jatkui pohjoiseen kaivamattomalle alueelle. Iän voi karkeasti arvioida olevan 1700-luvun loppupuolelta-1800-luvulle löytöaineiston perustella.

Kivirakenne ER1 oli sen sijaan puoliympyrän muotoinen kivikehä, jossa oli suorahko päätyseinä lähes kaivausalueen eteläseinämän suuntaisesti. Se koostui 3-4 kivikerrasta, ja kivien koko vaihteli pienistä noin 20-30 cm halkaisijaltaan olevista kulmikkaista kivistä, pitkänomaisiin kiviin, joiden pituus oli lähes 40-50 cm ja leveys jonkin verran vähemmän (kartta 20). Rakenteen leveys oli pohjois-etelä-suunnassa 80 cm ja itä-länsisuunnassa noin 40 cm. Korkeus oli noin 4,56-5,15 m mpy, eli noin 160 cm. Kivikehä myös kapeni, mitä syvemmälle se ulottui. Kivien välissä oli siis savitiivistettä (ESY15), ja se oli täytetty ilmapalla ruskalla hiekalla (ESY14). Funktioltaan rakenne muistuttaa kaivoa, mutta kaivo on ollut suuosaltaan silloin todella pieni. Löytöaineistoa ESY15:stä tuli hyvin vähän, vain punasavikaakelin ja pullolasin paloja, kaivo oli sen sijaan täytetty hiekalla ja löydöillä, jotka ajoittuvat noin jälkimmäiseltä puoliskolta 1800-luvulle.³⁴ Öljylampun lasiosaksi tulkitulle tekstille en löytänyt ajoitusta. Rakenteen ikää on vaikea arvioida tarkemmin, ja jos aluetta tutkitaan laajemmin tulevaisuudessa voi ajoitus tarkentua tai muuttua. Hieman vastaavanlaista, mutta halkaisijaltaan ympyränmuotoista kaivoa on kaivettu Kokkolan keskustassa. Kaivo poikkeaa tosin nyt löydetystä, koska se on suurempi, läpimitaltaan noin 2 m. Kivet olivat kooltaan 20-40 cm halkaisijaltaan, ja ne olivat ladottu tiiviisti ympyränmuotoiseen kehään. Kaivo oli täytetty hiekalla ja sitä ympäröi kauttaaltaan pystylauditus, jonka varaan kaivo on rakennettu. Ajoitukseksi on annettu mahdollinen 1600-luvun alkupuoli (kuva 28).³⁵

³⁴ Löydöissä jälleen esimerkiksi piiposliinia.

³⁵ Passoja 1999, 3 ja 7.

Kuva 28. Kokkolasta (ns. Naturmuseet tomt, 2-4-16) dokumentoitu mahdollisesti 1600-luvun alkupuolelle ajoitettu kaivo. Lähde: Passoja 1999, kuvataulu KHRM 459/99.

Rakenne on samankaltainen, mutta joiltakin piirteiltään eroava. Mahdollisesti kyseessä on jonkinlainen pienempi vedenkeräysallas/piste, joka on myöhemmin täytetty hiekalla. Kaivoista tiedetään seuraavaa: ”Maaseudulla vettä on saatu pohjavesikaivosta, kun sadevettä on saatettu kerätä muuhun kuin juomatarkoituksiin. - - Kaivokuilu vuorattiin tavallisesti kivellä tai puulla. Kiviseinämaakaivot olivat varsin matalia ja puuseinämäiset syvempiä. Pintavesien valuminen kiviseinämaakaivoihin estettiin esimerkiksi asentamalla tuohikerros eristeeksi kiveyksen ulkopuolelle. Kaivon kansi valmistettiin puusta --, kunnes betoniset kannet - - tulivat markkinoille.³⁶ Monet 1600-1700-luvulle ajoitetuista kaivoista on rakennettu myös hirsikehikoista.³⁷ Vastaavaa puoliympyrän muotoista kivikaivolle en löytänyt vastinetta, mutta käyttötarkoitukseltaan rakenne on todennäköisesti sellainen. Ajoitukseltaan rakenne on jätettävä epävarmaksi, ja se ja sen lähiympäristö vaatisi lisätutkimuksia, jotta kontekstia voisi paremmin tulkita kokonaisuutena ja ajoittaa se tarkemmin.

6.2. Yhteenveto

Tontille 2/2/7 avattu kaivausalue E antaa vain rajallisen kuvan tontilla säilyneistä kulttuurikerroksista ja rakenteista. Osa kerroksista oli sekoittuneita ja osa sekoittumattomia. Tämä hankaloitti löytyneiden kivrakenteiden ajoittamista.

³⁶ Juuti – Wallenius 2005, s.46.

³⁷ Esim. Mäkivuoti 2005, s. 88; Ylimaunu 2007, s. 59-50.

Kuitenkin selvästi oli nähtävissä, että löytyneet rakenteet jatkuvat Isokatua ja tontin sisäpihaan kohti, joten alueella voi säilyneitä kulttuurikerroksia ja rakenteita. Tontilla pitäisi suorittaa arkeologisia jatkotutkimuksia jossakin muodossa, koska alue sijaitsee 1600-luvun Pietarsaaren kaupungin ydinalueiden tuntumassa, ja nyt löytyneiden rakenteiden ajoitus ja luonne on osittain epäselvä. Osa löytöaineistosta ajoittuu myöhäisintään 1700-luvun jälkimmäiseltä puoliskolta 1800-luvulle, mutta rakenteet voivat olla vanhempiakin. Tarkempi ajoitus vaatisi vain osittain paljastettujen rakenteiden lisätutkimuksia. Tontilta löytyi myös erilaisia kuopanteita, joiden kerrostumat olivat vain osittain sekoittuneita.

7. TONTTI 2/2/8

7.1. Kaivausalue F

Rakenteet tai niiden osat: FR1, FR2 ja FR3

Kartat: 21-25

Mustavalkonegatiivit: 125741:2, 44, 45, 63-69, 73, 74, 79, 80, 103, 107, 108

Näytteet: -

Löydöt: KM2007103: 334-370

Poistetut löydöt: FSY4, FSY6, FSY8

Eläinluut: FSY4, FSY6, FSY11

Kaivausalue F sijaitsi tontin 2/2/8 kaakkoiskulmauksessa parkkipaikka-alueella. Alueen sijoitteluun vaikuttivat tontilla sijaitsevat kaukolämpölinja ja pintavesiviemärit, joista kaivausalue sijoitettiin tarkoituksella melko kauas. Tarkoituksena oli löytää merkkejä 1600-1700-luvun korttelialueista, joita tontilla pitäisi olla vielä mahdollisesti olla säilynyt. Vaikka kaivausalue sijoitettiin alueelle, jossa ei ole kunnallistekniikkaa tai muita johdotuksia, niin on mahdollista, että viemäröntien alueellakin on säilynyt kaupunkiarkeologisesti mielenkiintoisia alueita. Kaivausaikataulu ei mahdollistanut kuin yhden alueen kaivamiseen tontille, koska aiemmin oli jo huomattu, että kulttuurikerrokset olivat hyvin ohuet ja ajoittavia löytöjä vähän, ja ne on pakko kaivaa lastalla ja vain paikoin lapiolla, jotta kaikki mahdollinen löytöaineisto ja informaatio saataisiin talteen. Kaivinkonetta ei mielestäni ohuisiin kulttuurikerroksiin kannattanut käyttää lukuunottamatta nuorten täyttö- ja tasoitekerrosten poistoa ja mahdollista rakenteiden poistoa kuten kivien dokumentoinnin jälkeen.

Kaivausalueen koko oli 4 x 2 m, ja numerolla 1 oli läntinen ja numerolla 2 itäinen 2 x 2 metrin ruutu. Aloitettaessa kaivausalue oli asfalttipinnalla, ja sen vaaituskorkeus oli noin 5,19-5,30 m mpy. Asfaltin (FSY1) poistamisen jälkeen kaivettiin useita erilaisia 1990-luvun aikaisia kerroksia, jotka olivat keskiruskeaa ja kellertävää hiekkaa (FSY2 ja FSY3). Kerrosten paksuus oli yhteensä noin 50 cm, ja ne peittänevät kauttaaltaan koko pihan. Varsinainen kaivauksen aloitustaso oli 5,55-5,79 m mpy. 1990-luvulla tehdyt maanvaihtotyöt ovat tuhonneet osan tontin kulttuurikerroksista. Kerroksen loputtua aloitettiin työt lastalla, ja välittömästi hiekkakerroksen alta löytyi tummanruskea, keskikarkean hiekan kerros, jossa oli jonkin verran tiiliä ja kiviä. Kerros oli noin 3-20 cm paksu, ja sitä vielä aluetta puhdistettaessa koneellisen kaivun jäljiltä löytyi kuningatar Kristiinan valtakaudella painettu vuoden

1634 ¼ äyri.³⁸ Sen löytökonteksti oli sekoittunut, sillä siitä löytyi myös moderni metallilevyn pala, mutta myös nuoremaksi ajoittuvaa löytöaineistoa kuten piiposliiniastioiden paloja, mutta myös fajanssiastioiden paloja, punasavikeramiikkaa, kaakelien paloja ja esine- ja ikkunalasia. Kerroksen alta ja joukosta tuli esiin pieniä ja keskikokoisia kulmikkaita kiviä (halkaisijaltaan noin 20-50 cm) ja tiiliä ja ruudussa 2 vaaleanharmaa, hyvin tiivis ja tasalaatuinen hyvin hienon hiekan kerros (FSY5), joka oli 5-10 cm paksu. Kivien kokoa ei tarkemmin mitattu, mutta niistä otettiin osin ylä- ja ala-arvot, jotta koot pystyttäisiin myöhemmin arvioimaan tarvittaessa. Kerros oli pyöreähkö alue kivettömässä osassa kaivausaluetta; alueen läpimitta oli noin 80 cm-100 cm. Kivet ja tiilet kaivettiin esille ja alue dokumentointiin karttapiirroksella (kartta 21). Kivirakenteelle ja tiilille annettiin rakennenumero FR1. Kivien korkeus oli noin 4,51-4,62 m mpy. Alueelta on voinut aiempien maanvaihtotöiden aikana lähteä osa kivistä, nyt kaivinkoneella kiviä ei lähtenyt, eivätkä kerrokset eivät vaikuttaneet häiriintyneiltä. Siksi kivettömät alueet todennäköisesti kuuluvat rakenteeseen. Kivet keskittyivät ruutuun 1 ja näyttivät kiertävän laikkua FSY5, mutta alueen pohjoispuolella oli aukko. Ruudun 1 koilliskulmassa neljä isompaa kiveä muodostivat ryppään, joka näytti siltä, että ne olisivat olleet tukemassa jotain pystyssä ollutta rakennetta. Kivien välissä oli hiiltynyttä hiekkaa ja hiiltä sekä rautaisia kimpaleita, mutta vain yksittäisiä paloja. Tiilissä oli myös sulanutta pikeä. Ruudussa 1 pohjoislaidassa kivet muodostivat selkeän lähes itä-länsisuuntaisen linjan, jonka pohjoispuolella kiviä ei ollut ainakaan kaivausalueella. Alue oli siis muutoin FSY4:ää, FSY5 laikkua lukuunottamatta. Kivien alta löytyi piiposliiniesineiden paloja, jotka viittaavat ajoitukseen 1700-luvun jälkimmäinen puoli - 1800-luku. Osa tiilistä oli selvästi kattotiilien paloja, ja väriltään ne olivat tummanpunaisia, hieman violettiin vivahtavia ja palaneita, kuten osa kivistäkin. Kivet eivät kuitenkaan olleet halkeilleita, enemmänkin nokisia. Hiiltä kerroksessa oli vain vähän.

Dokumentoinnin jälkeen kerroksia poistettiin jonkin verran ja FSY5, savinen alue laajeni hieman etelään. FSY4 oli nyt loppunut, ja sen alta paljastui kerros FSY6, joka oli hyvin tumma, mustanruskea hiilen ja karkean hiekan kerros. Hiekkaa oli laajasti molempien ruutujen alla, ja se näytti jälleen kiertävän koko alueen, lukuunottamatta FSY5:n aluetta. FSY5:n kaltainen savinen, tiivis hiekka, tuli nyt esille myös ruudusta 1, mutta se numeroitiin omaksi yksikökseen (FSY7). Käytännössä

---

³⁸ Tingström 1972, s. 156. Kuvat 34, 34A ja 35B.

Kuva 28. Kaivausalue F: taso 2, FR1 ja FR2. Digitaalikuva MV/RHO.

myöhemmin osoittautui, että kerrokset ovat todellakin samaa yhtenäistä kerrosta, mutta FSY6 on sen sisällä. Tiiliä poistettiin kerroksia poistettaessa, ja kivet siis jatkuivat niiden alapuolella kuten osa tiilistäkin. Seuraavaksi tuli esiin laajahko alue palanutta ja murskaantuneita tiiliä. Koska kerros oli melko ohut, noin 5-10 cm paksu, se pysähdyttiin dokumentoimaan kivien pohjan saavutettua (kartta 22). Ruudun 2 koilliskulmassa on myös näkyvissä hiiltynyttä puuta (FR2), joka jatkui syvemmälle. Sen ympärillä oli mustaa, hiilensekaista hiekkaa (FSY8), jota esiintyi siis laikkuina FSY6:n, FSY5/7:n ja FSY9:n päällä. FSY9 oli vaaleanruskeaa hienoa hiekkaa, jossa oli hiilenpaloja. Alue keskittyi ruudun 1 eteläreunaan ja sen lounaisnurkkaan. Ruutujen 1 ja 2 tiilinen alue oli hyvin kovaa ja tiivistä, ja se oli pakko kaivaa pois pieninä paloina lapiolla tai kentälapiolla, koska lastat eivät siihen pystyneet.

Kivet ja tiilet poistettiin ja kaivua jatkettiin alaspäin, jolloin tuli näkyviin kokonaan kolme pehmeäksi maatunutta lautaa itä-länsisuuntaisesti (FR2), ja ruudussa 1 tiilet keskittyivät nyt ruudun keskiosaan. Lautojen korkeus oli noin 4,29 m mpy, ja ne olivat osin hiiltyneet ja hieman limittäin toisiaan vasten. Lautojen leveys oli 10-20 cm, ja paksuus 2-3 cm. Osa tiilistä oli kokonaisia, ja ne oli ladottu paikalleen, ja niiden ympärillä oli tiilimurskaa (FR3). Tiilet olivat korkeudella noin 4,26-4,33 m mpy. Tässä vaiheessa niille annettiin oma rakennenumero, koska ne oli selkeästi asetettu paikoilleen. Myös ruudun eteläosassa oli näkyvissä maatunutta lautaa, mutta ne

näkyivät vain osittain. Aluetta kaivettiin suunnilleen samankorkuisena tasona alaspäin, ja dokumentoitiin sitten taso, jossa tiilet ja pohjoisosan puut näkyvät kokonaisuudessaan (kartta 23). Kartassa näkyvät myös erilaiset kerrokset, eli taso on lähes kauttaaltaan FSY6:tta, mustanruskeaa hiilen ja karkean hiekan seosta, jossa muutamissa kohdin on hiiltä erityisen runsaasti, ja alueet on merkitty karttaan. Muutoin alueella on näkyvissä FSY5:tta, jota oli näkyvissä enää laikkumaisesti siellä täällä ja jonkin verran FSY7:ää, joka on siis samaa kerrosta, mutta hieman eri puolelta aluetta. Kartassa olevat kivet reunoilla ovat profiileissa olleita kiviä ylemmistä kerroksista, eikä niitä poistettu, koska seinämät olivat sortuneet. Mainittakoon myös, että pölyävät täytehiekkakerrokset muodostivat dokumentoinnin kannalta ongelman, koska hiekka peitti välittömästi puhdistetut rakenteet ja kerrokset, joten kuvaaminen piti tehdä nopeasti ja karttaa piirrettäessä jokainen neliometri täytyi puhdistaa aina yksitellen uudestaan. Tällöin myös ohuita kerroksia lähti pois, ja piirretty taso on aina hieman erilainen kuin kuvattu taso.

Kaivausta jatkettiin taas hieman syvemmälle, ja tiilet ja laudat poistettiin. Näkyville tulivat vain noin 10 cm kaivamisen jälkeen ruudusta 1 eteläsivulta lankku ja siitä vastakkaiseen suuntaan lähtevä lauta (FR2). Tiiliä oli edelleen näkyvissä, mutta niitä tuli esille enemmän ruudun yksi eteläosasta, ja tiilet sijoittuivat osin lautojen alle. Myös pohjoisosasta lautojen alta, aivan kaivausalueen reunamilta tuli esille tiilirivistö, joka jatkui kaivausalueen ulkopuolelle. Löydetyt rakenteet jatkuivat muutoinkin kauttaaltaan kaivausalueen ulkopuolelle. Kerroksista FSY6 jatkui edelleen ruudussa 1 ja 2, lisäksi numeroitiin kerros FSY10, joka oli hyvin ohut, läikkämäinen maatuneen puukerros ruudun 2 eteläosassa. Ruudun 2 pohjoisosa oli FSY11:ä, joka oli tummanharmaata hiekkaa, jossa oli myös maatunutta puuta. Lisäksi siinä oli yksi erityisen hiiltynyt alue, joka merkittiin karttaan erikseen. (Kartta 24.) Kaivausaika loppui, ja alueesta piirrettiin enää pohjoisprofiili (kartta 25), jossa näkyy rakenneosista vain FR3 tiilet ja hieman FR1:ä. Kulttuurikerroksia ennätettiin kaivaa vain 30-40 cm, koska ohuet kerrokset muodostivat niin suuria muutoksia kaivettaessa vain muutamia senttimetrejä alaspäin, ja dokumentointia oli tehtävä usein. Kerrosten syvyyttä oli vaikea ennakoida, koska maa oli niin kova, että kaira ei siihen pystynyt. Alue peitettiin kaivausten viimeisenä päivänä pressulla ja täytettiin.

Löydöt alkoivat siis heti FSY4:n kolikkolöydöllä. Kolikko ajoittuu siis kuningatar Kristiinan valtakaudelle³⁹ Samasta kerroksesta tuli myös Wettervik-Stockholm –tekstillä varustettu geometrisin koristein varustettu liitupiipun varsi (KM 2007103:345). Piippu ajoittuu 1700-luvun loppupuolelle.⁴⁰ Alueella laajasti sijainnut FSY6 ei selkeästi ajoittanut rakennetta; siitä löytyi piiposliiniastioiden paloja, fajanssiastioiden paloja, punasaviastioiden paloja, liitupiipun varren koristelematon osa, vihreää ikkunalasia, lyijyä, pullolasia ja solki (KM 2007103: 365), jotka voivat ajoittaa rakenteen osan noin 1700-luvun loppupuolelle tai 1800-luvulle. Kerros FSY5=7 oli siis löydötön. Kerroksesta FSY8 löytyi vielä fajanssikaakelin osa (KM 2007103: 366), piiposliiniastioiden paloja ja pullolasien paloja. Kerroksesta FSY11 löytyi sinimaalauskoristeinen fajanssiastian pala (KM 2007103: 370). Vuoden 1834 palovakuutuksen ja Pietarsaaren kaupunginmuseossa tehty asemoinnin perusteella voidaan nähdä, että alue on pitkään ollut piha-aluetta (kuva 19, kartta 3). Löytöjen mukaan rakenne ajoittuu siis myöhäisintään 1700-luvun loppupuolelle 1800-luvulle, mutta verrattuna korttelin muihin kaivausalueiden rakenteisiin verrattuna se vaikuttaa erilaiselta, vanhemmalta ja paremmin säilyneeltä. Lisäksi täytyy muistaa 1634 vuoden raha, joka voi myös olla nuoremmassa kerroksessa.

Kaupungin asemakaava on säilynyt myös pitkään muuttumattomana, sillä vuoden 1735 ensimmäinen kaupunkimittaus vastaa vuoden 1693 kaupunkialuetta.⁴¹ Palovakuutuksen mukaan kyseessä ei olisi ainakaan rakennus, jos rakenne on 1800-luvun alkupuolelta. Kyseessä voi olla tietenkin pihalla sijainnut rakenne. Mikä rakenteen luonne on, niin luontevin selitys sille olisi uunin pohja. Sen yläosat ovat tuhoutuneet 1990-luvun maanvaihtotöissä. Tiilet ovat olleet tukemassa uunirakennetta, ja niiden päälle asetettuja lautoja. Kivet puolestaan ovat olleet lautojen päällä, ja eteläosan lankun länsipäässä oli havaittavissa jäännös kiven painaumasta. Uuni on todennäköisesti sijainnut ruudussa 1, koska palanut maa-aines, kivet ja ladotut tiilet sijoittuvat tähän ruutuun. Muodoltaan uuni tai liesi on ollut todennäköisesti neliömäinen. Koska rakennuksen seinälinjoja ei voi hahmotella tai havaita kaivausalueelta, en voi sanoa onko kyseessä 1700-luvun lopun-1800-luvun ulkoliesi vai onko kyseessä vanhempi rakennuksen sisällä sijainnut liesi. Millainen tarkoitus on liedellä ollut, onko se liittynyt rakennukseen vai johonkin muuhun rakenteeseen, jää

---

³⁹ Tingström 1972, s. 156. Rahat 34., 34A ja 35.

⁴⁰ Makkonen 1991, s. 60.

⁴¹ Mökkönen 2002, s. 11.

toistaiseksi sanomatta varmasti. Erilaisia arvailuja voi esittää esimerkiksi raudan perusteella mahdollisesta pajasta, mutta varmaksi sitä ei vain rakenteen osan perusteella voi tulkita.

Kansatieteellinen tutkimus näyttää vaihtoehtoja uunirakenteista, esimerkiksi rakennuksen sisäisistä uuneista,⁴² johon voisi viitata rypäsmäinen kivikeskittymä, mutta myös ulkoliesi on ollut tavallinen menneinä vuosisatoina. Lisäksi vielä 1600-luvulla oli yleinen tapa koko Suomessa, että talousrakennuksena oli ns. suuri, ylhäältä avoin keittokota, kyökki tai kökkö, jonka viereen rakennettiin pakaritupia eli katoltaan taitteisia leivihuoneita, jotka molemmat saattoivat sijaita talonpoikaisen asunnon vieressä. Kesällä kyökissä valmistettiin ruokaa ja poltettiin viinaa. Pakaritupa puolestaan oli kalan ja lihan savustamista varten sekä maitojalosteiden valmistuspaikka, muuripata puolestaan karjanhauteiden valmistuspaikka.⁴³

7.2. Yhteenveto

Tontin 2/2/8 tutkimukset rakenteen ja kulttuurikerrosten osalta jäivät siis kesken, ja piha-alueelta on myös löydetty aiemmin kellarinjäänteitä (liite 12), jotka on dokumentoitu aikanaan piirroksin. Tontin piha-alueella kannattaa ehdottomasti tehdä myös jatkotutkimuksia, koska alueella voi hyvin olla säilynyt myös 1600-luvun kulttuurikerroksia, koska se sijaitsee aivan vanhimman kaupungin ydinkeskustan alueella. Vaikka ylimmät kerrokset ovat ainakin osasta tuhoutuneet, välittömästi niiden alapuolella jatkuvat kulttuurikerrokset. Kulttuurikerrokset vaikuttavat ohuilta ja hyvin kovilta, eli vaikeilta ja hitailta kaivaa. Tutkittu alue jäi kesken, eikä kulttuurikerrosten paksuutta pysty sanomaan koealueen perusteella varmasti.

---

⁴² Kolehmainen 1992, s. 8-10.

⁴³ Vilkuna 2006, s. 140

8. MAKROFOSSIILI- JA ELÄINLUUANALYYSIEN TULOKSET

8.1. Makrofossiilit (kaivausalueet C ja E)

Kaivausten aikana otettiin yhteensä neljä makrofossiilinäytettä, ja ne kaikki lähetettiin analyysiin. Ne otettiin kohdista, joissa kerrokset olivat sekoittumattomia ja maainesta saatiin kerroksesta riittävästi. Lisäksi yhtenä perusteena olivat maassa selkeästi paljain silmin erottuvat kasvijäänteet, joita ei voitu tunnistaa varmasti. Näytteiden analyysimenetelmät löytyvät dosentti Terttu Lempiäisen raportista. Kasvinäytteet säilytetään Turun yliopiston kasvimuseon kokoelmissa.⁴⁴ Lempiäisen raportista löytyvät tiedot myös näytteidenottokohdista, jotka näkyvät myös tasokartoissa (ks. liite Lempiäinen 2007). Tiedot löytyvät myös liitteestä 14 ja yksikkötiedot liitteessä 7.

Alueelta C otettiin kolme maanäytettä, CMN1-CMN3. Ensimmäinen näyte (CMN1) otettiin ruudusta 2, kerroksesta CSY10, joka oli punaista, tiivistä, hienoa hiekkaa (liite 7). Kerroksen paksuus oli 10-15 cm. Kerroksessa havaittiin orgaanisen aineksen keskittymä, joka haluttiin analysoida. Analyysin mukaan näyte 1 sisälsi litran verran ruskeaa turvemaata (*Sphagnum*-turvetta), joka oli lahonnutta rahkasammalta sekä paakkuuntunutta hienojakoista kasviroskaa- ja paakkuja. Joukossa oli karpalon siemen (*Vaccinium oxycoccus*).⁴⁵

Näyte kaksi (CMN2) otettiin kerroksesta CSY7 mustanruskeasta maatunutta puuainesta sisältävästä kerroksesta ruudusta 1, jonka paksuus oli myös noin 10-15 cm. Näytteen koko oli noin 1,5 l, ja siitä määritettiin yhteensä 8 kasvilajia, jotka kaikki viihtyvät kosteissa kasvuoloissa ja –alustassa. Enimmäkseen se sisälsi turvetta, joka oli pääasiassa karhunsammalta. Muut määritellyt kasvit olivat rönsyleinikki (*Ranunculus Repes*), konnanleinikki (*Ranunculus sceleratus*), saroista jänönsara (*Carex ovalis*), jokapaikansara (*Carex nigra*), luhtasara (*Carex vesicaria*) ja vihvilä (*Juncus sp.*)⁴⁶

Näyte kolme (CMN3) otettiin yksiköstä CSY16 ruudusta 1, joka oli musta, noin 10-15 cm paksu sammalkerros. Kerros oli mustaa, hiekan sekaista maata, jossa oli paljon karhunsammalta, ja sen ajateltiin liittyvän rakennuksen sisäpuolelle. Näytteen koko oli noin 2 litraa, ja se oli kokonaan korpikarhunsammalturvetta

---

⁴⁴ Lempiäinen 2007, s. 1-3.

⁴⁵ Ibidem.

⁴⁶ Ibidem.

(*Polytrichum commune*). Lisäksi näytteestä löytyi ainoastaan yksi jokapaikansaran pullakko (*Carex nigra*).⁴⁷

Kokonaisuudessaan näytteiden sisältö vastasi ennakko-oletuksia, ja osittain kaivausten aikaisia C-alueesta tehtyjä (ks. luku 5) päätelmiä. Ensimmäisen näytteen (CMN1) sisältämä *Sphagnum*-turve voi liittyä kivijalallisen rakennuksen CR1 käyttöön siten, että sammalta on käytetty rakennukseen liittyvänä tiivisteenä esimerkiksi hirsien väleissä tai lattialla kuivikkeena. Kyseessä on todennäköisesti rakennus, joka on rakennettu vuosina 1837-1869. Karpalon siemen saattaa olla joutunut tiiviiseen, kuivaan punertavaan hiekkaan sammalen alkuperäiseltä kasvupaikalta. Toinen näyte (CM2) oli yksiköstä CSY7, jossa oli myös purkujätettä, mutta se oli samanikäinen kerroksen CSY8 kanssa, joka oli osin sekoittumaton. CSY7 liittyi CR2:n yläpuolelle, maatuseseen puutasoon rakenteen CR1 (kivijalka) sisäpuolelle. Kerros on siis todennäköisesti puretun makasiinirakennuksen ikäinen (1870-1987). Sammalta oli kerroksessa runsaasti, joten se liittyyne samalla rakennuksen käyttöön. Kolmas näyte (CMN3) oli myös hyvin sammalpitoinen, ja yksikkö CSY16 liittyy enimmäkseen rakennuksen (CR1) alapuolelta löytyneisiin kerroksiin; näyte otettiin ruudusta 1 eli kivijalallisen rakennuksen sisäpuolelta (länsipuoli), aivan kivijalan pohjaosista. Samankaltainen sammal- tai turvekerros oli myös kerros CSY30 rakennuksen kivijalan CR1 alla palokerroksessa CSY13a.

Kaivausalueelta E otettiin maanäyte (EMN1) kivirakenteeseen ER1 pohjalle yksikköön ESY14:stä. Yksikkö oli koostui tummanruskeasta, hyvin ilmastavasta karkeasta hiekasta, rakenteen ER1 sisäpuolella ja täytti myös rajapintaa, EPR4:ää eli rakennetta varten kaivettua kaivantoa. Joukossa oli pieniä tiilenpaloja. Näytteen koko oli 1,5 litraa, ja se oli liikaista ruskeaa hiekkaa. Näyte sisälsi vain lahoppunmurua ja puuroskaa.⁴⁸ Näyte otettiin, koska hiekka vaikutti erityisen pehmeältä, todennäköisesti juuri hienon lahoppunmurujen ja puuroskan takia. Rakenteen ajoitus ja tulkinta jäivät osin avoimeksi, koska sitä ei paljastettu kokonaan kaivannon länsiseinämässä. Kyseessä on todennäköisesti kaivo, ja löydöt viittasivat ainakin ajoitukseen myöhäisintään 1700-luvun loppupuoli-1800-luku, mutta rakennetta tulisi tutkia lisää, jotta sitä voisi yhdistää mahdollisesti muihin pihalta mahdollisesti löytyviin rakenteisiin. Rakenne voi olla siis myös vanhempi.

---

⁴⁷ Ibidem.

⁴⁸ Ibidem.

8.2. Eläinluuanalyysi

FM Anna-Kaisa Puputti analysoi kaivauksilta löytyneet eläinluut. Erillisestä raportista (Puputti 2007) löytyvät määritykseen käytetyt tulokset, metodit ja lähteet. Kaikkiaan lajit tunnistettiin, niistä määritettiin ikä epifyysien luutumisen ja hampaiden puhkeamisen perusteella. Naudasta ja lampaasta määritettiin lantion luun morfologian perusteella myös sukupuoli, sekä metso vertailukokoelmien avulla. Lisäksi lajien ja anatomisen jakauma kvantifioitiin fragmenttimäärien perusteella. Lisäksi Puputti jakoi luut ruoka- ja teurasjäteosiin, sekä määrittä palaneet luut ja mahdolliset teurastusjäljet. Yksi luista oli tuoreena rikkoutunut. Aineistossa luita oli yhteensä 799 kpl, yhteensä noin 12 kg. Palaneita luista oli noin 1 %, 89 fragmenttia. Luut, jotka eivät olleet palaneita, olivat suhteellisen hyvin säilyneitä, eikä niiden pinnassa ei ollut nähtävissä kulumista. Erityisesti naudan luista erottui runsaasti teurastusjälkiä ja luiden rikkomisjälkiä. Lajin tai suvun tasolle Puputti saattoi tunnistaa noin 30 % aineistosta. Näistä tunnistetuista luuframenteista 93 % kuului kotieläimille ja loput riistalajeille kuten hylkeelle, metsäjänikselle, metsolle ja ketulle.⁴⁹

Puputti on käsitellyt raportissa luut sekä kaivausalueittain että koko yhtenäisenä alueena. En referoi koko raporttia tässä kaivausraportin tekstissä, koska se on kokonaisuudessaan liitteenä, vaan poimin siitä muutamia asioita esille kaivausalueittain, eikä jokaisessa raportin kappaleessa ole erikseen viitattu Puputin raporttiin, vaan tulokset löytyvät sieltä. Lisäksi alkuperäisen analyysin liitteenä on taulukoita analysoiduista luista ja niiden määritelmistä.

Kaivausalue A (KM2007103:371)

Kaivausalue A:sta (luku 4.1.) alkuperäiset kulttuurikerrokset olivat lähes tuhoutuneet, joten luita ei juurikaan siellä ollut kuten muitakaan löytöjä, joten sinänsä luiden vähäinen määrä on luonnollinen. Lisäksi vähäiseen määrään vaikutti se, että kaivauksen seinämien romahtamisen jälkeen, ei alueelle laskeuduttu, joten osa luuaineistosta on voinut myös jäädä löytymättä. Löytyneet kolme luuta kuuluivat naudalle.

---

⁴⁹ Puputti 2007, s. 1-10.

Kaivausalue B (KM2007103:372-392)

Kaivausalueelta B löytyi 292 luufragmenttia, jotka painoivat 4,1 kg. Luista 9 % oli palaneita ja yhdessä naudan luun fragmentista löytyi jyr sijän hampaanjälkiä. Alueelta löytyi naudan, lampaan tai vuohen, sian, hylkeen, metsäjäniksen ja metson luita.

Puputti saattoi jakaa löytyneistä naudan luista (22,9 %) noin puolet ruokajätteeksi ja puolet teurasjätteeksi (15 fragmenttia). Niissä oli hakkuujälkiä, ja varsissa katkomisjälkiä. Lisäksi nikamia oli halkaistu ja katkottu, sekä yksi sarvi oli katkottu molemmista päistään. Aineistosta hän tunnisti kolme vasikan luuta. Kaksi nautaa on ollut alaleuan luun perusteella yli vuoden ikäisiä.

Muista kotieläimistä lampaat tai vuohet olivat lähinnä ruokajätettä. Alaleukojen perusteella yksi yksilöistä oli alle vuoden ja toinen alle kahden vuoden. Yksi lantio voitiin tunnistaa yhdestä, eli uuhesta. Myös sikaa voitiin tunnistaa sekä ruoka- että teurasjätteeksi. Jälleen alaleuan perusteella yksi sika määritettiin alle puolivuositkaaksi yksilöksi.

Riistaeläimiksi luokiteltavia eläimiä olivat kolme metsäjänikselle kuuluvaa luuta sekä hylkeen luita, joista yhdessä oli viitteitä infektioista. Lisäksi alueelta löytyi yksi ukkometsolle kuulunut reisiluun osa.

Jos Puputin tuloksia verrataan kaivauskerroksiin, niin erityisen mielenkiintoisia ajoituksellisesti ovat hylkeen luut, jotka löytyivät kerroksista BSY9 ja BSY19 (liite 7, luku 4.2.), koska ne, tai erityisesti kuuttien luut, voivat viitata myös hylkeen talvipyyntiin. Nostan luut esille, koska kyse on koekaivauksista, ja haluan löytää asioita, joilla voi kohteen jatkoon kannalta olla ajoituksellista merkittävyyttä. Nämä ovat ajoituksellisesti vanhempia kerroksia, varsinkin BSY19, joka on mahdollisesti 1700-luvun alusta, jopa samanikäinen kuin mahdollinen vuoden 1714 palokerros (BSY16). Hylkeen pyynti oli tärkeä elinkeino vielä myöhään historiallisella ajalla. 1500-luvun lopussa sen mainitaan olleen erityisen tärkeä Etelä-Pohjanmaalla Kustaa Vaasan aikaisten hyljeveroluetteloiden mukaan. 1600-luvulla Vaasasta on viety traania suoraan Itämeren satamiin. Seuraavalla vuosisadalla hylkeenpyynti väheni, mutta Merenkurkun ja Pohjanmaan ruotsinkielisistä pitäjistä hylkeen kaukopyynnin tiedetään jatkuneen, mutta 1800-luvulla hylkeenpyynnin kaupallinen merkitys väheni,

ja jäi Keski-Pohjanmaalla ammattikalastajien sivuelinkeinoksi.⁵⁰ Hylkeen luut ovat siksi mielenkiintoisia, että ne voivat siis viitata hyvinkin vanhoihin kerrostumiin. Tämä tukisi ainakin BSY19:n ajoitusta 1700-luvulle, koska tuolloin pyynti oli vielä yleistä.

Kaivausalue C (KM2007103:393-408)

Kaivausalue C:ssä (luku 5.1.) oli 82 luun osaa, joiden yhteispaino oli 0,9 kg, ja luista noin 2 % oli palaneita. Eräässä luista oli jyräjän ja toisessa petoeläimen hampaan jälkiä. Määritellyt lajit ovat nauta, lammas, lammas tai vuohi, sika, metsäjänis tai kana. Naudan luut olivat sekä ruoka- että teurasjätettä sekä vasikan luita. Lisäksi eräässä naudan reisi- ja toisessa värttinäluussa oli teurastuksesta kertovia hakkuujälkiä. Lampaan ja vuohen luut olivat sääriluista ja nikaman osa, sekä yksi jalkapöydänluu kuului vuohelle.

Kaivausalue D (KM2007103:409-422)

Kaivausalueelta D (luku 5.2.) otettiin talteen 162 luun palaa, yhteensä 2,7 kg. Palaneita näistä oli 6 %. Määritetyt lajit olivat nauta, lammas tai vuohi, sika ja hylje. Naudan luut olivat osin teuras- tai ruokajätettä ja kaksi vasikan luuta. Kaksi naudan alaleukaa määritettiin, toinen oli alle 30 kuukautta vanhan eläimen ja toinen yli 28 kuukautta vanhan eläimen. Lisäksi neljästä luista löytyi viilto- ja hakkuujälkiä. Yksi lantioluukappale kuului lehmälle. Lampaan tai vuohen luista yksi lantioluun osa kuului uuhelle. Hylkeen luut kuuluivat aikuiselle hylkeelle ja nuorelle aikuiselle.

Luut löytyvät DSY18:sta, siis arviolta 1700-luvun lopulta – 1800-luvulta (liite 8), mutta aluetta ei tutkittu loppuun saakka, joten sitä on pidettävänä alustavana arviona.

Kaivausalue E (KM2007103:423-446)

Kaivausalue E:stä löytyi runsaasti luita, 399 luufragmenttia, yhteensä 3,6 kg. Luiden joukossa oli jälleen palaneita, noin 8 %. Kahdessa luussa oli jälleen jyräjän hampaan

---

⁵⁰ Ylimaunu 2000, s. 105, 111-117. Viittaa 1500-lukua koskien Ehnholm, Gunnar 1979: Sälångsten i Mustasaari- och Vörå-socken år 1551-1625. Helsingfors.

jälkiä. Alueen luut kuuluivat naudalle, lampaalle tai vuohelle, sialle, hylkeelle, metsäjänikselle ja ketulle. Noin puolet naudan luista oli jälleen teurastettujen eläinten ja puolet ruokajäteluita. Luissa oli jälleen teurastukseen liittyviä hakkuujälkiä ja rikkomisjälkiä sekä katkaisujälkiä. Kahdessa alaleuan fragmentissa oli viiltojälkiä, ja yksi alaleuka kuului alle 30 kuukauden ikäiselle naudalle. Samoin lampaan tai vuohen luissa oli ruoka- ja teurasjäteluita. Yksi löytyneistä alaleuoista kuului 9-24 kuukauden ikäiselle eläimelle. Yksi löytynyt lantion osa oli pässistä. Lisäksi löytyneen sian alaleuka voitiin määrittää alle 13 kuukauden ikäiselle yksilölle.

Löytyneet riistaeläinten luut kuuluivat metsäjänikselle, hylkeelle ja ketulle. Hylkeen luut löytyivät kerroksesta ESY18, joka oli kellertävää keskikarkeaa hiekkaa. Kerroksen arvioitu, osin epävarma ajoitus oli 1700-luvun viimeinen puolisko

Kaivausalue F (KM2007103:447-453)

Kaivausalueelta F (luku 7.1.) löytyi 49 luun osaa, joiden paino oli 0,7 kg. Noin 12 % luista oli palaneita. Määritellyt lajit ovat nauta, sika ja hylje. Sekä naudan että sian luissa oli halkaisu- tai hakkuujälkiä. Hylkeenluu oli nivelpinnaltaan luutumaton axisnikama. Luu löytyi FSY6:sta (liite 7) mustanruskeasta hiilen ja karkean hiekan seoksesta, jonka arvioitu ajoitus on 1700-luvun jälkimmäinen puoli – 1800-luku. Ajoitus on osin epävarma, koska aluetta ei tutkittu pohjaan, ja voi olla mahdollisesti vanhempikin.

Yhteenvetona Puputti toteaa edellä esitetyistä tuloksistaan, että luut kuuluivat pääasiassa kotieläimille ja riistaeläinten luita joukossa oli vain vähän, poikkeuksena hylkeen ja metsäjäniksen luut. Kotieläinten ruoka- ja teurasjäteosat viittaisivat niiden teurastamiseen paikalla, ja erilaiset rikkomisjäljet luiden ja ytimen tehokkaaseen käyttöön. Naudat ja lampaat tai vuohet olivat eri-ikäisistä yksilöistä, joukossa oli myös vasikoita. Aineisto ei Puputin mukaan viittaa siihen, että maidon- tai villantuotanto olisi olleet keskeisiä, koska nuoriakin yksilöitä on teurastettu, mutta ei toisaalta tue sitäkään, että yksilöt olisi teurastettu nuorina vain ravinnoksi. Hylkeen luut, erityisesti kuutin luut, voivat viitata talvipyyntiin.

9. JOHTOPÄÄTÖKSET JA JATKOTUTKIMUKSEN TARVE

Syyskuussa 2007 kolme viikkoa kestäneet ns. Lassfolkin korttelin koekaivaukset osoittivat, että alueella on säilynyt arkeologisesti mielenkiintoisia kulttuurikerroksia ja niihin liittyviä rakenteita, jotka voidaan luokitella muinaisjäännöksi. Kolmen viikon koekaivausten aikana ehdittiin kortteliin avata yhteensä kuusi koealuetta, joista yksi osoittautui löydöttömäksi. Kahden tutkiminen jäi kesken. Kaikista muista viidestä koealueesta otettiin talteen löytöaineistoa, dokumentoitiin rakenteita tai pikemminkin niiden osia, jotka ajoittuvat karkeasti myöhäisintään 1700-luvulta 1800-luvulle. Vanhempaa ajoitusta ei vähäisen löytömäärän takia voi varmasti sanoa, eikä ajoitusnäytteitä kaivausalueilta juurikaan saatu. Palokerrokset viittaavat osin vanhempaankin aikaan, mutta löytömäärältään kerrostumat olivat vähäisiä ja ohuita. Myös rakenteiden vanhempi ajoitus on mahdollista. Osa esinelöydöistä ajoittuu myös tätä vanhempaan aikaan, 1600-luvulle. Pintaosissa oli näitä nuorempia kerrostumia. Alueilta löydetty rakenteet ja kulttuurikerrostumat jatkuivat myös kaivausalueiden ulkopuolelle.

Koetutkimuksin tutkittava alue oli hyvin laaja. Avatut alueet ovat hyvin pieniä ja suhteessa korttelin kokoon kattavat siitä vain pienen osan, joten koekaivausten tuloksia voi pitää koko korttelin osalta vain suuntaa antavina. Muinaisjäännösten säilyneisyyttä on siten koko korttelin alueella hyvin vaikea arvioida. Koekaivaukset kuitenkin osoittivat, että niitä alueella on säilynyt. Museoviraston tekemien asemointien mukaan koko alue on ollut viimeistään 1700-luvun alkupuolella rakennettua kaupunkialuetta, ja karttojen perusteella voidaan hahmotella, että jo 1600-luvulla alueet ovat olleet lähellä kaupungin toiminnan kannalta intensiivistä aluetta. Etukäteen ajateltuna yllätyksellisin oli tontille 2/2/10 kaivettu D-alue, josta ajateltiin, että se olisi ollut melko kaukana varhaista kaupunkiasutusta ajatellen, vaikkakin korttelialuetta 1700-luvulla. Alueelta löytyikin rakenteita, joiden tutkimukset jäivät kesken. Korttelista voidaan arvioida, että ns. tontti 2/2/9 on vähiten säilynyt pohjois- ja itäosistaan, koska siellä on ollut huoltoasema. Tontilla on kuitenkin edelleen hyvin todennäköisesti myös säilynyt kulttuurikerroksia ja muinaisjäännöksiä. Tontit 2/2/7, 8 ja jo mainittu 10 vaikuttivat avattujen alueiden perusteella myös osittain säilyneiltä. Kulttuurikerrokset olivat tutkituilta osiltaan paksuimmillaan noin 150 cm, jos mukaan luetaan myös nuoremmat pintakerrokset, joten ne ovat melko ohuet, varsinkin vanhimmat kerrokset, joten ne täytyy tutkia

varovaisesti eli hitaasti. Löytöjä alueelta tulee melko vähän, joten vähäisten löytöjenkin informaatioarvo on suuri. Kaivaukset osoittivat, että kerrosten dokumentoiminen sadesäällä on haasteellista, koska kerrokset ovat ohuita ja löytöjä niukanlaisesti, pohjalla on myös tiivis savimaa, joka ei ime vettä.

Pietarsaareissa kaupunkiarkeologiset tutkimukset ovat vasta alussa, ja kaivaukset antoivat alustavia tuloksia siitä, millaisia kulttuurikerrostumia kaupungissa on säilynyt. Luonteeltaan Pietarsaaren ns. Lassfolkin kortteli on arkeologisesti kiinnostava, koska korttelissa on myös rakennushistoriallisesti arvokkaita rakennuksia, joihin arkeologinen tutkimus voidaan yhdistää. 1600-luvun kaupungin alue on ollut rajallinen, eikä siitä ole historiallisia tietoja tai karttamateriaalia juurikaan olemassa, joten kaikki arkeologinen tieto, joka siitä on säilynyt on erittäin merkityksellistä. Myös tiedot 1700-luvun kaupunkialueesta ovat rajalliset, vaikka kaupunkialue voidaan hahmottaa hieman paremmin. Jos korttelin alueella suunnitellaan maankäyttöä tulevaisuudessa, on koekaivausten tulosten perusteella suunnitelmista ilmoitettava Museovirastoon, ja ennen alueen mahdollista maankäyttöä korttelissa on mielestäni tarpeen tehdä jatkotutkimuksia.

Oulussa 9.1.2008

Teija Oikarinen

Tutkija

Mustavalkokuvat, Pietarsaari, Lassfolk 2/2/7-10 koekaivaus (PSL-07), T. Oikarinen, Liite 1

ID	Nro	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi
125741:1	4A	Pietarsaari	Lassfolk	Alueet A ja B, yleiskuva ennen kaivausten aloittamista		10	SH	6.9.	2007	mv
125741:2	5A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, yleiskuva ennen kaivausten aloittamista		120	SH	6.9.	2007	mv
125741:3	6A	Pietarsaari	Lassfolk	Yleiskuva tontti 7 piha-alue		200	SH	6.9.	2007	mv
125741:4	7A	Pietarsaari	Lassfolk	Yleiskuva tontti 10 piha-alue		300	SH	6.9.	2007	mv
125741:5	8A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, yleiskuva ennen kaivausten aloittamista		40	SH	6.9.	2007	mv
125741:6	9A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, aloitustaso		170	SH	10.9.	2007	mv
125741:7	11A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, länsiprofiili, ruutu 2		260	SH	10.9.	2007	mv
125741:8	12A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, länsiprofiili, ruutu 1		260	SH	10.9.	2007	mv
125741:9	13A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, eteläprofiili, ruutu 1		170	SH	10.9.	2007	mv
125741:10	14A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, itäprofiili, ruutu 1		80	SH	10.9.	2007	mv
125741:11	15A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, itäprofiili, ruutu 2		80	SH	10.9.	2007	mv
125741:12	16A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY5, CR1, taso 1		260	SH	10.9.	2007	mv
125741:13	17A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY5, CR1, taso 1, ruutu 2		170	SH	10.9.	2007	mv
125741:14	18A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY5, CR1, taso 1, ruutu 1		170	SH	10.9.	2007	mv
125741:15	19A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BSY6, BR1, taso 1		170	SH	10.9.	2007	mv
125741:16	21A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, pohjasavi		350	SH	10.9.	2007	mv
125741:17	22A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BRP1		260	SH	10.9.	2007	mv
125741:18	23A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BRP1		80	SH	10.9.	2007	mv
125741:19	24A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CR1 ja CR2, CSY9-10		260	SH	11.9.	2007	mv
125741:20	25A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, ruutu 2, CSY9-10		170	SH	11.9.	2007	mv
125741:21	26A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, ruutu 1, CR2		170	SH	11.9.	2007	mv
125741:22	27A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BSY6, 7, 8 ja 9		170	SH	11.9.	2007	mv
125741:23	28A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BSY6, 7, 8 ja 9		350	SH	11.9.	2007	mv
125741:24	30A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY13 ja 14		170	SH	12.9.	2007	mv
125741:25	31A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY11		170	SH	12.9.	2007	mv
125741:26	32A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, palokerros BSY12, BR1		350	TO	13.9.	2007	mv
125741:27	33A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, länsiprofiili, ruutu 2, BSY13, yksityiskohta		310	TO	13.9.	2007	mv
125741:28	34A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CR2, taso 2, CSY13 ja 14		260	SH	13.9.	2007	mv
125741:29	35A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, ruutu 2, CSY13, CR1		170	SH	13.9.	2007	mv
125741:30	36A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, ruutu 1, CR2, taso 2, CSY13 ja 14		170	SH	13.9.	2007	mv
125741:31	1	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR1, DSY5 ja 6		350	TO	13.9.	2007	mv

125741:32	2	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR1, DSY5 ja 6		170	TO	13.9.	2007	mv
125741:33	3	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BR2, taso 2, BSY13, 15, 16 ja 17		350	SH	14.9.	2007	mv
125741:34	5	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BSY21		80	SH	17.9.	2007	mv
125741:35	7	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, itäprofiili		80	SH	17.9.	2007	mv
125741:36	9	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY21		80	SH	17.9.	2007	mv
125741:37	10	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR1 ja DR3		350	SH	18.9.	2007	mv
125741:38	11	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR1 ja DR2		80	SH	18.9.	2007	mv
125741:39	12	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BR1, taso 3		350	SH	18.9.	2007	mv
125741:40	13	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BR1, taso 3		170	SH	18.9.	2007	mv
125741:41	14	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY25		260	JPJ	18.9.	2007	mv
125741:42	15	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, pohjoisprofiili		350	SH	18.9.	2007	mv
125741:43	16	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, länsiprofiili		260	SH	18.9.	2007	mv
125741:44	17	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FSY4		260	SH	18.9.	2007	mv
125741:45	18	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FSY4		80	SH	18.9.	2007	mv
125741:46	19	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ESY5		80	SH	18.9.	2007	mv
125741:47	20	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ESY5		260	SH	18.9.	2007	mv
125741:48	22	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, kivien poiston jälkeen		350	TO	19.9.	2007	mv
125741:49	23	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, eteläprofiili, ruutu 2		200	TO	19.9.	2007	mv
125741:50	24	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, eteläprofiili, ruutu 1		200	TO	19.9.	2007	mv
125741:51	25	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, länsiprofiili, ruutu 1		260	SH	19.9.	2007	mv
125741:52	26	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, länsiprofiili		260	SH	19.9.	2007	mv
125741:53	27	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, pohjoisprofiili		350	SH	19.9.	2007	mv
125741:54	28	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, taso 1, FR1		230	TO	20.9.	2007	mv
125741:55	29	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, taso 1, FR1		50	TO	20.9.	2007	mv
125741:56	30	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR4		260	SH	20.9.	2007	mv
125741:57	31	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR4		170	SH	20.9.	2007	mv
125741:58	33	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR3 kiviä DR1:n poiston jälkeen		170	SH	20.9.	2007	mv
125741:59	34	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1		80	SH	20.9.	2007	mv
125741:60	35	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1		260	SH	20.9.	2007	mv
125741:61	36	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR3:n lauta, DSY16 ja 17		170	TO	21.9.	2007	mv
125741:62	1	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR3, DSY16 ja 17		350	TO	21.9.	2007	mv
125741:63	2	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FSY5, 6 ja 7, ruudut 1 ja 2		260	SH	21.9.	2007	mv
125741:64	3	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FSY5, 6 ja 7, ruudut 1 ja 2		80	SH	21.9.	2007	mv

125741:65	4	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, FSY5, 6 ja 7, ruudut 1 ja 2		260	TO	21.9.	2007	mv
125741:66	5	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, ruutu 1		260	TO	21.9.	2007	mv
125741:67	6	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, ruutu 2		260	TO	21.9.	2007	mv
125741:68	7	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, FSY5, 6, 7 ja 8, ruutu 1		80	TO	21.9.	2007	mv
125741:69	8	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FSY5, ruutu 2		80	SH	24.9.	2007	mv
125741:70	9	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1, taso 2, ESY13 ja 14, ruudut 1 ja 2		260	SH	24.9.	2007	mv
125741:71	10	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1, taso 2, ESY13 ja 14, ruudut 1 ja 2		350	SH	24.9.	2007	mv
125741:72	11	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1, taso 2, ruutu 2		260	SH	24.9.	2007	mv
125741:73	12	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, ruudut 1 ja 2		80	SH	24.9.	2007	mv
125741:74	13	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, ruudut 1 ja 2		170	SH	24.9.	2007	mv
125741:75	14	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, ruudut 1 ja 2		350	SH	24.9.	2007	mv
125741:76	15	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, ruudut 1 ja 2		260	SH	24.9.	2007	mv
125741:77	16	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1 ja ER2, ESY16 ja 17, ruudut 1 ja 2		80	SH	24.9.	2007	mv
125741:78	17	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1 ja ER2, ESY16 ja 17, ruudut 1 ja 2		260	SH	25.9.	2007	mv
125741:79	18	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR2 ja FR3, ruudut 1 ja 2		80	SH	25.9.	2007	mv
125741:80	19	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR2 ja FR3, ruudut 1 ja 2		170	TO	25.9.	2007	mv
125741:81	20	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1 ruutu 2		170	TO	25.9.	2007	mv
125741:82	21	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1 ruutu 2		170	TO	25.9.	2007	mv
125741:83	22	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1 ruutu 2		350	SH	25.9.	2007	mv
125741:84	23	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, DSY18, ruudut 1 ja 2		170	SH	25.9.	2007	mv
125741:85	24	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, DSY18, ruudut 1 ja 2		350	SH	25.9.	2007	mv
125741:86	25	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ERP2, ESY18		80	SH	25.9.	2007	mv
125741:87	26	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ERP2, ESY18		280	SH	25.9.	2007	mv
125741:88	27	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, DSY18		350	JPJ	26.9.	2007	mv
125741:89	28	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, DSY18		170	JPJ	26.9.	2007	mv
125741:90	29	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, "pohjataso"		90	SH	26.9.	2007	mv
125741:91	30	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, "pohjataso"		260	SH	26.9.	2007	mv
125741:92	31	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, eteläprofiili, ruutu 1		170	TO	27.9.	2007	mv
125741:93	32	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, eteläprofiili, ruutu 2, ER1		170	TO	27.9.	2007	mv
125741:94	33	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, eteläprofiili, ruutu 2, ER1		130	TO	27.9.	2007	mv
125741:95	34	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, pohjoisprofiili, ruudut 1 ja 2		350	TO	27.9.	2007	mv
125741:96	35	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, pohjoisprofiili, ruutu 2		50	TO	27.9.	2007	mv
125741:97	36	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, pohjoisprofiili, ruutu 1		350	TO	27.9.	2007	mv

125741:98	0A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, pohjoisprofiili keskeltä		360	TO	27.9.	2007	mv
125741:99	1A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, eteläprofiili, ruudut 1 ja 2		170	SH	27.9.	2007	mv
125741:100	2A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, eteläprofiili, ER1, ruutu 2		170	SH	27.9.	2007	mv
125741:101	3A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, länsiprofiili, ruutu 1, ER2		260	SH	27.9.	2007	mv
125741:102	4A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, länsiprofiili, ruudut 1 ja 2		260	JPJ	27.9.	2007	mv
125741:103	5A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FSY6, taso 3		80	SH	27.9.	2007	mv
125741:104	6A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, itäprofiili		80	SH	27.9.	2007	mv
125741:105	8A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, itäprofiili, pohjoisosa		80	SH	27.9.	2007	mv
125741:106	9A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, itäprofiili, eteläosa		80	SH	27.9.	2007	mv
125741:107	10A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, pohjoisprofiili, ruutu 1		350	SH	27.9.	2007	mv
125741:108	11A	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, pohjoisprofiili, ruutu 2		350	SH	27.9.	2007	mv

Digikuvat, Pietarsaari Lassfolk 2/2/7-10 koekaivaus (PSL-07), T. Oikarinen, Liite 1

Kuvanro	Nro	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	PVM	Vuosi	Tyyppi
1362	1	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, yleiskuva	Yleiskuva	10	SH	7.9.	2007	digi
1363	2	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, yleiskuva	Yleiskuva	10	SH	7.9.	2007	digi
1364	3	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, yleiskuva	Yleiskuva	10	SH	7.9.	2007	digi
1365	4	Pietarsaari	Lassfolk	Yleiskuva, tontti 10	Yleiskuva	270	SH	7.9.	2007	digi
1366	5	Pietarsaari	Lassfolk	Yleiskuva, tontti 7	Yleiskuva	200	SH	7.9.	2007	digi
1367	6	Pietarsaari	Lassfolk	Yleiskuva, tontti 8	Yleiskuva	270	SH	7.9.	2007	digi
1368	7	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, yleiskuva	Yleiskuva	270	SH	7.9.	2007	digi
1369	8	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, aloitustaso		170	SH	10.9.	2007	digi
1370	9	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, aloitustaso		350	SH	10.9.	2007	digi
1371	10	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, länsiprofiili, pohjoisosa, ruutu 2		260	SH	10.9.	2007	digi
1372	11	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, länsiprofiili, eteläosa, ruutu 1		260	SH	10.9.	2007	digi
1373	12	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, eteläprofiili, ruutu 1		170	SH	10.9.	2007	digi
1374	13	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, itäprofiili, eteläosa, ruutu 1		80	SH	10.9.	2007	digi
1375	14	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, itäprofiili, pohjoisosa, ruutu 2		80	SH	10.9.	2007	digi
1376	15	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY5, CR1		260	SH	10.9.	2007	digi
1377	16	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY5, CR1, ruutu 2		170	SH	10.9.	2007	digi
1378	17	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY5, CR1, ruutu 1		170	SH	10.9.	2007	digi
1379	18	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BSY6, ruudut 1 ja 2		170	SH	10.9.	2007	digi
1380	19	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BSY6, ruudut 1 ja 2		350	SH	10.9.	2007	digi
1382	20	Pietarsaari	Lassfolk	Alue A, pohjasavi		170	SH	10.9.	2007	digi
1383	21	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BRP1, ruutu 1		260	SH	10.9.	2007	digi
1384	22	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BRP1, ruutu 1		170	SH	10.9.	2007	digi
1385	23	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY9 ja CSY10, CR1 ja CR2, ruudut 1 ja 2		260	SH	11.9.	2007	digi
1386	24	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY9 ja CSY10, CR1, ruutu 2		170	SH	11.9.	2007	digi
1387	25	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY9 ja CSY10, CR2, ruutu 1		170	SH	11.9.	2007	digi
1388	26	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, tiili jossa leima «ST	Esinekuva		SH	11.9.	2007	digi
1390	27	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BSY6-9, ruudut 1 ja 2		170	SH	11.9.	2007	digi
1394	28	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY11, ruutu 2		170	TO	12.9.	2007	digi
1396	29	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY13		90	TO	12.9.	2007	digi
1397	30	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, taso 1, CSY13 ja CR1, ruudut 1 ja 2		170	TO	13.9.	2007	digi

1398	31	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, taso 1, CSY13 ja CR1, ruutu 2		260	TO	13.9.	2007	digi
1399	32	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, länsiprofiili, ruutu 2		270	TO	13.9.	2007	digi
1401	33	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, itäprofiili, ruutu 2		30	TO	13.9.	2007	digi
1402	34	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY13, 14, ruudut 1 ja 2		260	TO	13.9.	2007	digi
1403	35	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY13, 14		80	TO	13.9.	2007	digi
1404	36	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY13, ruutu 2		170	TO	13.9.	2007	digi
1405	37	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY13, 14, ruutu 1		170	TO	13.9.	2007	digi
1408	38	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR1, DSY5 ja 6		170	TO	13.9.	2007	digi
1409	39	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR1, DSY5 ja 6		350	SH	13.9.	2007	digi
1410	40	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR1, ruudut 1 ja 2		80	SH	13.9.	2007	digi
1411	41	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, hiiltynyt puu DR1:n alla, DR4		200	SH	13.9.	2007	digi
1413	42	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BSY13, 15-17, ruutu 2		170	SH	14.9.	2007	digi
1414	43	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BSY13, BR2		80	SH	14.9.	2007	digi
1415	44	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, yleiskuva	Yleiskuva	180	SH	14.9.	2007	digi
1416	45	Pietarsaari	Lassfolk	Alueet B, C ja D, yleiskuva	Yleiskuva	130	SH	14.9.	2007	digi
1417	46	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, yleiskuva	Yleiskuva	100	SH	14.9.	2007	digi
1418	47	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, yleiskuva	Työkuva	170	SH	14.9.	2007	digi
1419	48	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, työkuva, Lilian kaivaa	Yleiskuva	250	SH	14.9.	2007	digi
1420	49	Pietarsaari	Lassfolk	Alueet D, C ja B, yleiskuva	Yleiskuva	320	SH	14.9.	2007	digi
1421	50	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, yleiskuva	Yleiskuva	30	SH	14.9.	2007	digi
1422	51	Pietarsaari	Lassfolk	Alueet C ja B, yleiskuva	Yleiskuva	280	SH	14.9.	2007	digi
1423	52	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, jossa aamulla n. 50 cm vettä	Työkuva	100	SH	17.9.	2007	digi
1424	53	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, työkuva	Työkuva	350	TO	17.9.	2007	digi
1428	54	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, länsiprofiili, ruutu 1		260	TO	17.9.	2007	digi
1429	55	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, länsiprofiili, ruutu 1		260	TO	17.9.	2007	digi
1430	56	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, työkuva	Työkuva	340	TO	17.9.	2007	digi
1431	57	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, itäprofiili, BSY21, ruutu 2		80	SH	17.9.	2007	digi
1432	58	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BSY21, ruutu 2, itäprofiili		80	SH	17.9.	2007	digi
1435	59	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, länsiprofiili, ruudun 2 osa 1		260	SH	17.9.	2007	digi
1436	60	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, länsiprofiili, ruudun 2 osa 2		260	SH	17.9.	2007	digi
1439	61	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, ruutu 2, CSY21, länsiprofiili		180	TO	17.9.	2007	digi
1440	62	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, ruutu 2, CSY21, itäprofiili		180	TO	17.9.	2007	digi

1441	63	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY21, ruudut 1 ja 2		260	TO	17.9.	2007	digi
1444	64	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, pohjoisprofiili, ruudut 1 ja 2		350	SH	17.9.	2007	digi
1445	65	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, pohjoisprofiili, ruutu 1		350	SH	17.9.	2007	digi
1446	66	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, pohjoisprofiili, ruutu 2		350	SH	17.9.	2007	digi
1449	67	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, itäprofiili, ruutu 2		80	SH	17.9.	2007	digi
1450	68	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, eteläprofiili, ruudut 1 ja 2		170	SH	17.9.	2007	digi
1451	69	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, eteläprofiili, ruutu 1		170	SH	17.9.	2007	digi
1452	70	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, eteläprofiili, ruutu 2		170	SH	17.9.	2007	digi
1453	71	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR1 ja DR3, ruutu 1		350	SH	18.9.	2007	digi
1454	72	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR1 ja DR3, ruutu 1		80	SH	18.9.	2007	digi
1456	73	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR2, ruutu 2		80	SH	18.9.	2007	digi
1457	74	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY25		300	TO	18.9.	2007	digi
1459	75	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, BR1		170	SH	18.9.	2007	digi
1460	76	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY25		260	JPJ	18.9.	2007	digi
1462	77	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, CSY25		80	JPJ	18.9.	2007	digi
1464	78	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, länsiprofiili		270	SH	18.9.	2007	digi
1465	79	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FSY4, aloitustaso, ruudut 1 ja 2		20	SH	18.9.	2007	digi
1466	80	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FSY4, aloitustaso, ruudut 1 ja 2		80	SH	18.9.	2007	digi
1467	81	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ESY5, aloitustaso, ruudut 1 ja 2		80	SH	18.9.	2007	digi
1468	82	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ESY5, aloitustaso, ruudut 1 ja 2		260	SH	18.9.	2007	digi
1469	83	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, kaivauksen pohja		350	SH	18.9.	2007	digi
1470	84	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, kaivauksen pohja		170	SH	18.9.	2007	digi
1499	85	Pietarsaari	Lassfolk	Alue C, eteläprofiili		170	SH	19.9.	2007	digi
1500	86	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, länsiprofiili, ruudut 1 ja 2		260	SH	19.9.	2007	digi
1501	87	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, länsiprofiili, ruutu 2		260	SH	19.9.	2007	digi
1502	88	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, länsiprofiili, ruutu 1		260	SH	19.9.	2007	digi
1503	89	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, itäprofiili, ruutu 2		80	SH	19.9.	2007	digi
1504	90	Pietarsaari	Lassfolk	Alue B, pohjoisprofiili, ruutu 2		350	SH	19.9.	2007	digi
1505	91	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, taso 1, FR1		260	TO	20.9.	2007	digi
1506	92	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, taso 1, ruutu 1		260	TO	20.9.	2007	digi
1507	93	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, taso 1, FR1		80	TO	20.9.	2007	digi

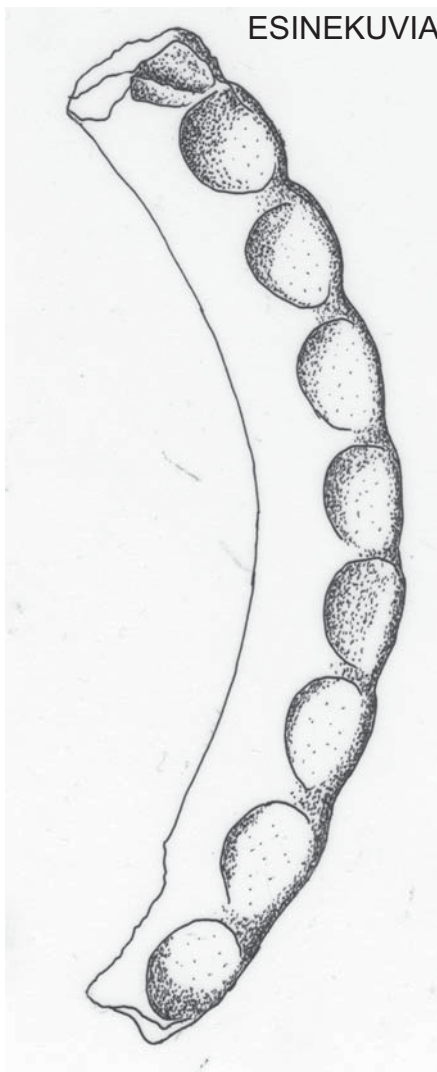
1508	94	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, taso 1, FR1		80	TO	20.9.	2007	digi
1509	95	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, taso 1, ruutu 1		80	TO	20.9.	2007	digi
1510	96	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, taso1, ruutu 2		80	TO	20.9.	2007	digi
1512	97	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR4		260	SH	20.9.	2007	digi
1513	98	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR4		170	SH	20.9.	2007	digi
1514	99	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR4		260	SH	20.9.	2007	digi
1515	100	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ERP1, ESY11		80	SH	20.9.	2007	digi
1516	101	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ERP1, ESY11		260	SH	20.9.	2007	digi
1517	102	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ERP1 profiilissa, ruutu 1		80	SH	20.9.	2007	digi
1518	103	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR2 ja DR3 DR1:n poiston jälkeen		80	SH	20.9.	2007	digi
1519	104	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR2 ja DR3 DR1:n poiston jälkeen		80	SH	20.9.	2007	digi
1520	105	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR2 ja DR3 DR1:n poiston jälkeen		170	SH	20.9.	2007	digi
1521	106	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, tiili jossa numero 60 tai 09		260	SH	20.9.	2007	digi
1522	107	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1		80	SH	20.9.	2007	digi
1523	108	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1		260	SH	20.9.	2007	digi
1524	109	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1, ruutu 2		160	SH	20.9.	2007	digi
1525	110	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DSY16 ja 17		170	SH	20.9.	2007	digi
1526	111	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DSY16 ja 17		350	SH	20.9.	2007	digi
1528	112	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, FSY5, 6 ja 7, taso 1, ruudut 1 ja 2		260	SH	21.9.	2007	digi
1529	113	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, FSY5, 6 ja 7, taso 1, ruudut 1 ja 2		80	SH	21.9.	2007	digi
1530	114	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FSY7 reunassa, FR1, taso 1		360	SH	21.9.	2007	digi
1531	115	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, taso 1, ruutu 1		80	TO	21.9.	2007	digi
1532	116	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, taso 1, ruutu 2		80	TO	21.9.	2007	digi
1533	117	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, FSY5, 6, 7 ja 8, uusi puhdistus		80	SH	21.9.	2007	digi
1534	118	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, ruutu 1, uusi puhdistus		350	SH	21.9.	2007	digi
1535	119	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, FSY5, 6, 7 ja 8, uusi puhdistus		260	SH	21.9.	2007	digi
1536	120	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, ruutu 2, uusi puhdistus		170	SH	21.9.	2007	digi
1537	121	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, ruutu 2, uusi puhdistus		260	TO	21.9.	2007	digi
1538	122	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, ruutu 1, uusi puhdistus		260	TO	21.9.	2007	digi
1540	123	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, ruutu 2, uusi puhdistus		170	TO	21.9.	2007	digi
1541	124	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, ruutu 1, uusi puhdistus		170	TO	21.9.	2007	digi

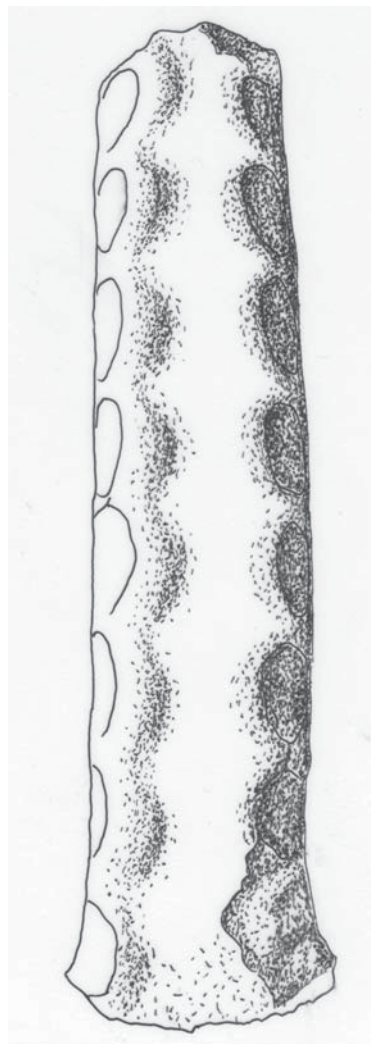
1546	125	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, ruutu 2		260	TO	21.9.	2007	digi
1547	126	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, ruutu 2		350	TO	21.9.	2007	digi
1548	127	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1, taso 2, ESY13, ruudut 1 ja 2		80	SH	24.9.	2007	digi
1549	128	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1, ruutu 2		350	SH	24.9.	2007	digi
1550	129	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1, ruutu 2		350	SH	24.9.	2007	digi
1551	130	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1, taso 2, ESY13, ruudut 1 ja 2		260	SH	24.9.	2007	digi
1552	131	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1, ruutu 2		260	SH	24.9.	2007	digi
1553	132	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1, ruutu 2		170	SH	24.9.	2007	digi
1554	133	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, taso 2, ruudut 1 ja 2		260	TO	24.9.	2007	digi
1555	134	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, taso 2, ruudut 1 ja 2		80	TO	24.9.	2007	digi
1556	135	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, taso 2, ruutu 1		170	TO	24.9.	2007	digi
1557	136	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, taso 2, ruutu 2		170	TO	24.9.	2007	digi
1558	137	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, taso 2, keskiosa		170	TO	24.9.	2007	digi
1559	138	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, taso 2, ruutu 2		170	TO	24.9.	2007	digi
1560	139	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, taso 2, ruutu 2		170	TO	24.9.	2007	digi
1561	140	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR1, taso 2, ruutu 2		260	TO	24.9.	2007	digi
1562	141	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, taso 3, ruudut 1 ja 2		170	TO	24.9.	2007	digi
1563	142	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, taso 3, ruudut 1 ja 2		260	TO	24.9.	2007	digi
1564	143	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, taso 3, ruudut 1 ja 2		350	TO	24.9.	2007	digi
1565	144	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, länsiprofiili, ruudut 1 ja 2		260	TO	24.9.	2007	digi
1567	145	Pietarsaari	Lassfolk	Työkuva, Juha-Pekka Joona	Työkuva	180	SH	24.9.	2007	digi
1568	146	Pietarsaari	Lassfolk	Työkuva, Lilian Petterson-Smeds	Työkuva	270	SH	24.9.	2007	digi
1569	147	Pietarsaari	Lassfolk	Työkuva, Lilian Petterson-Smeds ja Markus Riska	Työkuva	90	SH	24.9.	2007	digi
1571	148	Pietarsaari	Lassfolk	Työkuva, Teija Oikarinen	Työkuva	240	SH	24.9.	2007	digi
1572	149	Pietarsaari	Lassfolk	Työkuva, Johanna Ekholm	Työkuva	250	SH	24.9.	2007	digi
1574	150	Pietarsaari	Lassfolk	Työkuva, Johanna Ekholm ja Eva-Marie Backnäs	Työkuva	70	SH	24.9.	2007	digi
1575	151	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1 ja ER2, ESY16 ja 17, taso 3		260	TO	24.9.	2007	digi
1576	152	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1 ja ER2, ESY16 ja 17, taso 3		80	TO	24.9.	2007	digi
1578	153	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1, taso 3		170	TO	24.9.	2007	digi
1579	154	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR2 ja FR3, taso 3		260	TO	25.9.	2007	digi
1580	155	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR2 ja FR3, taso 3, ruutu 2		260	TO	25.9.	2007	digi

1581	156	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR2 ja FR3,taso 3, ruutu 1		260	TO	25.9.	2007	digi
1582	157	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR2 ja FR3, taso 3		170	TO	25.9.	2007	digi
1583	158	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR2, taso 3, ruutu 2		170	TO	25.9.	2007	digi
1584	159	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR2 ja FR3, taso 3, ruutu 1		80	TO	25.9.	2007	digi
1585	160	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR2, taso 3, ruutu 2		80	TO	25.9.	2007	digi
1586	161	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR2 ja FR3, taso 3		80	TO	25.9.	2007	digi
1589	162	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1		200	TO	25.9.	2007	digi
1590	163	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1		200	TO	25.9.	2007	digi
1591	164	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, DSY18, taso 4		170	SH	25.9.	2007	digi
1593	165	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, DSY18, taso 4, ruutu 2		260	SH	25.9.	2007	digi
1594	166	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, DSY18, taso 4, ruutu 1		260	SH	25.9.	2007	digi
1595	167	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ER1 ja ER2		260	TO	25.9.	2007	digi
1596	168	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ERP2 ja ERP3		80	TO	25.9.	2007	digi
1597	169	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ERP2 ja ERP3		80	TO	25.9.	2007	digi
1598	170	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, DSY18, taso 4		170	SH	26.9.	2007	digi
1599	171	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, DSY18, taso 4, ruutu 2		260	SH	26.9.	2007	digi
1600	172	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, DSY18, taso 4, ruutu 1		260	SH	26.9.	2007	digi
1601	173	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, DSY18, taso 4		350	SH	26.9.	2007	digi
1602	174	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, DR5, DSY18, taso 4, ruutu 1		80	SH	26.9.	2007	digi
1603	175	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ESY23, 26 ja 27, ruudut 1 ja 2		80	TO	26.9.	2007	digi
1604	176	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ESY23, 26 ja 27, ruudut 1 ja 2		260	TO	26.9.	2007	digi
1605	177	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ESY23, 26 ja 27, ruudut 1 ja 2		220	TO	26.9.	2007	digi
1606	178	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, ESY23, 26 ja 27, ruudut 1 ja 2, ER1		200	TO	26.9.	2007	digi
1607	179	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, eteläprofiili, ruudut 1 ja 2		140	TO	27.9.	2007	digi
1610	180	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, eteläprofiili, ER1		180	TO	27.9.	2007	digi
1612	181	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, eteläprofiili, ruutu 1		180	TO	27.9.	2007	digi
1613	182	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, eteläprofiili, ruutu 2		180	TO	27.9.	2007	digi
1615	183	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, pohjoisprofiili, ruutu 2		350	TO	27.9.	2007	digi
1616	184	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, pohjoisprofiili, ruutu 2		350	TO	27.9.	2007	digi
1617	185	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, pohjoisprofiili, ruutu 1		350	TO	27.9.	2007	digi
1618	186	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, pohjoisprofiili, ruudut 1 ja 2		350	TO	27.9.	2007	digi

1619	187	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, länsiprofiili, ruutu 1		260	TO	27.9.	2007	digi
1620	188	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, länsiprofiili, ruudut 1 ja 2		260	JPJ	27.9.	2007	digi
1621	189	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, länsiprofiili, ruutu 2		260	JPJ	27.9.	2007	digi
1622	190	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, länsiprofiili, keskiosa, ruudut 1 ja 2		260	JPJ	27.9.	2007	digi
1623	191	Pietarsaari	Lassfolk	Alue D, länsiprofiili, ruutu 1		260	JPJ	27.9.	2007	digi
1625	192	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FSY6, FR3, taso 2, ruutu 1		170	SH	27.9.	2007	digi
1626	193	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FSY6, FR3, taso 2, ruutu 2		170	SH	27.9.	2007	digi
1627	194	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FSY6, FR3, taso 2		260	SH	27.9.	2007	digi
1628	195	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, FR2 ja FR3, taso 2		170	SH	27.9.	2007	digi
1629	196	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, itäprofiili, ruutu 2		260	SH	27.9.	2007	digi
1630	197	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, itäprofiili, ruutu 2		260	SH	27.9.	2007	digi
1631	198	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, itäprofiili, eteläreuna, alaosa, ruutu 2		260	SH	27.9.	2007	digi
1632	199	Pietarsaari	Lassfolk	Alue E, itäprofiili, pohjoisreuna, alaosa, ruutu 2		260	SH	27.9.	2007	digi
1633	200	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, pohjoisprofiili, ruutu 2		350	SH	27.9.	2007	digi
1634	201	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, pohjoisprofiili, ruutu 1		350	SH	27.9.	2007	digi
1635	202	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, pohjoisprofiili, pressu paikallaan		350	SH	27.9.	2007	digi
1636	203	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, pohjoisprofiili, pressu paikallaan		260	TO	27.9.	2007	digi
1637	204	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, pohjoisprofiili, ruutu 1, vain alaosa		350	TO	27.9.	2007	digi
1639	205	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, pohjoisprofiili, keskeltä		350	TO	27.9.	2007	digi
1640	206	Pietarsaari	Lassfolk	Alue F, pohjoisprofiili, ruutu 2, vain alaosa		350	TO	27.9.	2007	digi

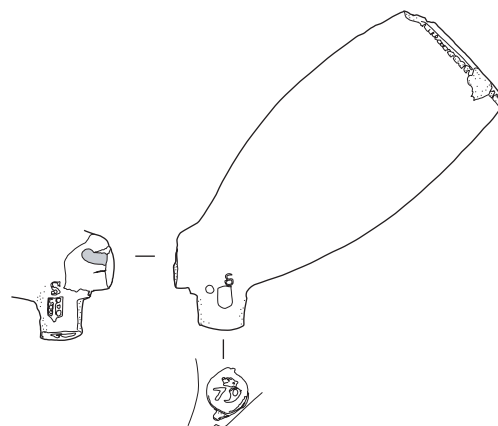
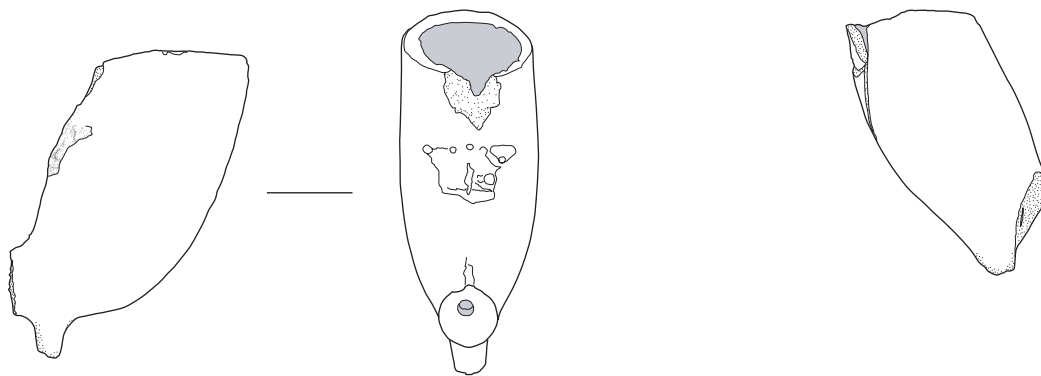
KM2007103:331

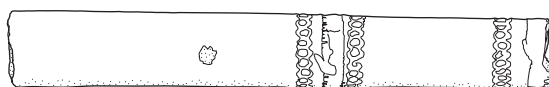

KM2007103:35

KM2007103:11

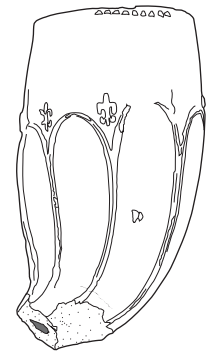
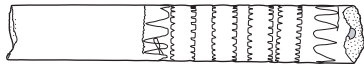

KM2007103:138

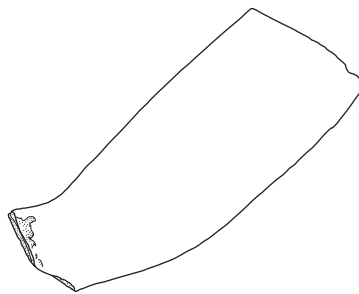
KM2007103:156

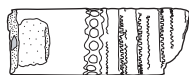
KM2007103:227

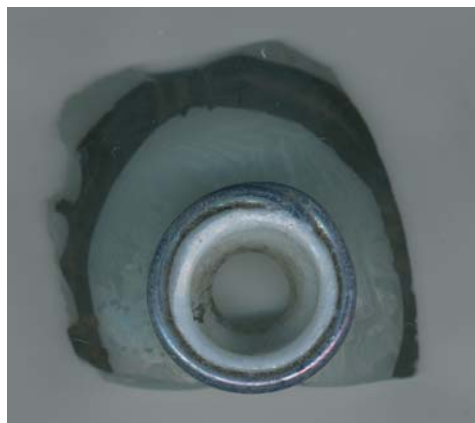
KM2007103:228

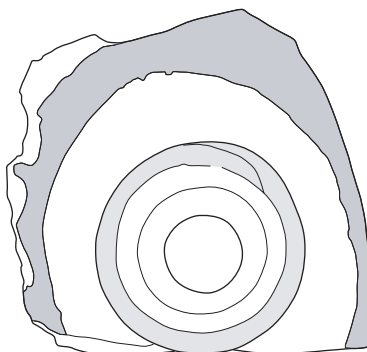
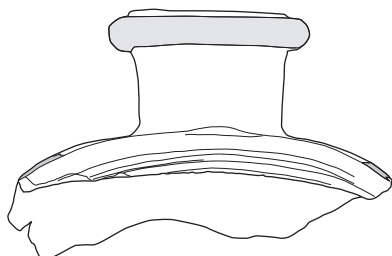
KM2007103:333

KM2007103:345

KM2007103:142

KM2007103:158

KM2007103:289

**Museovirasto, Rakennushistorian osasto.
Rakennusfragmenttikokoelmaan luetteloidut tiilet.**

Tiilinäyte RHO 1558. Digitaalikuva MV/RHO.

Tiilinäyte RHO 1559. Digitaalikuva MV/RHO.

Museovirasto
Rakennushistorian osasto

RAKENNUSFRAGMENTTIKOKOELMA

Numerotiedot RHO   1558

Kunta nro   - _____

Kohteen nimi   Pietarsaari Lassfolk 2-2

Nimitiedot   tiili "esine"

Rakennetyyppi   ei rakennetta, kulttuurikerros Alatyyppe -

Esinekuvaus: Tiilinäyte

Esineen historia, lisätiedot, ajoituksen lähde, tekniikka:
BSY6, ruutu 1. Tummanruskea keskikarkea hiekka. Kulttuurikerros oli yläosastaan sekoittunut 1900-luvun purkukerrokseen (BSY5). Hiekan joukossa oli pieniä kiviä ja vieressä pieni puulastualue. Ajoitus 1800-1900-luku kerroksesta löytyneiden löytöjen perusteella. Kuitenkin vuoden 1835 kaupungissa tapahtuneen suurpalon jälkeen, löytyneen palokerroksen perusteella, eli ajoittuneen 1800-luvun loppupuolelle. Tiili yksittäinen.

Pietarsaaren 2/2/7-10 kaupunkiarkeologinen koekaivaus. Tutkija. T. Oikarinen

Lähdetiedot:
Kaivauskertomus valmisteilla.

Merkinnät osittain näkyvät teksti ST

Materiaali Tiili Päämateriaali tiili, savi?

Mitat (pit. lev., kork.) cm 12,9 x 11,3 x 6,3
Ajoitus 1800-1900-luku (1800-luvun loppu vuoden, 1835 palon jälkeen)

Kuvatiedot _- _____

Sijaintitiedot _- _____

Näytteenottaja Teija Oikarinen Näytteenottoaika syyskuu 2007

Dokumentoija Teija Oikarinen & Sanna Hujanen Dokumentointivuosi 2007

Luetteloija _____ Luettelointiaika _____

Museovirasto

Museovirasto
Rakennushistorian osasto

RAKENNUSFRAGMENTTIKOKOELMA

Numerotiedot RHO   1559

Kunta nro   ___-_____

Kohteen nimi   Pietarsaari Lassfolk 2-2

Nimitiedot   tiili "esine"

Rakennetyyppi   rakennus Alatyyppi   ___-_____

Esinekuvaus: Tiilinäyte

Esineen historia, lisätiedot, ajoituksen lähde, tekniikka:

DSY16. Tummanruskea/musta tasalaatuinen hiekka, jonka joukossa oli olkia ja karkeaa hiekkaa. Mahdollisesti rakennukseen kuuluva lattiataso,"likainen". Liittyy löytyneen hajanaisen puutason (DR5) päälle, josta löytyneiden löytöjen perusteella ajoitus myöhäisintään 1700-luvun loppupuoli. Liittyy rakennuksen myös pohjaan, josta osia todennäköisestä kivijalasta (DR2) ja ladotusta kivi- ja tiilitasosta (lattia?) (DR3). Nämä olivat kuitenkin DSY16:n yläpuolella, eikä niistä otettu talteen samankaltaisia tiiliä. Rakenteiden osat kuitenkin liittynevät toisiinsa. Alueen kulttuurikerroksia ei tutkittu pohjaan saakka.

Pietarsaaren 2/2/7-10 kaupunkiarkeologinen koekaivaus. Tutkija. T. Oikarinen

Lähdetiedot:

Kaivauskertomus valmisteilla.

Merkinnät numerot 60 (90 mahdollinen, 60 kuitenkin näyttäisivät olevan oikein päin)

Materiaali Tiili   Päämateriaali Punasavi

Mitat (pit. lev., kork.) cm 15,5 x 13 x 6,6 cm

Ajoitus   1700-luvun loppupuoli

Kuvatiedot - _____

Sijaintitiedot - _____

Näytteenottaja Teija Oikarinen

Näytteenottoaika syyskuu 2007

Dokumentoija Teija Oikarinen & Sanna Hujanen Dokumentointivuosi 2007

Luetteloija _____ Luettelointiaika _____

Museovirasto
Rakennushistorian osasto

Kuva 3. Alue C, yleiskuva.
Kuvaussuunta 10°.

Kuva 23. Alue C, CSY9 ja CSY10, CR1 ja CR2, ruudut 1 ja 2.
Kuvaussuunta 260°.

Kuva 30. Alue B, taso 1, CSY13 ja CR1, ruudut 1 ja 2.
Kuvaussuunta 170°.

Kuva 34. Alue C, CSY13, 14, ruudut 1 ja 2.
Kuvaussuunta 260°.

Kuva 38. Alue D, DR1, DSY5 ja 6.
Kuvaussuunta 170°.

Kuva 41. Alue D, hiiltynyt puu DR1:n alla, DR4.
Kuvaussuunta 200°.

Kuva 71. Alue D, DR1 ja DR3, ruutu 1.
Kuvaussuunta 350°.

Kuva 73. Alue D, DR2, ruutu 2.
Kuvaussuunta 80°.

Kuva 91. Alue F, taso 1, FR1.
Kuvaussuunta 260°.

Kuva 93. Alue F, taso 1, FR1.
Kuvaussuunta 80°.

Kuva 108. Alue E, ER1.
Kuvaussuunta 260°.

Kuva 109. Alue E, ER1, ruutu 2.
Kuvaussuunta 160°.

Kuva 113. Alue F, FR1, FSY5, 6 ja 7, taso 1, ruudut 1 ja 2.
Kuvaussuunta 80°.

Kuva 117. Alue F, FR1, FSY5, 6, 7 ja 8, uusi puhdistus.
Kuvaussuunta 80°.

Kuva 127. Alue E, ER1, taso 2, ESY13, ruudut 1 ja 2.
Kuvaussuunta 80°.

Kuva 129. Alue E, ER1, ruutu 2.
Kuvaussuunta 350°.

Kuva 141. Alue D, DR5, taso 3, ruudut 1 ja 2.
Kuvaussuunta 170°.

Kuva 154. Alue F, FR2 ja FR3, taso 3.
Kuvaussuunta 260°.

Kuva 161. Alue F, FR2 ja FR3, taso 3.
Kuvaussuunta 80°.

Kuva 169. Alue E, ERP2.
Kuvaussuunta 80°.

Kuva 170. Alue D, DR5, DSY18, taso 4.
Kuvaussuunta 170°.

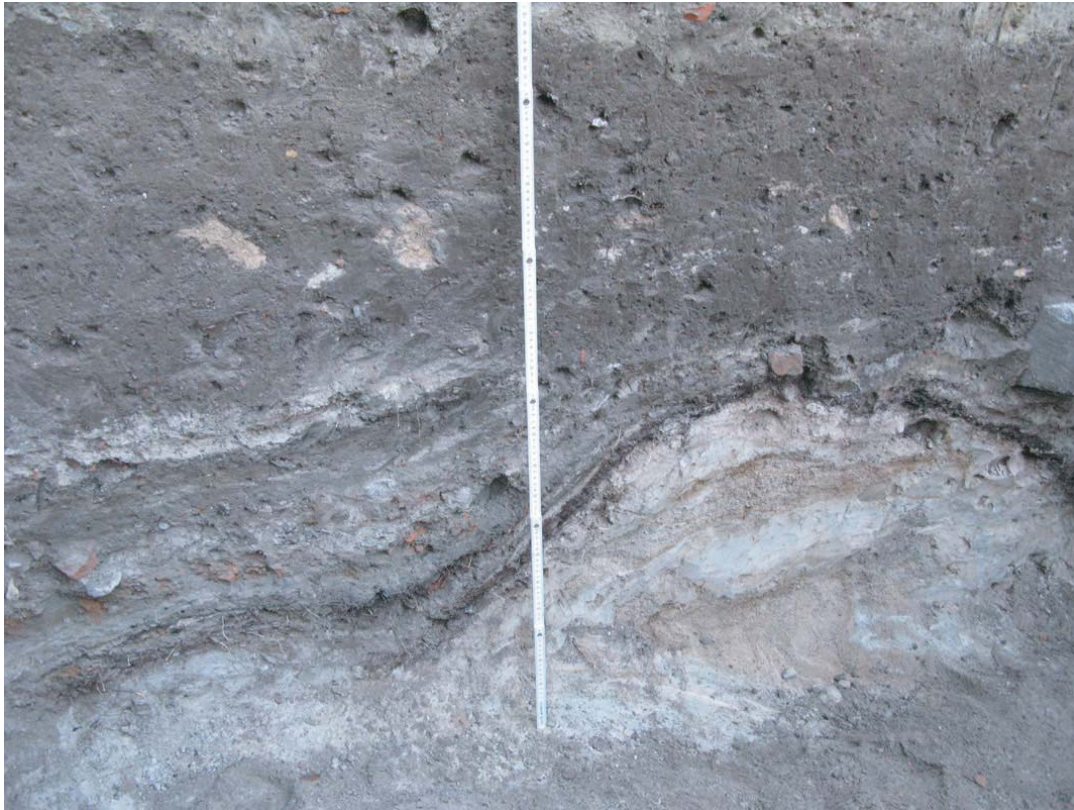
Kuva 173. Alue D, DR5, DSY18, taso 4.
Kuvaussuunta 350°.

Kuva 178. Alue E, ESY23, 26 ja 27, ruudut 1 ja 2.
Kuvaussuunta 200°.

Kuva 182. Alue E, eteläprofiili, ruutu 2.
Kuvaussuunta 180°.

Kuva 186. Alue E, pohjoisprofili, ruudut 1 ja 2.
Kuvaussuunta 350°.

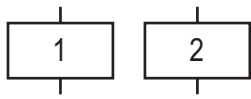
Kuva 188. Alue D, länsiprofiili, ruudut 1 ja 2.
Kuvaussuunta 260°.

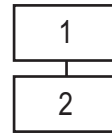
Kuva 194. Alue F, FSY6, FR3, taso 2.
Kuvaussuunta 260°.

Kuva 196. Alue E, länsiprofiili, ruudut 1 ja 2.
Kuvaussuunta 260°.

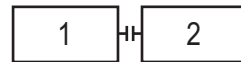
Yksiköillä ei ole ajallista eikä suoraa fyysistä kontaktia.

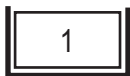
Yksiköillä on ajallinen ja suora stratigrafinen kontakti.

Yksiköillä on ajallinen ja fyysinen korrelaatio, alun perin sama yksikkö.

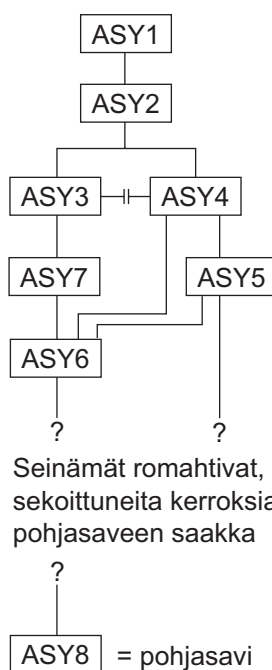
Yksiköillä on ajallinen korrelaatio, mutta ne ovat eri yksiköitä.

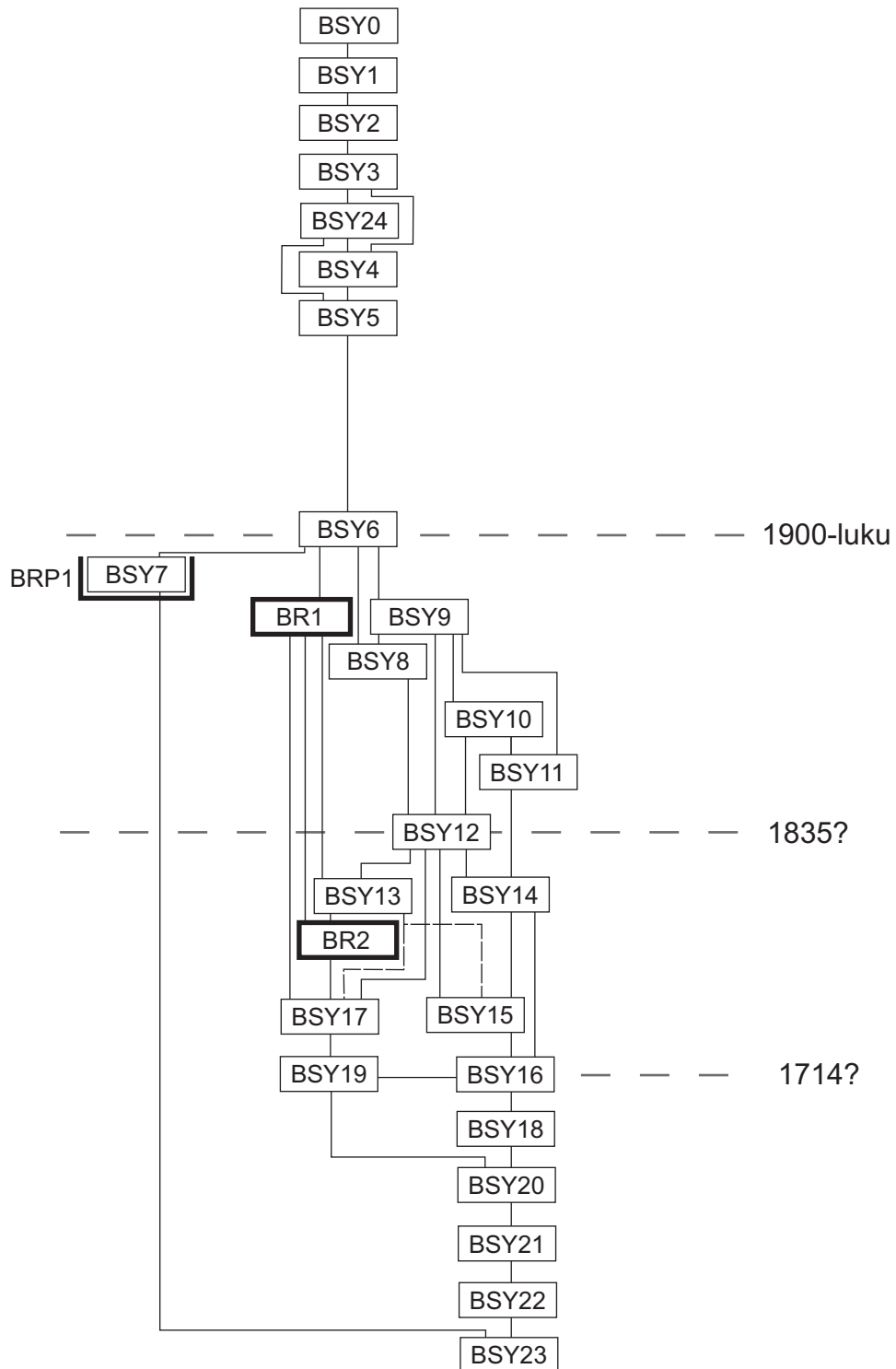
Rajapinta

Pietarsaari, Lassfolk 2007
Alue A

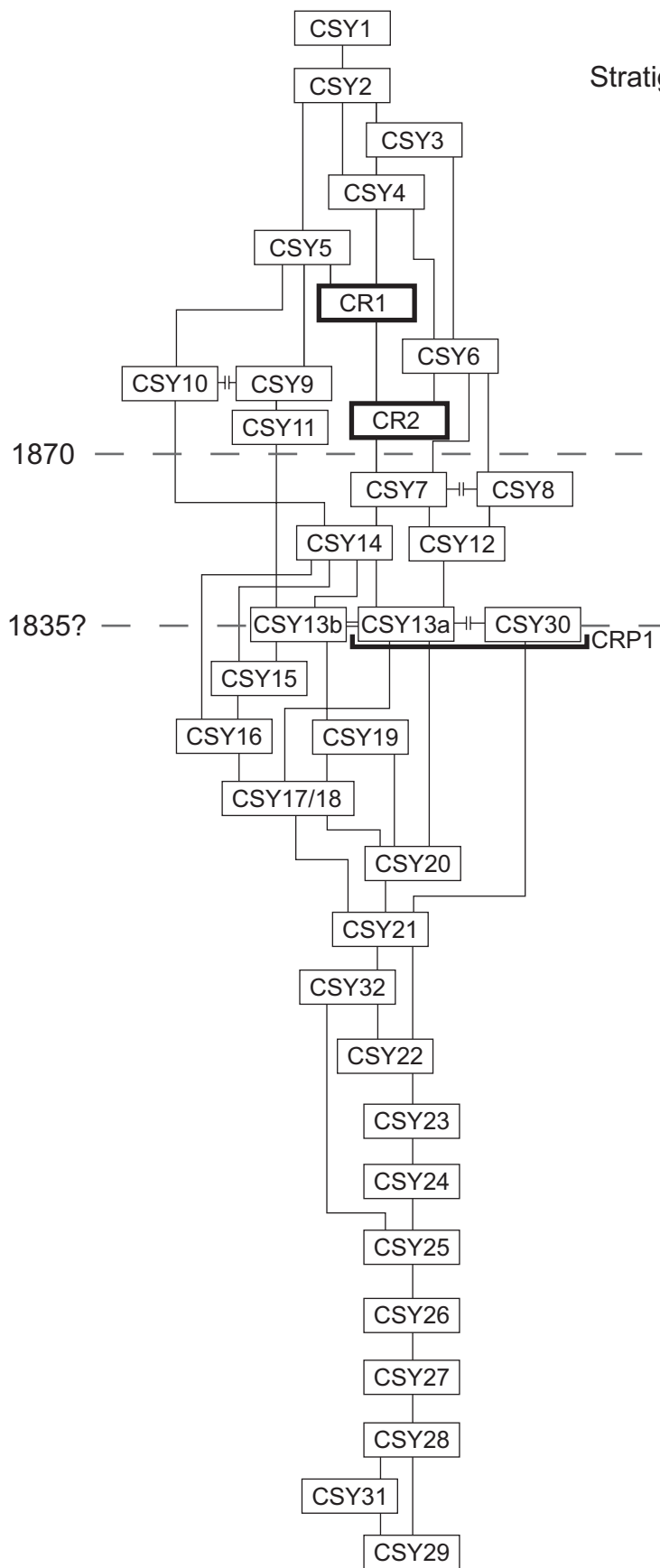
Stratigrafisten yksikköjen matriisi
ajoitus 1900-luku

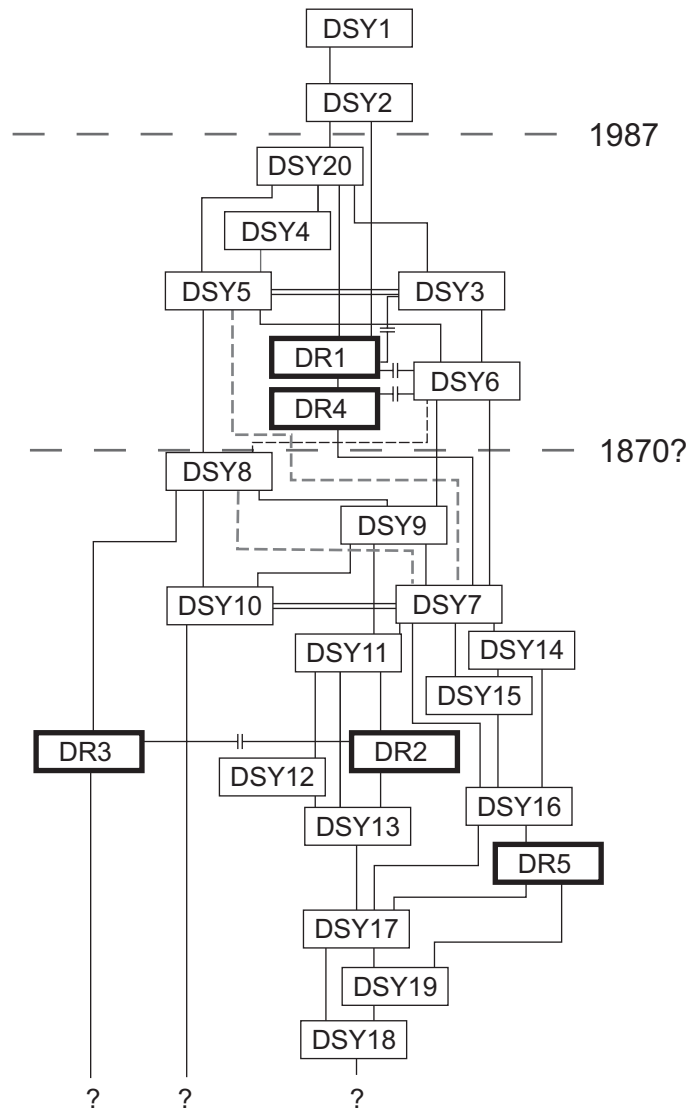
Stratigrafisten yksikköjen matriisi

Stratigrafisten yksikköjen matriisi

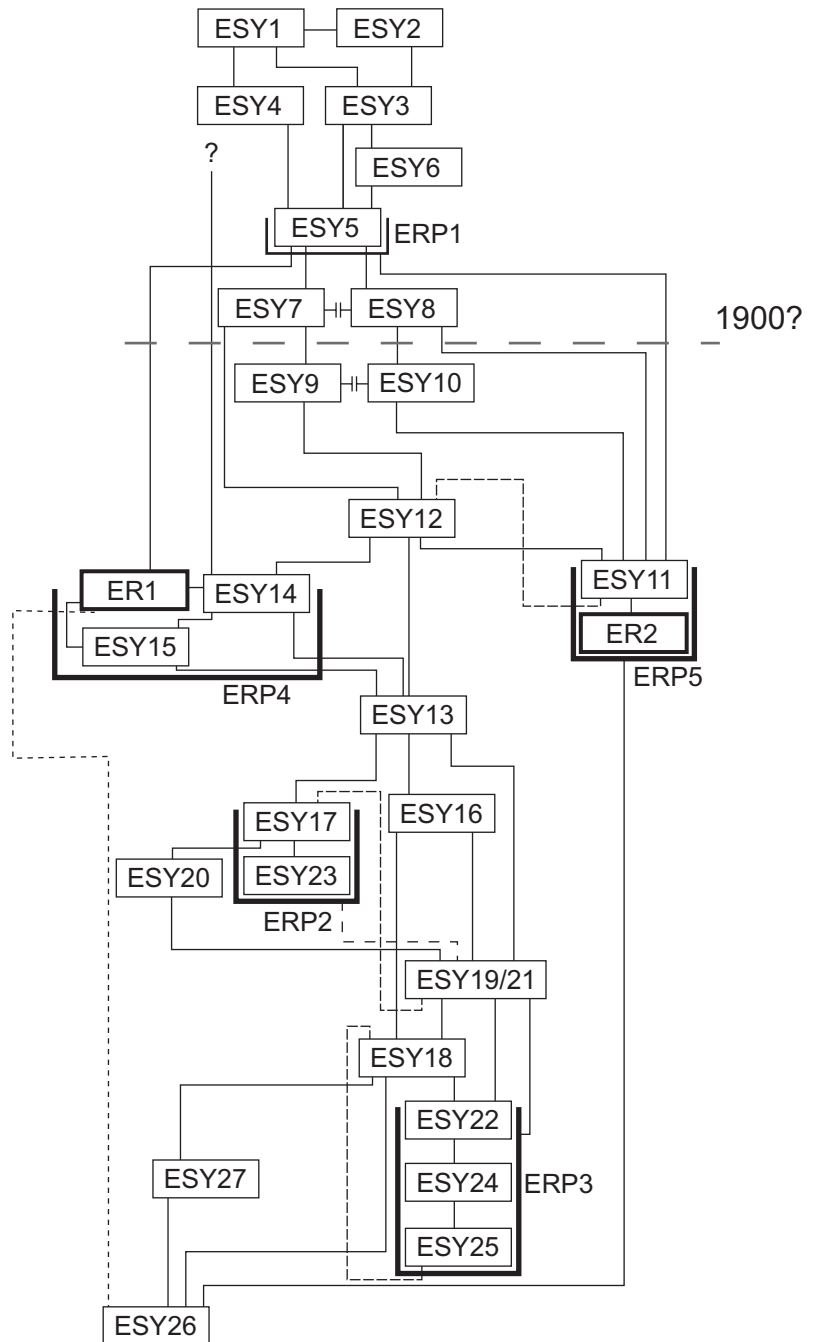

Stratigrafisten yksikköjen matriisi

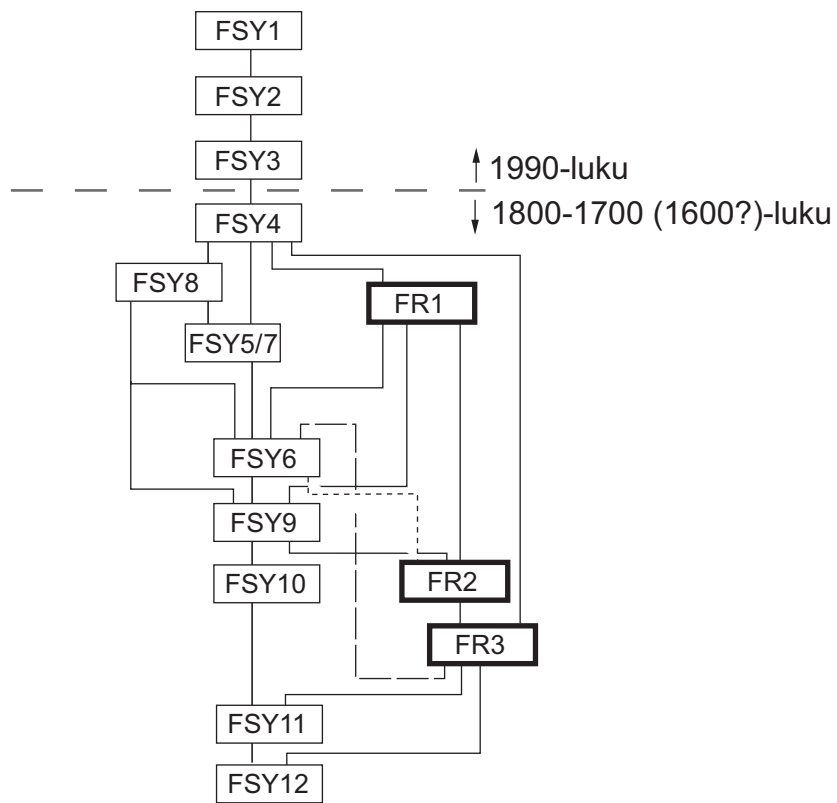
Kaivausalueen tutkiminen jäi kesken

Stratigrafisten yksikköjen matriisi

Stratigrafisten yksikköjen matriisi

Kaivausalueen tutkiminen jäi kesken

Pietarsaari, Lassfolkin kortteli 2/2/7-10, kaupunkiarkeologinen koekaivaus, 2007
Museovirasto, Rakennushistorian osasto

YKSIKKÖ- JA RAKENNELUETTELO

KAIVAUSALUE A

Dokumentoidut kerrokset

- ASY1**   **Sepeli**
Kaivaustapa: kaivinkone
Kerroksen paksuus: noin 5 cm
Muuta: Moderni tasoitekerros
Kerroksen yläpuolella:-
Kerroksen alapuolella: ASY2
Ajoitus: 1900-luku
Ruudut: 1-3
- ASY2**   **Keskiruskea, karkea hiekka**
Kaivaustapa: kaivinkone
Kerroksen paksuus: noin 35 cm
Muuta: Moderni tasoitekerros, joukossa vähän tiilenpaloja ja isohkoja kiviä, halkaisija max. 25 cm
Kerroksen yläpuolella: ASY1
Kerroksen alapuolella: ASY3, ASY4
Ajoitus: 1900-luku
Ruudut: 1-3
- ASY3**   **Tummanruskea, karkea hiekka**
Kaivaustapa: kaivinkone
Kerroksen paksuus: paksuimmillaan 90 cm
Muuta: Linssimäinen alue koeojan keskivaiheilla, joukossa kiviä, joiden koko max. 8 cm.
Kerroksen yläpuolella: ASY2
Kerroksen alapuolella: ASY7
Samanikäinen: ASY4
Ajoitus: 1900-luku
Ruudut: 2-3
- ASY4**   **Vaaleanharmaa savi, joukossa hiesua**
Kaivaustapa: kaivinkone
Kerroksen paksuus: ? cm
Muuta: Linssimäinen alue, joukossa pieniä kiviä.
Kerroksen yläpuolella: ASY2
Kerroksen alapuolella: ASY5
Samanikäinen: ASY3
Ajoitus: 1900-luku
Ruudut: 1-2

ASY5 **Tummanruskea karkeahko hiekka**

Kaivaustapa: kaivinkone/lasta

Kerroksen paksuus: ? cm

Muuta: Linssimäinen ohut alue. Sekoittunut kerros, jossa posliinia.

Kerroksen yläpuolella: ASY4

Kerroksen alapuolella: ASY6

Ajoitus: 1900-luku

Ruudut: 3

ASY6 **Harmaanruskea, keskikarkea, savinen hiekka**

Kaivaustapa: kaivinkone/lapio

Kerroksen paksuus: 40-60 cm

Muuta: Sekoittunut täyttökerros.

Kerroksen yläpuolella: ASY4, ASY7

Kerroksen alapuolella: seinämät romahtivat, sekoittuneita kerroksia ja ASY8

Ajoitus: 1900-luku

Ruudut: itäprofiili, ruutu 1

ASY7 **Kellertävä, hieno tasalaatuinen hiekka**

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: ainakin 40-100 cm, kerros romahti, joten paksuutta ei tiedetä

Muuta: Sekoittunut täyttökerros, joitakin kiviä.

Kerroksen yläpuolella: ASY3

Kerroksen alapuolella: ASY6

Ajoitus: 1900-luku

Ruudut: itäprofiili, ruutu 1

ASY8 **Vaaleanharmaa savi**

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: -

Muuta: Yläpuolen seinämistä kerrokset romahtivat, niitä kaivettiin tämän jälkeen, mutta ei dokumentoitu sortumavaaran takia.

Kerroksen yläpuolella: Erilaisia sekoittuneita kerroksia. Todennäköisesti liittyvät 1900-luvun rakennuskantaan.

Kerroksen alapuolella: -

Ajoitus: -

Ruudut: 1-3

KAIVAUSALUE B

Dokumentoidut kerrokset

BSY0 **Asfaltti**

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: noin 2 cm

Muuta: Moderni pinnoite.

Kerroksen yläpuolella: -

Kerroksen alapuolella: BSY1

Ajoitus: 1900-luku
Ruudut: 1-2

BSY1

Sepeli

Kaivaustapa: kaivinkone
Kerroksen paksuus: 5-10 cm
Muuta: Moderni täyttökerros.
Kerroksen yläpuolella: BSY0
Kerroksen alapuolella: BSY2
Ajoitus: 1900-luku,
Ruudut: 1-2

BSY2

Musta tiilinen, keskikarkea, palanut hieno hiekka

Kaivaustapa: kaivinkone
Kerroksen paksuus: noin 10 cm
Muuta: Hiekassa pieniä kiviä. Moderni sekoittunut kerros kuopanteessa, joka leikkasi ruudun 1-2 modernit ja sen alla olleet kulttuurikerrokset. Kerroksessa mm. peltiä. Kerroksen yläosassa noin 1 cm:n kerros vaaleaa hienoa hiekkaa, jota ei numeroitu omaksi yksikökseen.
Kerroksen yläpuolella: BSY1
Kerroksen alapuolella: BSY3
Ajoitus: 1900-luku
Ruudut: 1-2

BSY3

Harmahtava, vaalea hieno hiekka

Kaivaustapa: kaivinkone
Kerroksen paksuus: 20-30 cm
Muuta: Moderni sekoittunut täyttö-/tasoitekerros.
Kerroksen yläpuolella: BSY2
Kerroksen alapuolella: BSY4, BSY24
Ajoitus: 1900-luku
Ruudut: 1-2

BSY4

Keskiruskea, keskikarkea, tiilimurskainen hiekka

Kaivaustapa: kaivinkone
Kerroksen paksuus: noin 5 cm
Muuta: Moderni sekoittunut täyttö-/tasoitekerros.
Kerroksen yläpuolella: BSY3, BSY24
Kerroksen alapuolella: BSY5
Ajoitus: 1900-luku
Ruudut: 1-2

BSY5

Öljysoraa, palanut (?) kattuhuopa, puuta ja palaneita kiviä

Kaivaustapa: kaivinkone
Kerroksen paksuus: noin 5 cm
Muuta: Moderni sekoittunut purkujätekerros, joka liittyy tontin huoltoasemarakennusten tai naapuritontin rakennusten purkamiseen. Paljon kattuhuopaa.
Kerroksen yläpuolella: BSY4, BSY24
Kerroksen alapuolella: BSY6

Ajoitus: 1900-luku

Ruudut: 2

BSY6   **Tummanruskea, keskikarkea hiekka**

Kaivaustapa: lasta/lapio

Kerroksen paksuus: noin 20-30 cm

Muuta: Kulttuurikerros, joka oli yläosistaan sekoittunut 1900-luvun purkukerrokseen. Joukossa kiviä, joiden vieressä pieni puuroska-alue, jonka halkaisija oli noin 10 cm.

Kerroksen yläpuolella: BSY5

Kerroksen alapuolella: BSY7, BR1, BSY8, BSY9

Ajoitus: 1800-luku-1900-luku

Ruudut: 1-2

BSY7   **Kellertävän ruskea hieno hiekka**

Kaivaustapa: lasta/lapio

Kerroksen paksuus: ainakin 80-90 cm

Muuta: Kuopanteen täytereros. Hiekka osin savinen ja sisälsi styroxia.

Kerroksen yläpuolella: BSY6

Kerroksen alapuolella: BSY23

Samanikäinen: BSY2

Ajoitus: 1900-luku

Ruudut: 1 etelälaita

BSY8   **Keskiharmaa hieno hiekka, seassa tiilimurskaa**

Kaivaustapa: lasta

Kerroksen paksuus: ? cm

Muuta: Kulttuurikerros.

Kerroksen yläpuolella: BSY6, BSY9

Kerroksen alapuolella: BSY12

Ajoitus: 1800-luku

Ruudut: 2

BSY9   **Mustanruskea, maatuneen puun sekainen hieno hiekka**

Kaivaustapa: lasta

Kerroksen paksuus: 15-20 cm

Muuta: Kulttuurikerros, liittyy BR1:een ollen sen ympärillä.

Kerroksen yläpuolella: BSY6

Kerroksen alapuolella: BSY8, BSY10, BSY11, BSY12

Ajoitus: 1700-luvun loppu?-1800-luku

Ruudut: 1, länsireuna

BSY10   **Kellertävän vaalean harmaa karkea, pehmeää hiekka, seassa vähän tiiltä**

Kaivaustapa: lasta

Kerroksen paksuus: 15-20 cm

Muuta: Kulttuurikerros. Liittyy selkeästi kivijalan BR1 alle, mahd. perustamiskerros. Osa kivistä jatkuu kuitenkin vielä syvemmälle.

Kerroksen yläpuolella: BSY9

Kerroksen alapuolella: BSY11, BSY12

Ajoitus: 1700-luku?-1800-luku

Ruudut: 2

- BSY11**   **Tummanruskea hienohko hiekka, seassa hieman tiilenpaloja**
Kaivaustapa: lasta/lapio
Kerroksen paksuus: 15-20 cm
Muuta: Kulttuurikerros. Hieman samankaltaista kuin BSY9. Todennäköisesti kivirakenteen BR1 perustamiskerros.
Kerroksen yläpuolella: BSY10
Kerroksen alapuolella: BSY14
Ajoitus: 1700?-1800-luku (vanhempi?)
Ruudut: 2
- BSY12**   **Musta, keskikarkea, palanut hiekka**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 15-20 cm
Muuta: palokerros, hiili tasaisena jakautunut koko kerrokseen
Kerroksen yläpuolella: BSY8, BSY9, BSY10 (kaksi viimeistä jatkuivat myös syvemmälle)
Kerroksen alapuolella: BSY13, BSY14, BSY15, BSY17
Ajoitus: vuoden 1835 kaupunkipalo?
Ruudut: 1-2
- BSY13**   **Mustanruskea, maatuneen puun kerros**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 1 cm
Muuta: BR2:n päällä olevaa maatunutta puuta
Kerroksen yläpuolella: BSY12, BR1
Kerroksen alapuolella: BSY15, BSY17
Ajoitus: 1700-1800-luku (vuoteen 1835?)
Ruudut: 1
- BSY14**   **Tummanruskea karkea hiekka, puulastuja**
Kaivaustapa: lasta/lapio
Kerroksen paksuus: 10 cm
Muuta: käyttökerros tai kuiviketta, samankaltaista kuin BSY16 ja BSY19, rakenteen BR1 pohjoispuolella
Kerroksen yläpuolella: BSY11, BSY12
Kerroksen alapuolella: BSY15, BSY16
Ajoitus: 1714?-1835?
Ruudut: 2
- BSY15**   **Keskiharmaa savinen hieno hiekka**
Kaivaustapa: lapio?
Kerroksen paksuus: 5 cm
Muuta: rakentamis-/kuivatuskerrokseen liittyvää hiesua/savea, jossa pieniä hiililäikkiä, pieni läikkä. Mahdollisesti samaa kuin BSY17.
Kerroksen yläpuolella: BSY12, BSY13, BSY14
Kerroksen alapuolella: BSY16
Ajoitus: 1714?-1835?
Ruudut: 1-2

- BSY16**   **Tummanruskea puulastu- ja hiilikerros**
Kaivaustapa: lapio
Kerroksen paksuus: 20-30 cm
Muuta: tasalaatuinen, samankaltaista kuin BSY19, BR1 pohjoispuoli
Kerroksen yläpuolella: BSY14, BSY15
Kerroksen alapuolella: BSY18
Ajoitus: vuoden 1714 kaupunkipalo?
Samanikäinen: BSY19
Ruudut: 2
- BSY17**   **Harmahtavan ruskea, tasalaatuinen hieno hiekka**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 5-15 cm
Muuta: tasoitekerros puutason (arina) BR2 alla. Mahdollisesti samaa kuin BSY15.
Kerroksen yläpuolella: BSY13, BR2
Kerroksen alapuolella: BSY19
Ajoitus: 1700-luvun alkupuoli (vuoden 1714? jälkeen)
Ruudut: 1
- BSY18**   **Sinertävän harmaa savi**
Kaivaustapa: lapio
Kerroksen paksuus: 5-20 cm
Muuta: tasoitekerros BR2 alla
Kerroksen yläpuolella: BSY16
Kerroksen alapuolella: BSY20
Ajoitus: 1700-luvun alku? vanhempi? (löydötön)
Ruudut: 1-2
- BSY19**   **Tummanruskea puulastukerros**
Kaivaustapa: lapio
Kerroksen paksuus: 3 cm
Muuta: samankaltaista kuin BSY14 ja BSY16 mutta rakenteen BR1 eteläpuolella. Kuivatus- ja tiivistyskerros; kerros vähemmän hiilinen, mutta muuten samankaltainen kuin BSY19, ja todennäköisesti samanikäinen kuin BSY16.
Kerroksen yläpuolella: BSY17
Kerroksen alapuolella: BSY20
Samanikäinen: BSY16
Ajoitus: vuosi 1714 (?) ks. BSY16
Ruudut: 1
- BSY20**   **Keskiruskea hieno hiekka**
Kaivaustapa: lapio
Kerroksen paksuus: 5 cm
Muuta: 2 cm kerroksen yläosasta tummanruskeaa ja alaosa keskiruskeaa, muuten selkeästi tasalaatuinen kerros, hyvin tiivis, jatkui BR2:n alle. Kulttuurikerros.
Kerroksen yläpuolella: BSY18 ja BSY19
Kerroksen alapuolella: BSY21
Ajoitus: 1700-luvun alku? vanhempi?
Ruudut: 2

BSY21   **Musta hiilinen hiekka**
Kaivaustapa: lasta/lapio
Kerroksen paksuus: 2 mm
Muuta: mahdollinen palokerros tai todennäköinen luonnollinen orgaaninen kerros;
kerros hyvin ohut, alla oleva kerros näkyy ”läpi”, BR2:n pohjoispuolella
Kerroksen yläpuolella: BSY20
Kerroksen alapuolella: BSY22
Ajoitus: 1700-luvun alku? vanhempi?
Ruudut: 1-2

BSY22   **Vaaleanharmaa hienohko hiekka/savi**
Kaivaustapa: lasta/lapio
Kerroksen paksuus: 2 mm
Muuta: luonnollinen kerros
Kerroksen yläpuolella: BSY21
Kerroksen alapuolella: BSY23
Ajoitus: -
Ruudut: 1-2

BSY23   **Vaalea savi**
Kaivaustapa: lapio
Kerroksen paksuus: kaivettiin noin 20 cm
Muuta: Ns. pohjasavi, luonnollinen kerros
Kerroksen yläpuolella: BSY22
Kerroksen alapuolella: -
Ajoitus: -
Ruudut: 1-2

BSY24   **Keskikarkea vaalea hiekka**
Kaivaustapa: lapio
Kerroksen paksuus: 5-20 cm
Muuta: Tasoitekerros, numeroitu profiilista
Kerroksen yläpuolella: BSY3
Kerroksen alapuolella: BSY4
Ajoitus: 1900-luku
Ruudut: 1-2

Dokumentoidut rajapinnat

BPR1   **Moderni kaivanto**
Koko ja kuvaus: kaivanto sijaitsi ruudussa 1 ja peitti valtaosan koalueen eteläpäästä.
Leikkasi yksiköitä: ainakin BSY6, BSY8, BSY12, BSY17, BSY18
Täyttynyt yksiköillä: BSY7
Ajoitus ja tulkinta: 1900-luvulla tehty kaivanto, liittyyneen tontin aiempaan rakennuskantaan

Dokumentoidut rakenneosat

BR1

Kivijalka

Koko ja kuvaus: Noin itä-länsisuuntainen (asemakaavan mukaan) kivijalka, jonka leveys oli noin 100-130 cm. Kivijalka koostui erikokoisista luonnonmuotoisista kivistä, joista pienimmät olivat noin 10-15 cm ja suurimmat 60 x 60 x 70 cm. Kivijalan kivien välissä oli BSY9:ää ja varsinkin yläosissa tiiltä, alaosissa, BSY15/BSY17:ää ja BSY18:aa. Rakenteen korkeus noin 2,99-3,53 m mpy.

Yläpuolella: BSY6

Alapuolella: BSY13, BSY17, BR2

Ajoitus ja tulkinta: Kivijalan alimmat osat ovat todennäköisesti peräisin 1700-luvulta, sen alusta, koska seinämässä on havaittavissa eri-ikäisiä hiiltyneitä kerroksia, jotka todennäköisesti voidaan liittää kaupungissa tapahtuneisiin paloihin, vaikka esinelöytöjä on hyvin niukasti. Niiden ajoittaminen on kuitenkin epävarmaa. Ylimmät osat kivijalasta osat ovat todennäköisesti vuoden 1835 palon jälkeen. Mahdollisesti vanhempi kivijalka (kivirakenteen osa) on säilynyt paikoillaan tai sitä on hyödynnetty myöhemmin aikoina, koska kivet jatkuvat myös hiiltyneen kerroksen BSY12 alle. Pietarsaaren kaupunginmuseossa/kaupungin Teknisessä Virastossa tehdyn asemoinnin mukaan ja Museoviraston kaupunkiarkeologisen inventoinnin mukaan, kaivausalueen kohdalle sijoittuisi katu, joka ainakin 1800-luvulla tunnettiin nimellä Herrholminkatu. Jalkakäytävän kiveykseksi rakenne näyttää liian tukevalta, joten mahdollisesti kyseessä voisi olla vuoden 1834 palovakuutuksessa oleva 10 kyynärää oleva puinen ulkorakennus, jossa ei ole tosin mainintaa rakennuksen kivijalasta, ja joka tosin sijoittuu kaivausalueesta etelään. Siksi voisi ajatella, että paikalla ollut vanhempaa rakennuksen perustusta (tai muun kivirakenteen osaa) on voitu hyödyntää uudelleen tai kyseessä on vieläkin vanhempi rakennuksen perusta ajalta ennen tehtyjä asemointeja. Löytöjä kerrostumista tuli niukasti, mutta ne viittaavat ajoitukseen myöhäisintään 1700-luvun loppu. Tarkempi ajoitus ja tulkinta vaatisivat laajemman alueen tutkimuksia.

BR2

Lauta-arina

Koko ja kuvaus: Hyvin maatunut, huonokuntoinen lauta- tai puutaso, joka koostui itä-länsi-suuntaisista ja pohjois-eteläsuuntaisista laudoista ja puunkappaleista, joiden äärioviivoja ei pystynyt maatumisen takia kaikkialla erottamaan. Puiden paksuus on noin 1 cm. Lautojen ja puiden leveyttä ei mitattu yksitellen, ne ovat noin 5-20 cm:iin. Lauta-arina alkoi mustanruskeana (BSY13) puukerroksena, jota kaivettaessa tuli esiin selkeästi havaittavissa oleva puurakenne. Puuarinaa dokumentoitiin noin 80 x 140 cm kokoiselta alueelta. Korkeus noin 3,11-3,25 m mpy.

Yläpuolella: BSY13, osittain BR1

Alapuolella: BSY17

Ajoitus ja tulkinta: Rakenteen osa liittyy ylempään kivirakenteeseen (BR1), ollen todennäköinen sen alinen arinarakenne. Ks. tulkintaa rakenteen BR1 osalta. Todennäköisesti 1700-luvun alku, mahdollisesti vanhempi rakenne, josta ei ole olemassa tietoja (?). Tarkempi ajoitus ja tulkinta vaatisivat laajemman alueen tutkimuksia.

KAIVAUSALUE C

Dokumentoidut kerrokset

CSY1

Sepeli

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: 2 mm

Muuta: moderni tasoitekerros

Kerroksen yläpuolella:-

Kerroksen alapuolella: CSY2

Ajoitus: vuoden 1987 jälkeen

Ruudut: 1-2

CSY2

Harmahtava hieno/karkea hiekka

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: 8-10 cm

Muuta: moderni tasoitekerros, joukossa betonilevyjä

Kerroksen yläpuolella: CSY1

Kerroksen alapuolella: CSY3, CSY4, CSY5

Ajoitus: vuoden 1987 jälkeen

Ruudut: 1-2

CSY3

Oranssinsävyinen hieno hiekka, seassa harmaata hiesua

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: 15 cm

Muuta: tasoitekerros

Kerroksen yläpuolella: CSY2

Kerroksen alapuolella: CSY4, CSY6

Ajoitus: vuoden 1987 jälkeen

Ruudut: 1-2

CSY4

Oranssin/kellertävän sävyinen karkea hiekka, joukossa soraa

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: 10-55 cm

Muuta: tasoitekerros tai kuopanteen täyttö

Kerroksen yläpuolella: CSY2, CSY3

Kerroksen alapuolella: CSY6, CR1

Ajoitus: vuoden 1987 jälkeen

Ruudut: 1

CSY5

Tummanruskea karkeahko hiekka, joukossa tiilenpaloja

Kaivaustapa: lapio

Kerroksen paksuus: 12-20 cm

Muuta: sekoittunut kulttuurikerros, liittyy rakenteeseen CR1

Kerroksen yläpuolella: CSY2

Kerroksen alapuolella: CSY9, CSY10, CR1

Ajoitus: 1900-luvun alku, sekoittunut rakennusajankohdaltaan 1800-luvun alkupuolelle (1835-1870) ajoittuvan makasiinirakennuksiin liittyviin kerroksiin

Ruudut: 1-2

- CSY6**   **Tummanruskea karkea hiekka, joukossa mm. lautoja ja muovia**
Kaivaustapa: kaivinkone
Kerroksen paksuus: 20 cm
Muuta: purkujätekerros, sekoittunutta löytöaineistoa
Kerroksen yläpuolella: CSY3, CSY4
Kerroksen alapuolella: CSY7, CSY8, CR2
Ajoitus: 1900-luku
Ruudut: 1
- CSY7**   **Mustanruskea maatuneen puun kerros**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 10-15 cm
Muuta: purkujätekerros, kattohuopaa, CR1 länsipuoli, muuttuu alaosastaan aivan mustaksi, sekoittunut
Kerroksen yläpuolella: CSY6, CR2
Kerroksen alapuolella: CSY12, CSY14
Ajoitus: 1900-luku
Samanikäinen: CSY8
Ruudut: 1
Näytteet: makrofossiilinäyte CMN2 kerroksen alaosasta
- CSY8**   **Keskiruskea karkea hiekka**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 10-15 cm
Muuta: purkujätekerros, mm. kierrekorkki, kattohuopaa, CR1 länsipuoli, sekoittunut
Kerroksen yläpuolella: CSY6
Kerroksen alapuolella: CSY12
Ajoitus: sekoittunut, 1800-1900-luku
Samanikäinen: CSY7
Ruudut: 1
- CSY9**   **Keskiharmaa hieno hiekka/hieno, joukossa hieman tiilenpaloja ja vaaleampia läikkä**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 10-15 cm
Muuta: väri epätasainen ”likainen”, ei sekoittunut
Kerroksen yläpuolella: CSY5
Kerroksen alapuolella: CSY11
Ajoitus: 1800-luvun keskivaiheilla
Samanikäinen: CSY10
Ruudut: 2
- CSY10**   **Punainen, hieno, tiivis hiekka**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 10-15 cm
Muuta: kulttuurikerros, käyttötaso?
Kerroksen yläpuolella: CSY5, CSY9
Kerroksen alapuolella: CSY14
Ajoitus: 1800-luvun keskivaiheilla

Samanikäinen: CSY9
Ruudut: 2
Näytteet: makrofossiilinäyte CMN1

CSY11 **Tummanruskeaa orgaanista ainetta ja tiilenpaloja**

Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 15-30 cm
Muuta: kulttuurikerros, joukossa myös sammalta
Kerroksen yläpuolella: CSY9, (CSY10)
Kerroksen alapuolella: CSY13b
Ajoitus: vuoden 1835 kaupunkipalon jälkeen? - ennen vuotta 1870
Ruudut: 2

CSY12 **Harmaa, karkea hiekka**

Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: ? cm
Muuta: pienellä alueella, ohut kerros
Kerroksen yläpuolella: CSY7, CSY8
Kerroksen alapuolella: CSY13a
Ajoitus: vuoden 1835 kaupunkipalon jälkeen? - ennen vuotta 1870
Ruudut: 1

CSY13a **Musta hiilinen kerros**

Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 1-45 cm
Muuta: tasalaatuinen, rajapinnan CPR1:n sisällä
Kerroksen yläpuolella: CSY12, CSY14
Kerroksen alapuolella: CSY17/18, CSY20
Ajoitus: vuoden 1835 kaupunkipalon palokerros?
Samanikäinen: CSY30
Ruudut: 1

CSY13b **Musta/tummanharmaa hiilinen palokerros**

Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 1-45 cm
Muuta: tasalaatuinen, todennäköisesti vuoden 1835 palokerros, rajapinnan CPR1:n ulkopuolella
Kerroksen yläpuolella: CSY11, CSY14
Kerroksen alapuolella: CSY15, CSY19, CSY17/18
Ajoitus: vuoden 1835 kaupunkipalon palokerros?, rajapinnan CPR1:n ja CR1:n alla ja itäpuolella
Samanikäinen: CSY20
Ruudut: 2

CSY14 **Hieno keskiharmaa hiekka**

Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 1-2 cm
Muuta: joukossa keskiruskeita juovia ja hiililäikkiä, tasoitekerros
Kerroksen yläpuolella: CSY7
Kerroksen alapuolella: CSY13a, CSY13b, CSY15, CSY16

Ajoitus: vuoden 1835 jälkeen
Ruudut: 1-2

CSY15 Hieno keskiharmaa/keskiruskea, hieman savimainen hiekka

Kaivaustapa: lasta/lapio

Kerroksen paksuus: noin 10 cm

Muuta: ruskean hiekan joukossa on harmaita läikkiä, mutta tasalaatuinen. Samankaltaista kuin BSY17

Kerroksen yläpuolella: CSY13b, CSY14

Kerroksen alapuolella: CSY16

Ajoitus: 1800-luvun alku (vai vanhempi?) vuoteen 1835?

Ruudut: 2

CSY16 Musta sammalkerros

Kaivaustapa: lapio

Kerroksen paksuus: 10-15 cm

Muuta: mustaa, hiekan sekaista maata, jossa paljon karhunsammalta. Liittyyne rakennuksen sisäpuolen käyttöön.

Kerroksen yläpuolella: CSY14, CSY15

Kerroksen alapuolella: CSY17, CSY18

Ajoitus: 1800-luvun alku (vai vanhempi?) vuoteen 1835?

Ruudut: 1

Näytteet: makrofossiilinäyte CMN3

CSY17=CSY18 Vaaleanruskea, savinen, hiililaikkunen hieno hiekka

Kaivaustapa: lapio

Kerroksen paksuus: 10 cm

Muuta: CSY17 ja CSY18 ovat todennäköisesti samaa kerrosta, CSY20 ja CSY21 ovat osittain läikkä- tai kerrosmaisesti CSY17:n sisällä, mutta alaosissa.

Kerroksen yläpuolella: CSY13a ja b, CSY16, CSY19

Kerroksen alapuolella: CSY20, CSY21

Ajoitus: 1700-luku-1800-luvun alku (?)

Ruudut: 1-2

CSY19 Keskiruskea karkea hiekka, jossa oksia ja puulastuja

Kaivaustapa: lapio

Kerroksen paksuus: 10-15 cm

Muuta: seassa vaaleita hiekkakiteitä.

Kerroksen yläpuolella: CSY13b

Kerroksen alapuolella: CSY17/18, CSY20

Ajoitus: noin 1835 (on profiilissa myös kerroksen CSY13b sisässä)

Ruudut: 2

CSY20 Keskiruskea karkea hiekka

Kaivaustapa: lasta/lapio

Kerroksen paksuus: 1 cm

Muuta: läikkinä CSY17/18:n sisällä, puulastua

Kerroksen yläpuolella: CSY17/18, CSY19

Kerroksen alapuolella: CSY21

Ajoitus: 1700-luku-1800-luvun alku (?)

Ruudut: 1-2

- CSY21**   **Musta hiilinen savi**
Kaivaustapa: lasta/lapio
Kerroksen paksuus: 1 cm
Muuta: läikkinä ja kerrosmaisesti osin CSY17/18:n sisällä
Kerroksen yläpuolella: CSY17/18, CSY20
Kerroksen alapuolella: CSY22, CSY32
Ajoitus: 1700-luku-1800-luvun alku (?)
Ruudut: 1-2
- CSY22**   **Keskiharmaa sora**
Kaivaustapa: lasta/kaivinkone
Kerroksen paksuus: 5-7 cm
Muuta: todennäköisesti luonnollinen kerros
Kerroksen yläpuolella: CSY21
Kerroksen alapuolella: CSY23
Ajoitus: vanhempi kuin löydetyt kulttuurikerrokset
Ruudut: 1-2
- CSY23**   **Mustanharmaa tuhka**
Kaivaustapa: lasta/kaivinkone
Kerroksen paksuus: 3 mm
Muuta: todennäköisesti luonnollinen kerros
Kerroksen yläpuolella: CSY22
Kerroksen alapuolella: CSY24
Ajoitus: vanhempi kuin löydetyt kulttuurikerrokset
Ruudut: 1-2
- CSY24**   **Vaalea hiesu**
Kaivaustapa: lasta/kaivinkone
Kerroksen paksuus: 5 cm
Muuta: luonnollinen kerros
Kerroksen yläpuolella: CSY23
Kerroksen alapuolella: CSY25
Ajoitus: vanhempi kuin löydetyt kulttuurikerrokset
Ruudut: 1-2
- CSY25**   **Musta läikikäs hiekka**
Kaivaustapa: lasta/kaivinkone
Kerroksen paksuus: 5 mm
Muuta: luonnollinen orgaaninen kerros? vai palokerros?
Kerroksen yläpuolella: CSY24, CSY32
Kerroksen alapuolella: CSY26
Ajoitus: vanhempi kuin löydetyt kulttuurikerrokset
Ruudut: 1-2
- CSY26**   **Keskiruskea hienohko hiekka**
Kaivaustapa: lasta/kaivinkone
Kerroksen paksuus: 5 mm

Muuta: luonnollinen kerros, liittyy selkeästi CSY25:een
Kerroksen yläpuolella: CSY25
Kerroksen alapuolella: CSY27
Ajoitus: vanhempi kuin löydetyt kulttuurikerrokset
Ruudut: 1-2

CSY27   **Vaalea harmahtava hiesu**
Kaivaustapa: kaivinkone
Kerroksen paksuus: 2 cm
Muuta: luonnollinen orgaaninen kerros?
Kerroksen yläpuolella: CSY26
Kerroksen alapuolella: CSY28
Ajoitus: vanhempi kuin löydetyt kulttuurikerrokset
Ruudut: 1-2

CSY28   **Keskiharmaa karkea hiekka**
Kaivaustapa: kaivinkone
Kerroksen paksuus: 8 cm
Muuta: luonnollinen orgaaninen kerros?
Kerroksen yläpuolella: CSY27
Kerroksen alapuolella: CSY29
Ajoitus: vanhempi kuin löydetyt kulttuurikerrokset
Ruudut: 1-2

CSY29   **Keskiharmaa karkea hiekka**
Kaivaustapa: kaivinkone
Kerroksen paksuus: 8? cm
Muuta: luonnollinen orgaaninen kerros?
Kerroksen yläpuolella: CSY29, CSY31
Kerroksen alapuolella: kallio/kivi
Ajoitus: vanhempi kuin löydetyt kulttuurikerrokset
Ruudut: 1-2

CSY30   **Tummanruskea sammalkerros**
Kaivaustapa: lasta/lapio
Kerroksen paksuus: 5-10 cm
Muuta: rakentamiskerros, tiivistettä?
Kerroksen yläpuolella: CSY13a
Kerroksen alapuolella: CSY13a, CSY21
Ajoitus: 1835?
Samanikäinen: CSY13a
Ruudut: 1-2

CSY31   **Vaaleanharmaa savi**
Kaivaustapa: lasta/lapio
Kerroksen paksuus: 5-10 cm
Muuta: luonnollinen orgaaninen kerros?
Kerroksen yläpuolella: CSY28, CSY31
Kerroksen alapuolella: CSY29
Ajoitus: vanhempi kuin löydetyt kulttuurikerrokset

Ruudut: 1-2

Dokumentoidut rajapinnat

CPR1

Kaivanto, rakennuksen perustus/lattiapinta

Koko ja kuvaus: erottui parhaiten koeojan etelän puoleisessa seinämässä selvänä rajana, jonka sisäpuolella olevat kerrostumat poikkesivat muusta. Kaivanto näytti rajaavan rakennuksen sisäpuolisen huonetilan, jonka reunana idässä on kivijalka (CR1). Kuopanne oli täyttynyt hiilensekaisella hiekalla (CSY13a) ja sammal- ja turvekerroksella (CSY30), harmaalla hiekalla (CSY14) ja mustanruskealla maatuneella puulla (CSY7). Kuopanteessa oli siis lattiataso (CR2) maatuneen puukerroksen ja harmaan hiekan rajalla.

Leikkasi yksiköitä: CSY13b, CSY17, CSY20, CSY21

Täyttynyt yksiköillä: CSY7, CSY13a, CSY14, CSY30

Ajoitus ja tulkinta: Rajapinta rajasi kaivetun alueen, jossa on hiilistä hiekkaa. Huonetila on kuulunut vuonna 1837 rakennettuun makasiiniin, jossa on itäpäädyssä sijainnut liiteri-navetta-käymäläosasto. Hiilinen hiekka jatkui myös kivijalan alle ja sen ulkopuolelle, mutta väriltään hieman vaaleampana. Huonetila oli todennäköisesti kaivettu osin palokerrokseen tai ehkä myös osin painunut siihen, ja hiilisen hiekan päälle on tämän jälkeen lisätty sammalta ja turvetta, sekä käytetty päällysteenä harmaata hiekkaa, jotta vetinen pohja on saatu kantavammaksi.

Dokumentoidut rakenteet

CR1

Kivijalka

Koko ja kuvaus: Noin pohjois-eteläsuuntainen kivijalka koeojan keskivaiheilla, joka pintaosistaan koostui kolmesta suuresta kivistä, jonka välissä oli pienempiä kiviä ja tiiliä. Kivien koot: 1) korkeus 27 cm, leveys 81 cm ja pituus 53 cm, 2) korkeus 45 cm, leveys 103 cm ja 74 cm ja 3) 30 x 30 x 30 cm. Kivet olivat luonnonmuotoisia. Pienimmät olivat vain noin 10 x 20 cm. Kivien korkeus oli noin 3,14-3,80 m mpy. Hieman syvemmältä suurten kivien poiston jälkeen löytynyt toinen kivijalka/-keskittymä sijaitsi aivan ruudun 2 itäreunassa, korkeudella noin 3,16-3,34 m mpy. Se katsottiin kuuluvaksi samaan rakenteeseen. Kivien välissä oli myös ohuita lautoja. Pienempiä kiviä oli myös suurempien kivien itäpuolella, ja ne jatkuivat siis syvemmälle kaivettaessa. Kivijalassa oli vain yksi varsinainen kivistä sekä keskellä koeojaa, että sen itälaidassa. Rakenteeltaan se oli hieman hajanainen. Kivet jatkuivat kaivausalueen ulkopuolelle.

Yläpuolella: CSY4, CSY5

Alapuolella: CR2

Samanikäinen: CSY7, CSY8, CSY9, CSY10, CSY11

Ajoitus ja tulkinta: Kivijalka on kuulunut vuosina 1837-1870 paikalla sijainneeseen makasiinirakennukseen, jonka itäpäädyssä on ollut liiteri-navetta-käymäläosasto. Erilliset kivet ruudussa 2 voivat liittyä samaan rakennukseen tai hieman vanhempaan paikalla olleeseen rakenteeseen.

CR2

Puutaso, lattiataso

Koko ja kuvaus: Kivijalan (CR1) länsipuolella sijainnut lauta- ja hirsitaso, joka koostui ylimmässä tasossa itä-länsisuuntaisista laudoista, hirrestä ja epämääräisistä lautojen paloista ja alemmassa tasossa kaakko-luoteissuuntaisista laudoista ja lankuista. Lankut olivat noin 15-20 cm leveitä. Kaikki puut olivat pehmeäksi

maatuneita, eikä niiden yksittäisiä paksuuksia siksi mitattu. Paksuudet (laudat ja lankut) olivat kuitenkin 1-2 cm. Tason päällä oli myös tuohta ja puulastua. Puutaso oli korkeudella noin 3,11-3,40 m mpy. Taso oli perustettu harmaalle hiekalle CSY14.

Yläpuolella: CSY6

Alapuolella: CSY7, CSY13a, CSY14

Ajoitus ja tulkinta: Lattiataso on kuulunut vuosina 1837-1870 paikalla sijainneeseen makasiinirakennukseen, jonka itäpäädyssä on ollut liiteri-navetta-käymäläosasto.

KAIVAUSALUE D

Dokumentoidut kerrokset

DSY1

Sepeli

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: 3 cm

Muuta: moderni tasoitekerros

Kerroksen yläpuolella: -

Kerroksen alapuolella: DSY2

Ajoitus: 1900-luku

Ruudut: 1-2

DSY2

Vaalean oranssi hienohko hiekka

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: 10 cm

Muuta: moderni tasoitekerros

Kerroksen yläpuolella: DSY1

Kerroksen alapuolella: DSY20, DR1

Ajoitus: 1900-luku

Ruudut: 2

DSY3

Tummanruskea karkea hiekka, joukossa tiiltä

Kaivaustapa: lasta/lapio/kaivinkone

Kerroksen paksuus: 10 cm

Muuta: kivijalan välissä ja sisäpuolella oleva hiekka, rakentamiskerros. Hyvin samankaltaista kuin DSY5.

Kerroksen yläpuolella: DSY20

Kerroksen alapuolella: DSY6

Ajoitus: vuoden 1870

Samanikäinen: DSY5, DR1

Ruudut: 1-2

DSY4

Vaaleanharmaa, keskiruskea hienohko hiekka

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: 10-15 cm

Muuta: vaaleampaa ja tummempaa hiekkaa 3 cm:n paksuisina kerroksina

Kerroksen yläpuolella: DSY20

Kerroksen alapuolella: DSY5

Ajoitus: jälkeen 1870

Ruudut: 1

- DSY5**   **Punertavan ruskea karkea hiekka, joukossa runsaasti tiilimurskaa**
Kaivaustapa: lapio
Kerroksen paksuus: 10-15 cm
Muuta: vaaleampaa ja tummempaa hiekkaa 3 cm:n paksuisina kerroksina. Joukossa oli pieniä kiviä. Rakennuksen ulkopuoli. Hyvin samankaltaista kuin DSY3.
Kerroksen yläpuolella: DSY4, DSY20
Kerroksen alapuolella: DSY6, DSY7, DSY8
Samanikäinen: DSY3
Ajoitus: vuoden 1870 jälkeen
Ruudut: 1
- DSY6**   **Vaaleanharmahtava keskikarkea hiekka, joukossa runsaasti tiiltä**
Kaivaustapa: lapio
Kerroksen paksuus: 5-10 cm
Muuta: rakentamiskerros, rakennuksen sisäpuoli
Kerroksen yläpuolella: DSY3, DSY5
Kerroksen alapuolella: DSY7, DSY8, DSY9
Samanikäinen: DR1, DR4
Ajoitus: vuoden 1870 jälkeen
Ruudut: 2
- DSY7**   **Keskikarkea, keskiharmaa, savensekainen hiekka, runsaasti pieniä tiilenpaloja**
Kaivaustapa: lasta/lapio
Kerroksen paksuus: 10-15 cm
Muuta: rakentamiskerros, rakennuksen molemmin puolin, samankaltaista kuin DSY10
Kerroksen yläpuolella: DSY5, DSY6, DSY8, DSY9, DR4
Kerroksen alapuolella: DSY11, DSY14, DSY15
Ajoitus: 1800-luvun alkupuoli
Ruudut: 2
- DSY8**   **Musta hiili**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 2-3 cm
Muuta: palokerros, rakennuksen ulkopuoli
Kerroksen yläpuolella: DSY5, DSY6
Kerroksen alapuolella: DSY7, DSY9, DSY10, DR3
Ajoitus: vuoden 1869 palokerros?
Ruudut: 1
- DSY9**   **Ruskea puulastukerros**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: ? cm
Muuta: suuria puulastuja pienellä alueella
Kerroksen yläpuolella: DSY8
Kerroksen alapuolella: DSY7, DSY10, DSY11
Ajoitus: ennen vuoden 1869 paloa?
Ruudut: 1

- DSY10**   **Keskiruskea karkea, savinen ja kirjava hiekka**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 20-30 cm
Muuta: joukossa tiilimurskaa, hyvin samankaltaista kuin DSY7
Kerroksen yläpuolella: DSY8, DSY9
Kerroksen alapuolella: kaivausta ei jatkettu syvemmälle
Ajoitus: 1800-luvun alkupuoli
Ruudut: 1-2
- DSY11**   **Musta, läikikäs palokerros**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 1 cm
Muuta:-
Kerroksen yläpuolella: DSY7, DSY9
Kerroksen alapuolella: DSY12, DSY13, DR2
Ajoitus: palokerros vuodelta 1835?
Ruudut: 2
- DSY12**   **Keskiruskea, tiivis hienohko hiekka**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 1 cm
Muuta: läikkinä DSY11:n alta, koostumukseltaan liisterimäinen.
Kerroksen yläpuolella: DSY11
Kerroksen alapuolella: DSY13
Ajoitus: 1700-luvun loppu- 1800-luvun alku
Ruudut: 2
- DSY13**   **Vihertävänharmaa savi**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 10 cm
Muuta:-
Kerroksen yläpuolella: DSY11, DSY12, DR2
Kerroksen alapuolella: DSY17
Ajoitus: 1700-luvun loppu- 1800-luvun alku
Ruudut: 1-2
- DSY14**   **Vaaleanharmaa hienon hiekan sekainen savi**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 5-10 cm
Muuta:-
Kerroksen yläpuolella: DSY7
Kerroksen alapuolella: DSY15, DSY16
Ajoitus: 1700-luvun loppu- 1800-luvun alku
Ruudut: 1-2
- DSY15**   **Vaaleanruskea, keskikarkea, tasalaatuinen hiekka**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 10 cm
Muuta:
Kerroksen yläpuolella: DSY7, DSY14

Kerroksen alapuolella: DSY16
Ajoitus: 1700-luvun loppu- 1800-luvun alku?
Ruudut: 1-2

DSY16 Tummanruskea/musta hieno tasalaatuinen hiekka

Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: cm
Muuta: tiivis, joukossa olkia ja karkeaa hiekkaa, mahdollinen käyttötaso ”likainen”.
Kerroksen yläpuolella: DSY7, DSY14, DSY15
Kerroksen alapuolella: DSY17, DR5
Samanikäinen: DSY13
Ajoitus: 1700-luvun loppu- 1800-luvun alku?
Ruudut: 2

DSY17 Vaaleanharmaa, hiesumainen hiekka

Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 5-8 cm
Muuta: kellertäviä läikkiä, puulastuja
Kerroksen yläpuolella: DSY13, DSY16, DR5
Kerroksen alapuolella: DSY18, DSY19
Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puolisko, vanhempi?
Ruudut: 1-2

DSY18 Tummanruskea, orgaaninen aines

Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 1-5 cm
Muuta: tiivistekerros
Kerroksen yläpuolella: DSY17, DSY19
Kerroksen alapuolella: kaivaminen lopetettiin tähän tasoon
Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puolisko, vanhempi?
Ruudut: 1-2

DSY19 Sinertävänharmaa savi

Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 1 cm
Muuta: tiivistekerros, läikkinä DSY18:n päällä
Kerroksen yläpuolella: DSY17, DR5
Kerroksen alapuolella: DSY18
Samanikäinen: DR5
Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puolisko, vanhempi?
Ruudut: 1-2

DSY20 Tummanruskea karkea hiekka, seassa hiiltä

Kaivaustapa: lapio
Kerroksen paksuus: 10-25 cm
Muuta: tiivistekerros, läikkinä DSY18:n päällä
Kerroksen yläpuolella: DSY2
Kerroksen alapuolella: DSY3/5, DSY4, DR1
Samanikäinen: DR5
Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puolisko, vanhempi?

Ruudut: 1-2

Dokumentoidut rakenteet

DR1

Kivijalka

Koko ja kuvaus: Itä-länsisuuntainen kivijalka, joka koostui melko suurista, pyöreähköistä luonnonmuotoisista kivistä. Kivien halkaisija oli suurimmillaan noin 40 cm, ja niitä oli kaksi pareittain jonossa muodostaen hyvin säilyneen ja kiinteän kivijalan. Kivien välissä oli pienempiä luonnonmuotoisia kiviä ja tiilen paloja ja alla hiiltyneitä/hiillettynyjä lautoja, ei kuitenkaan tasaisena kenttänä. Ne lähtivät kiviä poistettaessa. Välissä oli hyvin samankaltaista hiekkaa kuin DSY3. Kiviä oli kahdessa kerrassa, mutta ylimmästä kerrasta lähti kiviä kaivinkoneella asfalttia poistettaessa. Korkeus 3,10-3,47 m mpy.

Yläpuolella: DSY2, DSY20

Alapuolella: DR4

Samanikäinen: DSY3

Ajoitus ja tulkinta: Kivijalka sijoittuu vuonna 1870 rakennetun ja 1990-luvulla puretun puisen rakennuksen eteläisen päätyseinän linjan kohdalle.

DR2

Ladottuja tiiliä ja littania luonnonkiviä

Koko ja kuvaus: Ruudussa kaksi, rakennuksen sisäpuolella sijaitsi ladottuja tiiliä ja luonnonmuotoisia kiviä keskittymänä kaivausalueen koilliskulmassa. Todennäköisesti lattiataso/sen osa vanhemmasta rakennuksesta kuin vuonna 1870 rakennettu. Korkeus 3,08-3,17 m mpy.

Yläpuolella: DSY11

Alapuolella: DSY13

Samanikäinen: DR3

Ajoitus ja tulkinta: 1700-luvun loppu?-1800-luvun alkupuoli

DR3

Suuri kivi ja kolme keskisuurta kulmikasta luonnonkiveä

Koko ja kuvaus: Suurin kivi sijaitsi hieman matalammalla kuin kivijalka DR1, pienemmät kivet hieman syvemmällä jonossa sen itäpuolella. Kivien vieressä oli yksi hiiltynyt hirsi ja tiiliä. Suurin kivi alkoi korkeudelta 3,47 m mpy ja jatkui syvyydelle 3,15 m mpy. Pienemmät kivet olivat korkeudella noin 3,17-3,19 m mpy. Kivijalka oli todennäköisesti ainakin pienempien kivien osalta, jotka olivat itä-länsisuuntaisessa jonossa, vanhempaa kivijalkaa/rakennuksen pohjaa kuin DR1. Kaikki kivet jäivät paikalleen kaivauksen loppuessa.

Yläpuolella: DSY8

Alapuolella: suurin kivi jätettiin paikalleen, koska se jatkui syvemmälle kerrokseen.

Samanikäinen: DR2.

Ajoitus ja tulkinta: 1700-luvun loppu?- 1800-luvun alkupuoli

DR4

Hiiltyneet laudat

Koko ja kuvaus: Kivijalan DR1 alla oli kivijalan suuntaisia lautoja. Lautoja kulki 1 kivien alla, ja ne olivat hiillettynyjä. Lisäksi puita näkyi alueen länsiprofiilissa. Osa laudoista lähti irti kiviä poistettaessa, eikä niitä saatu dokumentoitua.

Yläpuolella: DR1

Alapuolella: DSY7

Samanikäinen: DR2

Ajoitus ja tulkinta: kuuluu vuonna 1870 rakennetun rakennuksen kivijalkaan, sen alaiseen arinarakenteeseen.

DR5

Puutaso

Koko ja kuvaus: Noin 15 cm leveitä itä-länsisuuntaisia lautoja ja lankkuja sekä pienempiä pyöröpuita, osin pohjois-eteläsuuntaisia ja puunpaloja. Välissä tiilimurskaa. Enemmän lankkuja sisältäneen tason alla oli ohuita pyöröpuita ja seipäitä. Rakenteen tutkiminen jäi kesken ja rimat paikoilleen kaivausalueelle. Korkeus noin 2,83-2,97 m mpy.

Yläpuolella: DSY16

Alapuolella: DSY17, DSY18, DSY19

Samanikäinen: DR2

Ajoitus ja tulkinta: Rakenne vanhempi kuin kivijalka ja puutaso (DR1 ja DR4). Ajoittuu näitä vanhemmaksi, ainakin 1800-luvun alussa tai aiemmin rakennettuun rakenteeseen, joka on todennäköisesti myös rakennus. Tutkimukset jäivät kesken.

Näytteet: dendrokronologinen näyte DN1, hirrestä 14; ajoitustulosta ei saatu lustojen liian vähäisen määrän takia (Zetterberg 2007).

ALUE E

ESY1

Multaa ja nurmea

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: 5-10 cm

Muuta: viheralue

Kerroksen yläpuolella: -

Kerroksen alapuolella: ESY3, ESY4

Samanikäinen: ESY2

Ajoitus: 1900-luku

Ruudut: 1-2

ESY2

Harmaa sepeli

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: 5 cm

Muuta: pihatie

Kerroksen yläpuolella: -

Kerroksen alapuolella: ESY3

Samanikäinen: ESY1

Ajoitus: 1900-luku

Ruudut: 1-2

ESY3

Vaalea hieno hiekka

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: 5-10 cm

Muuta: moderni tasoitekerros

Kerroksen yläpuolella: ESY1, ESY2

Kerroksen alapuolella: ESY5, ESY6

Ajoitus: 1900-luku

Ruudut: 1-2

ESY4

Keskiruskea hienohko hiekka

Kaivaustapa: kaivinkone
Kerroksen paksuus: ? cm
Muuta: moderni tasoitekerros, nurmikon alta
Kerroksen yläpuolella: ESY1
Kerroksen alapuolella: ESY5
Ajoitus: 1900-luku
Ruudut: 1-2

ESY5   **Tummanruskea hienohko hiekka**

Kaivaustapa: lapio
Kerroksen paksuus: 5 cm
Muuta: moderni tasoitekerros, sekoittunut
Kerroksen yläpuolella: ESY3, ESY4, ESY6
Kerroksen alapuolella: ESY7, ES8, EPR1
Ajoitus: 1900-luku
Ruudut: 1-2

ESY6   **Karkean kellertävä hiekka, seassa betonin paloja**

Kaivaustapa: lapio
Kerroksen paksuus: 5 cm
Muuta: moderni tasoitekerros
Kerroksen yläpuolella: ESY3
Kerroksen alapuolella: ESY5
Ajoitus: 1900-luku
Ruudut: 1-2

ESY7   **Karkean kellertävä hiekka, seassa betonin paloja**

Kaivaustapa: lapio
Kerroksen paksuus: 5 cm
Muuta: joukossa pieniä kiviä ja piitä, sekoittunut kerros
Kerroksen yläpuolella: ESY5
Kerroksen alapuolella: ESY9, ESY12
Samanikäinen: ESY8
Ajoitus: 1900-luku
Ruudut: 1 luoteiskulma

ESY8   **Keskiruskea, keskikarkea hiekka**

Kaivaustapa: lapio
Kerroksen paksuus: 5-7 cm
Muuta: erittäin runsaasti piitä
Kerroksen yläpuolella: ESY5
Kerroksen alapuolella: ESY10, ESY11
Samanikäinen: ESY7
Ajoitus: (1800-luku?)-1900-luku
Ruudut: 1

ESY9   **Hieno vaalean kellertävä hiekka, joukossa saviläikkiä**

Kaivaustapa: lapio
Kerroksen paksuus: 5 cm
Muuta: pienen kuopan täyte

Kerroksen yläpuolella: ESY7
Kerroksen alapuolella: ESY12
Ajoitus: 1900-1800-luku?
Samanikäinen: ESY11
Ruudut: 1

ESY10   **Tumma, punaisenruskea, osin hiilensekainen hieno hiekka**

Kaivaustapa: lapio
Kerroksen paksuus: 10 cm
Muuta: kovaa ja hienoa hiekkaa
Kerroksen yläpuolella: ESY8
Kerroksen alapuolella: ESY11
Ajoitus: 1800-luku?
Samanikäinen: ESY9
Ruudut: 1

ESY11   **Vaalea, erittäin hieno hiekka, joukossa hiililäikkiä**

Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 80 cm
Muuta: kovaa ja hienoa hiekkaa, täyttänyt ”kourun”
Kerroksen yläpuolella: ESY8, ESY10, ESY12
Kerroksen alapuolella: ESY12, ER2
Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puoli-1800-luku
Samanikäinen: ER1
Ruudut: 1

ESY12   **Mustanharmaa hiilinen keskikarkea hiekka**

Kaivaustapa: lapio/lasta
Kerroksen paksuus: 10 cm
Muuta: vähän tiiltä joukossa, läikikäs
Kerroksen yläpuolella: ESY7, ESY9, ESY11
Kerroksen alapuolella: ESY11, ESY13, ESY14, ESY16 (?)
Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puoli-1800-luku
Ruudut: 1

ESY13   **Tummanruskea hienohko hiekka**

Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 50-70 cm
Muuta: vähän tiiltä joukossa, tummanharmaata karkeaa hiekkaa
Kerroksen yläpuolella: ESY12, ESY14, ESY15
Kerroksen alapuolella: ESY16, ESY17, ESY19/21
Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puoli-1800-luku
Samanikäinen: ER1 ja ER2
Ruudut: 1-2

ESY14   **Tummanruskea karkeaa hiekkaa**

Kaivaustapa: lapio/lasta
Kerroksen paksuus: 150 cm
Muuta: joukossa vähän tiilen paloja, tummanharmaata karkeaa hiekkaa, pehmeää, ER1:n sisäpuolella. Täyttänyt osin rajapinnan EPR4.

Kerroksen yläpuolella: ESY12
Kerroksen alapuolella: ESY13, ESY15
Ajoitus: myöhäisintään 1700-luvun jälkimmäinen puoli-1800-luku?
Samanikäinen: ER1
Ruudut: 1-2
Näytteet: makrofossiilinäyte EMN1

ESY15 Vaaleanharmaa savitiiviste ja tummanharmaa hiekka

Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 150 cm
Muuta: vähän tiiltä joukossa, tummanharmaata karkeaa hiekkaa, ER1:n kivien välissä ja ulkopuolella. Savitiiviste pehmeää. Täyttänyt osin rajapinnan EPR4.
Kerroksen yläpuolella: ESY14
Kerroksen alapuolella: EPR4
Ajoitus: hyvin epävarma, myöhäisintään 1700-luvun jälkimmäinen puoli?-1800-luku?
Samanikäinen: ER1
Ruudut: 1-2

ESY16 Vaaleanharmaa hiekan ja saven sekainen kerros

Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: ? cm
Muuta: tiilen, hiilen ja piin sekaista hiekkaa, paljon palamatonta luulta
Kerroksen yläpuolella: ESY13
Kerroksen alapuolella: ESY18, ESY19/21
Ajoitus: (epävarma) 1700-luvun jälkimmäinen puoli? - 1800-luku?
Ruudut: 1-2

ESY17 Tummanruskea hienohko hiekka, joukossa pieniä hiilenpaloja

Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: ? cm
Muuta: täyttänyt rajapinnan EPR2
Kerroksen yläpuolella: ESY13, ESY19/21
Kerroksen alapuolella: ESY20, ESY23, EPR2
Ajoitus: (epävarma) 1700-luvun jälkimmäinen puoli? -1800-luku?
Ruudut: 2

ESY18 Kellertävä keskikarkea hiekka

Kaivaustapa: lasta/lapio
Kerroksen paksuus: 20-30 cm
Muuta: laikukas vaalean hienon hiekan ja punertavan keskikarkean hiekan kerros
Kerroksen yläpuolella: ESY16, ESY19/21
Kerroksen alapuolella: ESY22, ESY26
Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puoli?-1800-luku? vanhempi?
Ruudut: 1

ESY19 Tummanruskea maatuneen orgaanisen aineksen kerros

Kaivaustapa: lasta/lapio
Kerroksen paksuus: 3-5 cm

Muuta: Laikukas vaalean hienon hiekan ja punertavan keskikarkean hiekan kerros. Lähes samankaltaista kuin ESY21, numeroitu kaivettaessa eri numerolla.

Kerroksen yläpuolella: ESY13, ESY16

Kerroksen alapuolella: ESY17, ESY18, ESY22

Ajoitus: (epävarma) 1700-luvun jälkimmäinen puoli?-1800-luku?

Ruudut: 1

ESY20 Hiekasekainen vaaleanharmaa savi

Kaivaustapa: lasta/lapio

Kerroksen paksuus: 3-5 cm

Muuta: -

Kerroksen yläpuolella: ESY17

Kerroksen alapuolella: ESY19/21

Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puoli?-1800-luku?

Ruudut: 2

ESY21 Tummanpunertava puuroska, joukossa hiiltä

Kaivaustapa: lasta

Kerroksen paksuus: 10-20 cm

Muuta: Lähes samankaltaista kuin ESY19, mutta numeroitu kaivettaessa eri numerolla.

Kerroksen yläpuolella: ESY13, ESY16, ESY23, ESY26

Kerroksen alapuolella: ESY18

Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puoli-1800-luku? vanhempi?

Ruudut: 2

ESY22 Tiilinen, karkea harmaanruskea hiekka, jossa pieniä hiilenpaloja

Kaivaustapa: lasta

Kerroksen paksuus: 10-20 cm

Muuta: täyttänyt rajapinnan ERP3

Kerroksen yläpuolella: ESY18, ESY19/21

Kerroksen alapuolella: ESY24, ERP3

Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puoli -1800-luku? vanhempi?

Ruudut: 2

ESY23 Harmaanruskea karkea hiekka, jossa isohkoja tiilenpaloja

Kaivaustapa: lasta

Kerroksen paksuus: ? cm

Muuta: täyttää ERP2:a

Kerroksen yläpuolella: ESY17

Kerroksen alapuolella: ESY21 (EPR2)

Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puoli -1800-luku? vanhempi?

Ruudut: 2

ESY24 Vaalea, tiivis hieno hiekka

Kaivaustapa: lasta

Kerroksen paksuus: 8 cm

Muuta: täyttää EPR3:a

Kerroksen yläpuolella: ESY22

Kerroksen alapuolella: ESY25

Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puoli -1800-luku? vanhempi?
Ruudut: 1

ESY25   **Vaalea hiekkainen savi**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: 3 cm
Muuta: vrt. ESY20, täyttää EPR3:ea
Kerroksen yläpuolella: ESY24
Kerroksen alapuolella: EPR3
Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puoli -1800-luku
Ruudut: 2

ESY26   **Vaaleanharmaa savi**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: kaivettu 20 cm
Muuta: ns. pohjasavi
Kerroksen yläpuolella: ESY18, ESY27, EPR5
Kerroksen alapuolella: -
Ajoitus: -
Ruudut: 1-2

ESY27   **Ruosteenpunainen karkea hiekka**
Kaivaustapa: lasta
Kerroksen paksuus: kaivettu 30 cm
Muuta: Kerroksen yläpuolella: ESY18
Kerroksen alapuolella: ESY26
Ajoitus: 1700-luku?
Ruudut: 2

Dokumentoidut rajapinnat

ERP1   **Kaivanto, moderni oja?**
Koko ja kuvaus: itä-länsisuuntainen noin 50 cm leveä matala kaivanto kulki läpi koeajan pohjoisreunan ruudut 1 ja 2 ja kääntyi ruudun 2 itäpäässä pohjoiseen.
Leikkasi yksiköitä: ESY11 (ei näy matriisissa)
Täyttynyt yksiköillä: ESY5
Ajoitus ja tulkinta: 1900-luku

ERP2   **Kaivanto**
Koko ja kuvaus: ruudun 2 koilliskulmauksessa erottunut kaivanto, joka syveni kohti alueen kulmausta. Näkyi ruudun alueella arviolta noin vajaan metrin säteellä koilliskulmauksesta.
Leikkasi yksiköitä: ESY18, ESY20 (ei näy matriisissa)
Täyttynyt yksiköillä: ESY17, ESY23
Ajoitus ja tulkinta: löytöjen perusteella karkea arvio 1700-luvun jälkimmäinen puoli - 1800-luku. Funktio ja ajoitus epävarma.

ERP3**Kaivanto**

Koko ja kuvaus: ruudun 1 luoteiskulmauksessa erottunut kaivanto, joka syveni kohti alueen kulmausta. Näkyi ruudun alueella arviolta noin vajaan metrin säteellä luoteiskulmauksesta.

Leikkasi yksiköitä: ESY18 (ei näy matriisissa)

Täyttynyt yksiköillä: ESY19/21, ESY22, ESY24, ESY25

Ajoitus ja tulkinta: löytöjen perusteella karkea arvio 1700-luvun jälkimmäinen puoli - 1800-luku. Funktio ja ajoitus epävarma.

ERP4**Kaivanto**

Koko ja kuvaus: ruudun 2 kaakkoiskulmassa ollut sijainnut kaivanto, joka on kaivettu rakennetta ER1 varten.

Leikkasi yksiköitä: ESY5, ESY12, ESY13, ESY16, ESY18, ESY19/21, ESY26, ESY27 (ei näy matriisissa)

Täyttynyt yksiköillä: ER1, ESY5, ESY14, ESY15

Ajoitus ja tulkinta: Syvä kaivanto kaivettu kaivoksi tulkittua rakennetta ER1 varten. Ajoitus löytöjen perusteella ainakin 1700-luvun jälkimmäinen puoli-1800-luku. Rakenteen ja kaivannon ajoitus epävarma.

ERP5**Kaivanto**

Koko ja kuvaus: ruudun 1 kaakkoiskulmassa sijainnut kaivanto, joka on kaivettu rakennetta ER2 varten.

Leikkasi yksiköitä: ESY13, ESY18, ESY26 (ei näy matriisissa)

Täyttynyt yksiköillä: ER2, ESY11

Ajoitus ja tulkinta: Syvä kaivanto kaivettu kaivoksi tulkittua rakennetta ER1 varten. Ajoitus löytöjen perusteella ainakin 1700-luvun jälkimmäinen puoli-1800-luku. Ajoitus epävarma.

ER1**Kivirakenne**

Koko ja kuvaus: halkaisijaltaan puolipyörän muotoinen kivirakenne erottui osin ruudun 2 kaakkoiskulmassa. Se oli kasattu pienistä ja keskikokoisista kulmikkaista luonnonmuotoisista kivistä (halkaisijat 10-15 cm – 30 cm), jotka olivat osin muodoltaan pitkänomaisia. Kivirakenne oli tiivis, ja tiivistetty osin harmaalla savella. Rakenne oli noin 145-150 cm korkea ja yläosastaan noin metrin leveä (itä-länsi-suunnassa) ja 40 cm (pohjois-etelä-suunnassa) ja kapeni noin 50 cm:n levyiseksi alaosastaan. Selkeästi erottuvia kivikertoja siinä oli noin 3, tosin suuremmat kivet jatkuivat aina useihin kertoihin, ja alimpia kivikertoja ei pystynyt kunnolla erottamaan toisistaan. Rakenne oli täytetty pehmeällä hiekalla (ESY14), josta otettiin talteen hyvin monenikäistä löytöaineistoa. Rakenteen dokumentoitu korkeus oli 4,05-5,41 m mpy.

Yläpuolella: ESY5

Alapuolella: ESY26

Täyttynyt: ESY14

Ajoitus ja tulkinta: kaivo, löytöjen perusteella myöhäisintään 1700-luvun jälkimmäinen puoli - 1800-luku. Mahdollisesti vanhempi.

Näytteet: EMN1

ER2**Kivirakenne**

Koko ja kuvaus: Kivirakenne sijaitsi ruudun 1 lounaiskulmassa, ja se oli kasattu pienistä ja keskikokoisista luonnonmuotoisista kulmikkaista kivistä. Rakenne jatkui

kaivausalueen ulkopuolelle. Se muistutti hieman ER1:ä, mutta siinä ei ollut näkyviltä osiltaan havaittavissa samankaltaista säännönmukaisuutta, vaan oli enemmän ”kasamainen”. Kivijalaksi se vaikutti liian epäsäännölliseltä, ja tulkinta on jätetty tutkitun alueen pienen koon takia avoimeksi. Alaosassa siinä oli enemmän pieniä luonnonmuotoisia kiviä kuin ER1:ssä. Rakenteen leveys oli pohjois-etelä-suunnassa 80 cm ja itä-länsi-suunnassa noin 40 cm. Korkeus oli noin 4,56-5,41 m mpy, eli noin 160 cm. Täytti kaivannon ERP5.

Yläpuolella: ESY11

Alapuolella: ERP5

Täyttynyt: ESY11

Ajoitus ja tulkinta: löytöjen perusteella myöhäisintään 1700-luvun jälkimmäinen puoli - 1800-luku. Ajoitus ja funktio epävarma.

KAIVAUSALUE F

Dokumentoidut kerrokset

FSY1

Asfaltti

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: 5 cm

Muuta: moderni pinnoite

Kerroksen yläpuolella: -

Kerroksen alapuolella: FSY2

Ajoitus: 1990-luku

Ruudut: 1-2

FSY2

Keskiruskea karkea hiekka, joukossa pieniä kiviä

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: 20 cm

Muuta: moderni tasoitekerros

Kerroksen yläpuolella: FSY1

Kerroksen alapuolella: FSY3

Ajoitus: 1990-luku

Ruudut: 1-2

FSY3

Kellertävä keskikarkea hiekka

Kaivaustapa: kaivinkone

Kerroksen paksuus: 30 cm

Muuta: moderni tasoitekerros

Kerroksen yläpuolella: FSY2

Kerroksen alapuolella: FSY4

Ajoitus: 1990-luku

Ruudut: 1-2

FSY4

Tummanruskea keskikarkea hiekka, joukossa tiiliä ja kiviä

Kaivaustapa: lasta

Kerroksen paksuus: 3-20 cm

Muuta: pintaosistaan sekoittunut kulttuurikerros

Kerroksen yläpuolella: FSY3

Kerroksen alapuolella: FSY5/7, FSY8, FR1

Ajoitus: osa löydöistä 1700-luvun loppu, 1800-luku, mutta myös vuoden 1634 äyri (vanhempi?).

Ruudut: 1-2

FSY5=FSY7 Vaaleanharmaa, hyvin tiivis ja tasalaatuinen hieno hiekka/hiesu

Kaivaustapa: lasta

Kerroksen paksuus: 5-10 cm

Muuta: sama kuin FSY7, mutta tulivat aluksi esiin eri puolilta kaivausaluetta. Kerros DSY6 oli siis osittain kerroksen FSY5 sisällä, eli samanikäinen sen kanssa. Aluksi FSY7 nimettiin omaksi alemmaksi kerrokseksi, mutta myöhemmin ne tulkittiin samaksi kerrokseksi.

Kerroksen yläpuolella: FSY4, FSY8 (FR1)

Kerroksen alapuolella: FSY6

Ajoitus: löydötön, 1700-luvun jälkimmäinen puolisko-1800-luku tai mahdollisesti vanhempi

Ruudut: 1-2

FSY6 Mustanruskea hiilen ja karkean hiekan seos

Kaivaustapa: lasta

Kerroksen paksuus: 5-20 cm

Muuta: kerros FSY6 on siis osittain kerroksen FSY5/7 sisällä, eli samanikäinen sen kanssa.

Kerroksen yläpuolella: FSY4, FSY5/7, FSY8, FR1

Kerroksen alapuolella: FSY9

Samanikäinen: FSY5/7

Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puoli-1800-luku tai mahdollisesti vanhempi

Ruudut: 1-2

FSY8 Musta hiilensekainen hieno hiekka

Kaivaustapa: lasta

Kerroksen paksuus: 1-2 cm

Muuta: -

Kerroksen yläpuolella: FSY4

Kerroksen alapuolella: FSY5/7, FSY6, FSY9

Ajoitus: 1700-luvun jälkimmäinen puoli-1800-luku, mahdollisesti vanhempi

Samanikäinen: FR1 (ei näy matriisissa)

Ruudut: 1-2

FSY9 Vaaleanruskea hieno hiekka, joukossa pieniä hiilenpaloja

Kaivaustapa: lasta

Kerroksen paksuus: 3-5 cm

Muuta: -

Kerroksen yläpuolella: FSY6

Kerroksen alapuolella: FSY10

Ajoitus: löydötön, 1700-luku? vanhempi?

Samanikäinen: FR1 (ei näy matriisissa)

Ruudut: 1

FSY10 Tummanruskea, hieman punertava maatuneen puun kerros

Kaivaustapa: lasta

Kerroksen paksuus: 2 cm
Muuta: pieninä läikkinä. Käyttötaso?
Kerroksen yläpuolella: FSY9
Kerroksen alapuolella: FSY11
Ajoitus: 1700-luku, vanhempi?
Samanikäinen: FR2 (ei näy matriisissa)
Ruudut: 1-2

FSY11   **Keskikarkea tummanharmaa hiekka, maatunut puu**

Kaivaustapa: lasta/lapio
Kerroksen paksuus: 5 cm
Muuta: muistuttaa FSY8:aa, mutta sijaitsee FR3:n alla.
Kerroksen yläpuolella: FSY10, FR3
Kerroksen alapuolella: FSY12
Ajoitus: 1700-luku, vanhempi?
Samanikäinen: FR2 (ei näy matriisissa)
Ruudut: 1

FSY12   **Tummanharmaa savi**

Kaivaustapa: lasta/lapio
Kerroksen paksuus: ? cm
Muuta: -
Kerroksen yläpuolella: FSY11, FR3
Kerroksen alapuolella: kaivaminen lopetettiin tähän tasoon
Ajoitus: stratigrafisesti 1700-luvun jälkimmäinen puoli-1800-luku, ajoitus osin epävarma, vanhempi?
Samanikäinen: FR2 (ei näy matriisissa)
Ruudut: 1-2

Dokumentoidut rakenteet

FR1   **Kivi- ja tiilitaso**

Koko ja kuvaus: Keskikokoisia, pyöreähköjä luonnonkiviä (halkaisija noin 10-30 cm) sekä osittaisia ja kokonaisia tiiliä, jotka sijoittuivat koealueelle tasaisena pintana tai kerroksena, aluksi ruskeassa hiekassa (FSY4). Tiilet keskittyivät selkeästi kivien sisäpuolelle ja olivat murskaantuneena kerroksena, ja joissakin niissä oli myös pikeä. Kivien välissä oli rautakimpaleita ja hiiltä, ja maa oli syvemmältä selkeästi palanut (FSY6 ja FSY8). Kivet muodostivat rakenteen, jossa oli havaittavissa selkeästi erilaisia keskittyymiä ja linjoja, mutta koealueen pienen koon takia rakenteen kokonaisuutta oli voinut nähdä selkeästi. Rakenne jatkui siis alueen ulkopuolelle. Koealueen toisessa päässä oli kivetön alue, jossa hiesumainen maa-aines (FSY5) oli hieman ylempänä kuin muualla. Koealueen pohjoisreunassa kulki kivettömän alueen ja kivien loppumiskohdassa selvä raja noin itä-länsisuuntaisesti. On mahdollista, että osa kivistä on hävinnyt 1990-luvulla tehdyissä maanvaihtotöissä, mutta vaikutti siltä, että kivettömän alueen kerrokset eivät kuitenkaan olisi häiriintyneet. Rakenteen yläpuoliset kulttuurikerrostumat ovat töiden aikaan tuhoutuneet. Rakenteet FR1, FR2 ja FR3 liittyvät toisiinsa. Kivet sijaittivat korkeudella noin 4,27-4,59 m mpy.
Yläpuolella: FSY4
Alapuolella: FSY6?, FSY9, FR2

Ajoitus ja tulkinta: todennäköisesti uuni, löytöjen perusteella myöhäisintään 1700-luvun loppu-1800-luku, mahdollisesti vanhempi

FR2

Itä-länsisuuntaiset laudat

Koko ja kuvaus: koealueen läpi kulki itä-länsisuuntaisia hyvin pehmeäksi maatuneita lautoja, joista kolme pohjoisinta kulki hieman ylempänä ja kivilinjan alapuolella. Puiden pinta oli osin hiiltynyt, ja niiden paksuus oli 2-3 cm, leveyttä niillä oli 10-20 cm. Pituus oli ainakin 2 m. Lautoja oli kolme vierekkäin, toisin niiden ääriviivat olivat hieman tulkinnanvaraisia maatumisen takia. Pohjoisemmat laudat olivat korkeudella noin 4,22-4,31 m mpy. Etelämpänä sijainneen lankun pituus oli 1,8 m, ja se alkoi korkeudelta 4,29 m mpy. Lankun leveys oli 14 cm ja paksuus noin 5 cm, ja siinä näkyi kiven painauma. Tämäkin näytti asetellun kivien alle. Lankun päästä lähti vastakkaiseen suuntaan lyhyt maatonut lauta. Rakenteet FR1, FR2 ja FR3 liittyvät toisiinsa.

Yläpuolella: FSY6, FSY8

Alapuolella: FSY6, FSY8

Ajoitus ja tulkinta: tukilautoja/-lankku, osa todennäköistä uunia löytöjen perusteella myöhäisintään 1700-luvun loppu-1800-luku, mahdollisesti vanhempi

FR3

Tiilitaso

Koko ja kuvaus: Lautojen ja lankun FR2 välissä ruudussa 1 tiilimurskan ja kokonaisten ja tiilten palojen alapuolella, muutamia senttimetrejä syvemmillä kuin FR2, oli ladottujen tiilien alue ensin noin 90 cm x 120 cm kokoisella alueella, mutta syvemmälle kaivettaessa ne jatkuivat myös koealueen reunamille pohjoisen lautarivin alle ja keskittyen koealueen lounaisnurkkaan. Osa tiilistä ei ollut selkeänä pintana. Tiilet jatkuivat todennäköisesti eteläpuolisten lautojen alle, mutta rakenteen tutkiminen jäi ajan loppuessa kesken. Tiiliä oli kuitenkin hajanaisesti koko kaivausalueella. Tiilet olivat ruudun 1 keskiosassa korkeudella noin 4,26-4,33 m mpy ja reunamilla korkeudella noin 4,13-4,27 ja 4,17-4,26 m mpy. Samalla korkeudella oli myös ruudussa 2 pienten luonnonmuotoisten kivien keskittymä ruudun keskivaiheilla itä-länsi-suuntaisesti, mutta tälle ei annettu erillistä rakennenumeroa. Tiilitaso liittyy rakenneosiin FR1 ja FR2.

Yläpuolella: FSY4

Alapuolella: FSY6, FSY11, FSY12

Ajoitus ja tulkinta: osa todennäköistä uunia, löytöjen perusteella myöhäisintään 1700-luvun loppu-1800-luku, mahdollisesti vanhempi

Löytöluettelo, Pietarsaari Lassfolk 2/2/7-10 koekaivaus (PSL-07) T. Oikarinen, Liite 8

KMpää	KMala	Yksikkö	Ruutu	Xkoo	Ykoo	Päämateriaali	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat (mm)	Paino (g)	Muuta
2007103	1	ASY 3	A1			keramiikka	punasavi	kaakeli	keltainen lasitus	1		9	
2007103	2	ASY 5	A1			keramiikka	piiposliini	astia		2		8,5	
2007103	3	ASY 5	A1			keramiikka	punasavi	astia		1		3,2	
2007103	4	ASY 5	A1			lasi	ikkunalasi		vihreää	1		0,2	
2007103	5	BSY 6	B1			keramiikka	piiposliini	astia		13		43,8	joukossa yksi tinalasitteinen fajanssipala
2007103	6	BSY 6	B2			keramiikka	piiposliini	astia		9		9,5	joukossa yksi tinalasitteinen fajanssipala
2007103	7	BSY 6	B1-2			keramiikka	piiposliini	astia		2		5,5	
2007103	8	BSY 6	B1			keramiikka	punasavi	astia		2		17,5	
2007103	9	BSY 6	B2			keramiikka	punasavi, kivisavi	astia		2		3,6	kivisavi, ruskea suolalaste, reliefikoristelu t
2007103	10	BSY 6	B2			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	4		6,3	
2007103	11	BSY 6	B2	2,15	1,3	keramiikka	valkosavi	piippu	kruunu-koppa	1	35x22	12,3	
2007103	12	BSY 6	B1			lasi	esinelasi		vihreää	1		2,4	
2007103	13	BSY 6	B2			lasi	esinelasi		kirkasta, 1 soikea leima	2		11,9	
2007103	14	BSY 6	B1			lasi	pullolasi		vihreää, kirkasta	19		252,4	
2007103	15	BSY 6	B2			lasi	pullolasi		vihreää, kirkasta, ruskeaa			712	
2007103	16	BSY 6	B2	1,1	0,5	lasi	pullolasi		vihreää, kirkasta			806,9	
2007103	17	BSY 6	B1-2			lasi	pullolasi		vihreää, kirkasta	8		124,6	
2007103	18	BSY 6	B1			lasi	ikkunalasi		vihreää	16		14,9	
2007103	19	BSY 6	B2			lasi	ikkunalasi		vihreää, 1 palanut	18		16,3	
2007103	20	BSY 6	B1-2			lasi	ikkunalasi		vihreää	2		3	
2007103	21	BSY 6	B1			metalli	rauta	esine	naula	5		50,6	
2007103	22	BSY 6	B2	1,1	0,5	metalli	rauta	esine	naula	1		26,1	
2007103	23	BSY 6	B2			metalli	rauta	esine	naula	10		141,6	

2007103	24	BSY 6	B2			nahka			pala	1			
2007103	25	BSY 6	B1			puu		korkki		1			
2007103	26	BSY 6	B1			korkki		pullon korkki		1		2,4	
2007103	27	BSY 6	B2			korkki		pullon korkki		6		18,2	
2007103	28	BSY 6	B2			simpukka				7		1,9	
2007103	29	BSY 8	B2			keramiikka	valkosavi	piippu	kopan pala	1		0,7	
2007103	30	BSY 9	B1			keramiikka	piiposliini	astia	lehti-koristeltu kahva	2		7,7	
2007103	31	BSY 9	B1			keramiikka	posliini?	astia	kahvikuppi	1		49,8	
2007103	32	BSY 9	B2			keramiikka	punasavi	astia		1		6,2	
2007103	33	BSY 9	B1			keramiikka	punasavi	astia		2		67,1	toinen padasta
2007103	34	BSY 9	B2			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi, 1 paksu	9		26,4	
2007103	35	BSY 9	B2	3,15	1,7	keramiikka	valkosavi	piippu	koppa	2		8,5	
2007103	36	BSY 9	B2	3,35	1,4	keramiikka	valkosavi	piippu	koppa	4		7	
2007103	37	BSY 9	B2			lasi	esinelasi		kirkasta, öljylampun osa?	1		3,9	
2007103	38	BSY 9	B1			lasi	pullolasi		vihreää, ruskeaa	2		83,3	
2007103	39	BSY 9	B2			lasi	pullolasi		vihreää, kirkasta, ruskeaa	5		170,6	
2007103	40	BSY 9	B1			lasi	ikkunalasi		vihreää, reunapala	2		5,5	
2007103	41	BSY 9	B2			metalli	rauta	esine	naula	3		63,9	
2007103	42	BSY 10	B1			keramiikka	punasavi	astia	kahva	1		17,8	
2007103	43	BSY 11	B2			keramiikka	punasavi	astia		1		23,2	padan pohja
2007103	44	BSY 11	B2			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	3		3,6	
2007103	45	BSY 11	B2			lasi	pullolasi		vihreää	1		6,8	
2007103	46	BSY 11	B2			korkki		pullon korkki		1		10,4	
2007103	47	BSY 12	B1			keramiikka	punasavi	astia		3		21,8	
2007103	48	BSY 12	B1			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	1		1,4	
2007103	49	BSY 12	B1			lasi	ikkunalasi		vihreää	1		6,4	
2007103	50	BSY 13	B1			keramiikka	punasavi	astia		1		13	
2007103	51	BSY 13	B1			lasi	ikkunalasi		vihreää	1		0,2	
2007103	52	BSY 13	B1			metalli	rauta	esine	naula	1		10	
2007103	53	BSY 14	B2			keramiikka	fajanssi	astia	sininen maalaus	2		6,3	
2007103	54	BSY 14	B2			keramiikka	piiposliini	astia		1		0,2	

2007103	55	BSY 14	B2			keramiikka	punasavi	astia		10		75,7	padasta, palaneita
2007103	56	BSY 14	B2			keramiikka	valkosavi	piippu		5		14,6	
2007103	57	BSY 14	B2			lasi	pullolasi		vihreää	1		1	
2007103	58	BSY 14	B2			lasi	ikkunalasi		vihreää	7		7	
2007103	59	BSY 14	B2			metalli	rauta	esine	naula	2		11,4	
2007103	60	BSY 14	B2			nahka		kenkä	kengänpohjan pala	3			konserv.
2007103	61	BSY 15	B2			keramiikka	punasavi	astia		4		102,6	sormen jäljet
2007103	62	BSY 16	B2			lasi	ikkunalasi		vihreää, reunapala	1		1,6	
2007103	63	BSY 17	B1			keramiikka	fajanssi	astia	sinistä maalauskoristelua	1		5,7	
2007103	64	BSY 17	B1			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	1		4,4	
2007103	65	BSY 17	B1			lasi	pullolasi		vihreää	2		2,1	
2007103	66	BSY 17	B1			metalli	rauta	esine	naula	1		8,5	
2007103	67	BSY 19	B1			keramiikka	punasavi	astia		1		8,1	
2007103	68	BSY 19	B1			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	1		0,9	
2007103	69	BSY 19	B2			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	1		0,9	
2007103	70	BSY 19	B2			lasi	ikkunalasi		vihreää	1		1,7	
2007103	71	CSY 5	C2			keramiikka	piipposliini	astia	punainen raita	1		2,1	
2007103	72	CSY 5	C2			keramiikka	posliini	astia		2		133,4	
2007103	73	CSY 5	C2			keramiikka	punasavi	astia	1 pohjassa kaiverus 1922 SUOMI	11		281,7	
2007103	74	CSY 5	C2			keramiikka	punasavi	kaakeli		1		22,1	
2007103	75	CSY 5	C2			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	1		3,2	
2007103	76	CSY 5	C1			lasi	esinelasi		kirkasta	1		103,2	
2007103	77	CSY 5	C2			lasi	esinelasi		kirkasta, vihreää, tuttipullo, 2xlinssi	5		105,6	
2007103	78	CSY 5	C1			lasi	pullolasi		vihreää	5		237,7	
2007103	79	CSY 5	C2			lasi	pullolasi		kirkasta, ruskeaa, kokonaisia	13		669,4	
2007103	80	CSY 5	C2			lasi	ikkunalasi		vihreää, osa palanutta	8		12	
2007103	81	CSY 5	C1			lasi	ikkunalasi		vihreää	1		1,6	
2007103	82	CSY 5	C1			metalli	rauta	ase	grafton-kivääri	1			
2007103	83	CSY 5	C2			metalli	rauta	esine	veitsi, naula, hela?	9		485,6	3 naulaa

													poistettu (20,8g), konserv.
2007103	84	CSY 5	C2			nahka		kenkä	kengän osia	3			
2007103	85	CSY 5	C2			nahka		kenkä	kengän osia	19			osa 1900- lukua
2007103	86	CSY 7	C1			keramiikka	piiposliini	astia		5	24		
2007103	87	CSY 7	C1			keramiikka	posliini	astia	lehti-koristelua	1	17,4		
2007103	88	CSY 7	C1			keramiikka	punasavi	astia		5	56,6		
2007103	89	CSY 7	C1			keramiikka	punasavi	kaakeli		5	118,7		
2007103	90	CSY 7	C1			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	1	2,9		
2007103	91	CSY 7	C1			lasi	esinelasi		kirkasta, ruskeaa	3	51,1		
2007103	92	CSY 7	C1			lasi	pullolasi		vihreää, kirkasta		1313,2		
2007103	93	CSY 7, kivien poisto	C1			lasi	pullolasi		kirkasta	3	43,6		
2007103	94	CSY 7	C1			lasi	ikkunalasi		vihreää, osa palanutta	7	8		
2007103	95	CSY 7	C1			metalli	rauta	esine	naula, levy	7	150,9	2 naulaa poistettu (15,2g)	
2007103	96	CSY7, kivien poisto	C1			metalli	rauta	hevosenkenkä		3	914,6		
2007103	97	CSY 7	C1			nahka		kenkä		4			konserv.
2007103	98	CSY 7	C1			nahka		nauhaa		5			konserv.
2007103	99	CSY 7	C1			nahka			paloja	2			
2007103	100	CSY 8	C1			keramiikka	posliini	astia	sininen raita		516,5		
2007103	101	CSY 8	C1			keramiikka	punasavi	kaakeli		1	4,8		
2007103	102	CSY 8	C1			lasi	esinelasi		kirkasta, ruskeaa	39	915,4		
2007103	103	CSY 8	C1			lasi	pullolasi		vihreää, kirkasta, ruskeaa	3	79		
2007103	104	CSY 8	C1			lasi	ikkunalasi		vihreää	1	0,9		
2007103	105	CSY 8	C1			puu		puulista	sorvattu	1			konserv.
2007103	106	CSY 9	C2			lasi	esinelasi		kirkasta	1	3,2		
2007103	107	CSY 9	C2			lasi	pullolasi		vihreää	1	1,9		

2007103	108	CSY 10	C2			keramiikka	piiposliini	astia		1		1,6	
2007103	109	CSY 10	C2			keramiikka	punasavi	astia		1		1,6	
2007103	110	CSY 10	C2			keramiikka	punasavi	kaakeli		2		16,4	
2007103	111	CSY 10	C2			lasi	ikkunalasi		vihreää	4		3,8	
2007103	112	CSY 11	C2			keramiikka	fajanssi	astia		1		0,5	
2007103	113	CSY 11	C2			keramiikka	piiposliini	astia	sinistä maalauskoristelua			539,7	
2007103	114	CSY 11, kivien poisto	C2			keramiikka	piiposliini	astia		1		1,4	
2007103	115	CSY 11	C2			keramiikka	posliini	astia	vihreä raita, punainen raita	2		7,5	
2007103	116	CSY 11	C2			keramiikka	punasavi	astia		22		973,8	
2007103	117	CSY 11	C2			keramiikka	punasavi	kaakeli		6		136,4	
2007103	118	CSY 11	C2			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	1		3,2	
2007103	119	CSY 11	C2			lasi	esinelasi		vihreää, kirkasta, juomalasi, uurre-koristelua			556	
2007103	121	CSY 11	C2			lasi	pullolasi		vihreää, kirkasta, ruskeaa			966,2	
2007103	122	CSY 11	C2			lasi	ikkunalasi		vihreää			534,4	
2007103	123	CSY 11	C2			metalli	rauta	esine	naula, rengas	3		189,3	konserv.
2007103	124	CSY 11	C2			tekstiili		kangas	kengästä	2			
2007103	125	CSY 11	C2			tekstiili		kangas		2			
2007103	126	CSY 11	C2			nahka		kenkä	lapsen kengän pohja	3			konserv.
2007103	127	CSY 11	C2			nahka		kenkä	kengänpohja	5			konserv.
2007103	128	CSY 11	C2			nahka		esine	kengänpohja, tikatun nahkaesineen osia, paloja	24			konserv.
2007103	129	CSY 11	C2			nahka			paloja	14			konserv.
2007103	130	CSY 11	C2			puu		vanne	tynnyrin vanne	2			
2007103	131	CSY 11	C2			kivi	piikivi	ydin		1		16,6	
2007103	132	CSY 13	C2			keramiikka	fajanssi	astia	sinistä koristelua	1		3,1	
2007103	133	CSY 13	C2			keramiikka	piiposliini	astia	sininen pohja	5		15,8	
2007103	134	CSY 13	C1			keramiikka	punasavi	astia		1		75,1	
2007103	135	CSY 13	C2			keramiikka	punasavi	astia	kahva	8		57,2	
2007103	136	CSY 13	C1			keramiikka	punasavi	piippu	varsi	1		7,1	

2007103	137	CSY 13	C2			keramiikka	valkosavi	piippu	8 vartta, 1 kopan pala	9		24	
2007103	138	CSY 13	C2	0,3	1,4	keramiikka	valkosavi	piippu	1 varsi (rullaleima), 1 koppa (varsileima:19, S ja vaakuna)	2		20,2	
2007103	139	CSY 13	C1	1,05	3,6	lasi	esinelasi	helmi		1	7x9	0,6	
2007103	140	CSY 13	C2			lasi	esinelasi			1		0,2	
2007103	141	CSY 13	C1			lasi	pullolasi		vihreää	1		7,3	
2007103	142	CSY 13	C2			lasi	pullolasi		sininen maalattu pullo	5		49	
2007103	143	CSY 13	C2			lasi	ikkunalasi		vihreää	6		11,7	
2007103	144	CSY 14	C2			keramiikka	fajanssi	astia		2		2,7	
2007103	145	CSY 14	C2			keramiikka	piiposliini	astia		1		0,2	
2007103	146	CSY 14	C1			keramiikka	posliini	astia	lehti-koristelua	1		16,6	
2007103	147	CSY 14	C2			keramiikka	punasavi	astia	padan jalka	3		178,1	
2007103	148	CSY 14	C2			keramiikka	punasavi	kaakeli		2		20,2	
2007103	149	CSY 14	C2			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	5		11,9	
2007103	150	CSY 14	C2			lasi	ikkunalasi		vihreää	3		4,1	
2007103	151	CSY 14	C1			lasi	pullolasi		vihreää	2		6,7	
2007103	152	CSY 14	C2			lasi	pullolasi		kirkasta	1		1,1	
2007103	153	CSY 15	C2			keramiikka	punasavi	kaakeli	vihreää lasitusta	1		7,1	
2007103	154	CSY 17	C2			keramiikka	punasavi	astia	padan jalka	1		43,3	
2007103	155	CSY 17, sateen sekoitta ma	C2			keramiikka	punasavi	astia	sgraffito-koristelua	1		11,4	
2007103	156	CSY 17	C2			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi, 1 hapsu-koristelua	2		7,5	
2007103	157	CSY 17	C2			lasi	ikkunalasi		vihreää	1		3,6	
2007103	158	CSY 18	C1			keramiikka	kivisavi	astia	reliefikoristelua	1		1,3	
2007103	159	DSY 3	D1			keramiikka	piiposliini	astia		1		0,5	
2007103	160	DSY 3	D2			keramiikka	piiposliini	astia		8		40	
2007103	161	DSY 3	D1			keramiikka	punasavi	kaakeli		1		5,1	
2007103	162	DSY 3	D2			keramiikka	punasavi	kaakeli		1		26,1	
2007103	163	DSY 3	D1			lasi	esinelasi		vihreää	1		4,7	
2007103	164	DSY 3	D1			lasi	pullolasi		vihreää, violettiä	2		3,3	

2007103	165	DSY 3	D2			lasi	pullolasi		vihreää	1		7,9	
2007103	166	DSY 3	D1			lasi	ikkunalasi		vihreää, kirkasta	5		8,8	
2007103	167	DSY 3	D2			lasi	ikkunalasi		vihreää	5		21,6	
2007103	168	DSY 3	D1			metalli	rauta	esine	naula	2		45,3	
2007103	169	DSY 3	D2			metalli	rauta	esine	naula	3		34,2	2 naulaa poistettu (19,6g)
2007103	170	DSY 3	D2	2,45	0,93	metalli		kolikko		1			konserv.
2007103	171	DSY 5	D1			keramiikka	kivisavi	astia		1		5,1	
2007103	172	DSY 5	D1			keramiikka	piiposliini	astia		47		134,1	
2007103	173	DSY 5	D2			keramiikka	piiposliini	astia		7		20	
2007103	174	DSY 5	D1			keramiikka	posliini	astia	sinistä koristelua	5		15,2	
2007103	175	DSY 5	D2			keramiikka	posliini	astia	sinistä koristelua	1		2	
2007103	176	DSY 5	D1			keramiikka	punasavi	kaakeli	keltainen lasitus	5		166,7	
2007103	177	DSY 5	D1			keramiikka	valkosavi	piippu	3 vartta, 1 kopan pala	4		11,1	
2007103	178	DSY 5	D1			lasi	pullolasi		vihreää, kirkasta	11		60	
2007103	179	DSY 5	D1			lasi	ikkunalasi		vihreää, osa palanutta	30		34,8	
2007103	180	DSY 5	D2			lasi	ikkunalasi		vihreää, osa palanutta	12		21,8	
2007103	181	DSY 5	D1			metalli	kupari			1		13,3	
2007103	182	DSY 5	D1			metalli	rauta	esine	naula	11		157	9 naulaa poistettu (85,9g)
2007103	183	DSY 5	D2			metalli	rauta	esine	naula	1		23,1	
2007103	184	DSY 5, kivien alta	D1			metalli	rauta	esine	naula	2		113,5	
2007103	185	DSY 5	D1			kivi		esine	osin hiottu	1		108,3	
2007103	186	DSY 7	D1			keramiikka	piiposliini	astia		3		2,6	
2007103	187	DSY 7	D1			keramiikka	punasavi	kaakeli	vihreä lasitus	2		14	
2007103	188	DSY 7	D1			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	4		7,7	
2007103	189	DSY 7	D2			lasi	pullolasi		vihreää	1		0,6	
2007103	190	DSY 7	D1			lasi	ikkunalasi		vihreää			90,8	
2007103	191	DSY 7	D2			lasi	ikkunalasi		vihreää	5		6,2	

2007103	192	DSY 7/10	D1			keramiikka	piiposliini	astia		1		2,1	
2007103	193	DSY 7/10	D1			keramiikka	punasavi	astia		1		3,8	
2007103	194	DSY 7/10	D1			lasi	pullolasi		vihreää	1		19,3	
2007103	195	DSY 7/10	D1			lasi	ikkunalasi		vihreää, osa palanutta	5		4,1	
2007103	196	DSY 8	D2			keramiikka	fajanssi	astia		1		4,8	
2007103	197	DSY 8	D2			keramiikka	piiposliini	astia		1		5,5	
2007103	198	DSY 8	D2			keramiikka	punasavi	astia		1		5,1	
2007103	199	DSY 10	D1			keramiikka	piiposliini	astia		9		60,5	
2007103	200	DSY 10	D1			keramiikka	punasavi	astia		3		85,8	
2007103	201	DSY 10	D1			keramiikka	punasavi	kaakeli		1		4,3	
2007103	202	DSY 10	D1			lasi	pullolasi		vihreää	2		19,6	
2007103	203	DSY 10	D1			lasi	ikkunalasi		vihreää, osa palanutta	5		12,1	
2007103	204	DSY 10	D1			metalli	rauta	esine	naula	4		52,8	
2007103	205	DSY 12	D2			keramiikka	piiposliini	astia		1		2,3	
2007103	206	DSY 12	D2			lasi	esinelasi		vihreää, soikea lasileima	1		1	
2007103	207	DSY 12	D2			lasi	ikkunalasi		vihreää, kirkasta			33,4	
2007103	208	DSY 13	D2			keramiikka	piiposliini	astia		3		1,9	
2007103	209	DSY 13	D2			keramiikka	punasavi	astia		1		39,2	
2007103	210	DSY 13	D2			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	2		5,1	
2007103	211	DSY 13	D2			lasi	pullolasi		vihreää	1		1,3	
2007103	212	DSY 13	D2			lasi	ikkunalasi		vihreää	8		6	
2007103	213	DSY 16	D2			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	1		1,8	
2007103	214	DSY 16	D2			lasi	pullolasi		vihreää	1		2,2	
2007103	215	DSY 18	D1			nahka			paloja	21			
2007103	216	DSY 16	D1	1,15	1,95	nahka			paloja	9			konserv.
2007103	217	DSY 17	D1			lasi	ikkunalasi		vihreää	5		6,2	
2007103	218	DSY 18	D2			keramiikka	fajanssi	astia		2		7	
2007103	219	DSY 18	D1			keramiikka	piiposliini	astia		28		109,7	
2007103	220	DSY 18	D1-2			keramiikka	piiposliini	astia		1		2,3	

2007103	221	DSY 18	D2			keramiikka	piiposliini	astia		3		3,6	
2007103	222	DSY 18	D1			keramiikka	punasavi	astia				858,4	
2007103	223	DSY 18	D1-2			keramiikka	punasavi	astia		7		182,8	
2007103	224	DSY 18	D2			keramiikka	punasavi	astia		25		444,9	
2007103	225	DSY 18	D1-2			keramiikka	punasavi	kaakeli		1		76,2	
2007103	226	DSY 18	D1			keramiikka	valkosavi	piippu	8 vartta (1 leikkaus-jalkiä), 2 kopan palaa	10		22,2	
2007103	227	DSY 18	D1	1	0,55	keramiikka	valkosavi	piippu	simpukka-koppa	1	44x26	15,1	
2007103	228	DSY 18	D1	1,7	1,9	keramiikka	valkosavi	piippu	koppa	1	43x20	12,8	
2007103	229	DSY 18	D2			keramiikka	valkosavi	piippu	18 vartta, 3 kopan palaa(1kantaleima kruunu)	21		46,5	
2007103	230	DSY 18	D1			lasi	esinelasi		kirkasta, lasin jalka	1		24,4	
2007103	231	DSY 18	D2			lasi	esinelasi	helmi		1	9x6	0,4	
2007103	232	DSY 18	D1			lasi	pullolasi		vihreää	2		91,6	
2007103	233	DSY 18	D1-2			lasi	pullolasi		vihreää	4		114,6	
2007103	234	DSY 18	D2			lasi	pullolasi		vihreää	2		36,6	
2007103	235	DSY 18	D1			lasi	ikkunalasi		vihreää, 1 kokonainen	19	kokonainen:95x8 1	120,7	
2007103	236	DSY 18	D1-2			lasi	ikkunalasi		vihreää	11		24,8	
2007103	237	DSY 18	D2			lasi	ikkunalasi		vihreää	8		45,2	
2007103	238	DSY 18	D1			metalli	rauta	esine	naula	6		120,3	1 naula poistettu (16,6g)
2007103	239	DSY 18	D2			metalli	rauta	esine	naula	3		137,9	
2007103	240	DSY 18	D2			nahka		kenkä	kengän osia	3			konserv.
2007103	241	DSY 18	D2			nahka			pala, kuivunut	1			
2007103	242	DSY 18	D1-2			kivi	hiekkakivi	esine	hioin	1		50,6	
2007103	243	ESY 5	E1			keramiikka	fajanssi	astia		1		3,8	
2007103	244	ESY 5	E1			keramiikka	fajanssi	kaakeli		4		8,5	
2007103	245	ESY 5	E2			keramiikka	fajanssi	kaakeli		1		3,1	
2007103	246	ESY 5	E1			keramiikka	piiposliini	astia				238,1	
2007103	247	ESY 5	E2			keramiikka	piiposliini	astia		12		119,2	

2007103	248	ESY 5	E1			keramiikka	punasavi	astia		6		80,9	
2007103	249	ESY 5	E2			keramiikka	punasavi	astia		7		68,2	
2007103	250	ESY 5	E1			keramiikka	punasavi	kaakeli	osa lasitettu			1804	
2007103	251	ESY 5	E2			keramiikka	punasavi	kaakeli	lasitettu	1		9,8	
2007103	252	ESY 5	E2			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	1		6	
2007103	253	ESY 5	E1			lasi	esinelasi		vihreää, kirkasta	26		107,5	
2007103	254	ESY 5	E2			lasi	esinelasi		kirkasta	6		33,3	
2007103	255	ESY 5	E1			lasi	pullolasi		vihreää, kirkasta, ruskeaa	10		73,7	
2007103	256	ESY 5	E2			lasi	pullolasi		vihreää, kirkasta	14		139,9	
2007103	257	ESY 5	E1			lasi	ikkunalasi		vihreää, kirkasta	8		11,3	
2007103	258	ESY 5	E2			lasi	ikkunalasi		vihreää	13		26,6	
2007103	259	ESY 5	E1			metalli	rauta	esine	naula	38		470,4	27 naulaa poistettu (182,5g)
2007103	260	ESY 5	E2			metalli	rauta	esine	naula	15		202,1	9 naulaa poistettu (96,3g)
2007103	261	ESY 5	E2	1,1	0,7	metalli		nappi		1			konserv.
2007103	262	ESY 5	E1			tekstiili		kangas	pala	1			konserv.
2007103	263	ESY 8	E1			keramiikka	punasavi	astia		2		86	
2007103	264	ESY 8	E1			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	1		2,1	
2007103	265	ESY 8	E1			lasi	pullolasi		vihreää, kirkasta	6		42,5	
2007103	266	ESY 10	E1			keramiikka	punasavi	kaakeli		1		6,4	
2007103	267	ESY 10	E1			lasi	pullolasi		vihreää	7		44,4	
2007103	268	ESY 10	E1			lasi	ikkunalasi		vihreää, kirkasta	14		12,1	
2007103	269	ESY 10	E1			metalli	rauta	esine	naula	3		27	2 naulaa poistettu (14,8g)
2007103	270	ESY 11	E1			keramiikka	fajanssi	astia		1		0,5	
2007103	271	ESY 11	E1			keramiikka	piiposliini	astia		3		2,3	
2007103	272	ESY 11	E2			keramiikka	piiposliini	astia		1		0,7	
2007103	273	ESY 11	E1			keramiikka	punasavi	astia		2		24,6	
2007103	274	ESY 11	E2			keramiikka	punasavi	astia	rei'itetty	1		6,5	

2007103	275	ESY 11	E1			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	1		8	
2007103	276	ESY 11	E2			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	1		0,8	
2007103	277	ESY 11	E1			lasi	pullolasi		vihreää	4		10,2	
2007103	278	ESY 11	E2			lasi	pullolasi		vihreää	5		16,9	
2007103	279	ESY 11	E1			lasi	ikkunalasi		vihreää	8		3,9	
2007103	280	ESY 11	E2			lasi	ikkunalasi		vihreää	7		14,5	
2007103	281	ESY 11	E1			metalli	rauta	esine	naula	6		80,1	
2007103	282	ESY 11	E2			metalli	rauta	esine	naula	1		14,3	
2007103	283	ESY 12	E1			keramiikka	piiposliini	astia		1		1,3	
2007103	284	ESY 12	E1			lasi	ikkunalasi		vihreää	5		7,1	
2007103	285	ESY 13	E1			keramiikka	fajanssi	astia		4		9,5	
2007103	286	ESY 13	E2			keramiikka	fajanssi	astia		1		2,2	
2007103	287	ESY 13	E2			keramiikka	fajanssi	kaakeli		1		0,5	
2007103	288	ESY 13	E1			keramiikka	kivisavi	astia		1		2	
2007103	289	ESY 13	E2			keramiikka	kivisavi	astia	reliefi-koristelua	1		4,7	
2007103	290	ESY 13	E1			keramiikka	piiposliini	astia		2		16,2	
2007103	291	ESY 13	E2			keramiikka	piiposliini	astia		2		2,2	
2007103	292	ESY 13	E1			keramiikka	punasavi	astia	1 padan jalka	25		162,5	
2007103	293	ESY 13	E2			keramiikka	punasavi	astia	1 kahva	10		87,9	
2007103	294	ESY 13	E1			keramiikka	punasavi	kaakeli		4		55,2	
2007103	295	ESY 13	E1			keramiikka	punasavi	piippu	varsi	3		4,9	
2007103	296	ESY 13	E1			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	9		18,9	
2007103	297	ESY 13	E2			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi, 3 paksua, 2 suuosaa	14		37,1	
2007103	298	ESY 13	E1			lasi	esinelasi		vihreää, kirkasta	2		2,1	
2007103	299	ESY 13	E1			lasi	pullolasi		vihreää	7		17,4	
2007103	300	ESY 13	E2			lasi	pullolasi		vihreää, kirkasta	5		3,3	
2007103	301	ESY 13	E1			lasi	ikkunalasi		vihreää	17		25,7	
2007103	302	ESY 13	E2			lasi	ikkunalasi		vihreää	19		27,3	
2007103	303	ESY 13	E1			metalli	rauta	esine	naula	18		250,8	9 poistettu (69,1g)
2007103	304	ESY 13	E2			metalli	rauta	esine	naula, levy, piikki	10		248,8	4 poistettu

													(84,5g)
2007103	305	ESY 13	E1			kivi	pii	iskos		1		2,5	
2007103	306	ESY 14	E2			keramiikka	piiposliini	astia		2		4,5	
2007103	307	ESY 14	E2			keramiikka	punasavi	astia		1		15,3	
2007103	308	ESY 14	E2			keramiikka	punasavi	kaakeli	keltainen lasitus	1		11,8	
2007103	309	ESY 14	E2			lasi	esinelasi		kirkasta, öljylampun laseja (AUGUSTA-CILINDER 14"DRGM ja SUPERBA 12")	20		157	
2007103	310	ESY 14	E2			lasi	pullolasi		vihreää	1		1,6	
2007103	311	ESY 14	E2			lasi	ikkunalasi		vihreää	21		33,8	
2007103	312	ESY 14	E2			metalli	rauta	esine	hela, naula	4		84,2	3 naulaa poistettu (50,2g), konserv.
2007103	313	ESY 15	E2			keramiikka	punasavi	kaakeli	vihreä lasitus	1		5,5	
2007103	314	ESY 15	E2			lasi	ikkunalasi		vihreää	1		0,9	
2007103	315	ESY 16	E1			keramiikka	punasavi	astia		5		95	
2007103	316	ESY 16	E1			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi, 1xhapsu-koristelua	2		3	
2007103	317	ESY 16	E1			lasi	pullolasi		vihreää	2		19,3	
2007103	318	ESY 16	E1			lasi	ikkunalasi		vihreää	2		2	
2007103	319	ESY 17	E2			keramiikka	punasavi	astia		5		49,7	
2007103	320	ESY 17	E2			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	4		10,5	
2007103	321	ESY 17	E2			lasi	pullolasi		vihreää	1		8,2	
2007103	322	ESY 17	E2			lasi	ikkunalasi		vihreää	5		13,7	
2007103	323	ESY 17	E2			metalli	rauta	esine	naula	1		32,9	
2007103	324	ESY 18	E1			keramiikka	kivisavi	astia		1		1,2	
2007103	325	ESY 18	E2			lasi	pullolasi		vihreää	1		3	
2007103	326	ESY 18	E2			lasi	ikkunalasi		vihreää	1		2,5	
2007103	327	ESY 22	E1			keramiikka	punasavi	astia		1		5	
2007103	328	ESY 22	E1			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi, 1xhapsu-koristelua	2		8,8	
2007103	329	ESY 23	E2			lasi	ikkunalasi		vihreää, osa palanutta	8		10,6	
2007103	330	ESY 24	E1			keramiikka	kivisavi		sininen koristelu	1		1,3	

2007103	331	ESY 24	E1			keramiikka	punasavi	astia	kahva	2		117,2	
2007103	332	ESY 24	E1			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	1		4	
2007103	333	E-alue				keramiikka	valkosavi	piippu	varsi, leima	1		2,4	
2007103	334	FSY 4	F2			keramiikka	fajanssi	astia	sinistä koristelua	1		2,2	
2007103	335	FSY 4	F2			keramiikka	fajanssi	kaakeli		1		4,7	
2007103	336	FSY 4	F1			keramiikka	piiposliini	astia				204,6	
2007103	337	FSY 4	F2			keramiikka	piiposliini	astia		6		19,7	
2007103	338	FSY 4	F1			keramiikka	posliini	astia		2		19,4	
2007103	339	FSY 4	F2			keramiikka	posliini	astia		2		1,1	
2007103	340	FSY 4	F1			keramiikka	punasavi	astia		12		123,3	
2007103	341	FSY 4	F2			keramiikka	punasavi	astia		8		104	
2007103	342	FSY 4	F1			keramiikka	punasavi	kaakeli		3		24,8	
2007103	343	FSY 4	F2			keramiikka	punasavi	kaakeli		2		43,7	
2007103	344	FSY 4	F1			keramiikka	valkosavi	piippu	5 vartta, 1 kopan pala	6		7	
2007103	345	FSY 4	F2			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi (1 leima:wettervik/stockholm)	3		8,5	
2007103	346	FSY 4	F1			lasi	esinelasi		kirkasta, juomalasista	1		5	
2007103	347	FSY 4	F1			lasi	ikkunalasi		vihreää	59		53	
2007103	348	FSY 4	F2			lasi	ikkunalasi		vihreää	3		3,6	
2007103	349	FSY 4	F1			lasi	pullolasi		vihreää, kirkasta	22		108,4	
2007103	350	FSY 4	F2			lasi	pullolasi		vihreää, ruskeaa	7		27,9	
2007103	351	FSY 4	F1			metalli	rauta	esine	naula	12		97,2	10 naulaa poistettu (60,1g)
2007103	352	FSY 4	F1		lounaiskumma	metalli		kolikko	ei mitattu, koska koordinaatistoa ei vielä ollut	1			konserv.
2007103	353	FSY 4	F2			metalli	rauta	esine	naula	5		122,5	3 naulaa poistettu (19,7g)
2007103	354	FSY 6	F1			keramiikka	fajanssi	astia	violettia koristelua	12		48,1	
2007103	355	FSY 6	F2			keramiikka	piiposliini	astia		10		42,7	
2007103	356	FSY 6	F2			keramiikka	posliini	astia		1		0,9	

2007103	357	FSY6	F1			keramiikka	punasavi	astia		7		64,8	
2007103	358	FSY 6	F2			keramiikka	punasavi	astia		3		38,9	
2007103	359	FSY 6	F1			keramiikka	valkosavi	piippu	varsi	3		6,5	
2007103	360	FSY 6	F1			lasi	ikkunalasi		vihreää	3		1,6	
2007103	361	FSY 6	F2			lasi	ikkunalasi		vihreää	2		1	
2007103	362	FSY 6	F1			lasi	pullolasi		vihreää, kirkasta	5		32,2	
2007103	363	FSY 6	F2			lasi	pullolasi		vihreää	2		2,5	
2007103	364	FSY 6	F1			metalli	lyijy			1		10	
2007103	365	FSY 6	F1			metalli	rauta	solki	vyönsolki?	1			konserv.
2007103	366	FSY 8	F1			keramiikka	fajanssi	kaakeli		3		4,9	
2007103	367	FSY 8	F1			keramiikka	piiposliini	astia		2		19,7	
2007103	368	FSY 8	F2			keramiikka	piiposliini	astia		1		2,2	
2007103	369	FSY 8	F1			lasi	pullolasi		vihreää	1		1,5	
2007103	370	FSY 11	F1			keramiikka	fajanssi	astia	sinistä koristelua	1		1,4	

Mitatut puut, alue D, taso 3. Pietarsaari Lassfolk 2/2/7-10 koekaivaus (PSL-07) T. Oikarinen, Liite 9

Kartta	Nro	Puumateriaali	Pituus cm	Leveys cm	Paksuus cm	Halkaisija cm	Rakenne	Dendronäyte
Kartta 14	1	Pyöröpuu	80 + W			7 - 8	DR5	
Kartta 14	2	Pyöröpuu	64			5,5	DR5	
Kartta 14	3	Lauta	115	24	2,8		DR5	
Kartta 14	4	Pyöröpuu	80 + W			5	DR5	
Kartta 14	5	Lauta	43	23	2,4		DR5	
Kartta 14	6	Lauta	66	5,5	3,5		DR5	
Kartta 14	7	Lauta	37 + E	23	n. 2		DR5	
Kartta 14	8	Lauta	137	15	2,2		DR5	
Kartta 14	9	Lankku	145 + E	20	n. 5		DR5	
Kartta 14	10	Lankun katkelma	34	6	4		DR5	
Kartta 14	11	Lankun katkelma	29	5	4		DR5	
Kartta 14	12	Pyöröpuu	41 + E			4	DR5	
Kartta 14	13	Pyöröpuu	50 +			4	DR5	
Kartta 14	14	Hirren katkelma	162	15	8		DR5	DN1
Kartta 14	15	Pyöröpuu	68			3,5	DR5	
Kartta 14	16	Lankku	50 + S	8	n. 5		DR5	
Kartta 14	17	Pyöröpuu	27			4	DR5	
Kartta 14	18	Hirren katkelma	87	9,5	5,5		DR5	

Poistetut löydöt, Pietarsaari Lassfolk 2/2/7-10 koekaivaus (PSL-07) T. Oikarinen, Liite 10

KM_pää	Yksikkö	Ruutu	Päämateriaali	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
2007103	ASY 5	A1	metalli			moderneja rautaesineitä				
2007103	BSY 6	B1	keramiikka	punasavi	tiili	ST-leima	1	129x116	1434,4	
2007103	BSY 9	B2	keramiikka	savi	tiili		1	125x112	538,4	
2007103	CSY 5	C1	keramiikka	posliini	astia	1900-lukua	1		238,7	
2007103	CSY 5		keramiikka	posliini	astia	arabian-astioita				
2007103	CSY 5	C2	keramiikka	punasavi	kattotiili		1		9,6	
2007103	CSY 5	C1	keramiikka	punasavi	kukkapurkki	lasitettu	1		54,3	
2007103	CSY 5	C1	lasi	esinelasi	juomalasi	1900-lukua	1		115,6	
2007103	CSY 5	C2	lasi	esinelasi	juomalasi	1900-lukua	2		243,1	
2007103	CSY 5		lasi	pullolasi		moderneja pulloja				
2007103	CSY 5	C2	nahka		kenkä	kengänpohja, 1900-luku	2			
2007103	CSY 5	C2	nahka		kenkä	kengänpohja	4			1900-luku, poistettu
2007103	CSY 5	C1	puu		puulista	maalattu	1			
2007103	CSY 5		muovi			muovilelu				
2007103	CSY 7	C1	keramiikka	posliini	astia	modernia, kultakoristelua	4		63,7	
2007103	CSY 7	C1	keramiikka	punasavi	kattotiili		17		359	
2007103	CSY 7	C1	keramiikka	punasavi	kukkapurkki		1		8	
2007103	CSY 7	C1	metalli	rauta	esine	naula	4		42,2	
2007103	CSY 8	C1	keramiikka	posliini	astia	kultaista koristelua	4		145,3	
2007103	CSY 8	C1	lasi	esinelasi		moderni juomalasi	3		107,6	
2007103	CSY 9	C2	keramiikka	punasavi	kattotiili		1		30,3	
2007103	CSY 10	C2	lasi	esinelasi		kirkas	2		85,5	
2007103	CSY 11	C1	keramiikka	punasavi	kaakeli	lasittamaton	2		66,7	
2007103	CSY 11	C2	keramiikka	punasavi	kattotiili		8		246,3	
2007103	CSY 11	C2	keramiikka	punasavi	tiili		1		11,5	
2007103	CSY 11	C2	metalli	rauta		kupera levy, naula	3		153,4	
2007103	CSY 11	C2	pähkinä	hasselpähkinä	kuori		1		0,7	

2007103	CSY 13	C2	metalli	rauta	esine	naula	1		7,1	
2007103	CSY 14	C2	keramiikka	punasavi	kaakeli	lasittamaton	2		20	
2007103	kivien poisto	C1	lasi	esinelasi		kirkas	2		30,3	
2007103	DSY 3	D1	lasi		kuonaa		1		40,4	
2007103	DSY 3	D2	lasi		kuonaa		1		39,2	
2007103	DSY 5	D1	keramiikka	punasavi	kattotiili		3		101,6	
2007103	DSY 7	D2	keramiikka	punasavi	kattotiili		1		27	
2007103	DSY 10	D1	keramiikka	punasavi	kattotiili		2		55,6	
2007103	DSY 10	D2	metalli	rauta	esine	naula	1		27	
2007103	DSY 14	D1	keramiikka	punasavi	tiili	luku 60	1	154x129	2438	
2007103	DSY 18	D1-2	lasi		kuonaa		1		146,1	
2007103	DSY 18	D2	lasi		kuonaa		6		314	
2007103	ESY 5		keramiikka	posliini	astia	kahvikuppeja				
2007103	ESY 5		lasi	ikkunalasi		kirkas				
2007103	ESY 5	E1	metalli		raha	v. 1929 penni	1			
2007103	ESY 22	E1	metalli	rauta	esine	naula	1		7,3	
2007103	FSY 4	F1	keramiikka	punasavi	kattotiili		12		123,4	
2007103	FSY 4	F2	keramiikka	punasavi	kattotiili		1		26,1	
2007103	FSY 4	F1	keramiikka	punasavi	tiili	erittäin punaista ja huokoista	4		339,4	
2007103	FSY 4	F1	metalli	rauta		moderni metalli levy	1		3	
2007103	FSY 6	F2	lasi		kuonaa		1		30,3	
2007103	FSY 6	F1	metalli	rauta	esine	naula	3		28,1	
2007103	FSY 6	F2	metalli	rauta	esine	naula	2		27,9	
2007103	FSY 6	F2	metalli	rauta			1		66,1	
2007103	FSY 8	F1	metalli	rauta	esine	naula	1		7,8	
2007103	FSY 8	F2	metalli	rauta			1		78,4	

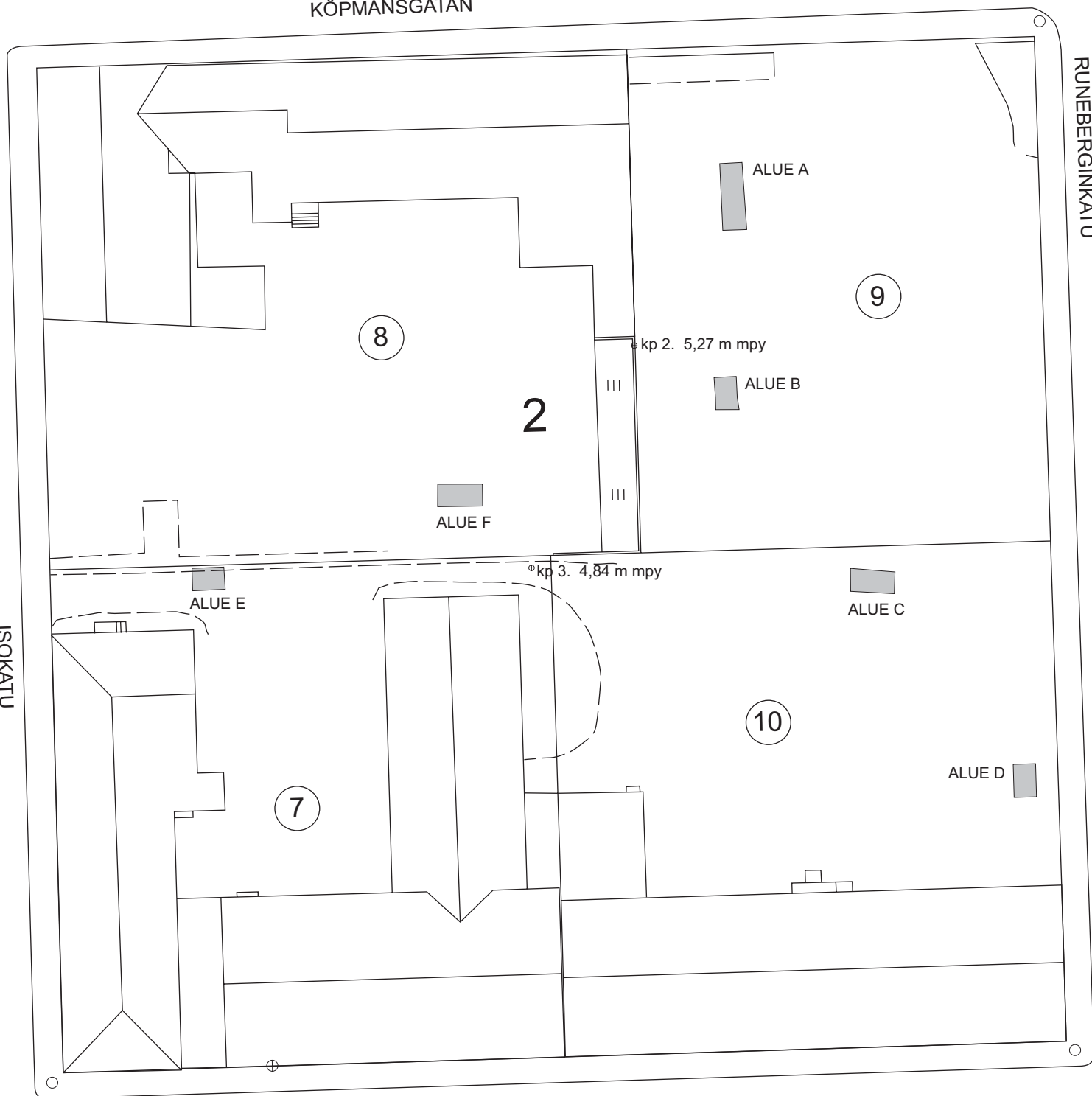
**Teija Oikarinen, Pietarsaari 2/2/7-10 kaupunkiarkeologinen koekaivaus,
Lassfolkin kortteli (PSL-07)****Peruskarttalehti** 2321 06 + 03 (Maanmittauslaitos 1999)**Koordinaatit** x=7070 740, y=3287 660, z=4,84 m mpy (korttelin keskipiste)**KARTTALUETTELO**

- Kartta 1 Yleiskartta, alueiden sijainti
- Kartta 2 Yleiskartta, kiintopisteiden sijainti
- Kartta 3 Yleiskartta, alueiden sijainti asemointikartalla
- Kartta 4 Pintavaaituskartta
- Kartta 5 Alue B, taso 1
- Kartta 6 Alue B, taso 2
- Kartta 7 Alue B, taso 3
- Kartta 8 Alue B, länsiprofiili
- Kartta 9 Alue C, taso 1
- Kartta 10 Alue C, taso 2
- Kartta 11 Alue C, eteläprofiili
- Kartta 12 Alue D, taso 1
- Kartta 13 Alue D, taso 2
- Kartta 14 Alue D, taso 3
- Kartta 15 Alue D, taso 4
- Kartta 16 Alue D, länsiprofiili
- Kartta 17 Alue E, taso 1
- Kartta 18 Alue E, taso 2
- Kartta 19 Alue E, taso 3
- Kartta 20 Alue E, eteläprofiili
- Kartta 21 Alue F, taso 1
- Kartta 22 Alue F, taso 2
- Kartta 23 Alue F, taso 3
- Kartta 24 Alue F, taso 4
- Kartta 25 Alue F, pohjoisprofiili
- Kartta 26 Maanäytekartta, alueet C ja E
- Kartta 27 Arvio kulttuurikerrosten säilyneisyydestä

KÖPMANSGATAN

RUNEBERGINKATU

ISOKATU

SÖDERMALMSGATAN

0 10 m

PIETARSAARI
Lassfolk, PSL -07

T. Oikarinen 2007

Mittausdokumentointi
J.-P. Joona & T. Oikarinen
11.9. ja 21.9.2007

Puhtaaksipiirto: J.-P. Joona

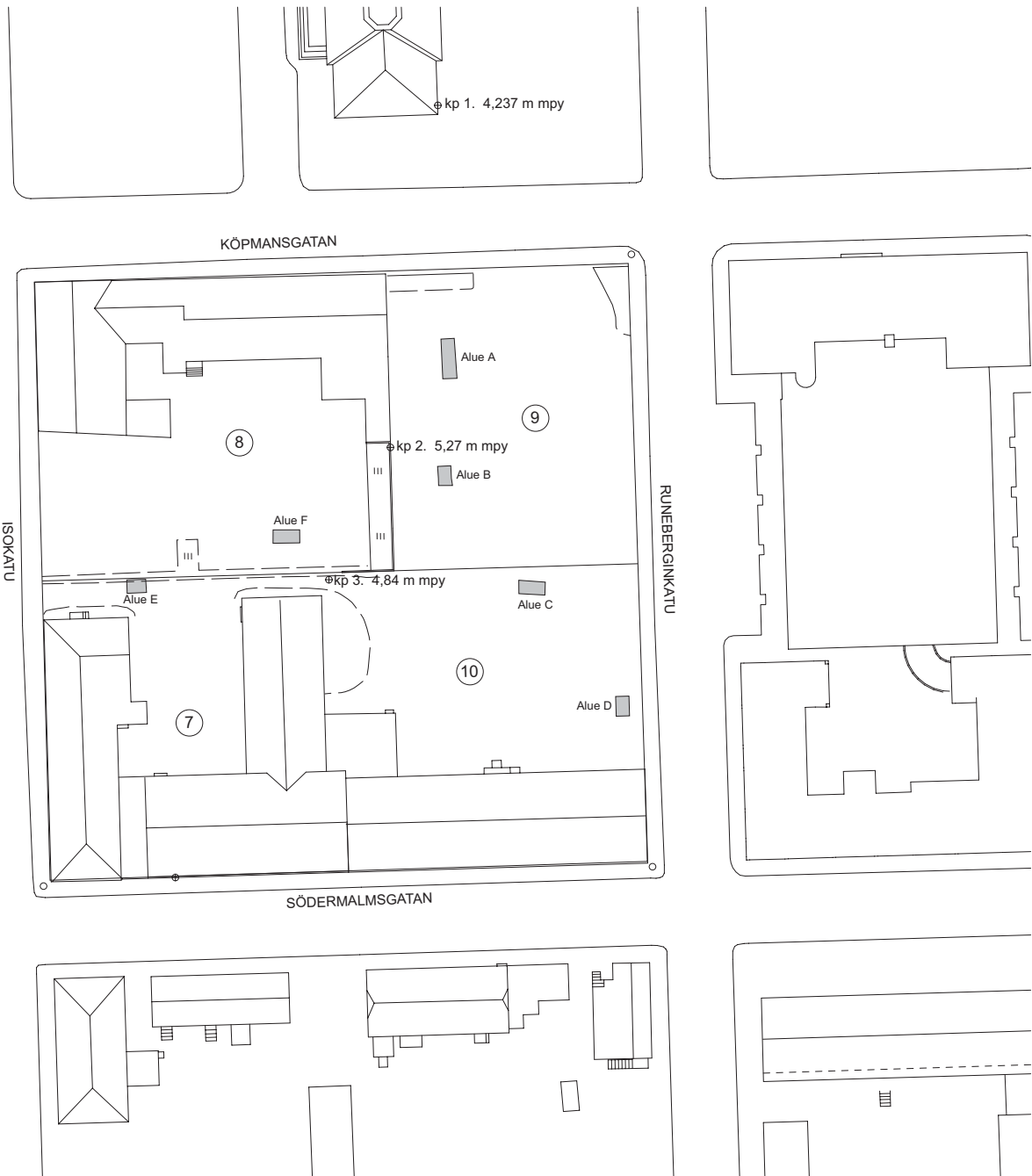
Pohjakartta: Pietarsaaren kaupunki,
Asemapiirustus

Yleiskartta
Alueiden sijainti
1:500

MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN
OSASTON ARKISTO, HELSINKI

Sturenkatu 4
PL 169
00511 Hki
p. 09-40501

Kartta 1

Pietarsaaren kaupunki, Tekninen virasto

PIETARSAARI Lassfolk, PSL -07		Yleiskartta Kiintopisteiden sijainti 1:1000	
T. Oikarinen 2007		MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Mittausdokumentointi J.-P. Joona & T. Oikarinen 11.9. ja 21.9.2007		Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona		Kartta 2	
Pohjakartta: Pietarsaaren kaupunki, Asemapiirustus			

KÖPMANSGATAN

SÖDERMALMSGATAN

ISOKATU

RUNEBERGINKATU

Pohjakartta: Pietarsaaren kaupunki, Tekninen virasto.
Vanhan rakennuskannan asemointi Pietarsaaren kaupunginmuseo.

PIETARSAARI
Lassfolk, PSL -07

T. Oikarinen 2007

Mittausdokumentointi
J.-P. Joonas & T. Oikarinen
11.9. ja 21.9.2007

Puhtaaksipiirto: J.-P. Joonas

Yleiskartta

Alueiden sijainti asemointi-
kartalla

1:500

MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN
OSASTON ARKISTO, HELSINKI

Sturenkatu 4
PL 169
00511 Hki
p. 09-40501

Kartta 3

ALUE A

Pintavaaitus

410	416
411	402
410	403

Aloitustaso

401	385
308	313
264	258
258	261
255	258
248	249
246	252

ALUE D

Pintavaaitus

417	418
416	415
412	415

Aloitustaso

363	368	363
369	363	369
359	357	362
354	355	357

ALUE E

Pintavaaitus

642	639	629	624
620	613	609	606
603	597	589	581

Aloitustaso

579	573	572	561
572	569	566	560
566	566	560	555

ALUE B

Pintavaaitus

439	427
	434
440	430

Aloitustaso

364	360	351
368	358	354
363	359	353
367	366	361

ALUE F

Pintavaaitus

530	528	525	522	523
532				520
534	531	528	525	519

Aloitustaso

456	459	454	444	452
456	456	450	440	449
458	449	456	436	454

ALUE C

Pintavaaitus

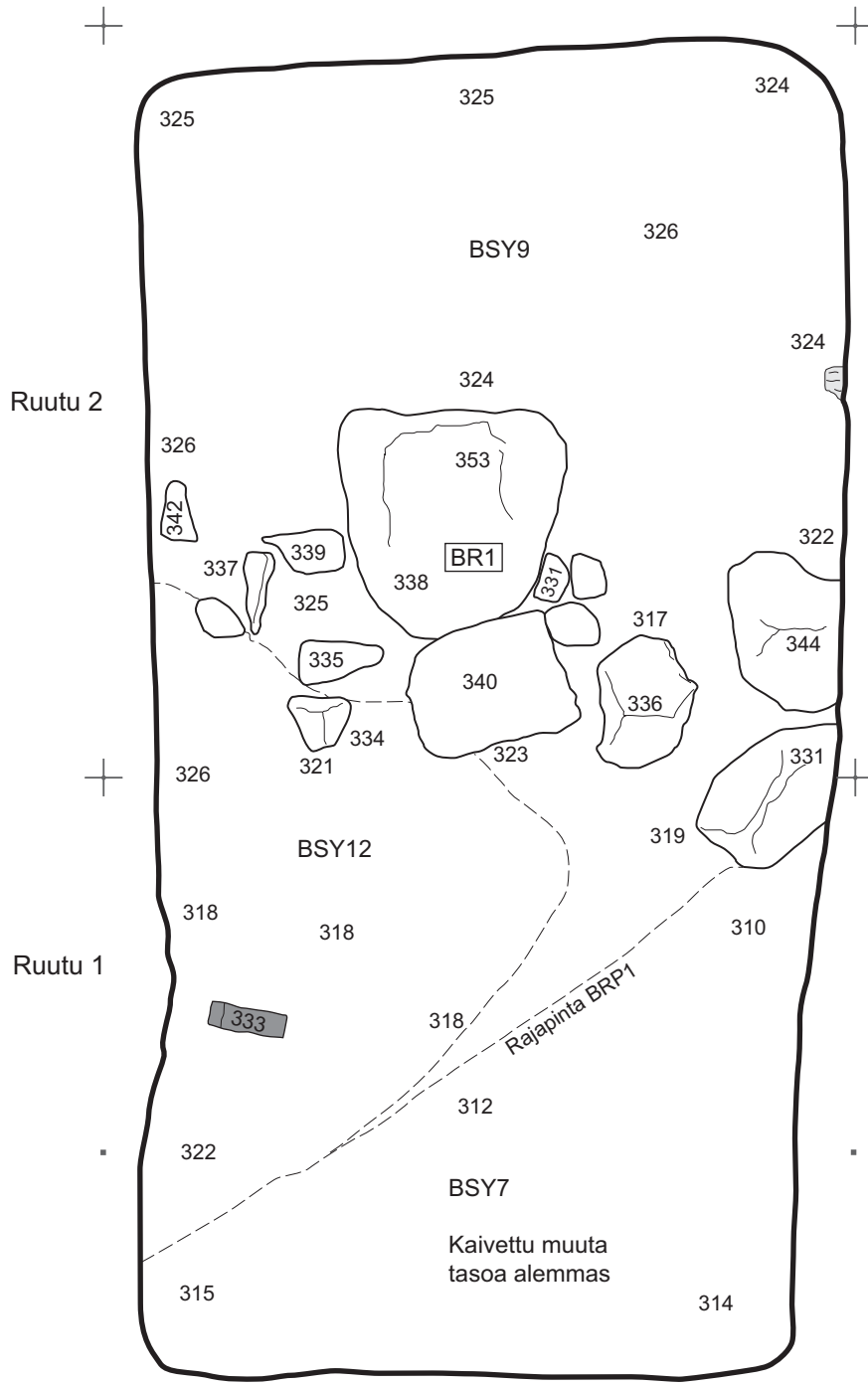
409	410	412
409	411	413

Aloitustaso

328	325	331	353	352
333	332	334	364	364
346	332	355	371	372

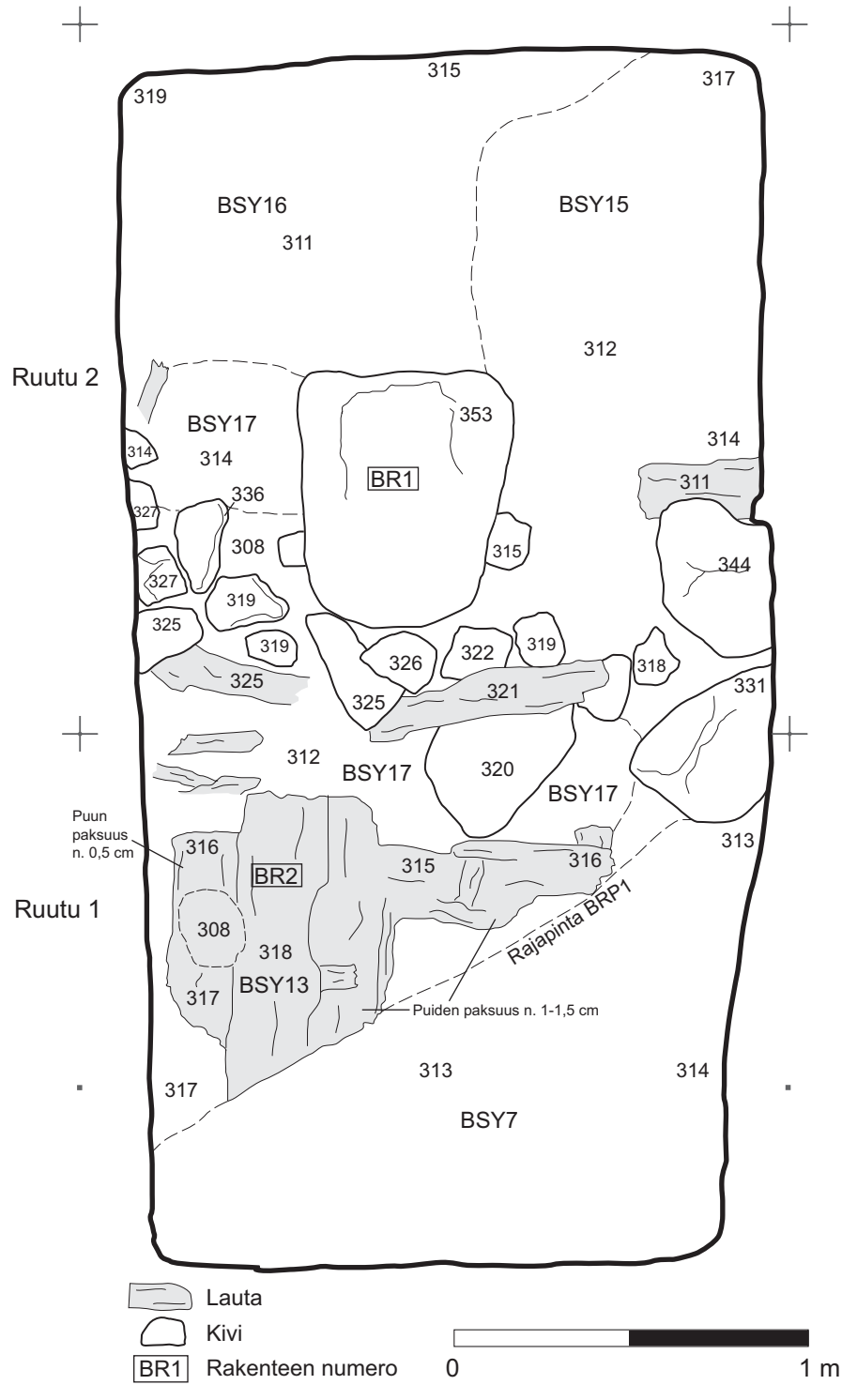
PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07	Vaaituskartat Pintavaaitukset ja aloitustasot 1:100	
T. Oikarinen 2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Mittausdokumentointi J.-P. Joona 7.-18.9. 2007	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 4
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona		

- Kivi
- Tiili
- BR1 Rakenteen numero

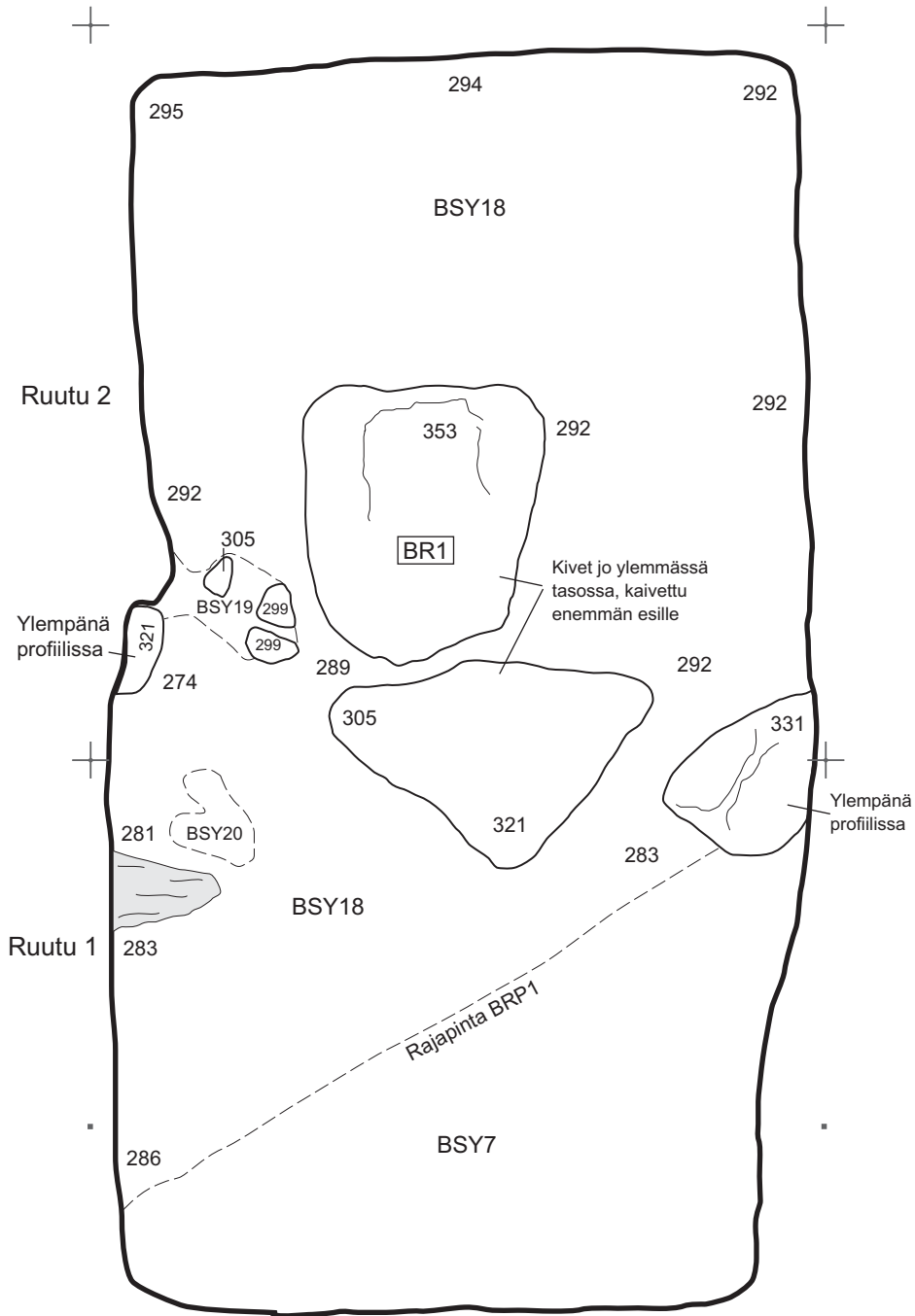

PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07 T. Oikarinen 2007	Tasokartta Alue B, Taso 1 1:20		
Mittausdokumentointi J.-P. Joona 13.9.2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI		
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 70%; padding: 2px;"> Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501 </td> <td style="width: 30%; text-align: center; padding: 2px;"> Kartta 5 </td> </tr> </table>	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 5
Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 5		

PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07 T. Oikarinen 2007	Tasokartta Alue B, Taso 2 1:20	
Mittausdokumentointi J.-P. Joona 13.9. ja 18.9.2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 6

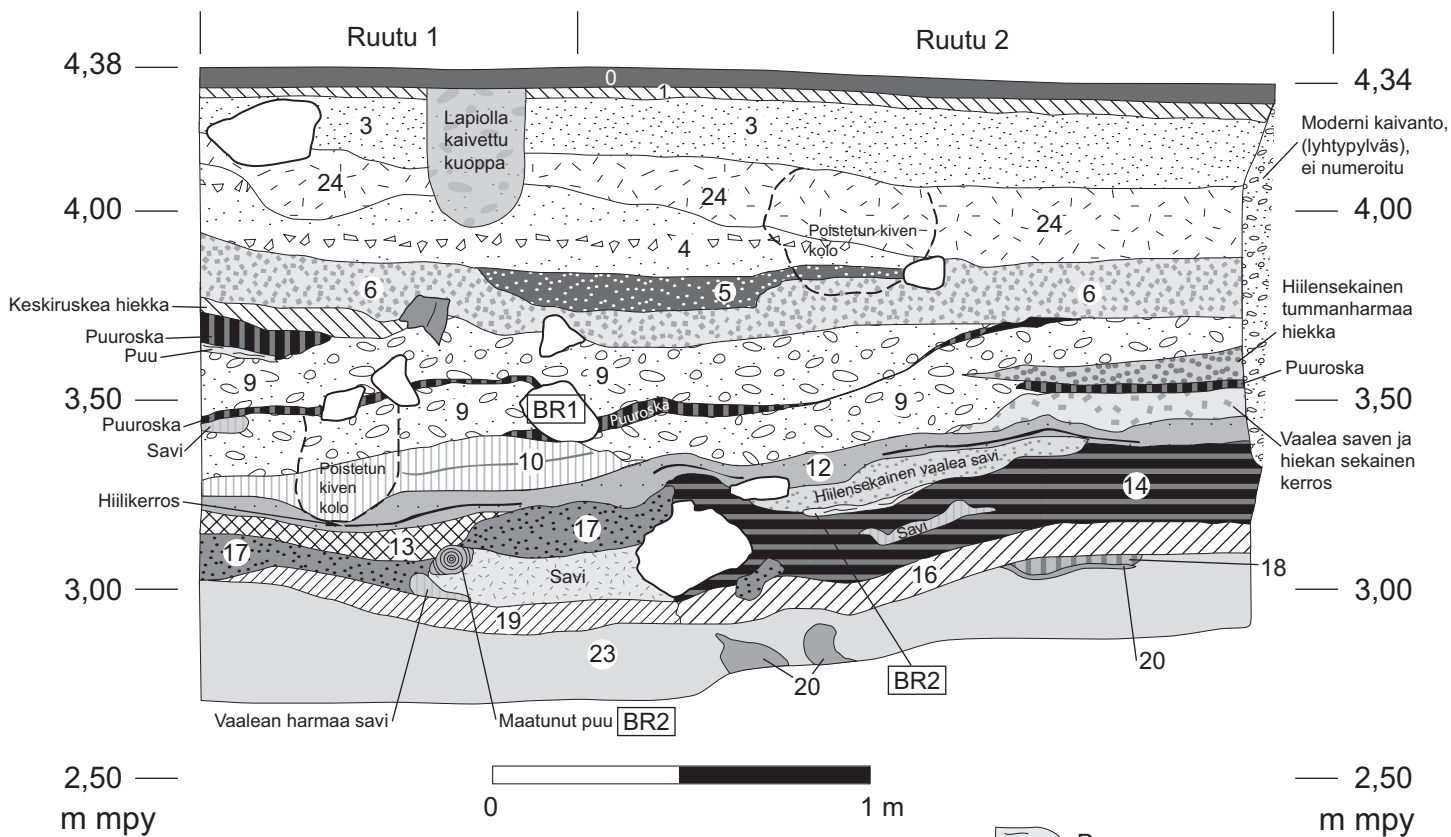

- Lauta
- Kivi
- Rakenteen numero

Lopetustaso
1/100

292	294	292
291	288	291
276	279	288
	280	
282		

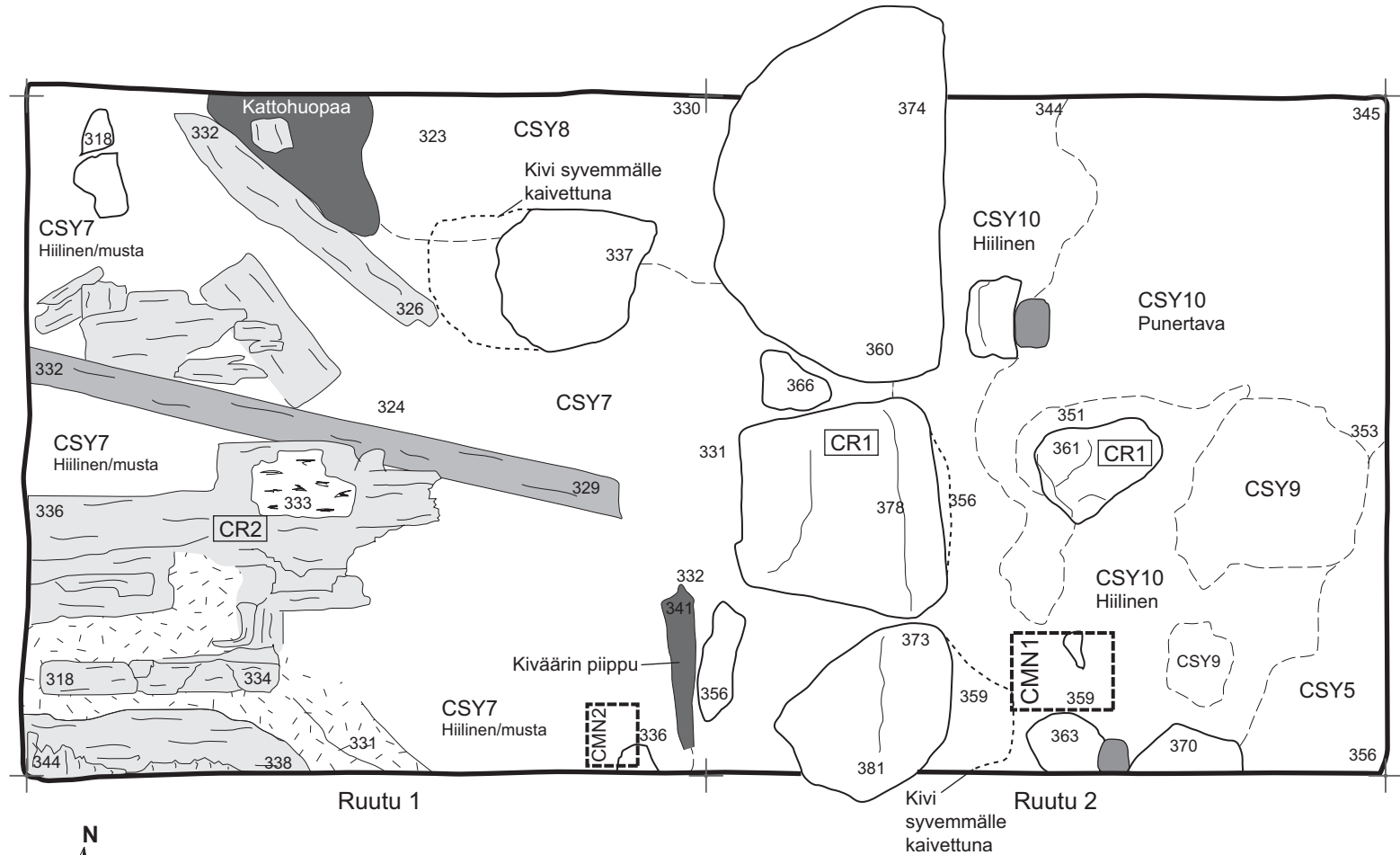
PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07 T. Oikarinen 2007	Tasokartta Alue B, Taso 3 1:20
Mittausdokumentointi J.-P. Joonas 18.9.2007 Puhtaaksi piirto: J.-P. Joonas	MUSEOVIKASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501
	Kartta 7

- 0 Asfaltti
- 1 Sepeli
- 3 Harmahtava hieno hiekka
- 4 Keskiruskea keskikarkea tiilinen hiekka
- 5 Palanut kattohuopa
- 6 Tummanruskea tiilinen hiekka
- 9 Mustanruskea maatuneen puun sekainen hieno hiekka
- 10 Vaaleanharmaa karkea hiekka, seassa pieniä tiilenpaloja
- 12 Musta palokerros, keskikarkeaa hiekkaa ja hiiltä
- 13 Mustanruskea maatuneen puun kerros
- 14 Tummanruskea puuroska, seassa karkeaa hiekkaa
- 16 Hiilensakainen puuroska
- 17 Harmahtavan ruskea hieno hiekka
- 18 Sinertävä savi
- 19 Tummanruskea puuroska
- 20 Keskiruskea hieno hiekka
- 23 Vaalea savi
- 24 Keskikarkea vaalea hiekka

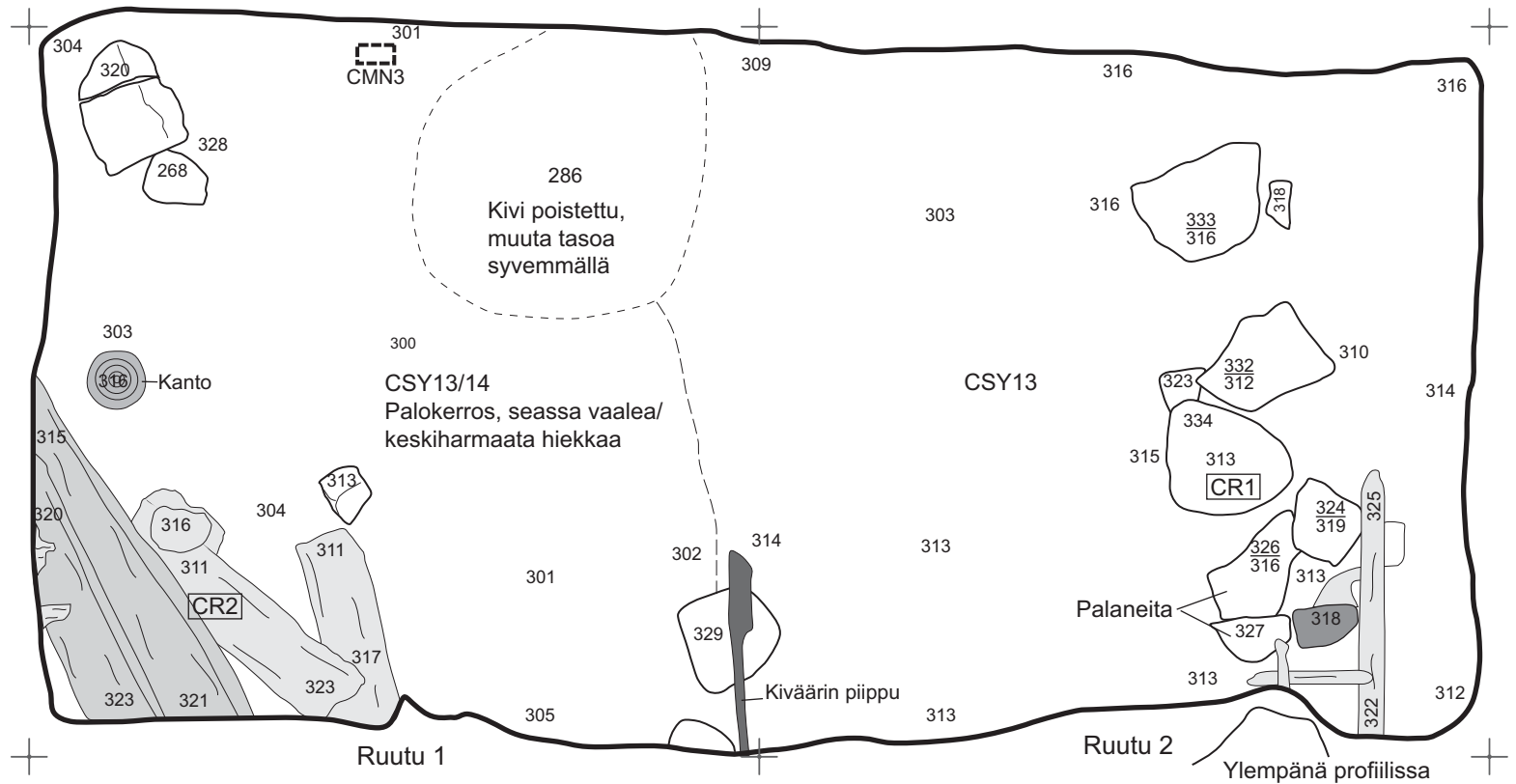
- Puu
- Kivi
- Tiili
- Rakenteen numero

PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07 T. Oikarinen 2007	Profiilikartta Alue B, Länsiprofilii 1:20	
Mittausdokumentointi J.-P. Joona 19.9.2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 8

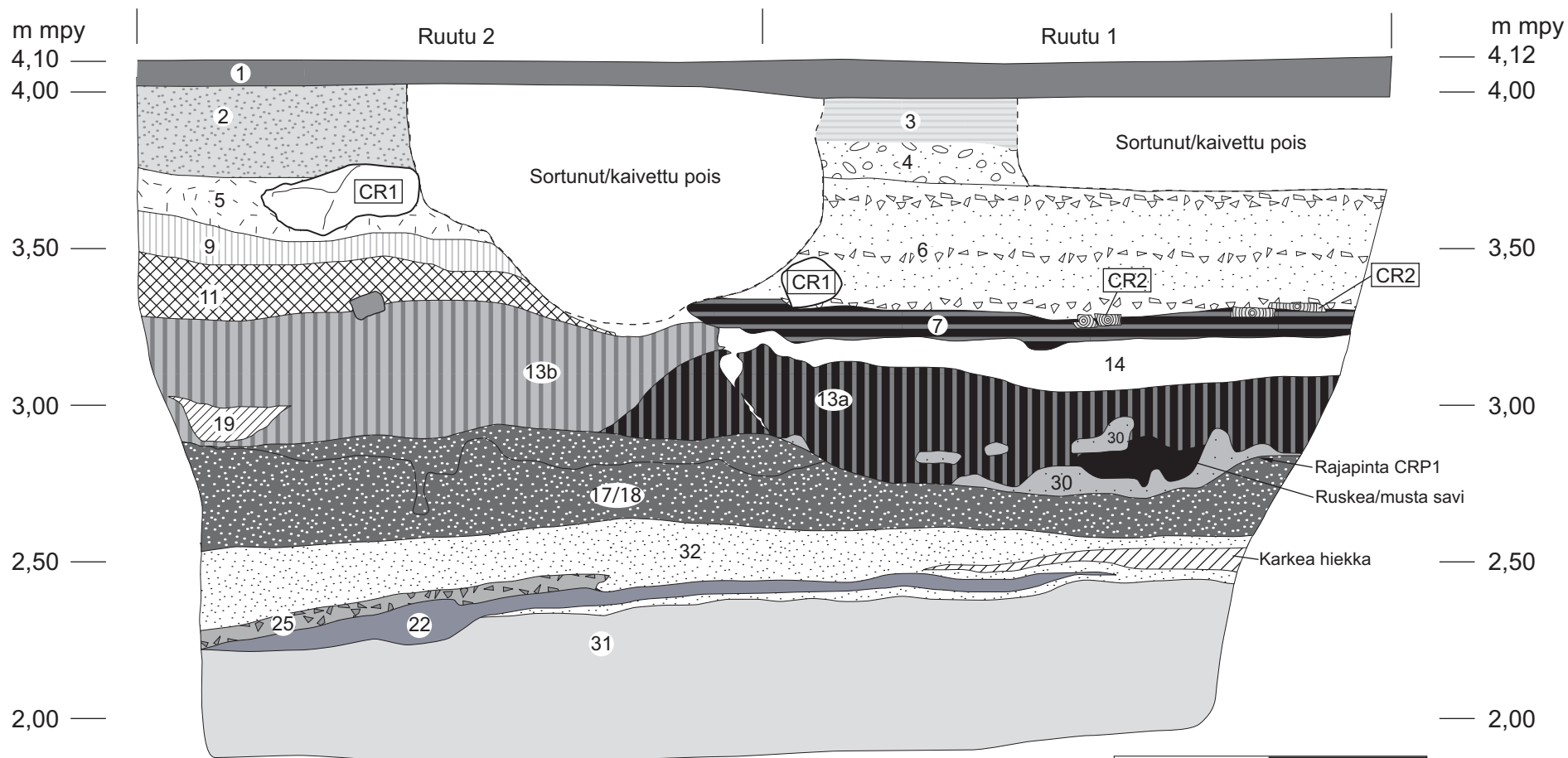
- Lauta
- Hirsi
- Tuolta
- Puuroskaa
- Kivi
- Tiili
- Rakenteen numero
- Maanäyte

PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07		Tasokartta Alue C, Taso 1 1:20	
T. Oikarinen 2007		MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Mittausdokumentointi J.-P. Joona 11.9.2007		Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 9
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona			

- Lauta
- Lankku
- Kivi
- Tiili
- Rakenteen numero
- Maanäyte

PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07 T. Oikarinen 2007	Tasokartta Alue C, Taso 2 1:20	
Mittausdokumentointi J.-P. Joona 13.9.2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 10

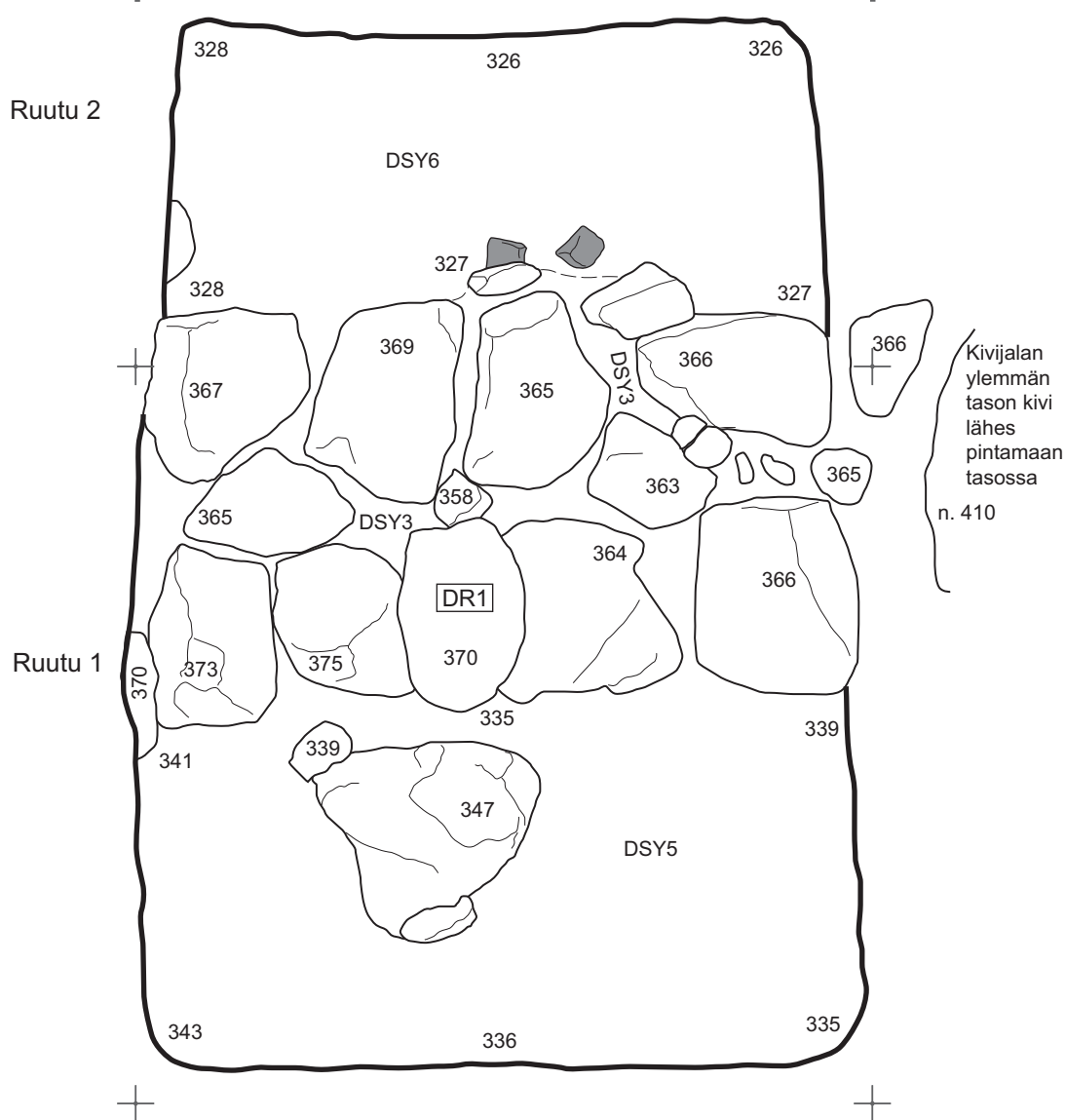
- 1 Sepeli
- 2 Harmauttava karkea hiekka
- 3 Oranssinsävyinen hieno hiekka
- 4 Karkea hiekka ja sora
- 5 Tummanruskea karkeahko hiekka
- 6 Purkujäte
- 7 Mustanruskea maatuneen puun kerros
- 9 Keskiharmaa hieno hiekka
- 11 Tummanruskeaa orgaanista ainetta ja tiilenpaloja
- 13a Musta hiilinen palokerros

- 13b Musta hiilinen palokerros
- 14 Keskiharmaa hieno hiekka
- 19 Puuroska ja keskiruskea karkeahko hiekka
- 17/18 Vaaleanruskea, savinen hiililaikkunen hieno hiekka
- 22 Keskiharmaa sora
- 25 Musta läikikäs palokerros
- 30 Tummanruskea sammalkerros
- 31 Vaaleanharmaa savi
- 32 Rusehtava savi

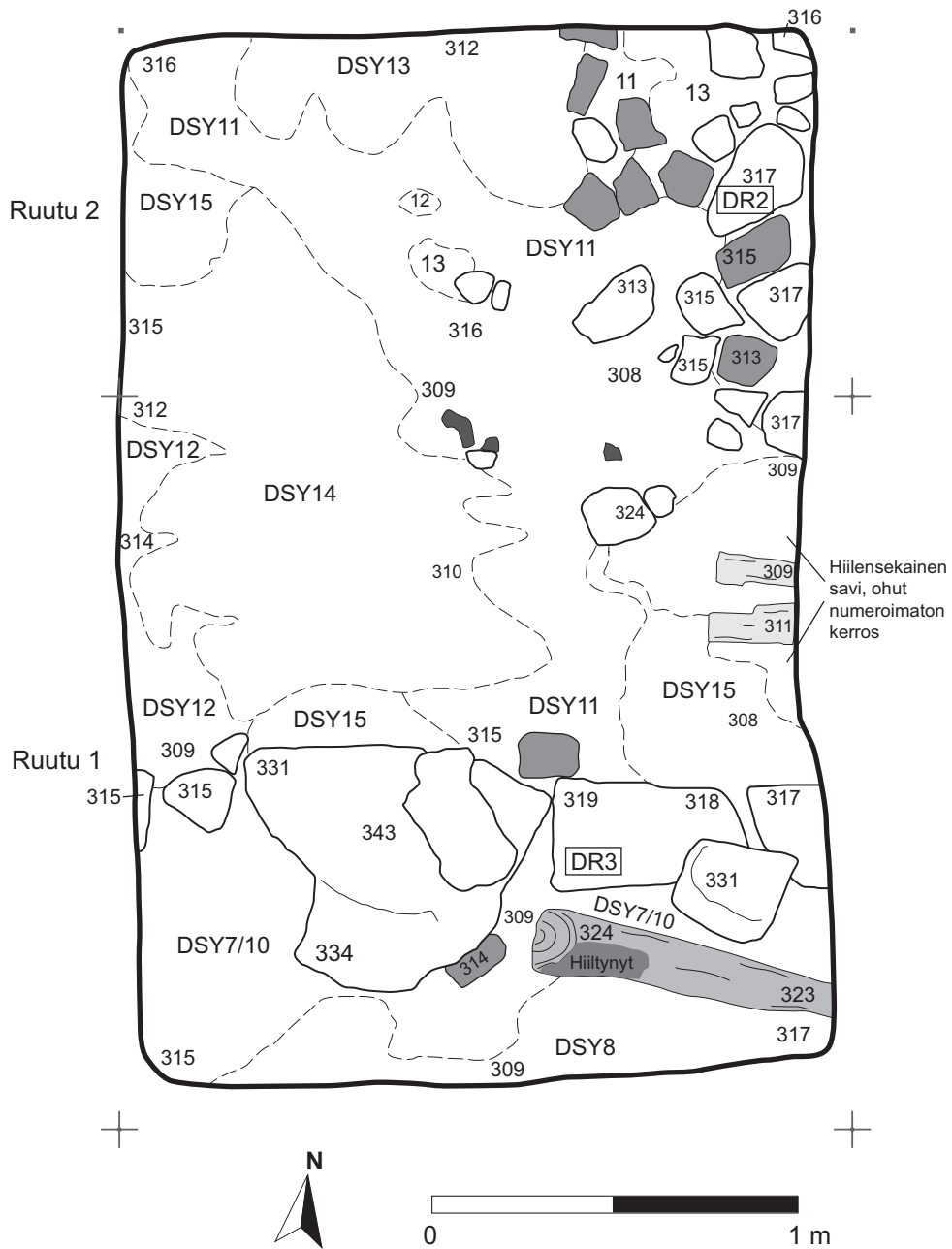
- Puun pääty
- Kivi
- Tiili

PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07 T. Oikarinen 2007	Profiilikartta Alue C, Eteläprofiili 1:20	
Mittausdokumentointi J.- P. Joona 19.9.2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Puhtaaksi piirto: J.- P. Joona	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 11

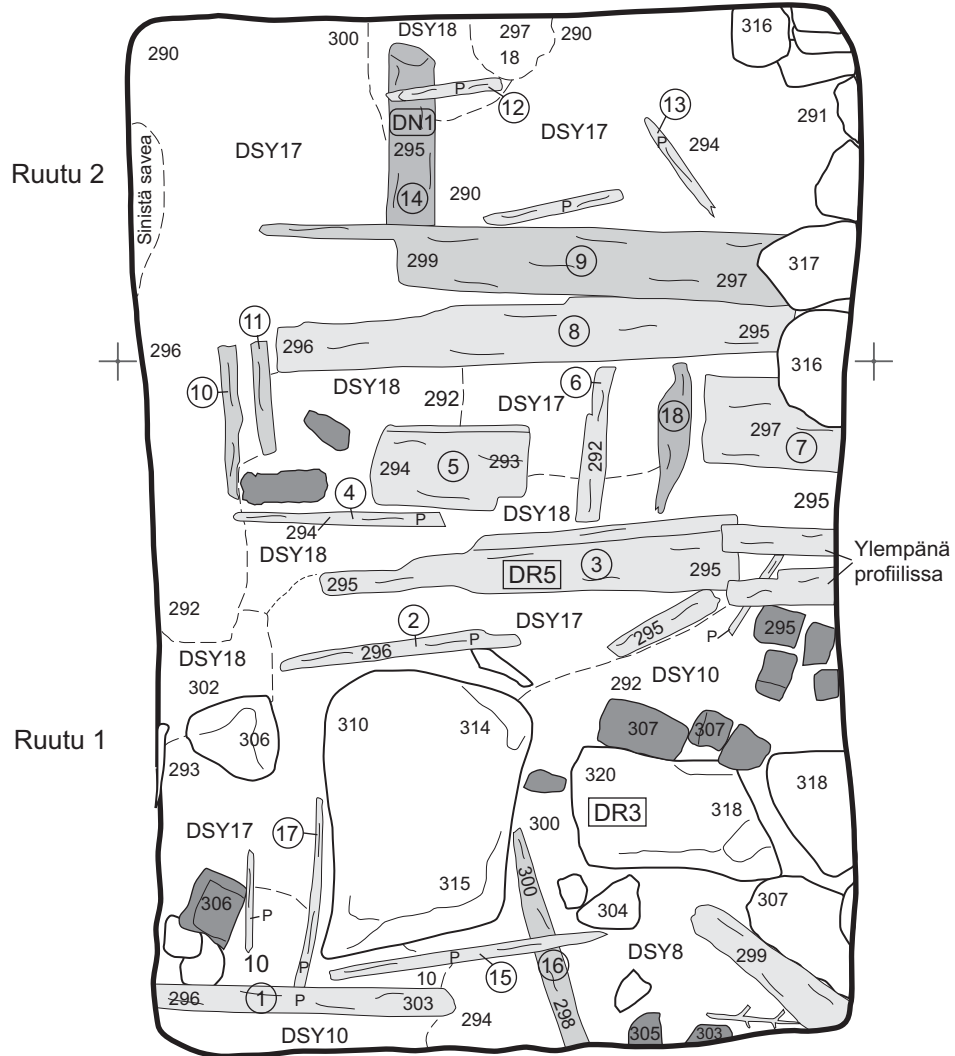
- Kivi
- Tiili
- DR1 Rakenteen numero

PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07 T. Oikarinen 2007	Tasokartta Alue D, Taso 1 1:20	
Mittausdokumentointi J.-P. Jooa 13.9.2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Puhtaaksi piirto: J.-P. Jooa	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 12

- Lauta
- Hirsi
- Hiiltä
- Kivi
- Tiili
- Rakenteen numero

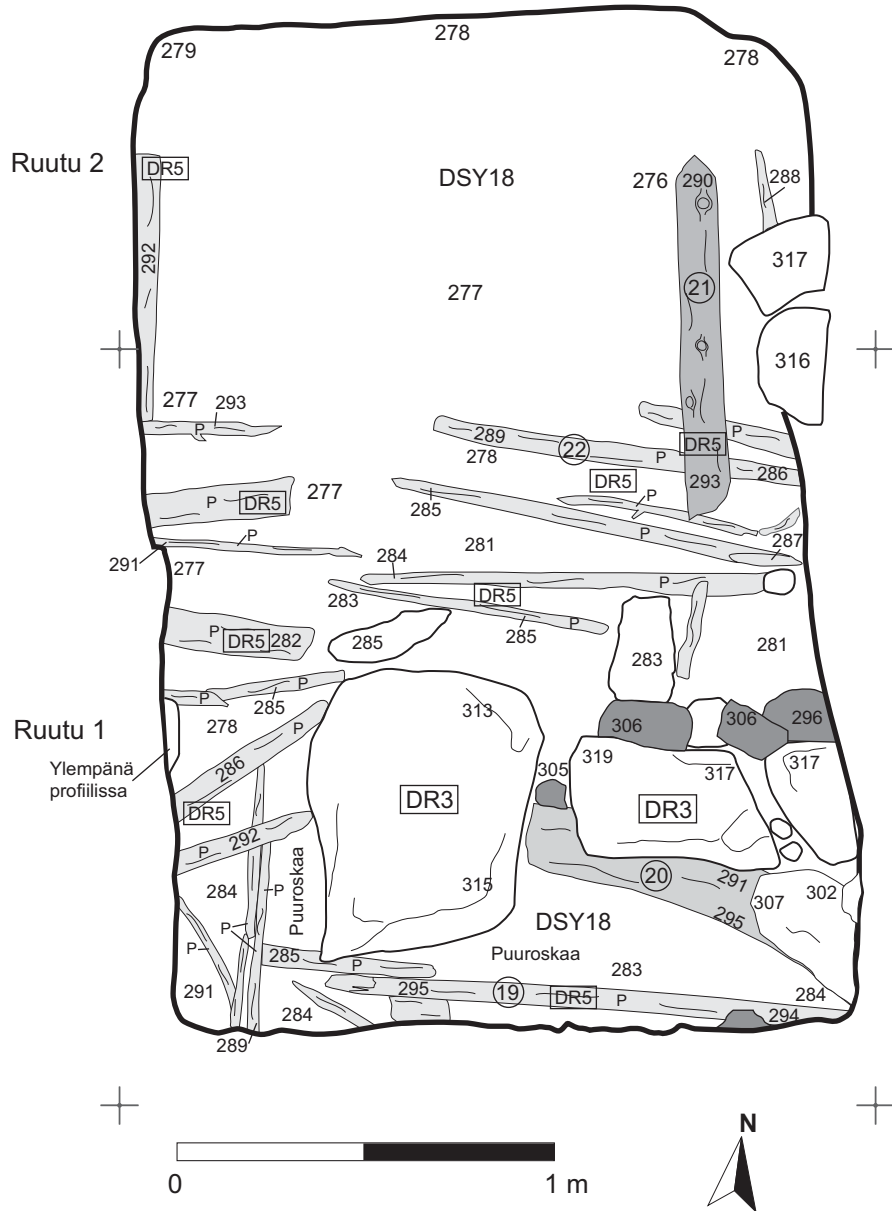
PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07		Tasokartta Alue D, Taso 2 1:20	
T. Oikarinen 2007		MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Mittausdokumentointi J.-P. Joonas 18.9. ja 20.9.2007		Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joonas		Kartta 13	

- Lauta
- Lankku
- Hirsi
- Pyöröpuu
- Kivi
- Tiili
- Dendronäyte
- Rakenteen numero

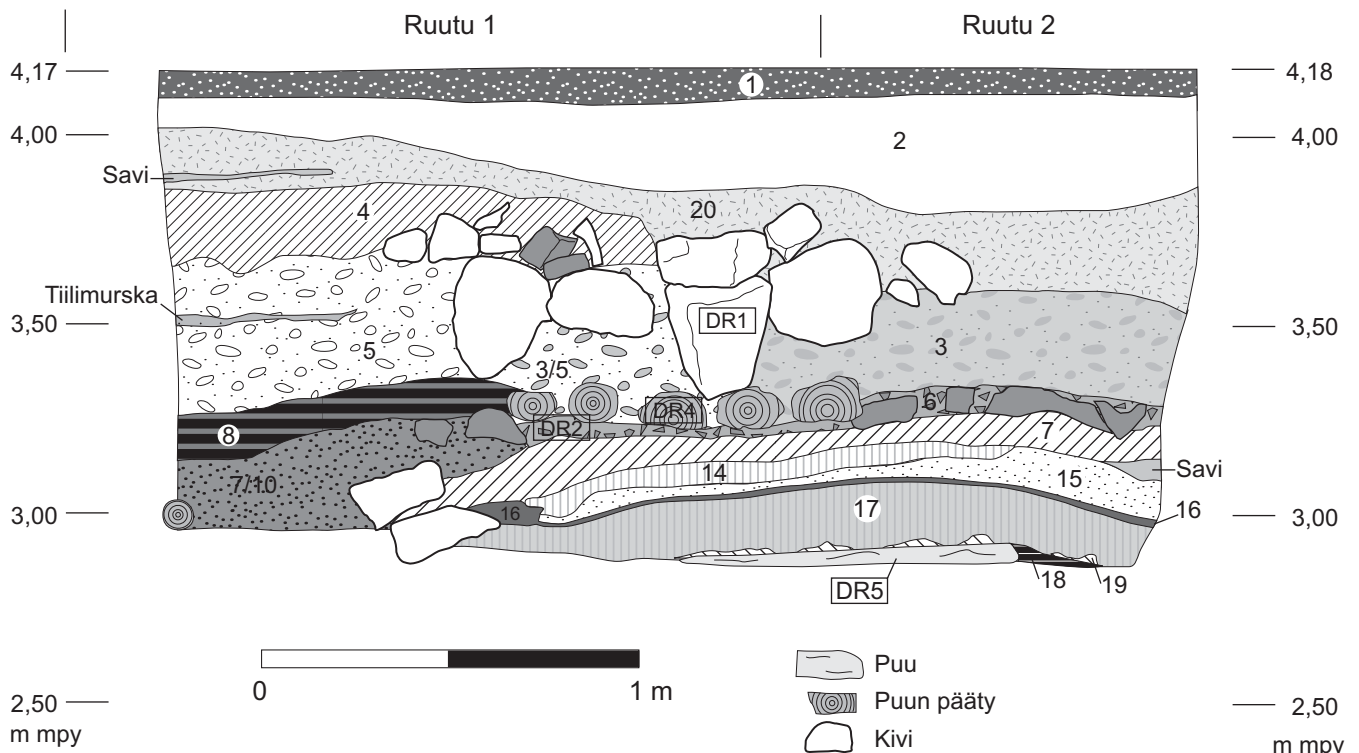
PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07		Tasokartta Alue D, Taso 3 1:20	
T. Oikarinen 2007		MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Mittausdokumentointi J.-P. Jooa 24.9.2007		Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	
Puhtaaksi piirto: J.-P. Jooa		Kartta 14	

- Lauta
- Lankku
- Hirsi
- Pyöröpuu
- Kivi
- Tiili
- Rakenteen numero

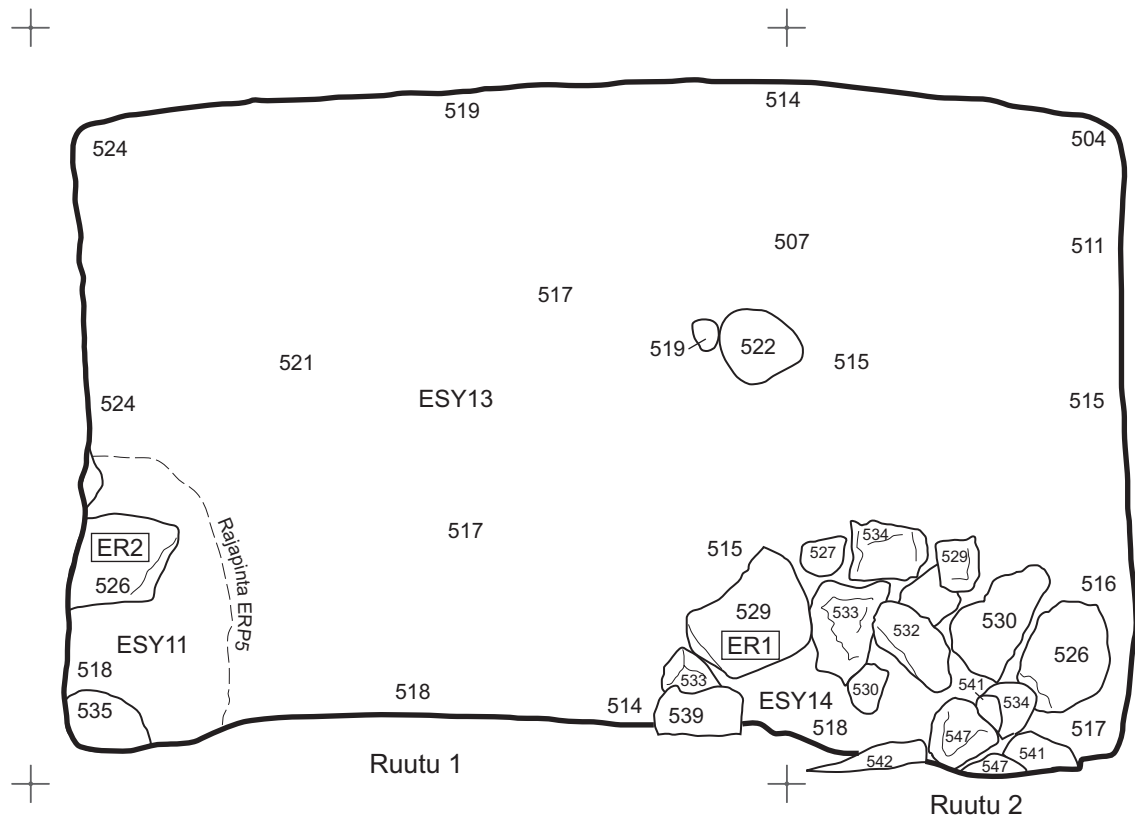
PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07		Tasokartta Alue D, Taso 4 1:20	
T. Oikarinen 2007		MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Mittausdokumentointi J.-P. Joona 26.9.2007		Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona		Kartta 15	

- 1 Sepeli
- 2 Vaalean oranssi hienohko hiekka
- 3 Tumman, ruskea karkea hiekka, seassa kiviä
- 4 Vaaleanharmaa hieno hiekka
- 5 Punertavan ruskea karkea hiekka, seassa runsaasti tiilenpaloja
- 6 Vaalea harmahtava hiekka, seassa runsaasti tiiliä
- 7 Keskikarkea keskiharmaa hiekka
- 8 Musta hiilinen palokerros
- 7/10 Keskikarkea harmaa hiekka?
- 14 Vaaleanharmaa hienon hiekan sekainen savi
- 15 Vaaleanruskea keskikarkea hiekka
- 16 Tummanruskea hieno hiekka
- 17 Vaaleanharmaa hieno hiekka
- 18 Tummanruskea orgaaninen aines
- 19 Sinertävänharmaa savi
- 20 Tummanruskea karkea hiekka

- Puu
- Puun pääty
- Kivi
- Tiili

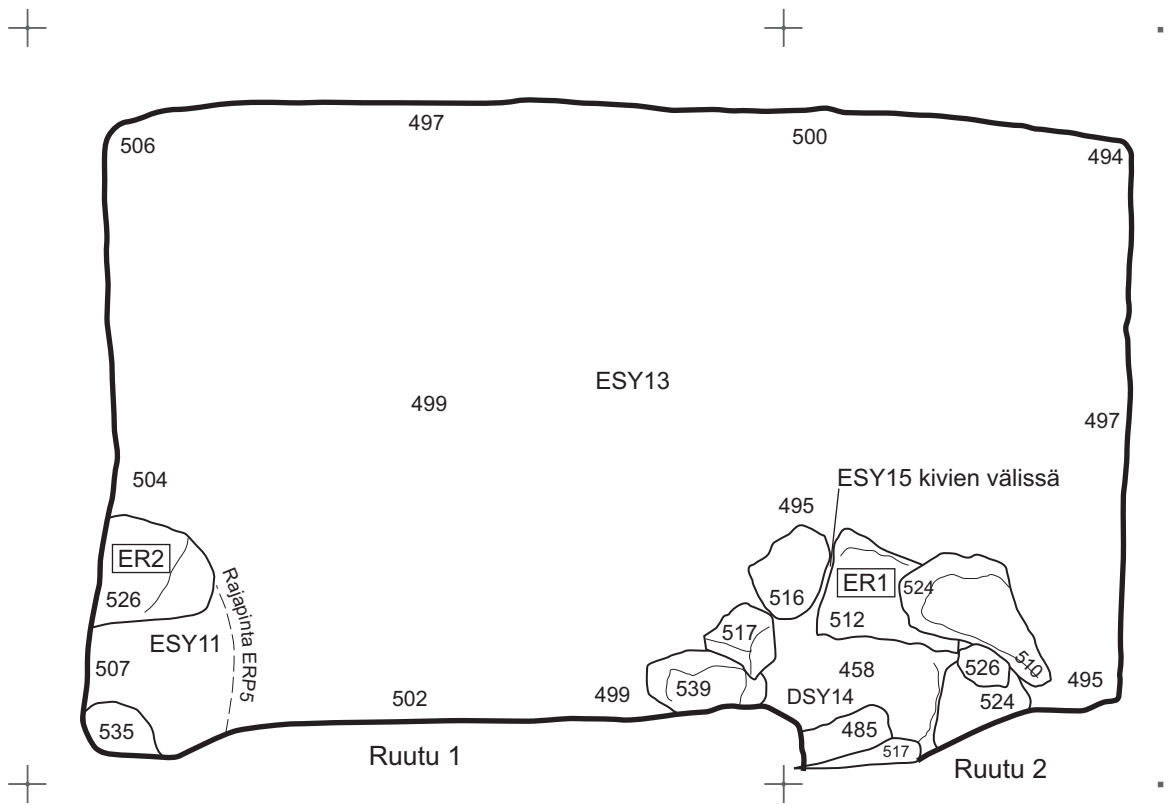
PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07 T. Oikarinen 2007	Profiilikartta Alue D, Länsiprofilii 1:20	
Mittausdokumentointi J.- P. Joona 27.9.2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Puhtaaksi piirto: J.- P. Joona	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 16

Kivi
 Rakenteen numero

PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07 T. Oikarinen 2007	Tasokartta Alue E, Taso 1 1:20	
Mittausdokumentointi J.-P. Joonas 21.9.2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joonas	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 17

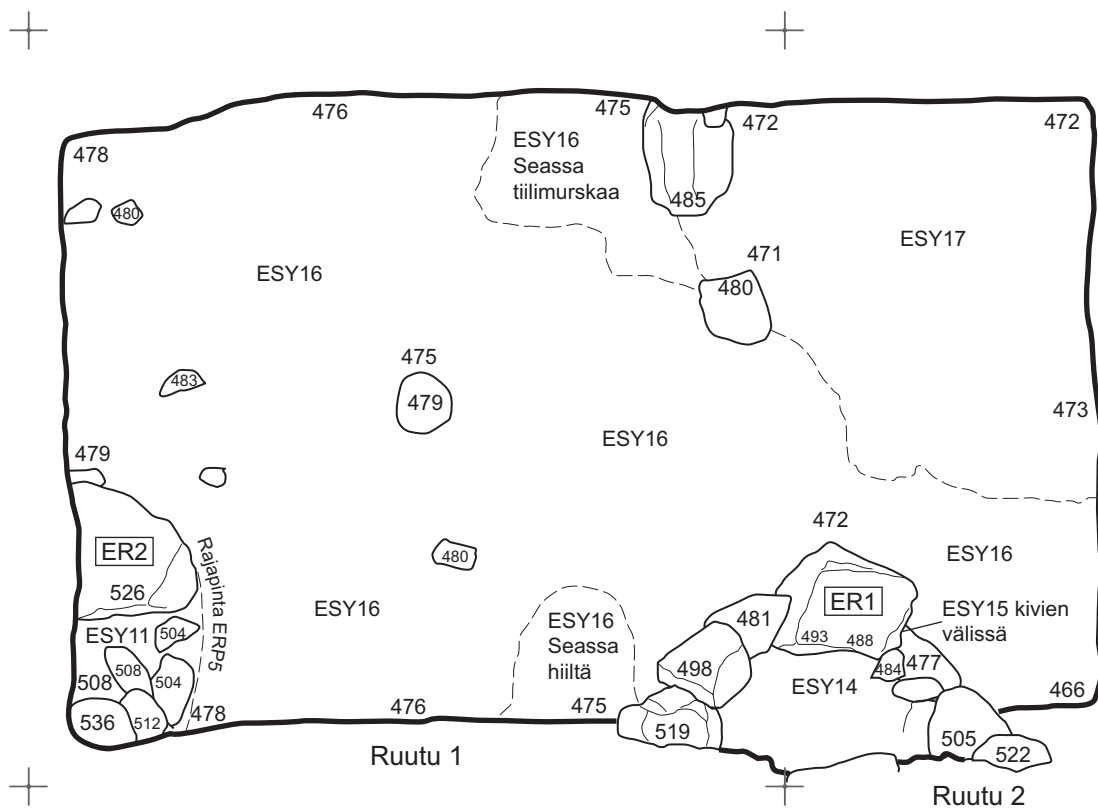

 Kivi
 Rakenteen numero

0 1 m

PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07 T. Oikarinen 2007	Tasokartta Alue E, Taso 2 1:20
Mittausdokumentointi J.-P. Joonas 24.9.2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joonas	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501
	Kartta 18

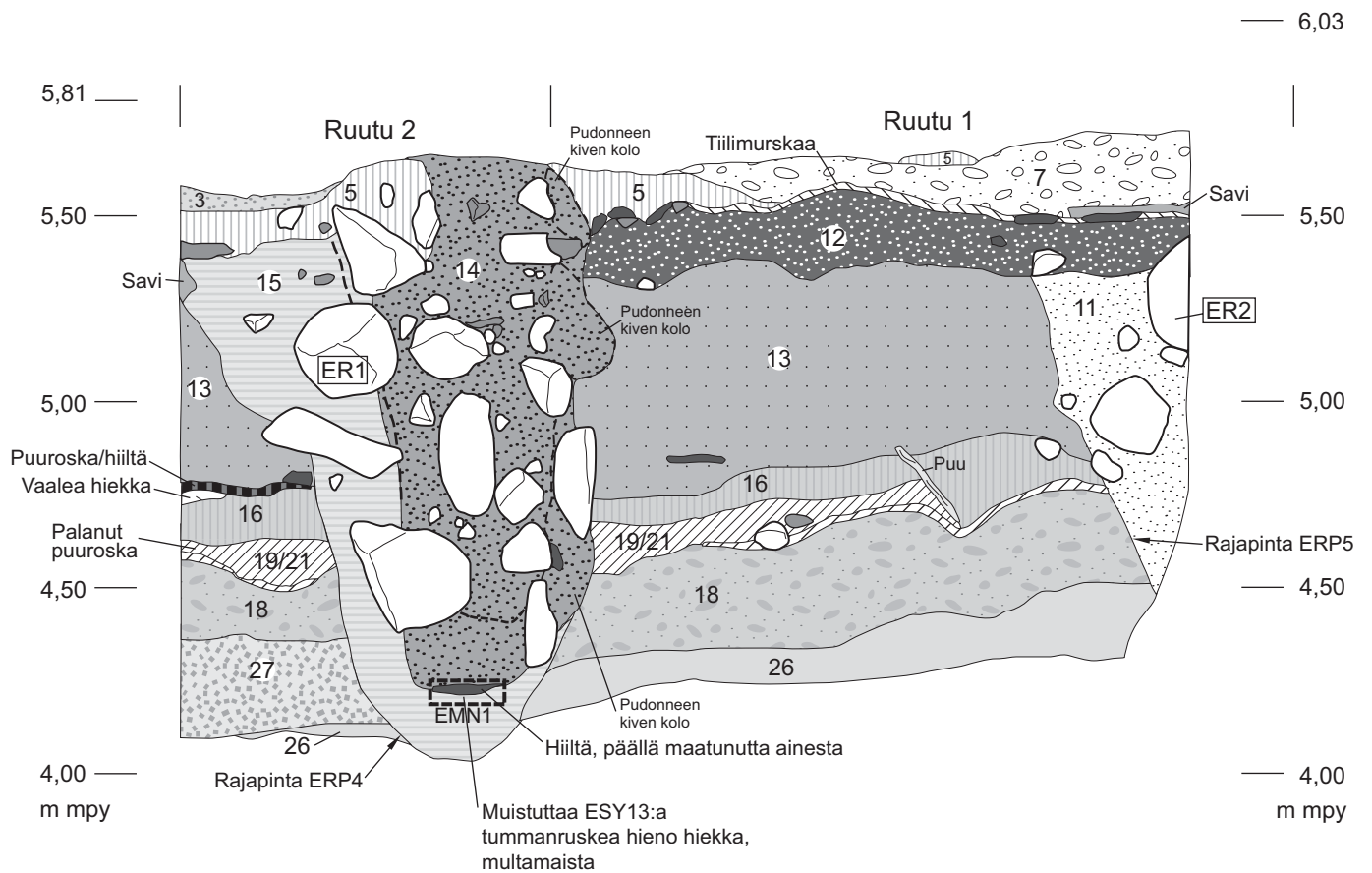
 Kivi
 Rakenteen numero

Lopetustaso
1/100

424	422	415	419
428		428	
432	432	428	412

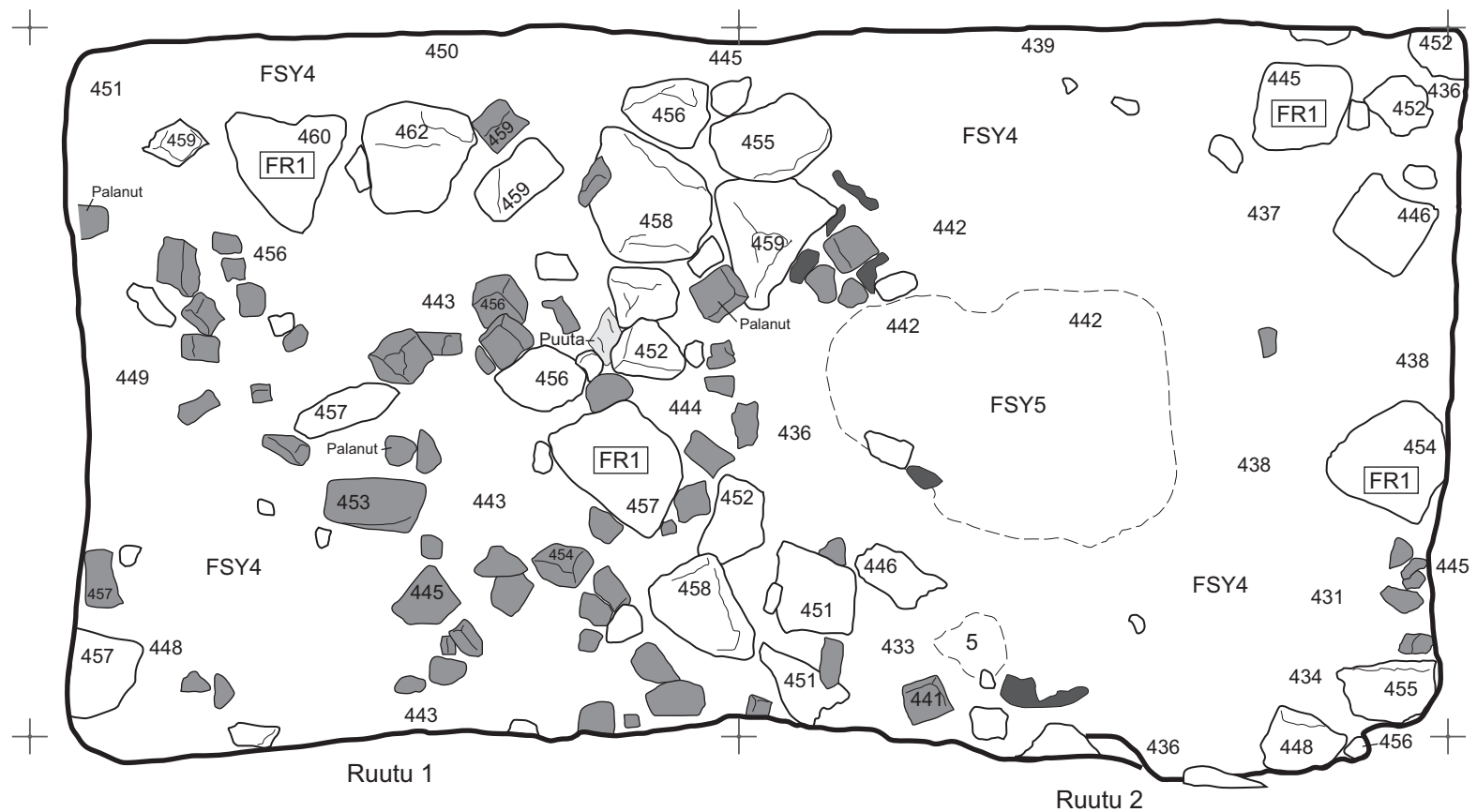
PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07 T. Oikarinen 2007	Tasokartta Alue E, Taso 3 1:20	
Mittausdokumentointi J.-P. Joona 25.9.2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 19

3	Vaalea hieno hiekka
5	Tummanruskea hienohko hiekka, seassa tiilenpaloja
7	Läikikäs karkea hiekka, seassa paljon pieniä kiviä
11	Vaalea erittäin hieno hiekka, seassa hiilliläikkiä
12	Mustanharmaa keskikarkea hiilensekainen hiekka
13	Tummanruskea hienohko hiekka
14	Tummanruskea karkea hiekka, seassa tiilenpaloja
15	Vaaleanharmaa savitiiviste ja tummanharmaa karkea hiekka
16	Vaaleanharmaa hiekan ja saven sekainen kerros
18	Läikikäs vaalean hienon hiekan ja punertavan keskikarkean hiekan kerros
19/21	Tummanruskea puuroska ja tummanruskeaa maatunutta ainetta
26	Vaaleanharmaa savi
27	Ruosteenpunainen karkea hiekka

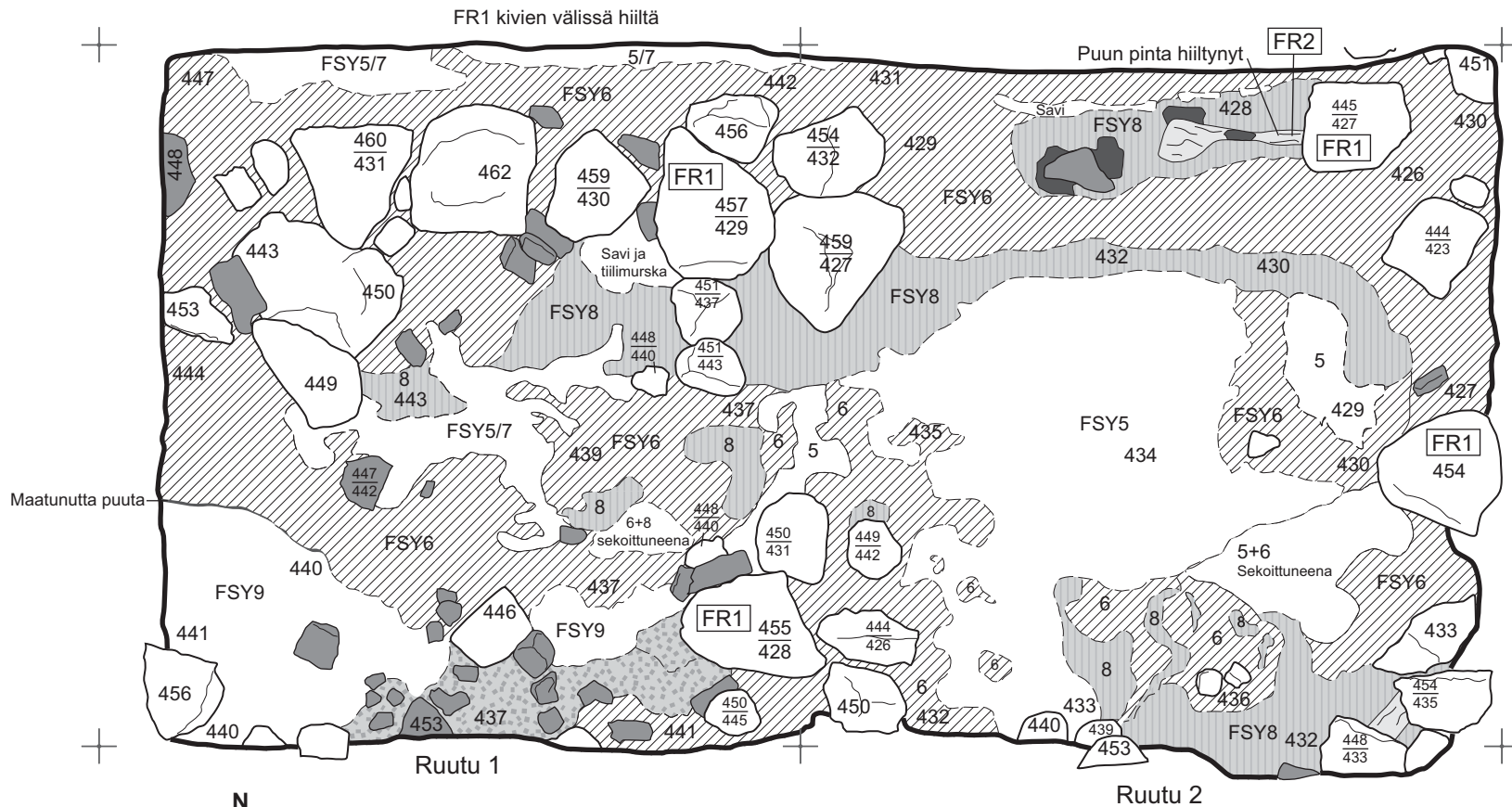
	Puu
	Hiiltä
	Kivi
	Tiili
	Maanäyte

PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07 T. Oikarinen 2007	Profiilikartta Alue E, Eteläprofiili 1:20
Mittausdokumentointi T. Oikarinen 27.9.2007 Puhtaaksi piirto: J.- P. Joona	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501
	Kartta 20

- Kivi
- Tiili
- Hiiltä
- Puu
- Rakenteen numero

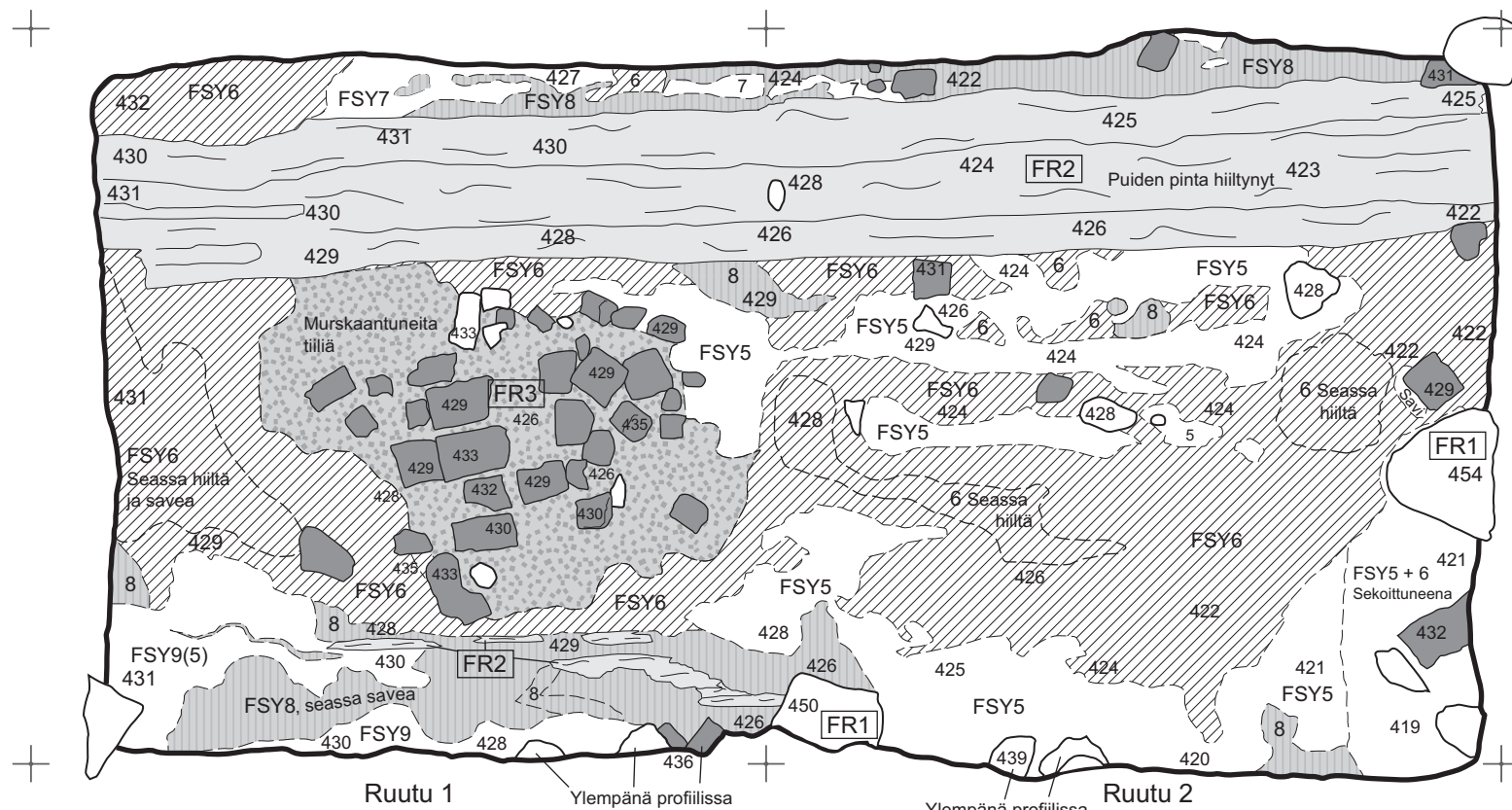
PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07		Tasokartta Alue F, Taso 1 1:20	
T. Oikarinen 2007		MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Mittausdokumentointi J.-P. Joona 20.9.2007		Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 21
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona			

- Puu
- Kivi
- Tiili
- Hiiltä
- Palanut ja murskaantunut tiili
- FSY6
- FSY8
- Rakenteen numero

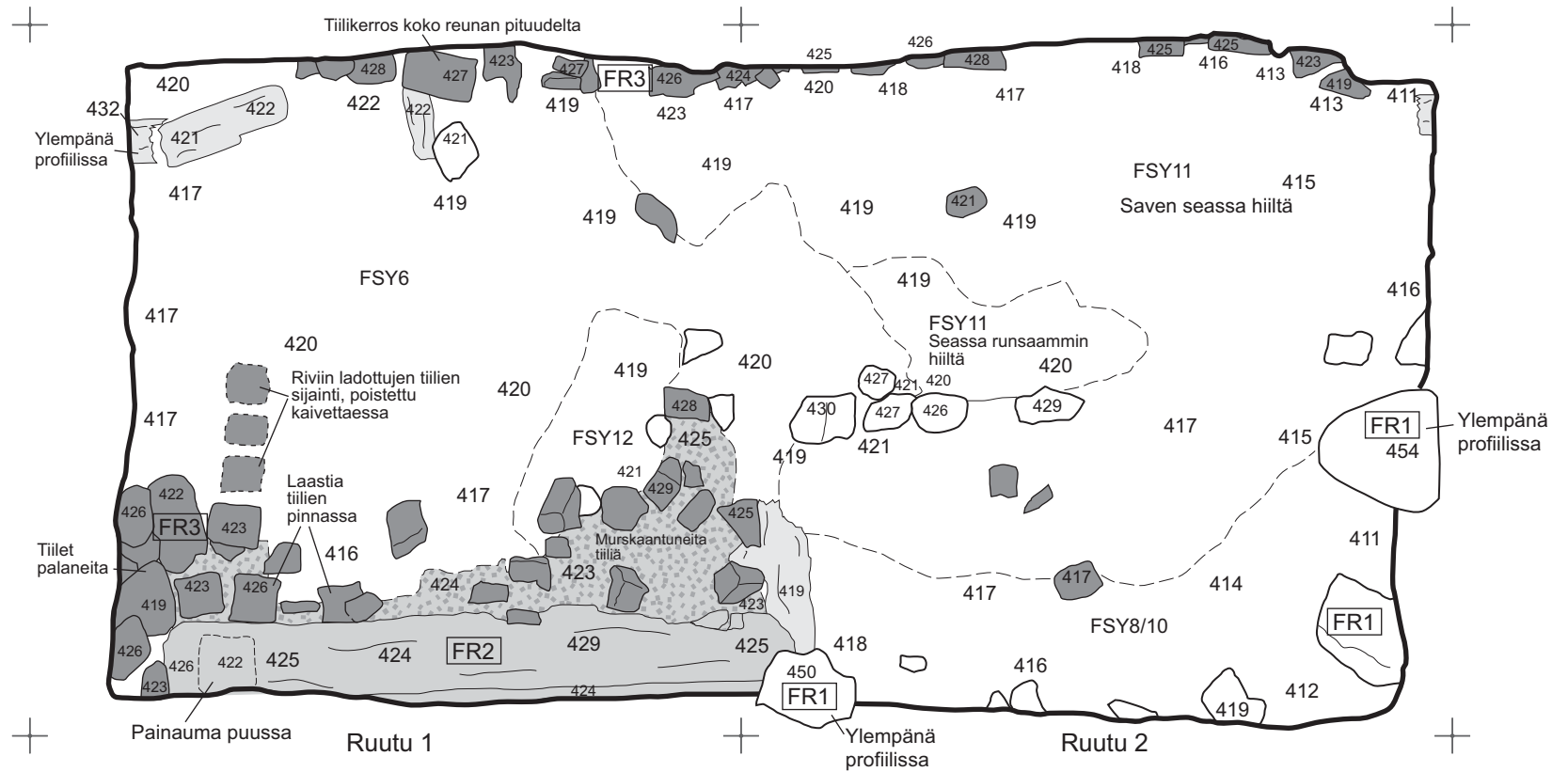
PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07 T. Oikarinen 2007	Tasokartta Alue F, Taso 2 1:20	
Mittausdokumentointi J.-P. Joona 21.9.2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 22

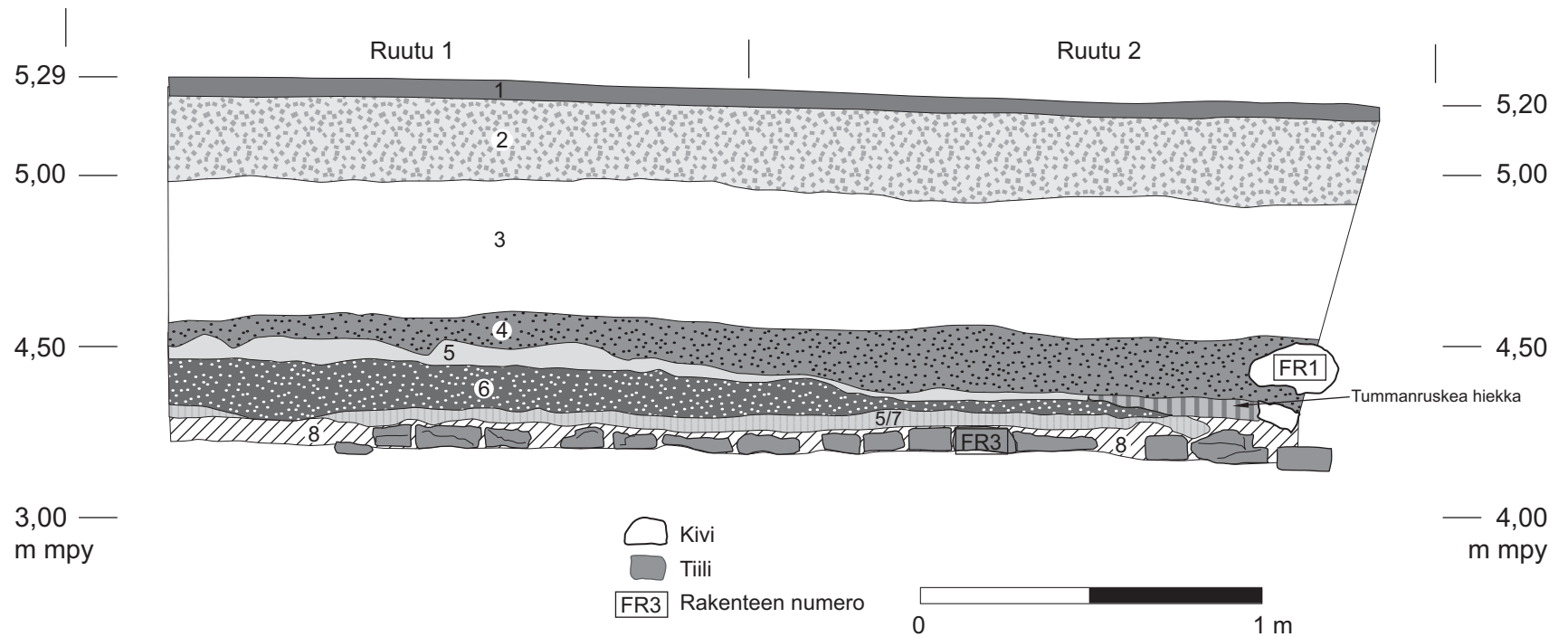
- Lauta
- Kivi
- Tiili
- Palanut ja murskaantunut tiili
- FSY6
- FSY8
- FR1 Rakenteen numero

PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07		Tasokartta Alue F, Taso 3 1:20	
T. Oikarinen 2007		MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Mittausdokumentointi J.-P. Joona 25.-26.9.2007		Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona		Kartta 23	

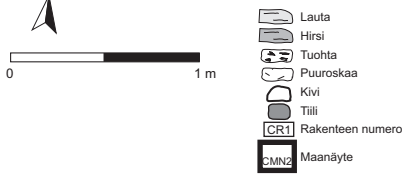
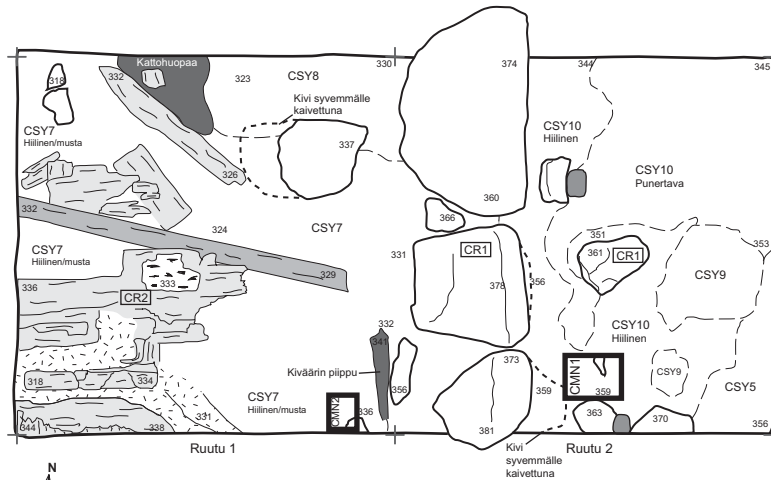
- Lauta
- Lankku
- Kivi
- Tiili
- Palanut ja murskaantunut tiili
- Rakenteen numero

PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07 T. Oikarinen 2007	Tasokartta Alue F, Taso 4 1:20	
Mittausdokumentointi J.-P. Joona 27.9.2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 24

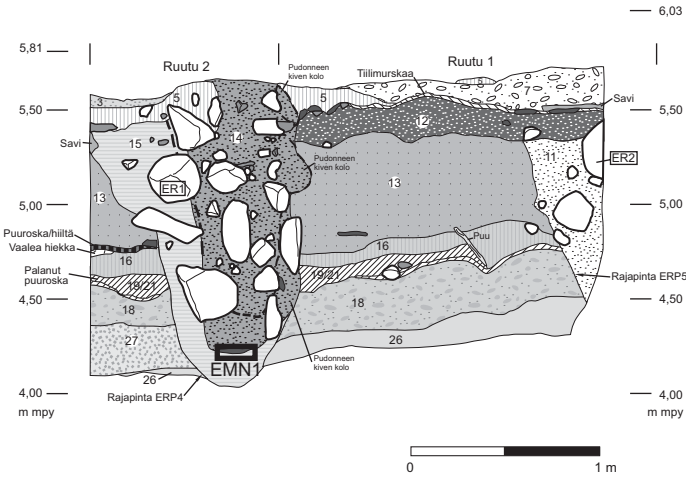

- 1 Asfaltti
- 2 Karkea keskiruskea hiekka, seassa pieniä kiviä
- 3 Kellertävä keskikarkea hiekka
- 4 Tummanruskea keskikarkea hiekka, sessa tiiliä ja kiviä
- 5 Vaaleanharmaa hiesu
- 6 Mustanruskea hiilen ja karkean hiekan kerros
- 5/7 Vaaleanharmaa hiesumainen hiekka
- 8 Musta hiilensekainen hieno hiekka

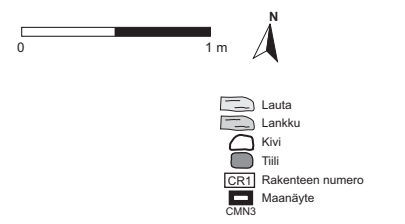
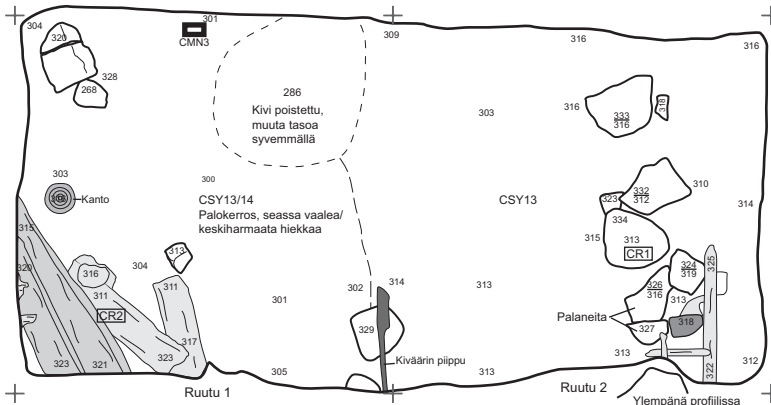
PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07	Profiilikartta Alue F, Pohjoisprofiili 1:20	
T. Oikarinen 2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI	
Mittausdokumentointi J.- P. Joonas 28.9.2007	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501	Kartta 25
Puhtaaksi piirto: J.- P. Joonas		

PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07	Tasokartta Alue C, Taso 1 1:20
T. Oikarinen 2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
Mittausdokumentointi J.-P. Joona 11.9.2007	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona	Kartta 9

PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07	Profiilikartta Alue E, Eteläprofiili 1:20
T. Oikarinen 2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
Mittausdokumentointi T. Oikarinen 27.9.2007	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona	Kartta 20

PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07	Tasokartta Alue C, Taso 2 1:20
T. Oikarinen 2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
Mittausdokumentointi J.-P. Joona 13.9.2007	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona	Kartta 10

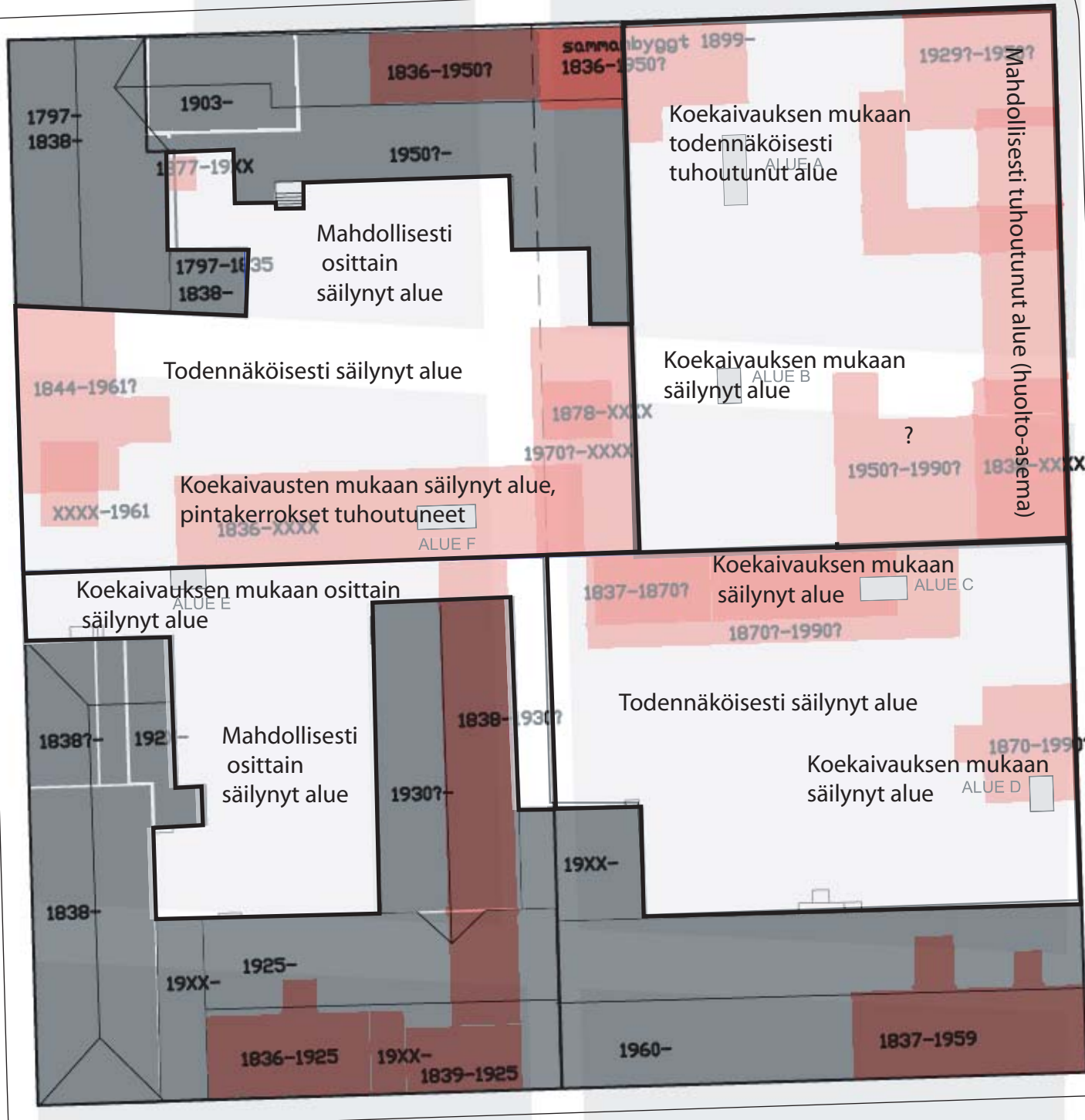
PIETARSAARI Lassfolk, PSL-07	Maanäytekartta Alueet C ja E 1:40
T. Oikarinen 2007	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI
Mittausdokumentointi S. Hujanen 2007	Sturenkatu 4 PL 169 00511 Hki p. 09-40501
Puhtaaksi piirto: J.-P. Joona	Kartta 26

KÖPMANSGATAN

RUNEBERGINKATU

ISOKATU

SÖDERMALMSGATAN

Pohjakartta: Pietarsaaren kaupunki, Tekninen virasto.
Vanhan rakennuskannan asemointi Pietarsaaren kaupunginmuseo.

PIETARSAARI
Lassfolk, PSL -07

T. Oikarinen 2007

Pohjakartta: PSL-07
Oikarinen 2007, kartta 3.

Lisäykset: T. Oikarinen

Yleiskartta

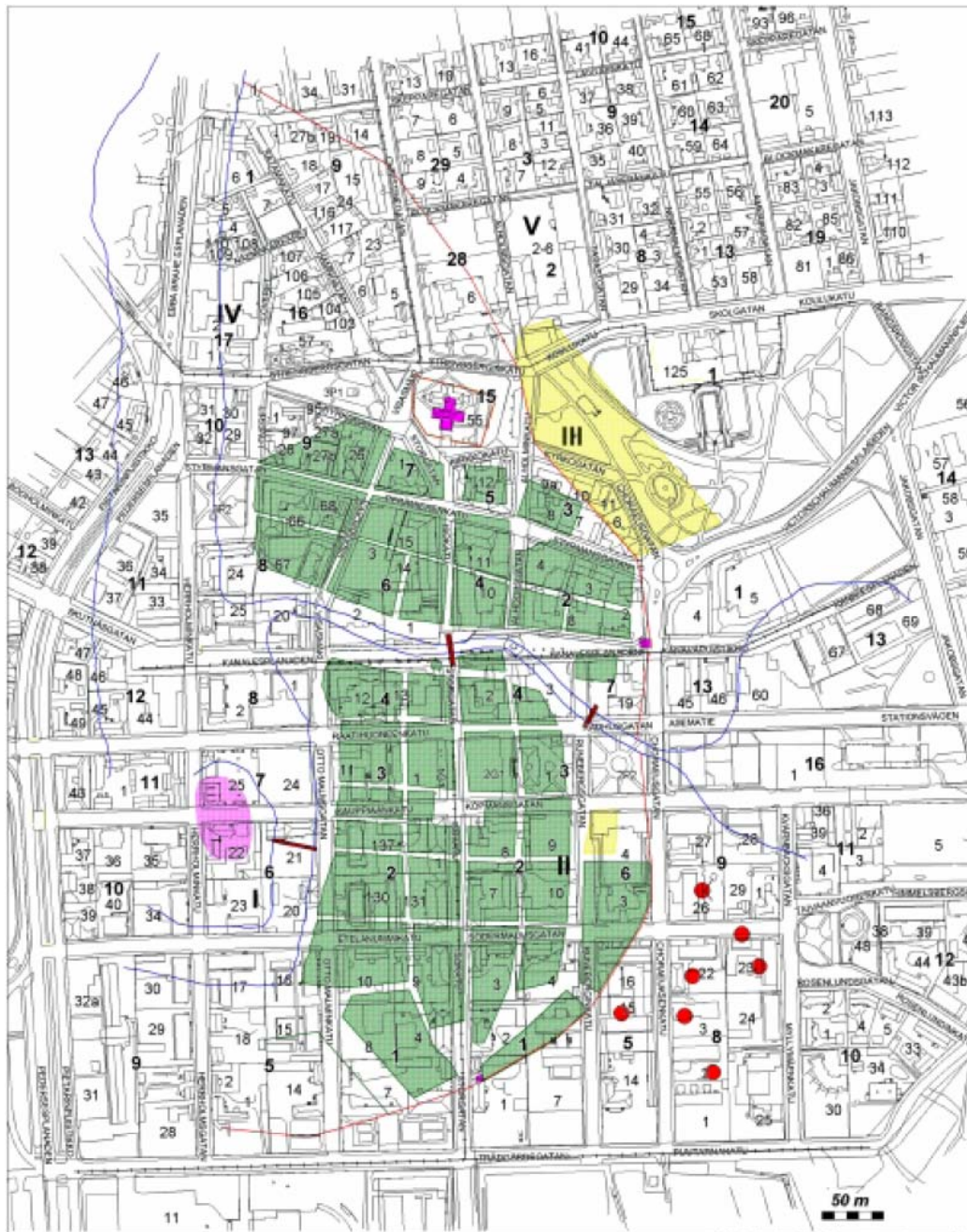
Arvio kulttuurikerrosten
säilyneisyydestä

1:500

MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN
OSASTON ARKISTO, HELSINKI

Sturenkatu 4
PL 169
00511 Hki
p. 09-40501

Kartta 27

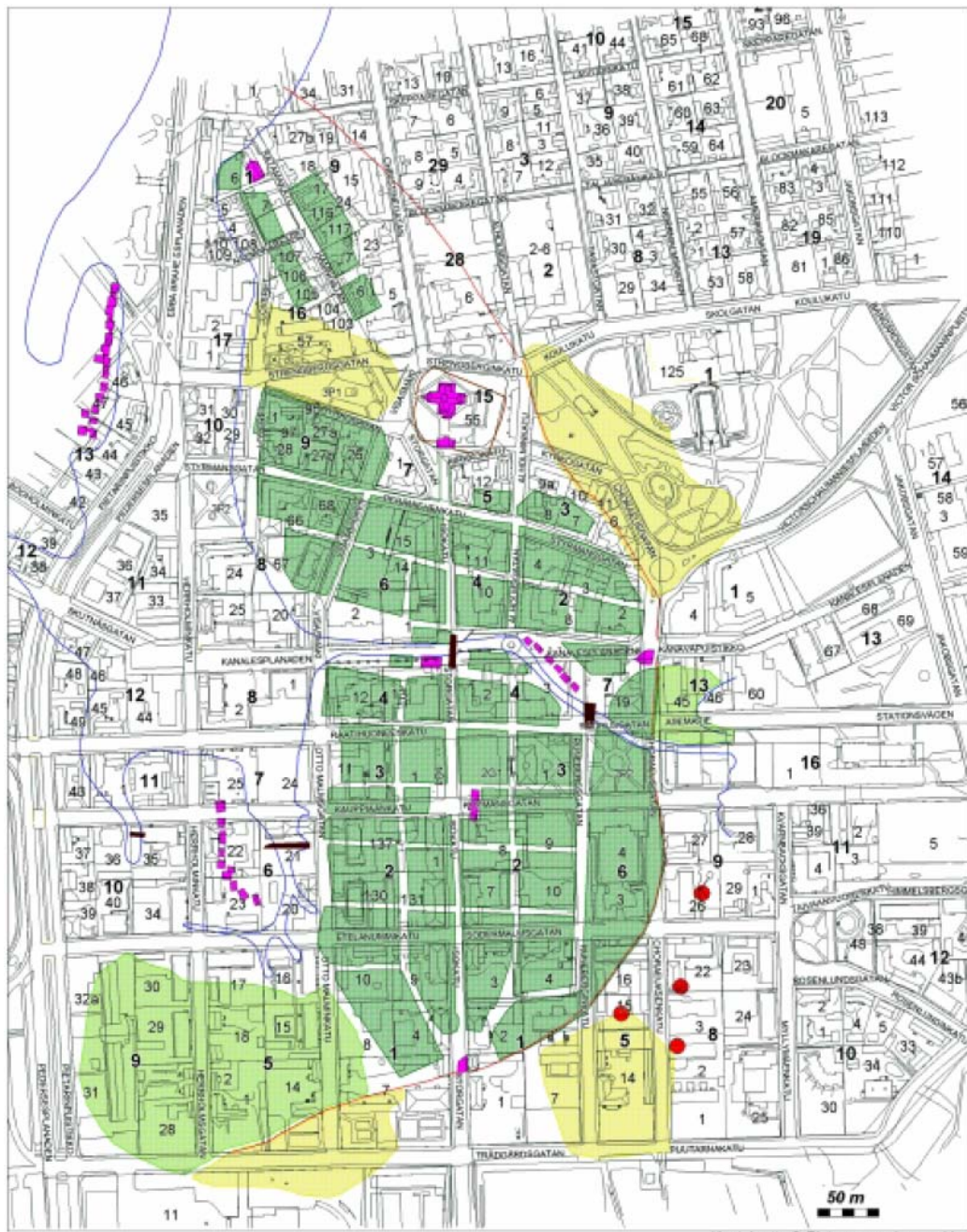
Kantakartta © Pietarsaaren kaupunki

PIETARSAARI
Vuoden 1735 kartta

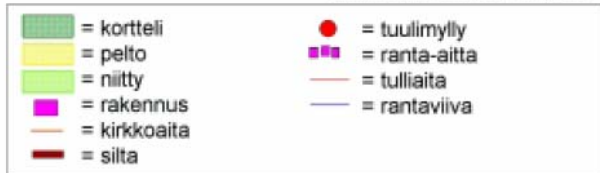
 = kortteli	 = pelto	 = rakennus	 = tuulimylly
 = kirkkoaita	 = sillat	 = rantaviiva	 = ranta-aittojen alue

Museovirasto/RHO/T. Mökkönen 2002

Lähde: Mökkönen 2002, liite 3.1.

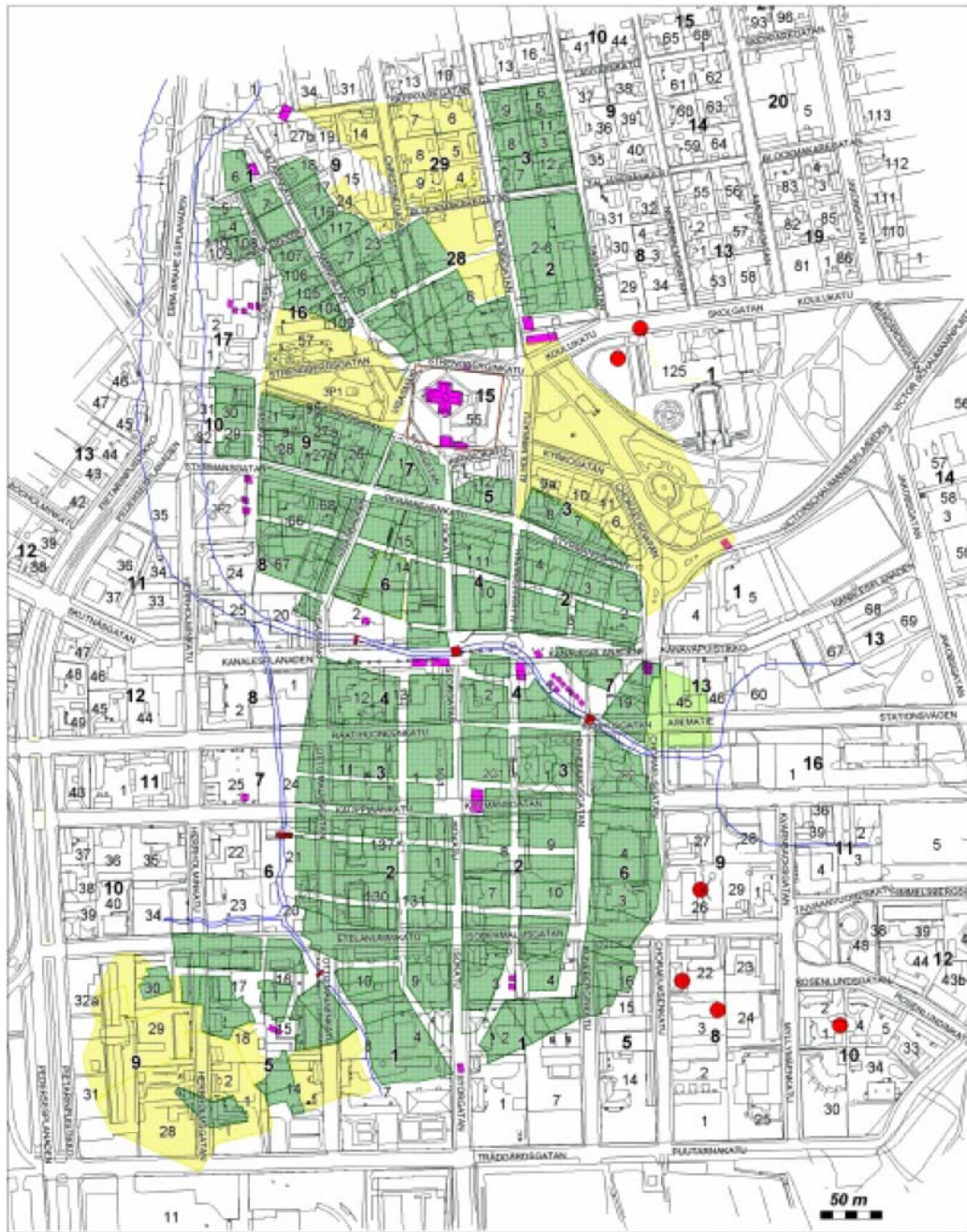

PIETARSAARI
Vuoden 1760 kartta

Museovirasto/RHO/T. Mökkönen 2002

Lähde: Mökkönen 2002, liite 3.2.

Karttakartta © Pietarsaaren kaupunki

PIETARSAARI
Vuoden 1783 kartta

 = kortteli ja tontin raja	 = pelto	 = niitty	 = siita
 = rakennus	 = rantaviiva	 = tuulimylly	 = ranta-aitta
 = kirkkoaita			

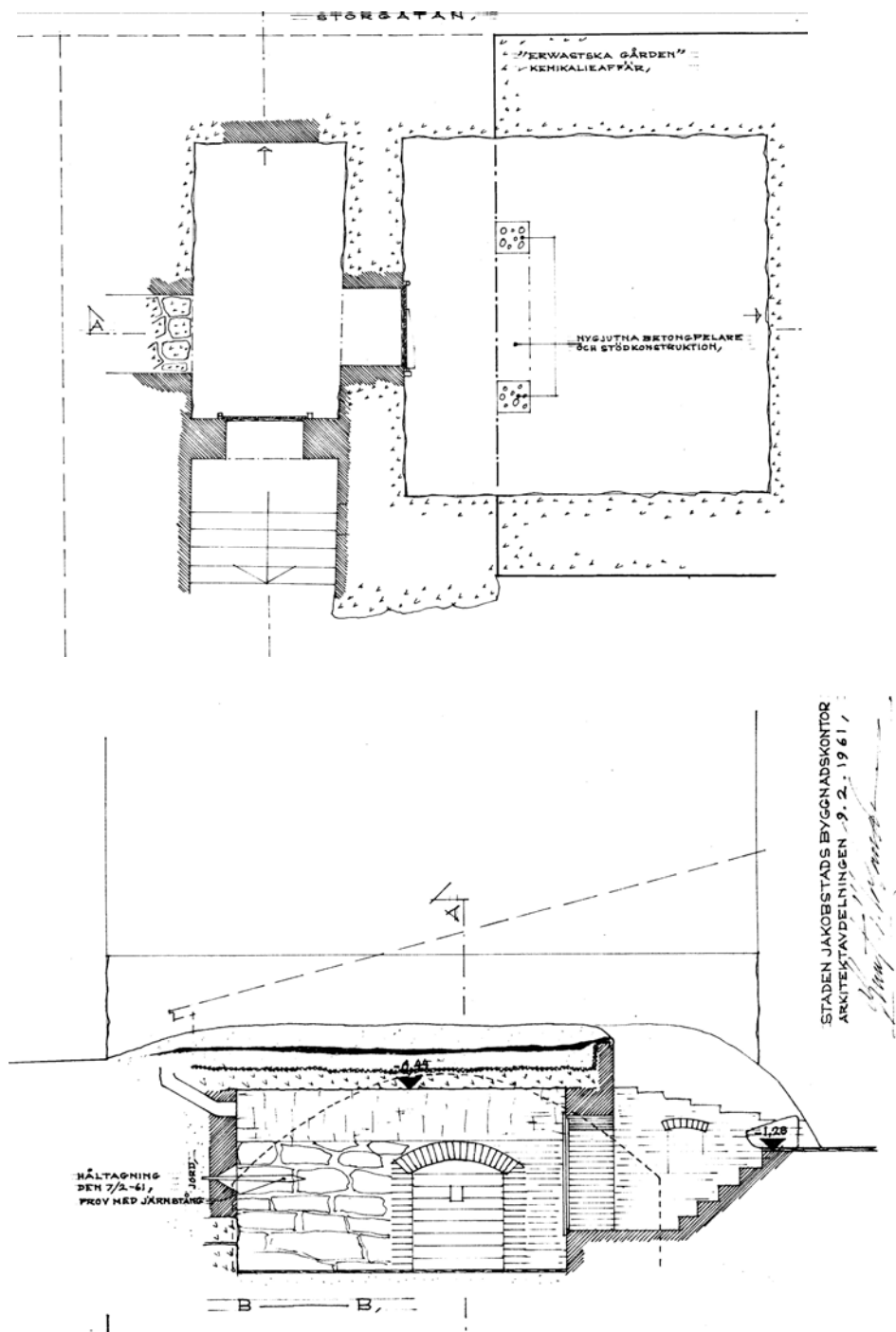
Museovirasto/RHO/T. Mökkönen 2002

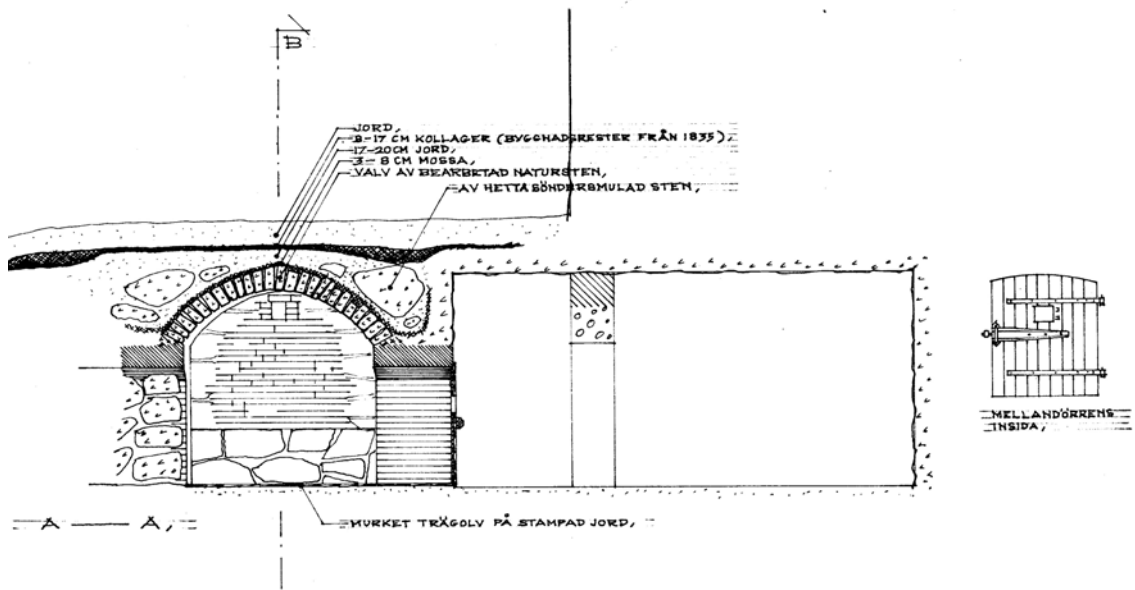
Lähde: Mökkönen 2002, liite 3.3.

LIITE 12 JATKUU

Tontin 2/2/8 pihamaalta (ns. Lindskog hus) dokumentoituja 9.2.1961 kellarinjäänteitä, jotka ajoittuvat Pietarsaaren kaupunginmuseonjohtajan Guy Björklundin mukaan ajalle ennen 1835. Kellarin omisti palon jälkeen leskirouva Lovisa Sneckendahl, joka omisti tontin (tuolloin nro 20), jolloin vuoden 1835 palon jälkeen rakennettiin uutta Lassfolkin puurakennusta. Piirtäjä kaupunginarkkitehti Knut Molander. (Lähde: Pietarsaaren museon arkisto).

Kellarinjäänteet tontilla 2/2/8 9.2.1961. Kuvaaja: Knut Molander.
 Lähde: Pietarsaaren museon kuva-arkisto.

MAANÄYTTEET

Mittaus ei noudata perinteistä x (p-e) /y (i-l) –suuntausta, ensimmäinen mitta kaivausalueen pidemmän sivun mukaan.

Alue C

CMN1 RUUTU 2: 2,90-3,20/0,42
yksikkö CSY10

CMN2 RUUTU 1: 1,65-1,90/ 0,25
yksikkö CSY7

CMN3 RUUTU 1: 0,90-1,00/1,90-1,95
yksikkö CSY16

Alue E

EMN1 RUUTU 2: ER1 pohjalta 2,00-2,20/0,00-0,10
yksikkö ESY14

DENDROKRONOLOGINEN NÄYTE

Alue D DDN1, rakenne DR5, hirsi 14, yksikkö DSY18 (tummanruskeaa orgaaninen aines, osin sammalta, DR5:n alla). Ajoitus: 1700-luvun loppu?

Luuluettelo, Pietarsaari Lassfolk 2/2/7-10 koekaivaus (PSL-07) T. Oikarinen, Liite 14

KM_pää	KM_ala	Yksikkö	Ruutu	Päämateriaali	Kuvaus	Kpl	Paino (g)
2007103	371	ASY 5	A2	luu		3	70,5
2007103	372	BSY 6	B1	luu		26	227,3
2007103	373	BSY 6	B2	luu		19	181,8
2007103	374	BSY 8	B2	luu		7	126,9
2007103	375	BSY 8	B2	luu	palanut	2	5,5
2007103	376	BSY 9	B1	luu		10	112,1
2007103	377	BSY 9	B2	luu		26	737
2007103	378	BSY 9	B2	luu	palanut	2	0,9
2007103	379	BSY 11	B2	luu		14	281,3
2007103	380	BSY 11	B2	luu	palanut	1	0,7
2007103	381	BSY 12	B1	luu		27	216,3
2007103	382	BSY 12	B1	luu	palanut	3	2,4
2007103	383	BSY 13	B1	luu		43	112,3
2007103	384	BSY 13	B1	luu	palanut	2	2,4
2007103	385	BSY 13	B2	luu		10	420
2007103	386	BSY 14	B2	luu			1255,7
2007103	387	BSY 14	B2	luu	palanut	17	20,7
2007103	388	BSY 16	B1	luu		1	5,3
2007103	389	BSY 16	B2	luu		9	272,6
2007103	390	BSY 17	B1	luu		4	3,9
2007103	391	BSY 19	B2	luu		2	64,6
2007103	392	BSY 22	B2	luu	palanut	1	2,2
2007103	393	CSY 5	C1	luu		1	25,7
2007103	394	CSY 5	C2	luu		3	11,3
2007103	395	CSY 5	C2	luu		1	2,4
2007103	396	CSY 5	C2	luu	palanut	1	0,2
2007103	397	CSY 7	C1	luu		4	43,4
2007103	398	CSY 7	C1	luu	palanut	1	5,6
2007103	399	CSY 10	C2	luu		4	60,8
2007103	400	CSY 10	C2	luu	palanut	1	0,3
2007103	401	CSY 11	C2	luu		36	355
2007103	402	CSY 11, kivien poisto	C2	luu		2	19,6
2007103	403	CSY 11	C2	luu	palanut	6	4,5
2007103	404	CSY 13	C2	luu		3	15,6
2007103	405	CSY 14	C2	luu		13	393,4
2007103	406	CSY 14	C2	luu	palanut	1	3,1
2007103	407	CSY 18	C1	luu		1	6,3
2007103	408	CSY 20	C2	luu	palanut	4	5,5
2007103	409	DSY 3	D1	luu		1	8,2
2007103	410	DSY 3	D2	luu		1	59,6
2007103	411	DSY 5	D1	luu	palanut	3	3,5
2007103	412	DSY 7/10	D1	luu	palanut	1	0,9
2007103	413	DSY 10	D1	luu		2	30,2
2007103	414	DSY 10	D1	luu	palanut	1	0,2
2007103	415	DSY 12	D2	luu	palanut	1	0,1
2007103	416	DSY 13	D1	luu		3	11,1
2007103	417	DSY 13	D2	luu		2	56,2
2007103	418	DSY 13	D2	luu	palanut	2	2,5

2007103	419	DSY 18	D1	luu		10	295,6
2007103	420	DSY 18	D1-2	luu		11	387,1
2007103	421	DSY 18	D1-2	luu	palanut	2	1
2007103	422	DSY 18	D2	luu			1859,8
2007103	423	ESY 5	E1	luu		7	67
2007103	424	ESY 5	E2	luu			251,8
2007103	425	ESY 7	E1	luu		2	1
2007103	426	ESY 10	E1	luu		1	5,9
2007103	427	ESY 11	E1	luu		2	38,2
2007103	428	ESY 11	E2	luu		3	47,3
2007103	429	ESY 13	E1	luu			858,5
2007103	430	ESY 13	E1	luu	palanut	8	6,6
2007103	431	ESY 13	E2	luu			416,1
2007103	432	ESY 13	E2	luu	palanut	5	3,9
2007103	433	ESY 14	E2	luu		1	2,2
2007103	434	ESY 15	E2	luu		2	2,6
2007103	435	ESY 16	E1	luu		34	441,2
2007103	436	ESY 16	E1	luu	palanut	7	6,6
2007103	437	ESY 16	E2	luu		2	0,2
2007103	438	ESY 17	E2	luu			330,6
2007103	439	ESY 17	E2	luu	palanut	8	4,9
2007103	440	ESY 18	E1	luu			609,8
2007103	441	ESY 22	E1	luu		17	165,6
2007103	442	ESY 22	E1	luu	palanut	2	1,4
2007103	443	ESY 23	E2	luu		9	147,2
2007103	444	ESY 24	E1	luu		6	76,9
2007103	445	ESY 24	E1	luu	palanut	1	2,5
2007103	446	ESY 25	E1	luu		8	125,5
2007103	447	FSY 4	F1	luu		11	61,6
2007103	448	FSY 4	F2	luu		2	9,2
2007103	449	FSY 6	F1	luu		15	243,4
2007103	450	FSY 6	F1	luu	palanut	3	2,8
2007103	451	FSY 6	F2	luu		13	242,9
2007103	452	FSY 11	F1	luu		4	95,2
2007103	453	FSY 11	F1	luu	palanut	1	0,4

Pietarsaari, arkeologinen koekaivaus 2007

Makrofossiilianalyysi

Tutkimusraportti

Terttu Lempiäinen
Turun yliopisto
Kasvimuseo
20014 Turun yliopisto

Tutkimustulokset

Pietarsaaren korttelista 2/2/7-8 tutkittiin 4 maanäytettä, jotka oli otettu arkeologisen koekaivauksen yhteydessä kaivauksilta 6.-28.9.2007 välisenä aikana kaivausjohtajana toimineen Teija Oikarisen toimesta. Maanäyteet olivat seuraavat:

Alue C:

- CMN1 Ruutu 2: 2.90-3.20/0.42, CSY 10; punainen hieno tiivis hiekka, kerroksen paksuus 10 – 15 cm. Kulttuurikerros, käyttötaso? – Näytekokoa n. 1 litra, ruskeaa 'turvemaata' (koko näyte *Sphagnum*-turvetta!)
- CMN2 Ruutu 1: 1.65-1.90/0.25, CSY7, mustanruskea maatuneen puun kerros, kerroksen paksuus 10-15 cm. – Näytekokoa n. 1.5 litraa, maatunutta mustaa, pääasiassa karhunsammalta sisältävää turvetta.
- CMN3 Ruutu 1: 0.90-1.00/1.90-1.95, CSY16, musta sammalkerros, kerroksen paksuus 10-15 cm. Mustaa, hiekan sekaista maata, jossa paljon karhunsammalta, liittynee rakennuksen sisäpuolen käyttöön. – Näytekokoa n. 2 litraa, korpikarhunsammal-turvetta.

Alue E:

- EMN1 Ruutu 2: ER1 (kivirakenne) pohjalta 2.00-2.20/0.00-0.10, ESY14, tummanruskea karkea hiekka, jossa vähän tiilenpaloja. Kerroksen paksuus: rakenteen täyttökerros, noin 150 cm. ER1:n sisällä. – Näytekokoa noin 1.5 litraa, likaista ruskeaa hiekkaa .

Maanäytteet kellutettiin kyllästetyssä suolaliuoksessa, kellutusjäte pestiin siivilällä (silmäkoko 0.125 mm) ja sen jälkeen jäänteet poimittiin kellutusjätteestä mikroskoopin (OLYMPUS SZX 9) avulla, 9-12x suurennoksella. Jäänteet säilöttiin lasipulloihin 50 % alkoholiin. Jäänteet on määritetty kirjallisuuden (Cappers et al, 2007, Beijerink 1947) ja referenssikokoelman avulla. Kasvien nimistö on Hämet-Ahti et al. (1998). Jäänteet säilytetään Turun yliopiston kasvimuseon makrofossiilikokoelmassa.

Makrofossiilianalyysin tulokset on esitetty taulukossa 1. Kasvijäänteitä määritettiin yhteensä vain 10 kpl. Alueen C näytteestä CMN1 löytyi yksi karpalon (*Vaccinium oxycoccus*) siemen. Koko

näyte oli lahonnutta rahkasammalturvetta ja paakkuuntunutta, hienojakoista, maatonutta kasviroskaa. Näytteestä CMN2 määritettiin yhteensä 8, kaikki pääasiassa kosteikoissa ja märässä alustassa kasvavien kasvien jäänteitä, rönsyleinikkiä (*Ranunculus repens*), konnanleinikkiä (*Ranunculus sceleratus*), saroja: jänönsara (*Carex ovalis*), jokapaikansara (*Carex nigra*), luhtasara (*Carex vesicaria*) ja vihvilän (*Juncus* sp.) siemen. Näyte CMN3 oli myös kokonaisuudessaan karhunsammalturvetta (Kuva 1 A), jonka seasta löytyi vain yksi jokapaikansaran pullakko. Alueen E näytteen EMN1 sisältö oli kokonaisuudessaan hienoksi jauhaantunutta lahopuu'murua' ja puurooskaa (Kuva 1 B).

A

B

Kuva 1. A. Korpikarhunsammalturvetta näytteestä CMN3 ja B. lahopuumurua näytteestä EMN1. – Kuvat: T. Lempiäinen.

Kirjallisuusviitteet

Beijerinck. W., 1947: Zadenatlas der Nederlandsche Flora. - Wageningen, 316 s.

Cappers, R.T.J., Bekker, R.M., Jans, J.E.A., Digitale Zadenatlas van Nederland. Barkhuis Publishing & Groningen University Library, Groningen, 502 s.

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T., Uotila, P. & Vuokko, S., 1986: Retkeilykasvio. - Helsinki, ss. 598.

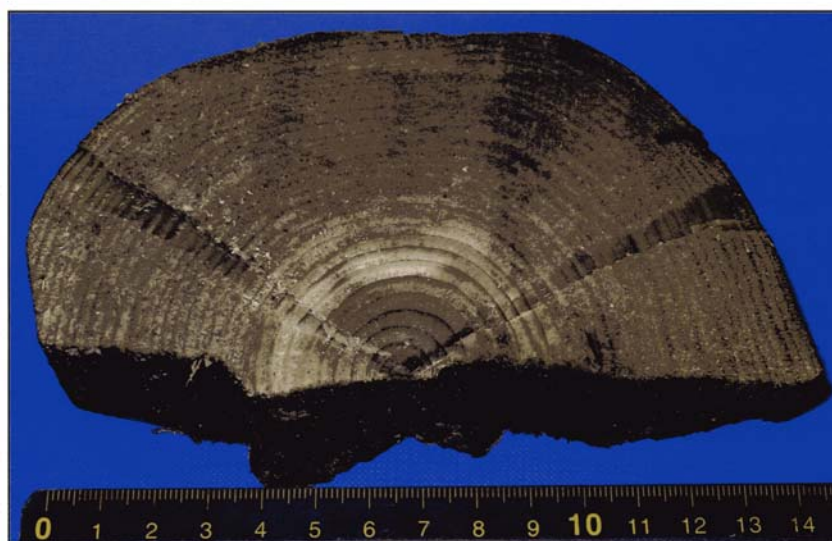
Taulukko 1. Pietarsaari, arkeologinen koekaivaus 2007. Makrofossilit					
Analyysi: T. Lempiäinen/Turun yliopisto,Kasvimuseo					
Kasvilaji	Näyte No				Yht.
	CMN1	CMN2	CMN3	EMN1	
Kulttuuririkkaruohot ja ruderaatit					
Ranunculus repens, rönsyleinikki		2			2
Ranunculus sceleratus, konnaheinikki		1			1
Kosteikko-, suo- ja rantakasvit					
Carex sp/3-, sarat		1			1
Carex ovalis, jänönsara		1			1
Carex nigra, jokapaikansara		1	1		2
Carex vesicaria, luhtasara		1			1
Juncus sp., vihvilä		1			1
Vaccinium oxycoccus, karpalo	1				1
Yht.	1	8	1		10
Bryophyta, sammalet/Sphagnum-turve	++++ koko näyte	+	++		+
Polytrichum commune, korpiharhunsammal/turve			++++ koko näyte		+
Kasviroska, kasvipaakkuja	++++				+
Puuroskaa/lahopuu/hienojakoista				++++ koko näyte	+
Yht	1	8	1		10

DENDROKRONOLOGIAN LABORATORIO
EKOLOGIAN TUTKIMUSINSTITUUTTI
BIOTIETEIDEN TIEDEKUNTA, JOENSUUN YLIOPISTO

Dendrokronologinen ajoitusnäyte F4V3301.

Museoviraston Rakennushistorian osaston Pietarsaaren kaupunkiarkeologisen koekaiivauksen korttelin 2-2 puunäytteen dendrokronologinen tutkimus, ajoitusnäyte F4V3301. Dendrokronologian laboratorion ajoitusseloste 318.

Pentti Zetterberg

JOENSUU 2007

JOENSUUN YLIOPISTO Biotieteiden tiedekunta Ekologian tutkimusinstituutti				DENDROKRONOLOGIAN LABORATORIO							
PUULUSTOAJOITUKSEN SELOSTE				N:o 318		Näytteet: F4V3301					
Kohde: Kaupunkiarkeologisen koekaivauksen puunäyte										Tunnus: FIV33	
Paikka: Kortteli 2-2						Kunta: Pietarsaari					
Työn tilaaja: Museovirasto Rakennushistorian osasto/Teija Oikarinen						Tilaus: 19.10.2007					
Näytteenotto: Teija Oikarinen				N-ikm ⁰ : 1/1		Näytteiden säilytys: Dendrokronologian laboratorio					
Puulajianalyysi: Pentti Zetterberg				Lustomittaus: Pentti Zetterberg				Ajoitus: Pentti Zetterberg			
N:o	Näyte	Sijainti kohteessa: ¹	Sp. ²	Ik.	mean	s.d.	a.c.	m.s.	Vuodet	Pt. ³	Puun kaatoaika ⁴
01	hirsi	hirsirakenne	4	32	220.9	43.4	769	104	? - ?	2/3	lustosarja liian lyhyt

Lausunto:

Pietarsaaren korttelin 2-2 kaupunkiarkeologisessa koekaivauksessa esiin tulleesta halkaistusta hirrestä otettiin kappale dendrokronologista iänmäärittystä varten. Kappaleen otti Museoviraston Rakennushistorian osaston tutkija Teija Oikarinen 25.9.2007. Kappaleesta saatiin Dendrokronologian laboratoriossa poikkileikkauksenäyte (kansikuva), jonka pintaan preparoiduilta kahdelta mittauslinjalta vuosilustot mitattiin ytimestä hirren ulkopintaan millimetrin sadasan tarkkuudella. Näytteestä tehtiin myös puulajin määrittys, näyte on kuusesta (*Picea abies* Karsten) (tai lehtikuusesta (*Larix ssp*) - näitä ei voida erottaa toisistaan pelkästään anatomisten seikkojen nojalla). Mittausarjan tilastolliset tunnusluvut on esitetty yllä (Ik. = lustolukumäärä, mean = keskipaksuus, s.d. = keskihajonta, a.c. = 1-asteen autokorrelaatio ja m.s. = keskiherkkyys). Näytteen kaatoajankohdan määrittystä varten lustosarjaa verrattiin (ristinajoitus) Dendrokronologian laboratoriossa laadittuihin kuusen absoluuttisiin lustokalentereihin sekä kaikkiin Dendrokronologian laboratorion arkistossa oleviin iältään tunnettujen kuusinäytteiden lustosarjoihin.

Ristiinajoituksen tulokset: Näytteessä F4V3301 on vain 32 vuosilustoa mitattuna puun ytimestä alkuperäiseen kuorenalaiseen pintaan. Pinnan veistämättömyydestä ja kulumattomuudesta merkinä siinä havaittiin todennäköisiä jäännöksiä kaarnasta. Dendrokronologisessa ajoitusmenetelmässä yleisesti käytettävä lustosarjan vähimmäispituus on 30 vuosilustoa. 30-40 vuosiluston pituiset sarjat on mahdollista ajoittaa varmuudella sellaisissa tapauksissa, että ajoitettavasta kohteesta, esim. puurakenteesta, on tutkimuksessa käytettävissä useita näytteitä erillisistä hirsistä (tai paaluista). Tässä tapauksessa näytteitä oli vain yksi. Mitatusta lustosarjassa on melko selviäkin yhtäläisyyksiä useiden eri riippumattomien aineistojen kanssa, erityisesti Pietarsaaren lähiseuduilta koottujen aineistojen kanssa. Tässä tapauksessa ei kuitenkaan ole mahdollista ehdottomalla varmuudella määrittää puun kaatoajankohtaa, koska lustosarjan lyhyden johdosta kohtalaisia yhtäläisyyksiä voitiin todeta useassa muussakin ajoitusasemassa. Kyseisen näytteen (ja koko rakenteen) vuodentarkan iänmäärittymisen mahdollistaisivat hyvin todennäköisesti lisänäytteet, mikäli sellaisia on löydettävissä.

Joensuussa

18.10.2007

Pentti Zetterberg
Dendrokronologian laboratorion esimies

Viittausohjeet: Zetterberg, P., 2007. Museoviraston Rakennushistorian osaston Pietarsaaren kaupunkiarkeologisen koekaivauksen korttelin 2-2 puunäytteen dendrokronologinen tutkimus, ajoitusnäyte F4V3301. Joensuun yliopisto, Biotieteiden tiedekunta, Ekologian tutkimusinstituutti, Dendrokronologian laboratorio, ajoitusseleste 318: 1-2.

Yhteystiedot: Dendrokronologian laboratorio, Ekologian tutkimusinstituutti, Biotieteiden tiedekunta, Joensuun yliopisto, PL 111, 80101 JOENSUU. Käyntiosoite: Yliopistokatu 7, Natura-talo.
Sähköposti: pentti.zetterberg@joensuu.fi, Internet: www.joensuu.fi/penttizetterberg

Yläviitteet:

0. näytelukumäärä runkoa/enillisiä näytteitä.
1. s. = seinä, hk. = hirsikerta alhaalta lukien.
2. puulajit, 1 = mänty (*Pinus sylvestris*), 2 = kuusi (*Picea abies*), 3 = tammi (*Quercus robur*).
3. näytteen pinta, 1 = kaarna, 2 = alkuperäinen, 3 = mantopuu (pintapuu), 4 = sydänpuu.
A = kesäpuu (myöhäispuu), B = kevätpuu (varhaispuu)
4. mikäli puun alkuperäinen pinta puuttuu, annetaan kaatovuosi arvioitujen puuttuvan lustomäärän mukaan luettuna.

Pietarsaaren Lassfolkin 2007 kaivausten eläinten luut

Anna-Kaisa Puputti

Johdanto

Tässä raportissa esitellään Pietarsaaren Lassfolkin kaivausten eläinluulöydöt. Käsittelen aineiston kokonaisuutena sekä kaivausalueittain. Kaivausalueita oli kuusi kappaletta, A-F, mutta alueelta A löytyi äärimmäisen vähän luita, ainoastaan kolme fragmenttia.

1. Metodit

Tunnistin luut Oulun yliopiston eläinmuseon vertailukokoelman sekä kirjallisuuden avulla (Barone 1999; Boessneck 1969). Iänmäärityksen suoritin epifyysien luutumisen ja hampaiden puhkeamisen perusteella (Silver 1969; Barone 1999; Storå 2001). On huomioitava, että kotieläinten iänmääritykset perustuvat moderneista, jalostetuista populaatioista tehtyihin tutkimuksiin, joten arkeologisten eläinten biologinen ikä saattaa jonkin verran poiketa annetusta iästä. Sukupuolen määrittäminen naudalle ja lampaalle perustui lantion morfologiaan (Boessneck 1969) ja metsolle eläinmuseon vertailukokoelmaan. Lajien ja anatomisen jakauman kvantifiointi perustuu fragmenttimäärään (*number of identified specimens*, NISP). Jako ruoka- ja teurasjäteosiin on tehty Duringin (1986) mukaan. Kirjasin ylös myös luiden palaneisuuden ja teurastusjäljet. Tuoreena rikotun luun tunnistaminen perustui Villan & Mahieun (1991) kriteereihin.

2. Luuaineiston analyysi

Luuaineisto kokonaisuudessaan on esitetty liitteessä 1. Aineisto koostui 799 luusta, jotka painoivat yhteensä noin 12 kg. Palaneita luista oli noin 1 %, 89 fragmenttia. Fragmentin keskipaino aineistossa oli noin 12 g. Palamattomat luut olivat suhteellisen hyvin säilyneitä ja niiden pinnassa ei ollut nähtävissä kulumista. Varsinkin naudan luissa näkyi kuitenkin runsaasti jälkiä teurastuksesta ja luita oli rikottu. Lajin tai suvun tasolle oli mahdollista tunnistaa noin 30 % aineistosta. Lajin tai suvun tarkkuudella tunnistetuista luuframenteista 93 % kuului kotieläimille ja loput riistalajeille kuten hylkeelle, metsäjänikselle, metsolle ja ketulle. Lajijakauma kokonaisuudessaan on esitetty taulukossa 1. Kotieläinten anatomiset

jakaumat on esitetty taulukossa 2. Kotieläinten epifyysien luutumiseen perustuvat ikäjakaumat on esitetty taulukossa 3 ja hampaiden puhkeamiseen perustuvat taulukossa 4.

Suurin osa, 185 kappaletta, lajin tai suvun tarkkuudella tunnistetuista luista kuului naudalle (*Bos taurus*). Kaikki naudan ruumiinosat olivat aineistossa suhteellisen tasaisesti edustettuina. Selkärangan luiden huonompi edustus (taul. 2) johtuu luultavasti fragmentaaristen nikamien huonosta tunnistettavuudesta lajin tasolle. Epifyysien luutumisen perusteella kaiken ikäisiä nautoja on teurastettu, joskin nuoria yksilöitä oli aineistossa melko vähän. Aineistoon kuului myös 12 nuoren vasikan erittäin huokoista luuta. Näissä ei kuitenkaan ollut teurastuksesta kertovia jälkiä, joten aineiston perusteella ei ole mahdollista sanoa, onko kyseessä vasikoiden tarkoituksellinen teurastus ruuaksi. Alaleuan kappaleista (taul. 4) useimmat kuuluivat täysikasvuisille, ainakin yli kahden vuoden ikäisille yksilöille. Kaksi alaleukaa kuului alle 30 kuukauden ikäiselle.

Toiseksi eniten, 61 kappaletta, oli lampaan (*Ovis aries*) tai vuohen (*Capra hircus*) luita, joista kahdeksan tunnistin varmuudella lampaaksi. Joukossa oli myös yksi vuohen jalkapöydänluu, kun taas muista fragmenteista lajinmäärittystä ei ollut mahdollista tehdä. Kaikki ruumiin osat olivat aineistossa edustettuina (taul. 2), joskin nikamia oli vähän luultavasti huonon tunnistettavuuden vuoksi. Raajojen alaosien luiden vähäinen määrä saattaa johtua siitä, että varsin pienet nilkan luut ja sorkkaluut ovat jääneet kentällä löytymättä. Aivan nuorten lampaiden tai vuohien luutumattomia luita ei aineistosta löytynyt (taul. 3). Alaleukojen fragmentit (taul. 4) kuuluivat kuitenkin kaikki nuorehkoille yksilöille, yksi alle vuoden ikäiselle ja kaksi alle kahden vuoden ikäiselle.

Sian (*Sus scrofa domesticus*) luita löytyi aineistosta, 30 kappaletta. Kaikki sian ruumiin osat olivat aineistossa edustettuina (taul. 2). Epifyysien luutumisen mukaan (taul. 3) kaiken ikäisiä sikoja on teurastettu ja alaleuan fragmenteistakin (taul. 4) kaksi kuului yli vuoden ikäisille yksilöille kun taas yksi kuului alle puolen vuoden ikäiselle ja yksi alle 13 kuukauden ikäiselle.

Riistanisäkkäistä löytyi yhdeksän metsäjäniksen (*Lepus timidus*) ja kaksi ketun (*Vulpes vulpes*) luuta. Hylkeen (*Phocidae*) luita oli aineistossa yhdeksän kappaletta. Luut kuuluvat luultavasti harmaaahylkeelle (*Halichoerus grypus*) tai itämerennorpalle (*Phoca hispida*) näiden lajien levinneisyyden perusteella, vaikkakaan tarkka lajimäärittäminen ei ollut luulöytöjen morfologian perusteella mahdollista. Luut olivat sekä raajojen pitkiä luita että kämmen- ja

varvasluita. Aineistoon kuului kaksi luutumaton kuutin luuta: axisnikaman fragmentti sekä reisiluu. Aineistossa oli myös yksi nuoren aikuisen hylkeen distaalipäästään luutumaton jalkapöydänluu. Yhteen luutuneen sääri- ja pohjeluun proksimaalipäässä oli infektion tai muun vastaavan aiheuttamaa vaurioitunutta luuta.

Linnun luita löytyi aineistosta erittäin vähän, ainoastaan kuusi kappaletta. Yksi oli kanan (*Gallus domesticus*) värttinäluu ja yksi ukkometson (*Tetrao urogallus*) reisiluun distaalipää. Kalan luun fragmentteja löytyi viisi kappaletta. Sekä lintujen että kalojen hennot luut saattavat olla aineistossa aliedustettuina huonomman säilyvyytensä vuoksi.

3. Kaivausalueet

3.1. Kaivausalue A (KM2007103:371)

Kaivausalueelta A löytyi ainoastaan kolme luufragmenttia, jotka kuuluivat kaikki naudalle. Löydöt olivat katkaistu distaalinen metapodi sekä kaksi sorkkaluuta.

3.2. Kaivausalue B (KM2007103:372-392)

Kaivausalueelta B löytyi yhteensä 292 luufragmenttia, jotka painoivat 4,1 kg. Luufragmentin keskipaino alueella B oli 13,9 g. 9 % luunkappaleista oli palaneita ja yhdessä naudan luun fragmentissa oli jyräjän hampaanjälkiä. Kaivausalueen B lajijakauma on esitetty taulukossa 5. Alueelta löytyi naudan, lampaan tai vuohen, sian, hylkeen, metsäjäniksen ja metson luita.

Naudan luista noin puolet kuului ruokajätteeseen ja puolet teurasjätteeseen. Löytöjen joukossa oli kolme vasikan luuta: metapodin eli kämmen- tai jalkapöydänluun fragmentti, olkaluun distaalinen fragmentti sekä sorkkaluu. Teurastusjälkiä oli 15 naudan luun fragmentissa. Pitkissä luissa oli teurastukseen liittyviä hakkuujälkiä ja niiden varsia oli rikottu. Kaksi nikamaa oli halkaistu sivusuunnassa eli mediolateraalisesti. Metapodeja oli sekä katkaistu että rikottu pitkittäissuunnassa eli kraniokaudaalisesti ja lisäksi yksi naudan sarvi oli katkaistu sekä ylä- että alaosaan. Alueelta löytyi kaksi naudan alaleuan fragmenttia, jotka kuuluivat yli vuoden ikäisille yksilöille. Lampaan tai vuohen luut olivat pääasiassa ruokajätteeksi luokiteltavia osia. Alueelta löytyneistä alaleuan kappaleista toinen kuului alle vuoden ikäiselle yksilölle ja toinen oli peräisin alle kahden vuoden ikäisestä lampaasta. Sukupuolenmääritys

oli mahdollista yhdestä lantion kappaleesta; tämä kuului uuhelle. Sian luissa oli sekä ruoka- että teurasjätteeksi luokiteltavia osia. Alueelta löytynyt sian alaleuka kuului alle puolivuotiaalle yksilölle.

Metsäjäniksen luut olivat nikama, olkaluun distaaliosa, lapaluun proksimaaliosa sekä lantion kappale. Hylkeen luut olivat kuutin reisiluun kappale, yhteen luutuneet sääri- ja pohjeluu, joissa oli infekioon viittaavia vaurioita, sekä lantion kappale. Lisäksi alueelta löytyi yksi ukkometson reisiluun distaaliosa.

3.3. Kaivausalue C (KM2007103:393-408)

Kaivausalueen C löytöihin kuului 82 luunkappaletta, jotka painoivat 0,9 kg. Luufragmentin keskipaino kaivausalueella oli 11 g ja noin 2 % luista oli palaneita. Yhdessä luussa oli jyräjän ja yhdessä petoeläimen hampaanjälkiä. Kaivausalueen C lajijakauma on esitetty taulukossa 6. Alueelta löytyi naudän, lampaan tai vuohen, vuohen, sian, metsäjäniksen ja kanan luita. Naudän luulöytöihin kuului sekä ruoka- että teurasjätteeksi luokiteltavia osia ja kuusi luuta kuului vasikalle. Yhdessä reisiluussa ja yhdessä värttinäluussa oli teurastuksesta kertovia hakkuujälkiä. Lampaan tai vuohen luut olivat sääriluun kappaleita sekä nikaman kappale. Yksi jalkapöydänluu kuului vuohelle.

3.4. Kaivausalue D (KM2007103:409-422)

Kaivausalueelta D löytyi 162 luufragmenttia, joiden paino oli yhteensä 2,7 kg ja keskipaino 18 g. Palanutta luuta oli kaivausalueen D aineistosta 6 %. Kaivausalueen lajijakauma on esitetty taulukossa 7 ja alueelta löytyi naudän, lampaan tai vuohen, sian ja hylkeen luita. Naudän luulöytöihin kuului sekä ruoka- että teurasjätteeksi luokiteltavia osia ja kaksi luuta kuului vasikalle. Alueelta löytyi kaksi naudän alaleuan fragmenttia, joista toinen kuului yli 28 kuukauden ikäiselle ja toinen alle 30 kuukauden ikäiselle yksilölle. Neljässä luufragmentissa oli teurastuksesta kertovia viilto- ja hakkuujälkiä. Sukupuolenmääritys oli mahdollista yhdestä lantion kappaleesta ja se kuului lehmälle. Lampaan tai vuohen ja sian luut olivat raajojen luita ja kallon kappaleita. Yksi lampaan lantion kappale oli mahdollista määrittää uuhelle kuuluvaksi. Hylkeen luut olivat vanhalle aikuiselle hylkeelle kuuluva luutunut kämmenluu ja nuorelle aikuiselle kuuluva distaaliosastaan luutumaton jalkapöydänluu.

3.5. Kaivausalue E (KM2007103:423-446)

Kaivausalueelta E löytyi yhteensä 399 luufragmenttia, yhteispainoltaan 3,6 kg ja keskipainoltaan 9 g. Palanutta luuta oli noin 8 % luunkappaleista ja jyrсийän hampaanjälkiä löytyi kahdesta luusta. Kaivausalueen E lajijakauma on esitetty taulukossa 8. Alueelta löytyi naudan, lampaan tai vuohen, sian, hylkeen, metsäjäniksen ja ketun luita.

Naudan luista noin puolet kuului ruokajätteeseen ja puolet teurasjätteeseen. Teurastusjälkiä oli 11 naudan luun fragmentissa. Pitkissä luissa oli teurastukseen liittyviä hakkuujälkiä ja niiden varsia oli rikottu ja metapodeja oli sekä katkaistu että rikottu kraniokaudaalisesti. Lisäksi kahdessa alaleuan fragmentissa oli viiltojälkiä. Yksi naudan alaleuka kuului alle 30 kuukauden ikäiselle yksilölle. Lampaan tai vuohen luissa oli sekä ruoka- että teurasjäteosia. Kaivausalueelta löytyi yksi lampaan tai vuohen alaleuan kappale, joka kuului 9-24 kuukauden ikäiselle yksilölle. Sukupuolenmääritys oli mahdollista yhdestä lantion kappaleesta, joka kuului pässille. Kaivausalueen E sian luut olivat lähinnä nilkkojen ja raajojen alaosien luita, ja yksi alaleuka kuului alle 13 kuukauden ikäiselle yksilölle.

Metsäjäniksen luut olivat värttinäluun, sääriluun ja jalkapöydänluun fragmentit. Ketun luut olivat reisiluun distaaliosa ja sormiluu. Hylkeen luun fragmentit olivat yhteenkuuluvat, luutuneet kyynärluun proksimaali- ja distaaliosa. Proksimaaliosassa oli infektiioon viittavaa vaurioitunutta luuta.

3.6. Kaivausalue F (KM2007103:447-453)

Kaivausalueen F löytöihin kuului 49 luunkappaletta, jotka painoivat 0,7 kg. Luufragmentin keskipaino kaivausalueella oli 13 g ja noin 12 % luista oli palaneita. Kaivausalueen F lajijakauma on esitetty taulukossa 8. Alueelta löytyi naudan, sian ja hylkeen luita. Naudan luihin kuului yksi mediolateraalisesti halkaistu nikama sekä irti hakattu ristiluun kappale. Sian luu oli kyynärluun kappale, jossa oli hakkuujälkiä proksimaaliosassa. Hylkeen luu oli axisnikaman kappale, jonka nivelpinta ei ollut luutunut.

4. Yhteenveto

Pietarsaaren Lassfolkin kaivausten luuaineistosta suurin osa kuului kotieläimille, naudalle, lampaalle tai vuohelle ja sialle, kun taas riistaeläinten luita oli joukossa hyvin vähän. Hylkeen ja metsäjäniksen luita kuitenkin löytyi useilta kaivausalueilta. Kotieläinten luista olivat edustettuina sekä ruoka- että teurasjäteosat, mikä viittaa siihen, että eläimet teurastettiin paikan päällä kaupungissa. Kotieläinten luista löytyi melko runsaasti teurastukseen ja luiden rikkomiseen liittyviä jälkiä, mikä viittaa siihen, että eläinten liha ja luuydin hyödynnettiin tarkasti. Nautojen, lampaiden tai vuohien ja luissa oli sekä hyvin nuorten että vanhempien yksilöiden luita. Erityisesti naudan luihin kuului useita vasikan luita, joskaan ei ole mahdollista varmuudella sanoa, onko nämä vasikat tarkoituksellisesti teurastettu ravinnoksi. Aineisto kokonaisuutena ei viittaa siihen, että maidon- tai villantuotanto olisivat olleet keskeisiä ja eläimiä olisi teurastettu ruuaksi vasta vanhoina, kun ne eivät enää pystyneet tuottamaan. Aineisto ei myöskään yksiselitteisesti tue ajatusta siitä, että eläimiä olisi kasvatettu lihan vuoksi ja teurastettu nuorina. Ikäarvioiden suuri hajonta saattaa myös johtua aineiston laajasta aikahaarukasta. Hylkeen luihin kuului sekä aikuisten että kuuttien luita. Kuuttien luut saattavat viitata kevättalviseen jääpyyntiin. Hylkeet kerääntyvät kevättalvella suurin joukoin jäälle poikimaan, ja tätä ovat hylkeenpyytäjät hyödyntäneet erityisesti Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla (Ylimaunu 2000). Lajijakaumat ja kotieläinten anatominen jakauma olivat varsin samanlaisia kaikilla kaivausalueilla.

Kirjallisuus

Barone, Robert 1999. *Anatomie comparée des mammifères domestiques. Tome 1. Ostéologie.* Vigot Frères, Paris.

Boessneck, J. 1969. Osteological differences between sheep (*Ovis aries* Linnè) and goat (*Capra hircus* Linnè). Brothwell, Don & Higgs, Eric (toim.). *Science in Archaeology. A Survey of Progress and Research.* 2. painos. Thames and Hudson, London. s. 331-357.

During, Ebba 1986. *The Fauna of Alvastra. An Osteological Analysis of Animal Bones from a Neolithic Pile Dwelling.* Stockholm Studies in Archaeology 6, Stockholm.

Silver, I.A. 1969. The ageing of domestic animals. Brothwell, Don & Higgs, Eric (toim.). *Science in Archaeology. A Survey of Progress and Research*. 2. painos. Thames and Hudson, London. s. 283-302.

Storå, Jan 2001. *Reading Bones. Stone Age Hunters and Seals in the Baltic*. Stockholm Studies in Archaeology 21, Stockholm.

Villa, Paola & Mahieu, Eric 1991. Breakage patterns of human long bones. *Journal of Human Evolution* 21: 27-48.

Ylimaunu, Juha 2000. *Itämeren hylkeenpyyntikulttuurit ja ihminen-hylje-suhde*. SKS, Helsinki.

Laji	Tieteellinen nimi	NISP	%
nauta	<i>Bos taurus</i>	185	18,7
lammas	<i>Ovis aries</i>	8	0,8
lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	52	5,3
vuohi	<i>Capra hircus</i>	1	0,1
sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	30	3,0
sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>	178	18,0
hylje	<i>Phocidae</i>	9	0,9
metsäjänis	<i>Lepus timidus</i>	9	0,9
kettu	<i>Vulpes vulpes</i>	2	0,2
nisäkäs	<i>Mammalia</i>	502	50,9
metso	<i>Tetrao urogallus</i>	1	0,1
kana	<i>Gallus domesticus</i>	1	0,1
lintu	<i>Aves</i>	4	0,4
kala	<i>Pisces</i>	5	0,5
	yht.	987	100

Taulukko 1. Lajijakauma fragmenttimäärinä.

Laji	Kallo	Selkäranka	Raajojen yläosan luut	Raajojen alaosan luut
<i>Bos taurus</i>	56	19	59	51
<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	19	5	27	6
<i>Sus scrofa domesticus</i>	12	1	8	4

Taulukko 2. Kotieläinten anatomiset jakaumat fragmenttimäärinä.

	varhain luutuvat		keskivaih.luutuvat		myöhään luutuvat	
	luutunut	ei luut.	luutunut	ei luut.	luutunut	ei luut.
<i>Bos taurus</i>	36	9	11	8	13	12
<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	18	0	4	2	6	1
<i>Sus scrofa domesticus</i>	4	1	2	0	1	3

Taulukko 3. Kotieläinten ikäjakaumat epifyysien luutumisen perusteella. Varhain luutuvat epifyysit: lapaluu, lonkkamalja, dist. olkaluu, prox. varttinäluu, varvasluut. Keskivaiheilla luutuvat: kämmen- ja jalkapöydänluut, dist. sääriluu. Myöhään luutuvat: prox. reisiluu, kantaluu, dist. varttinäluu, prox. humerus, dist. reisiluu, prox. sääriluu, nikamat.

KM_ala	Laji	Hampaat fragmentissa	Ikä
385	<i>Bos taurus</i>	P3-M2	yli 28 kk
386	<i>Bos taurus</i>	P2 puhkemassa	24-30 kk
422	<i>Bos taurus</i>	dp2-3	alle 30 kk
422	<i>Bos taurus</i>	P2-4	yli 28 kk
438	<i>Bos taurus</i>	dp2-4,M1-2, M3 ei puhjennut	alle 30 kk
385	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	dp4,M1	3-24 kk
386	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	dp2-4,M1,M2 ei puhjennut	alle 12 kk
441	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	dp3-4,M1-2, M3 ei puhjennut	9-24 kk
386	<i>Sus scrofa domesticus</i>	dp3-4,M1 ei puhjennut	alle 6 kk
440	<i>Sus scrofa domesticus</i>	dp3-4,M1, M2 ei puhjennut	alle 13 kk
422	<i>Sus scrofa domesticus</i>	M2-3, hyvin kulunut M2	yli 17 kk
422	<i>Sus scrofa domesticus</i>	P2-4	yli 12 kk

Taulukko 4. Kotieläinten ikäjakaumat alaleuan hampaiden puhkeamisen perusteella

Laji	Tieteellinen nimi	NISP	%
nauta	<i>Bos taurus</i>	67	22,9
lammas	<i>Ovis aries</i>	6	2,1
lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	10	3,4
sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	7	2,4
sorkka- tai kavioeläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>	57	19,5
hylje	<i>Phocidae</i>	4	1,4
metsäjänis	<i>Lepus timidus</i>	4	1,4
nisäkäs	<i>Mammalia</i>	132	45,2
metso	<i>Tetrao urogallus</i>	1	0,3
lintu	<i>Aves</i>	4	1,4
	yht.	292	100,0

Taulukko 5. Lajijakauma fragmenttimäärinä. Kaivausalue B.

Laji	Tieteellinen nimi	NISP	%
nauta	<i>Bos taurus</i>	16	19,5
lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	6	7,3
vuohi	<i>Capra hircus</i>	1	1,2
sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	4	4,9
sorkka- tai kavioeläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>	14	17,1
metsäjänis	<i>Lepus timidus</i>	2	2,4
nisäkäs	<i>Mammalia</i>	38	46,3
kana	<i>Gallus domesticus</i>	1	1,2
	yht.	82	100

Taulukko 6. Lajijakauma fragmenttimäärinä. Kaivausalue C.

Laji	Tieteellinen nimi	NISP	%
nauta	<i>Bos taurus</i>	42	25,9
lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	11	6,8
sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	8	4,9
sorkka- tai kavioeläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>	28	17,3
hylje	<i>Phocidae</i>	2	1,2
nisäkäs	<i>Mammalia</i>	71	43,8
	yht.	162	100

Taulukko 7. Lajijakauma fragmenttimäärinä. Kaivausalue D.

Laji	Tieteellinen nimi	NISP	%
nauta	<i>Bos taurus</i>	49	12,3
lammas	<i>Ovis aries</i>	2	0,5
lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	25	6,3
sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	10	2,5
sorkka- tai kavioeläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>	69	17,3
hylje	<i>Phocidae</i>	2	0,5
metsäjänis	<i>Lepus timidus</i>	3	0,7
kettu	<i>Vulpes vulpes</i>	2	0,5
nisäkäs	<i>Mammalia</i>	232	58,1
kala	<i>Pisces</i>	5	1,3
	yht.	399	100

Taulukko 7. Lajijakauma fragmenttimäärinä. Kaivausalue E.

Laji	Tieteellinen nimi	NISP	%
nauta	<i>Bos taurus</i>	8	16,3
sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	1	2,0
sorkka- tai kavioeläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>	10	20,4
hylje	<i>Phocidae</i>	1	2,0
nisäkäs	<i>Mammalia</i>	29	59,2
	yht.	49	100

Taulukko 8. Lajijakauma fragmenttimäärinä. Kaivausalue F.

Sheet1

KM_pää	KM_ala	Laji	Tieteellinen nimi	Luu	Luun osa	Puoli	Epifyysi	Muuta	Kpl
2007103	371	nauta	<i>Bos taurus</i>	mp	dist		luutunut	katkaistu	1
2007103	371	nauta	<i>Bos taurus</i>	phalanx media	kok		luutunut		2
2007103	372	nauta	<i>Bos taurus</i>	mandibula	kaud	vasen			1
2007103	372	nauta	<i>Bos taurus</i>	radius	prox	vasen	luutunut		1
2007103	372	nauta	<i>Bos taurus</i>	phalanx proximalis	kok		luutumaton	juv.	1
2007103	372	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	vertebrae cervicales			luutunut		1
2007103	372	metsäjänis	<i>Lepus timidus</i>	humerus	dist	vasen	luutunut		1
2007103	372	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						10
2007103	372	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						10
2007103	372	lintu	<i>Aves</i>						1
2007103	373	nauta	<i>Bos taurus</i>	humerus	dist	vasen	luutumaton	juv.	1
2007103	373	nauta	<i>Bos taurus</i>	humerus	mes	vasen		petoeläimen hampaanjalkia	1
2007103	373	nauta	<i>Bos taurus</i>	Molar					1
2007103	373	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	maxilla	mes	oikea		P2-M3	1
2007103	373	metsäjänis	<i>Lepus timidus</i>	vertebrae cervicales			luutunut		1
2007103	373	metsäjänis	<i>Lepus timidus</i>	scapula	prox	vasen	luutunut		1
2007103	373	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						5
2007103	373	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						8
2007103	374	nauta	<i>Bos taurus</i>	temporal		vasen			1
2007103	374	nauta	<i>Bos taurus</i>	lacrimal		vasen			1
2007103	374	lammas	<i>Ovis aries</i>	scapula	prox	vasen	luutunut		1
2007103	374	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	Frontal		oikea			1
2007103	374	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						3
2007103	375	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palaneita	2
2007103	376	lammas	<i>Ovis aries</i>	pelvis		oikea	luutunut	sukupuoli f, acetab, ischium ja pubis	1
2007103	376	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						3
2007103	376	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						5
2007103	377	nauta	<i>Bos taurus</i>	radius	prox	oikea	luutunut		1
2007103	377	nauta	<i>Bos taurus</i>	humerus	dist	vasen	luutunut		1
2007103	377	nauta	<i>Bos taurus</i>	humerus	dist	oikea	luutunut	irti hakattu frag	1
2007103	377	nauta	<i>Bos taurus</i>	mandibula	kaud	oikea			2
2007103	377	nauta	<i>Bos taurus</i>	ulna	mes	oikea			1
2007103	377	nauta	<i>Bos taurus</i>	Frontal		oikea			1
2007103	377	nauta	<i>Bos taurus</i>	cornu	mes			irti hakattu med frag	1
2007103	377	nauta	<i>Bos taurus</i>	phalanx proximalis	kok		luutunut		1
2007103	377	nauta	<i>Bos taurus</i>	vertebrae thoracicae			luutumaton	halkaistu mediolateraalisesti	1
2007103	377	nauta	<i>Bos taurus</i>	Molar					1
2007103	377	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	mandibula	mes	vasen		P2-M3	1
2007103	377	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	Molar					1
2007103	377	lammas	<i>Ovis aries</i>	humerus	dist	vasen	luutunut		1
2007103	377	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	tibia	dist	vasen	luutunut		1
2007103	377	hylje	<i>Phocidae</i>	pelvis		vasen	luutunut	acetab, ischium ja pubis	1
2007103	377	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						5

Sheet1

2007103	377	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						3
2007103	377	metso	<i>Tetrao urogallus</i>	femur	dist	vasen		sukupuoli m	1
2007103	378	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palaneita	2
2007103	379	nauta	<i>Bos taurus</i>	mt	kok-		luutunut	dist osa halkaistu kraniokaudaalisesti	1
2007103	379	nauta	<i>Bos taurus</i>	phalanx media	kok-		luutunut	rikottu	1
2007103	379	nauta	<i>Bos taurus</i>	mandibula	kran	vasen			1
2007103	379	nauta	<i>Bos taurus</i>	mandibula	kaud	vasen			1
2007103	379	nauta	<i>Bos taurus</i>	scapula	prox	oikea	luutunut		1
2007103	379	nauta	<i>Bos taurus</i>	vertebrae cervicales	kok-		luutunut		1
2007103	379	nauta	<i>Bos taurus</i>	humerus	dist	oikea	luutunut	nivelpinta hakattu irti lat osasta	1
2007103	379	lammas	<i>Ovis aries</i>	humerus	dist	oikea	luutunut		1
2007103	379	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	calcaneum	kok-	vasen	luutumaton	hakkuujälki prox	1
2007103	379	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	mt	kok		luutunut		1
2007103	379	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	tibia	prox	vasen	luutumaton	irralisen epifyysin fragmentti	1
2007103	379	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						8
2007103	379	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						6
2007103	380	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palanut	1
2007103	381	nauta	<i>Bos taurus</i>	radius	prox	vasen	luutunut	hakkuujälki varressa lat	1
2007103	381	nauta	<i>Bos taurus</i>	mc	kok-		luutumaton	ei epifyysiä	1
2007103	381	nauta	<i>Bos taurus</i>	phalanx proximalis	kok		luutunut		1
2007103	381	nauta	<i>Bos taurus</i>	phalanx distalis	prox				1
2007103	381	lammas	<i>Ovis aries</i>	scapula	prox	oikea	luutunut		1
2007103	381	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						3
2007103	381	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						9
2007103	382	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palaneita	3
2007103	383	nauta	<i>Bos taurus</i>	phalanx proximalis	kok		luutunut		1
2007103	383	nauta	<i>Bos taurus</i>	phalanx media	kok		luutunut		1
2007103	383	nauta	<i>Bos taurus</i>	calcaneum	prox		luutumaton	irralinen epifyysi	1
2007103	383	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	calcaneum	kok	vasen	luutunut		1
2007103	383	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	humerus	mes	oikea			1
2007103	383	metsäjänis	<i>Lepus timidus</i>	pelvis		oikea	luutunut		1
2007103	383	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						6
2007103	383	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						28
2007103	383	lintu	<i>Aves</i>						2
2007103	384	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palaneita	2
2007103	385	nauta	<i>Bos taurus</i>	maxilla	mes	oikea		P3-M2	1
2007103	385	nauta	<i>Bos taurus</i>	pelvis		oikea	luutunut	lonkkamaljan fragmentti	1
2007103	385	nauta	<i>Bos taurus</i>	vertebrae lumbales	kok-		luutunut		1
2007103	385	nauta	<i>Bos taurus</i>	vertebrae cervicales			luutunut		1
2007103	385	nauta	<i>Bos taurus</i>	vertebrae thoracicae			luutunut		1
2007103	385	nauta	<i>Bos taurus</i>	humerus	dist	oikea	luutunut	nivelpinta hakattu irti	1
2007103	385	nauta	<i>Bos taurus</i>	tibia	prox	oikea	luutunut		1
2007103	385	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	mandibula	mes	oikea		dp4,M1	1

Sheet1

2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	pelvis		oikea	luutumaton	acetab frag, iliumin frag	1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	mp	dist		luutunut	Katkaistu	1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	mt	prox			halkaistu kraniokaudaalisesti	1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	mt	kok		luutunut		1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	phalanx media	kok		luutunut		1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	phalanx media	kok		luutunut		1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	Phalanx proximalis	kok		luutumaton	ei epifyysiä	1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	Phalanx distalis	kok				1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	scapula	prox	oikea	luutunut		1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	scapula	prox	vasen	luutunut		1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	Lacrima		oikea			1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	mandibula	mes	vasen		P2 puhkemassa	1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	tibia	dist	oikea	luutunut	Hakattu rikki	1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	Vertebrae thoracicae			luutunut		1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	Vertebrae thoracicae			luutumaton		1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	Mc	Kok-		luutunut	halkaistu kraniokaudaalisesti	1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	Mc	Kok-		luutumaton	halkaistu kraniokaudaalisesti	1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	mp	mes			juv.	1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	Frontal		vasen			1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	incisor					1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	Premolar					1
2007103	386	nauta	<i>Bos taurus</i>	M3					1
2007103	386	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	mandibula	mes	vasen		P3,dp4,M3 ei puhjennut	1
2007103	386	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	femur	dist	oikea	luutumaton	irralisen epifyysin fragmentti	1
2007103	386	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	radius	dist	oikea	luutunut		1
2007103	386	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	mandibula	mes	vasen		P2-3,dp4,M1,M2 ei puhjennut	1
2007103	386	lammas	<i>Ovis aries</i>	humerus	dist	vasen	luutunut		1
2007103	386	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						16
2007103	386	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						22
2007103	386	lintu	<i>Aves</i>						1
2007103	387	nauta	<i>Bos taurus</i>	mp	dist		luutunut	palanut	1
2007103	387	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palaneita	15
2007103	388	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						1
2007103	389	nauta	<i>Bos taurus</i>	temporal		vasen		temporal, parietal	1
2007103	389	nauta	<i>Bos taurus</i>	mp	dist		luutumaton	halkaistu kraniokaudaalisesti	2
2007103	389	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	pelvis		oikea	luutunut	sukupuoli f, acetab frag, iliumin frag	1
2007103	389	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						4
2007103	390	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						4
2007103	391	hylje	<i>Phocidae</i>	tibia	prox	oikea	luutunut	luutunut yhteen seuraavan fibulan kanssa, infektiio tms. prox osassa	1
2007103	391	hylje	<i>Phocidae</i>	fibula	prox	oikea	luutunut		1
2007103	391	hylje	<i>Phocidae</i>	femur	dist	oikea	luutumaton	juv.	1
2007103	392	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palanut	1
2007103	393	nauta	<i>Bos taurus</i>	pelvis		oikea	luutumaton		1

Sheet1

2007103	394	nisäkäs	<i>Mammalia</i>							3
2007103	395	nisäkäs	<i>Mammalia</i>							1
2007103	396	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						palanut	1
2007103	397	nauta	<i>Bos taurus</i>	femur	prox	vasen	luutumaton	juv.		1
2007103	397	nauta	<i>Bos taurus</i>	femur	dist	vasen	luutumaton	juv.		1
2007103	397	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>							2
2007103	398	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						palanut	1
2007103	399	nauta	<i>Bos taurus</i>	cornu						1
2007103	399	nisäkäs	<i>Mammalia</i>							2
2007103	400	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						palanut	1
2007103	401	vuohi	<i>Capra hircus</i>	mt	kok		luutunut			1
2007103	401	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	tibia	prox	vasen	luutumaton	juv.	juv.	1
2007103	401	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	tibia	dist	oikea	luutunut			1
2007103	401	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	tibia	dist	vasen	luutunut			1
2007103	401	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	phalanx proximalis	kok		luutunut			1
2007103	401	nauta	<i>Bos taurus</i>	radius	prox	vasen	luutunut		halkaistu kraniokaudaalisesti	1
2007103	401	nauta	<i>Bos taurus</i>	phalanx distalis	kok					1
2007103	401	nauta	<i>Bos taurus</i>	phalanx media	kok		luutunut			1
2007103	401	nauta	<i>Bos taurus</i>	femur	dist	oikea	luutumaton		ei epifyysiä, irti hakattu frag	1
2007103	401	nauta	<i>Bos taurus</i>	calcaneum	kok	oikea	luutumaton		juv.	1
2007103	401	nauta	<i>Bos taurus</i>	atlas					juv.	1
2007103	401	nauta	<i>Bos taurus</i>	tibia	dist	oikea	luutumaton		juv., irrallinen epifyysi	1
2007103	401	nauta	<i>Bos taurus</i>	pelvis		oikea	luutumaton		juv., acetab frag, iliumin frag	1
2007103	401	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	tibia	dist	vasen	luutumaton		ei epifyysiä	1
2007103	401	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	humerus	dist	oikea	luutunut		petoläimen hampaanjalkia	1
2007103	401	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	incisor						1
2007103	401	metsäjänis	<i>Lepus timidus</i>	ulna	mes	vasen				1
2007103	401	metsäjänis	<i>Lepus timidus</i>	mt	kok					1
2007103	401	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>							6
2007103	401	nisäkäs	<i>Mammalia</i>							11
2007103	401	kana	<i>Gallus domesticus</i>	radius	prox					1
2007103	403	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						palaneita	6
2007103	404	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	vertebrae cervicales			luutumaton			1
2007103	404	nisäkäs	<i>Mammalia</i>							2
2007103	405	nauta	<i>Bos taurus</i>	femur	dist	vasen	luutunut			1
2007103	405	nauta	<i>Bos taurus</i>	pelvis		oikea			iliumin frag	1
2007103	405	nauta	<i>Bos taurus</i>	pelvis		oikea			iliumin frag	1
2007103	405	nauta	<i>Bos taurus</i>	vertebrae lumbales			luutumaton			1
2007103	405	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	maxilla	mes	vasen			M1-2	1
2007103	405	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	maxilla	mes	vasen			P2-3 puhkeamassa, dp4, M1-2	1
2007103	405	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>							4
2007103	405	nisäkäs	<i>Mammalia</i>							3
2007103	406	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						palanut	2
2007103	407	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>							1

Sheet1

2007103	408	sorkka- tai kavioeläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						1
2007103	408	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						1
2007103	408	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palaneita	4
2007103	409	sorkka- tai kavioeläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						1
2007103	410	nauta	<i>Bos taurus</i>	radius	dist	oikea	luutunut		1
2007103	411	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palaneita	3
2007103	412	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						1
2007103	413	nauta	<i>Bos taurus</i>	femur	dist	vasen	luutumaton	juv., ei epifyysyä	1
2007103	413	nauta	<i>Bos taurus</i>	humerus		oikea	luutunut	Irti hakattu nivelpinnana fragmentti	1
2007103	414	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palanut	1
2007103	415	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palanut	1
2007103	416	nauta	<i>Bos taurus</i>	Molar					1
2007103	416	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						1
2007103	416	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	pelvis		oikea	luutunut	sukupuoli m, acetab frag, iliumin frag	1
2007103	416	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	pelvis		oikea	luutunut	Ischiumin frag, iliumin frag	1
2007103	417	nauta	<i>Bos taurus</i>	atlas				Saman nikaman fragmentteja	2
2007103	418	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palanut	2
2007103	419	nauta	<i>Bos taurus</i>	tibia	mes	vasen		Lat hakkuujälki kaud pinnassa	1
2007103	419	nauta	<i>Bos taurus</i>	Patella	prox	vasen		Halkaistu	1
2007103	419	nauta	<i>Bos taurus</i>	lacrimal		oikea			1
2007103	419	nauta	<i>Bos taurus</i>	temporal		vasen			1
2007103	419	sorkka- tai kavioeläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						1
2007103	419	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						4
2007103	420	nauta	<i>Bos taurus</i>	Frontal		oikea		front,par, temp	1
2007103	420	nauta	<i>Bos taurus</i>	Molar					1
2007103	420	nauta	<i>Bos taurus</i>	tibia	dist	vasen	luutumaton	Ei epifyysyä	1
2007103	420	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						9
2007103	421	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palanut	2
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	mandibula	mes	vasen		P2-4	1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	Molar					5
2007103	422	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	scapula	prox	oikea	luutunut		1
2007103	422	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	scapula	mes	vasen	luutunut		1
2007103	422	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	humerus	mes	vasen		Dist osa hakattu irti	1
2007103	422	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	Canine					1
2007103	422	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	incisor					1
2007103	422	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	mandibula	mes	vasen		Yhdessä alla olevan kanssa	1
2007103	422	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	mandibula	mes	vasen		M2-3, hyvin kulunut M2	1
2007103	422	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	mandibula	mes	oikea		P2-4	1
2007103	422	hylje	<i>Phocidae</i>	McIV	Kok	vasen	luutunut		1
2007103	422	hylje	<i>Phocidae</i>	mt	kok	oikea	luutumaton	Ei dist epifyysyä	1
2007103	422	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						46
2007103	422	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	ulna	prox	vasen	luutumaton		1
2007103	422	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	Molar					3

Sheet1

2007103	422	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	Premolar						2
2007103	422	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	mandibula	mes	oikea			Kuuluvat yhteen, hampaat irronneet	1
2007103	422	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	temporal		vasen				1
2007103	422	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	lacrimal		vasen				1
2007103	422	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>							25
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	Vertebrae lumbales	Kok-		luutumaton			1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	temporal		oikea				1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	Phalanx proximalis	kok		luutunut			1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	Ct	kok	vasen				1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	ulna	prox	vasen	luutumaton			1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	Mc	Kok-		luutumaton	juv., ei epifysejä		1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	radius	dist	vasen	luutunut	Lat frag		1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	tibia	dist	vasen	luutunut			1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	scapula	prox	oikea	luutunut			1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	calcaneum	kok	oikea	luutunut			1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	ulna	prox	oikea	luutunut	Hor viiltoja lat pinnalla		1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	Talus	kok	oikea				2
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	Vertebrae cervicales			luutunut			1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	Vertebrae thoracicae						1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	pelvis		oikea	luutunut	sukupuoli f, acetab frag, iliumin frag		1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	mandibula		oikea				3
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	mandibula	mes	oikea		Dp2-3		1
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	Dp3						2
2007103	422	nauta	<i>Bos taurus</i>	Dp4						1
2007103	423	nauta	<i>Bos taurus</i>	pelvis		vasen	luutumaton	acetab frag, iliumin frag		1
2007103	423	metsäjänis	<i>Lepus timidus</i>	radius	prox	oikea	luutunut			1
2007103	423	nisäkäs	<i>Mammalia</i>							5
2007103	424	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	tibia	prox	oikea	luutunut	jyrsijän hampaanjalkia		1
2007103	424	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	scapula	prox	oikea	luutunut			1
2007103	424	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	Vertebrae lumbales			luutumaton			1
2007103	424	metsäjänis	<i>Lepus timidus</i>	tibia	prox	oikea	luutunut			1
2007103	424	nauta	<i>Bos taurus</i>	Vertebrae lumbales			luutunut			1
2007103	424	nauta	<i>Bos taurus</i>	femur	prox	vasen	luutunut	Caput femoris, nivelpinta hakattu		1
2007103	424	nauta	<i>Bos taurus</i>	pelvis		vasen	luutumaton	Samasta		2
2007103	424	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>							7
2007103	424	nisäkäs	<i>Mammalia</i>							15
2007103	425	nisäkäs	<i>Mammalia</i>							2
2007103	426	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	humerus	dist	oikea	luutunut			1
2007103	426	nisäkäs	<i>Mammalia</i>							1
2007103	427	nauta	<i>Bos taurus</i>	pelvis		vasen		iliumin frag		1
2007103	427	nisäkäs	<i>Mammalia</i>							1
2007103	428	nauta	<i>Bos taurus</i>	calcaneum	Kok.-	vasen	luutunut			1
2007103	428	nisäkäs	<i>Mammalia</i>							1
2007103	429	nauta	<i>Bos taurus</i>	radius	dist	oikea	luutumaton	irallinen epifyysi		1

Sheet1

2007103	429	nauta	<i>Bos taurus</i>	mandibula	kaud	oikea			1
2007103	429	nauta	<i>Bos taurus</i>	radius	dist	vasen	luutunut		1
2007103	429	nauta	<i>Bos taurus</i>	mt	prox			Halkaistu kraniokaudaalisesti	1
2007103	429	nauta	<i>Bos taurus</i>	Phalanx proximalis	kok		luutunut		2
2007103	429	nauta	<i>Bos taurus</i>	Premolar					3
2007103	429	nauta	<i>Bos taurus</i>	incisor					2
2007103	429	nauta	<i>Bos taurus</i>	pelvis				Irti hakattuja iliumin kpl	2
2007103	429	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	Canine					1
2007103	429	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	radius	dist	oikea	luutunut		1
2007103	429	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	Vertebrae lumbales			luutunut		1
2007103	429	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	tibia	mes	oikea			1
2007103	429	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	lacrima		vasen			1
2007103	429	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	Ct	kok	oikea			1
2007103	429	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	radius	prox	vasen	luutunut	Med osasta hakattu hor	1
2007103	429	metsäjänis	<i>Lepus timidus</i>	mt	kok		luutunut		1
2007103	429	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						15
2007103	429	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					1 palanut	69
2007103	430	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palaneita	8
2007103	431	nauta	<i>Bos taurus</i>	mandibula	mes	oikea		Diag viiltoja lat	1
2007103	431	nauta	<i>Bos taurus</i>	Hyoideum		oikea			1
2007103	431	nauta	<i>Bos taurus</i>	Talus	kok	oikea			1
2007103	431	nauta	<i>Bos taurus</i>	atlas					1
2007103	431	nauta	<i>Bos taurus</i>	mp	dist		luutunut	Rikottu, hor hakkuu kran puolella	1
2007103	431	nauta	<i>Bos taurus</i>	mp	dist		luutunut	Irti hakattu frag	1
2007103	431	nauta	<i>Bos taurus</i>	incisor					1
2007103	431	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	pelvis		oikea	luutunut	Acetab frag	1
2007103	431	lammas	<i>Ovis aries</i>	humerus	dist	oikea	luutunut		1
2007103	431	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	vertebrae cervicales			luutumaton		1
2007103	431	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	Phalanx proximalis	kok		luutumaton	Ei epifyysia	1
2007103	431	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						5
2007103	431	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					1 palanut	37
2007103	431	kala	<i>Pisces</i>						2
2007103	432	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palaneita	5
2007103	434	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						2
2007103	435	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						7
2007103	435	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						16
2007103	435	nauta	<i>Bos taurus</i>	femur	dist	vasen	luutumaton	Epifyysi irrallaan, condyleissa jyrksijän hampaanjälkiä	1
2007103	435	nauta	<i>Bos taurus</i>	tibia	prox	vasen	luutumaton	Ei epifyysia	1
2007103	435	nauta	<i>Bos taurus</i>	radius	dist	oikea	luutunut		1
2007103	435	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	phalanx media	kok		luutunut		1
2007103	435	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	Ct	kok	vasen			1
2007103	435	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	Talus	kok	vasen			1
2007103	435	lammas	<i>Ovis aries</i>	radius	dist	oikea	luutunut		1

Sheet1

2007103	435	kettu	<i>Vulpes vulpes</i>	femur	dist	vasen	luutunut		1
2007103	435	kettu	<i>Vulpes vulpes</i>	Phalanx proximalis	kok		luutunut		1
2007103	436	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palaneita	6
2007103	437	kala	<i>Pisces</i>						2
2007103	438	nauta	<i>Bos taurus</i>	Phalanx proximalis	kok		luutunut		1
2007103	438	nauta	<i>Bos taurus</i>	mandibula	kran	vasen		Pystyviiltoja lat	1
2007103	438	nauta	<i>Bos taurus</i>	lacrimal		oikea			1
2007103	438	nauta	<i>Bos taurus</i>	radius	prox	vasen	luutunut	Med frag, hakattu med sivulta	1
2007103	438	nauta	<i>Bos taurus</i>	ulna	mes	vasen		Kaud osa hakattu irti	1
2007103	438	nauta	<i>Bos taurus</i>	mandibula	mes	vasen		dp2-4,M3 ei puhjennut	1
2007103	438	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	atlas					1
2007103	438	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	mt	prox				1
2007103	438	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	phalanx media	kok		luutunut		1
2007103	438	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						8
2007103	438	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						15
2007103	439	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					palaneita	8
2007103	440	nauta	<i>Bos taurus</i>	mp	dist		luutumaton	Irrallinen epifyysi	1
2007103	440	nauta	<i>Bos taurus</i>	pelvis		oikea	luutunut	Acetab frag, iliumin frag	1
2007103	440	nauta	<i>Bos taurus</i>	lacrimal					1
2007103	440	nauta	<i>Bos taurus</i>	tibia	dist	vasen	luutunut		1
2007103	440	nauta	<i>Bos taurus</i>	phalanx distalis	kok				1
2007103	440	nauta	<i>Bos taurus</i>	Molar					2
2007103	440	nauta	<i>Bos taurus</i>	Phalanx proximalis	kok		luutunut		1
2007103	440	hylje	<i>Phocidae</i>	ulna	prox	oikea	luutunut	Prox osassa infektio tms.	1
2007103	440	hylje	<i>Phocidae</i>	ulna	dist	oikea	luutunut		1
2007103	440	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	mtIII/IV	kok		luutunut		1
2007103	440	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	Naviculare	kok	oikea			1
2007103	440	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	Cuboideum	kok	oikea			1
2007103	440	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	incisor					1
2007103	440	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	mandibula				dp3-4,M1, M2 ei puhjennut	1
2007103	440	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						17
2007103	440	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						23
2007103	440	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						1
2007103	441	nauta	<i>Bos taurus</i>	phalanx media	kok		luutunut		1
2007103	441	nauta	<i>Bos taurus</i>	Ci	kok	oikea			1
2007103	441	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	mandibula	Kok-	vasen		dp3-4,M1-2,M3 ei puhjennut	1
2007103	441	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	calcaneum	kok	oikea	luutumaton	Hor hakkuujälki lat	1
2007103	441	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	mtIII/IV	kok		luutunut		1
2007103	441	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						5
2007103	441	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						5
2007103	441	kala	<i>Pisces</i>						1
2007103	442	nisäkäs	<i>Mammalia</i>	ei tietoa				palaneita	2
2007103	443	nauta	<i>Bos taurus</i>	femur	dist	oikea	luutunut	halkaistu kraniokaudaalisesti	1
2007103	443	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	mc	prox				1

Sheet1

2007103	443	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						2
2007103	443	nisäkäs	<i>Mammalia</i>					1 palanut	5
2007103	444	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	mandibula	kok-	vasen		P3-M3	1
2007103	444	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	tibia	dist	oikea	luutunut		1
2007103	444	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>	ei tietoa					2
2007103	444	nisäkäs	<i>Mammalia</i>	ei tietoa					1
2007103	445	nisäkäs	<i>Mammalia</i>	ei tietoa				palanut	1
2007103	446	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	maxilla	mes	oikea		P2-M2, M3 ei puhjennut	1
2007103	446	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	mandibula	kaud	vasen			1
2007103	446	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	mc	kok-		luutumaton		1
2007103	446	lammas/vuohi	<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	pelvis		oikea	luutunut	sukupuoli m, acetabulumin ympäristö	1
2007103	446	nauta	<i>Bos taurus</i>	cornu					1
2007103	446	nauta	<i>Bos taurus</i>	phalanx proximalis	kok		luutunut		1
2007103	446	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>	ei tietoa					1
2007103	447	nisäkäs	<i>Mammalia</i>	ei tietoa					11
2007103	448	nisäkäs	<i>Mammalia</i>	ei tietoa				palaneita	2
2007103	449	nauta	<i>Bos taurus</i>	vertebrae cervicales			luutunut		1
2007103	449	nauta	<i>Bos taurus</i>	vertebrae thoracicae				halkaistu mediolateraalisesti	1
2007103	449	nauta	<i>Bos taurus</i>	sacrum	mes			irti hakattu mes frag	1
2007103	449	nauta	<i>Bos taurus</i>	Patella	kok	oikea			1
2007103	449	nauta	<i>Bos taurus</i>	Premolar					1
2007103	449	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						4
2007103	449	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						4
2007103	449	hylje	<i>Phocidae</i>	axis			luutumaton		1
2007103	450	nisäkäs	<i>Mammalia</i>	ei tietoa				palaneita	3
2007103	451	nauta	<i>Bos taurus</i>	Talus	kok	vasen			1
2007103	451	sika	<i>Sus scrofa domesticus</i>	ulna	mes	oikea		prox osa hakattu irti	1
2007103	451	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>						4
2007103	451	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						7
2007103	452	nauta	<i>Bos taurus</i>	femur	prox		luutumaton	irallinen caput femoris	1
2007103	452	nauta	<i>Bos taurus</i>	pelvis			luutunut	Acetab frag, iliumin frag	1
2007103	452	sorkka- tai kavioläin	<i>Artiodactyla/Perissodactyla</i>	ei tietoa					2
2007103	453	nisäkäs	<i>Mammalia</i>						1
2007103	453	nisäkäs	<i>Mammalia</i>	ei tietoa					1

KM_pää	KM_ala	Yksikkö	Ruutu	Päämateriaali	Kuvaus	Kpl	Paino (g)
2007103	371	ASY 5	A2	luu	naudan luita	3	70,5
2007103	372	BSY 6	B1	luu	naudan ja vuohen/lampaan luita, metsäjäniksen olkaluun kappale	26	227,3
2007103	373	BSY 6	B2	luu	naudan, sian ja metsäjäniksen luita	19	181,8
2007103	374	BSY 8	B2	luu	naudan ja lampaan luita	7	126,9
2007103	375	BSY 8	B2	luu	palanut	2	5,5
2007103	376	BSY 9	B1	luu	lampaan lantion kappale	10	112,1
2007103	377	BSY 9	B2	luu	naudan, lampaan/vuohen, sian, hylkeen ja metson luita	26	737
2007103	378	BSY 9	B2	luu	palanut	2	0,9
2007103	379	BSY 11	B2	luu	naudan ja lampaan luita	14	281,3
2007103	380	BSY 11	B2	luu	palanut	1	0,7
2007103	381	BSY 12	B1	luu	naudan, lampaan ja sian luita	27	216,3
2007103	382	BSY 12	B1	luu	palanut	3	2,4
2007103	383	BSY 13	B1	luu	naudan, lampaan/vuohen ja metsäjäniksen luita	43	112,3
2007103	384	BSY 13	B1	luu	palanut	2	2,4
2007103	385	BSY 13	B2	luu	naudan ja lampaan luita	10	420
2007103	386	BSY 14	B2	luu	naudan, lampaan/vuohen ja sian luita	67	1255,7
2007103	387	BSY 14	B2	luu	palanut	17	20,7
2007103	388	BSY 16	B1	luu		1	5,3
2007103	389	BSY 16	B2	luu	naudan ja lampaan/vuohen luita	9	272,6
2007103	390	BSY 17	B1	luu		4	3,9
2007103	391	BSY 19	B2	luu	hylkeen luita	2	64,6
2007103	392	BSY 22	B2	luu	palanut	1	2,2
2007103	393	CSY 5	C1	luu		1	25,7
2007103	394	CSY 5	C2	luu		3	11,3
2007103	395	CSY 5	C2	luu		1	2,4
2007103	396	CSY 5	C2	luu	palanut	1	0,2
2007103	397	CSY 7	C1	luu	naudan luita	4	43,4
2007103	398	CSY 7	C1	luu	palanut	1	5,6
2007103	399	CSY 10	C2	luu	naudan sarven kappale	4	60,8
2007103	400	CSY 10	C2	luu	palanut	1	0,3
2007103	401	CSY 11	C2	luu	naudan, vuohen, lampaan/vuohen, sian, metsäjäniksen ja kanan luita	36	355
2007103	402	CSY 11, kivien poisto	C2	luu		2	19,6
2007103	403	CSY 11	C2	luu	palanut	6	4,5

2007103	404	CSY 13	C2	luu		3	15,6
2007103	405	CSY 14	C2	luu	naudan, lampaan/vuohen ja sian luita	13	393,4
2007103	406	CSY 14	C2	luu	palanut	1	3,1
2007103	407	CSY 18	C1	luu		1	6,3
2007103	408	CSY 20	C2	luu	palanut	4	5,5
2007103	409	DSY 3	D1	luu		1	8,2
2007103	410	DSY 3	D2	luu		1	59,6
2007103	411	DSY 5	D1	luu	palanut	3	3,5
2007103	412	DSY 7/10	D1	luu	palanut	1	0,9
2007103	413	DSY 10	D1	luu	naudan luita	2	30,2
2007103	414	DSY 10	D1	luu	palanut	1	0,2
2007103	415	DSY 12	D2	luu	palanut	1	0,1
2007103	416	DSY 13	D1	luu	naudan ja lampaan/vuohen luita	3	11,1
2007103	417	DSY 13	D2	luu	naudan luita	2	56,2
2007103	418	DSY 13	D2	luu	palanut	2	2,5
2007103	419	DSY 18	D1	luu	naudan luita	10	295,6
2007103	420	DSY 18	D1-2	luu	naudan luita	11	387,1
2007103	421	DSY 18	D1-2	luu	palanut	2	1
2007103	422	DSY 18	D2	luu	naudan, sian ja hylkeen luita	121	1859,8
2007103	423	ESY 5	E1	luu	naudan ja metsäjäniksen luita	7	67
2007103	424	ESY 5	E2	luu	naudan, lampaan/vuohen ja metsäjäniksen luita	31	251,8
2007103	425	ESY 7	E1	luu		2	1
2007103	426	ESY 10	E1	luu		1	5,9
2007103	427	ESY 11	E1	luu	naudan lantion kappale	2	38,2
2007103	428	ESY 11	E2	luu	naudan nilkan luu	3	47,3
2007103	429	ESY 13	E1	luu	naudan, lampaan/vuohen, sian ja metsäjäniksen luita	105	858,5
2007103	430	ESY 13	E1	luu	palanut	8	6,6
2007103	431	ESY 13	E2	luu	naudan, lampaan/vuohen ja sian luita	55	416,1
2007103	432	ESY 13	E2	luu	palanut	5	3,9
2007103	433	ESY 14	E2	luu		1	2,2
2007103	434	ESY 15	E2	luu		2	2,6
2007103	435	ESY 16	E1	luu	naudan reisiluun kappale	26	441,2
2007103	436	ESY 16	E1	luu	palanut	7	6,6
2007103	437	ESY 16	E2	luu		2	0,2
2007103	438	ESY 17	E2	luu	naudan ja lampaan/vuohen luita	33	330,6

2007103	439	ESY 17	E2	luu	palanut	8	4,9
2007103	440	ESY 18	E1	luu	naudan, sian ja hylkeen luita	57	609,8
2007103	441	ESY 22	E1	luu	naudan, lampaan/vuohen ja sian luita	17	165,6
2007103	442	ESY 22	E1	luu	palanut	2	1,4
2007103	443	ESY 23	E2	luu	naudan, lampaan/vuohen ja ketun luita	9	147,2
2007103	444	ESY 24	E1	luu	lampaan/vuohen luita	6	76,9
2007103	445	ESY 24	E1	luu	palanut	1	2,5
2007103	446	ESY 25	E1	luu	naudan ja lampaan/vuohen luita	8	125,5
2007103	447	FSY 4	F1	luu		11	61,6
2007103	448	FSY 4	F2	luu		2	9,2
2007103	449	FSY 6	F1	luu	naudan ja hylkeen luita	15	243,4
2007103	450	FSY 6	F1	luu	palanut	3	2,8
2007103	451	FSY 6	F2	luu	naudan ja sian luita	13	242,9
2007103	452	FSY 11	F1	luu	naudan luita	4	95,2
2007103	453	FSY 11	F1	luu	palanut	1	0,4